

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 11650

DER TSARISHER KURYER,
MIKHAIL STROGOV

Jules Verne

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

Samuel Zacher

זשול ווערן

דער צארישער קורייער

מיכאיל סטראנאוו פון מאסקווע פון אירקוצק

ראמאן

”דיש: א. פרום

פארלאג א. גיטלין, ווארשע

Printed in Poland.

Druk. Sikora i Mylner. Warszawa, Nowolipki 6.

צורשטענער טייל

דער באך אין נייעם פאראן

„מאיעסטעט, שוין ווידער א טעלעגראמע“.

„פוננוואנעט?“

„פון טאָמסק“.

„און ווייטער, נאָך טאָמסק, איז דער טעלעגראף איבער

געריסן?“

„יא, פון בעכטן אָן“.

„זאָל מען מיר טעלעגראפירן פון טאָמסק אלע שעה“.

„צום באַפעל!“ — האָט זיך אַ נייג געטון גענעראַל קיסאַווי.

דערדאָזיקער שמועס האָט זיך געפירט אין דער זעלבער-

צייט, ווען אין נייעם פּאַלאַץ האָט דער באַל דערגרייכט צו

זיין גרעסטער פּראַכט. ס'איז געווען צוויי אַ זייגער פּאַרטאָג.

ס'האָבן געשפּילט די אַרקעסטערס פון פרעאַזאראַשענסקי און

פּאַוולאַווסקי פּולקן. ס'האָבן זיך געהערט די קלאַנגען פון מאַ-

זורעס, פּאַלקעס, וואַלסן... אָן אַן אויפהער האָבן פּאַרבייגע-

שוועבט טאנצעדיקע פּאַרלעך. דער הויף-מאַרשאַל האָט מיט

גרויס קענטעניש אַרגאַניזירט דעמדאָזיקן באַל, אין וועלכן

ס'האָבן אַנטייל גענומען גרויספּינשטן מיט זייערע פּרויען.

שאמבעלאנען, הויף-דאמען. די גרויספירשטנס, בלישטשעדיקע מיט זייערע ברילאנטן, און די דאמען פון דער קייזערלעכע סוויטע, אויסגעפוצטע אין גאלא-קליידער, האָבן צוגעגעבן חשק צו טאנצן די ווייבער פון די העכערע מיליטערישע און ציווילע באאמטע. אָט האָט מען געגעבן אַ סיגנאַל, אז עס הייבט זיך אָן אַ פּאָלֶאַנעו. אין פּייערלעכן מאַרש פון די עלעגאנטע פאר- לעך האָבן פארבלענדט די אויגן דאָס פארשידנמארביקע צירונג, מיט וועלכן ס'זענען געווען באהאַנגען די לאַנגע קליידער מיט שלעפעס ארומגענייטע מיט שפיצן און די טייערסטע האפטן, שאפנדיק אין בלענענדיקן ליכט פון די פיל זשיראנדאָלן אַ ווונדערלעך פארקישופדיקט בילד... ארום און ארום האָבן גע- שעמערירט די מארמאָרענע פילאָרן, ס'האָבן געפינקלט די פאר- גילדונגען פון די הויכע געוועלפן און ס'האָבן געפלאמט די פורפורענע פּאָרטיערן ביי די פענסטער און טירן.

דורך די ברייטע פענסטער האָט דאָס ליכט ארויסגע- שטראמט פון די זאלן אין דער שווארצער נאכט אריין, וואָס האָט פארהילט דעם פאלאץ. די געסט, וואָס האָבן נישט גע- טאנצט, נאָר געשטאנען אין די נישעס פון די ווענט, האָבן געקאָנט אָבסערווירן דורך די שויבן די אין שאַטנס געהילטע ריזיקע פילועטן פון די גלאַקנטורעמס. זיי האָבן געזען די גרויסע צאָל באוואָפנטע וועכטער, וואָס זענען ארומגעגאנגען מיט געמאָסטענע טריט הארט ביי די געשניצטע באלקאָנען. פון צייט צו צייט האָט זיך אהער דערטרעָגן אַ שאל פון אַ וועכטעריש טרומיטל, אריינרייסנדיק זיך אין ריטם פון אַר- קעסטער-מוזיק אויפן באל. ווייטער אפיסל האָבן זיך ארויסגע- זען ביים שיין פון די שטראלן, וואָס זענען געפאלן קווער פון פאלאץ, אומבאוועגלעכע שיפלעך ביים ברעג פון אַ שמאָל טייכעלע.

דער, וואָס האָט געמאכט דעם דאזיקן באַל און וועמען
געבעראַל קיסאַו האָט אנגערופן מיטן העכסטן טיטל, האָט גע-
טראָגן אַ פשוטן אונטיפאַרם פון אַ אָפיציר פון שיסער-פולק. דאס
איז נישט געווען פון אים אַ פאַזע פון עניוּת-דיקייט. נאָר
אַ געווינהייט פון א מענטש, וואס לייגט נישט צופיל אכט אויפן
אויסערלעכן אויסזען. דערדאָזיקער קאָנטראסט האָט זיך אָבער
זייער שטארק געלאזט מערקן, ווען דער הויכער באַלעבאָס האָט
זיך באוויזן פון צייט צו צייט צווישן זיין סוויטע קאזאקן און
לעזגינען אין זייערע פּרעכטיקע קאווקאזער אונטיפאַרמען.
הויכגעוויקסיק, מיט העפלעכע באוועגונגען, דאָס געזיכט
רויך — כּאָטש מיט צייטנווייזע קנייטשן פון דאגה אויפן שטערן —
איז ער אומגעגאַנגען פון איין גרופע צו דער צווייטער. ער
האָט אָבער ווייניק גערעדט, און ס'האָט געמאַכט דעם איינדרוק,
ווי ער וואלט אַ גאַנץ קליינעם אכט געלייגט אויף די פריילעכע קולות
פון דער טאנצעדיקער יוגנט, און אפילו אויך אויף די ערנסטע
רייך פון די הויכגעשטעלטע באאמטע און מיטגלידער פון
דיפּלאָמאטן-קאָרפּוס, ביי וועלכן ס'זענען געווען פארטרעטן די
גרעסטע מלוכות פון אייראפע. צוויי דריי פאליטיקער — מבינים
פיזיאָנאָמען — האבן באמערקט אויפן געזיכט פון באַלעבאָס
סימנים פון אומרויקייט, זיי האבן אָבער נישט געהאט די דרייסטיקייט
צו פרעגן זיך וועגן דער סיבה דערפון. דער „גווארדיע-אפיציר“
אַליין האָט אָן שום ספק געזאָרגט דערפאַר, אַז זיינע דאגות
זאלן נישט פאַרשטערן די שמחה פון זיינע געסט. און אַזוויי-
ער האָט דאָך געהערט צו די מאָנארכן פון דער וועלט, ווע-
מענס מחשבה, אפילו ווען זי ווערט נישט אויסגערדיקט מיט
אַ וואָרט, איז אַ באַפעל — איז טאקי די שמחה פון באַל נישט
איבערגעריסן געוואָרן אויף קיין איין מינוט.
איבערלייגענדיק די טעלעגראַמע האָט זיך אַ וואָלקנדיג

פון טרויער פארצויגן אויף זיין געזיכט. נישטווילנדיק האָט זיך זיין האנט געלייגט אויפן הענטל פון שווערד, מיט דער אַנדערער האָט ער פאַרשטעלט די אויגן.

צי דאָס ליכט האָט אים גערייצט, אָדער ער האָט געוואָלט פארבאהאלטן זיין אויפּרעגונג? ער האָט זיך צוזאמען מיטן געי נעראל אַריינגעריקט אין שאַטן פון דער נישע.

„הייסט עס, אַז פון נעכט אָן האָבן מיר נישט קיין קאַמו-ניקאציע מיט מיין ברודער דעם גרויספירשט?“ — האָט ער ווידער אָנגעהויבן דעם איבערגעריסענעם שמועס.

„ליידער איז אַזוי! די טעלעגראמעס וועלן זיך שוין מער נישט אַדורכקריגן דעם סיבירישן פּראָנט.“

„אַבער צי האָבן שוין די מיִליטער-אַפטיילונגען פון אַמור, יאַקוט אין יענער זייט בייקאַל אוועקגעמאַרשירט אויף איר-קוצק?

„דאָס איז געווען דער לעצטער טעלעגראַמישער באַפעל, וועלכן ס'האָט זיך אונז אַיינגעגעבן אַריבערצושיקן איבער יענער זייט בייקאַל.“

„זייט ס'האט זיך אָנגעהויבן דער אָנפאַל זענען מיר אין שטענדיקן קאַנטאקט מיט די גובערנאַטארן פון יעניסיסק, אַמסק, סעמיפאַלאַטיסק און טאַבאַלסק — נישט אמת?“

„ריכטיק, מאיעסטעט! און מיר זענען זיכער, אַז די טאַ-טארן* האבן זיך נישט דערנענטערט ביז די טייכן אירטיש אין אָ. ב.“

„און וועגן דעם פאַררעטער איוואן אַגארעו זענען עפעס פאַראן יהיעות?“

„קיין שום ניס. דער פּאָליציי-שעף ווייסט נישט, צי ער

* דא רעדט זיך וועגן די שטאמען, וועלכע באוויינען מיטל-אַזיע.

איז אריבערגעגאנגען אויף יענער זייט פון אונדזער פראָנט.
„מען דאַרף שיקן וועגן דעם אַ מעלדונג קיין ניושני-
נאַוואָגראַד, יעקאטערינבורג, קאַסימאָוו, טיומען אישי, קאַסק,
עלאמסק, קאַליוואן, און טאַמסק — איבערהויפט צו אלע טע-
לעגראַפישע סטאַציעס, מיט וועלכע די פאַרבינדונג איז נאָך ביז
איצט נישט איבערגעריסן.“

„דער באפעל פון אייער קייזערלעכן מאיעסטעט וועט באַלד
די מינוט אויסגעפירט ווערן.“

„און וועגן דעם אלעם שווייגן!“

דער גפנעראל האט זיך אויסגעמישט מיטן עולם און איז
אומבאַמערקט פאַרשווינדן פון זאל. דער באפעלער האט זיך
ווידער דערנונטערט צו די גרופעס מיליטערייט און דיפלאָ-
מאַטן. זיין געזיכט האט אנגענומען דעם פריערדיקן רויקן אויסדריק.
נישט קוקנדיק אויף דעם, וואס דער אויבן באשריבענער
שמועס האט זיך געפירט אין דער שטיל, איז ער פונדעסטוועגן
נישט אינגאנצן פאַרפליבן א געהיימניש. ס'האַבן זיך געפונען
פערזאָנען פון העכערן ראַנג אין פון דיפלאָמאַטישן שטאַנד,
וועלכע האָבן עפעס-וואָס געוואסט וועגען די געשעענישן הינטערן
פראָנט, נאָר זיי האָבן פאַרשטאַנען אַבזוהיטן זייער פליכט צו
שווייגן. דאָך האָבן צוויי פון די געסט, אָן מונדורן און אָן
שום אויסצייכענונגען, גערעדט צווישן זיך אין דער שטיל וועגן
דאזיקן ענין. ס'האט געמאַכט דעם איינדרוק, ווי זיי וואלטן האבן
גאנץ גענויע אינפארמאציעס פון דעם אלעם וואס ס'טוט זיך אפ
אין געהיים.

און כאטש זיי זענען געווען געוויינלעכע בשר-ודם'ס נישט
באַשאַנקענע מיט דער פעיקייט פון העלזען, האבן זיי פונדעסט-
וועגן אויפן גרוגט פון זייער פאָך, וואס ייגט אויף זיי ארויף

די פליכט אדורכצודרינגען די טיפסטע געהיימישן און באקא-
מען נייעסן פאר אנדערע — האבן זיי דעריבער געקענט
אָדורכדרינגען מיטן חוש-הריח, מיטן געהער און מיטן בליק
די גרענעצן, וואָס זענען אָנגעצייכנט פאַר יעדען אַנדערן.
בקיזור — דאָס זענען געווען זשורנאַליסטן!

איינער איז געווען אַ ענגלענדער, דער צווייטער —
אַ פראנצויז. ביידע זענען געווען הויך און דאַר. דער פראנ-
צויז אַ ברונעט, ווי געוויינלעך די דרומדיקע פאווינער פון
פראוואנס; דער ענגלענדער — אַ געלער, ווי אַ דושענטעל-
מאַן פון לאַנקעשייר. דער אנגלאַ-נאַרמאנדער, איז געווען איינ-
געהאַלטן אין ווערטער און באוועגונגען, קאלטפלוטיק און פלעג-
מאַטיש, האט גערעדט מיט הפסקות, סטערעאָטיפיש, נאָר זעמאַלט
ווען ס'האָבן אים גענייט דערצו וויכטיקע ענינים. דער גאַל-
ראַמאנער, פארקערט, איז געווען רירעוודיק און פארעדעוודיק
מיט די אויגן, מיט די הענט, מיט ווערטער; אויף פיל אופנים
האָט ער אויסגעדריקט זיין יעדן געדאַנק. דער פראנצויז איז
געווען אינגאַנצן אויג, דער ענגלענדער — אינגאַנצן אויער.
דער „דיילי טעלעגראַף“ האָט הויך אָפגעשאַצט דעם אויס-
געצייכנטן חוש-השמיעה פון זיין קאָרעספּאָנדענט. וואָס געהער
זיך אָן צום פראַנצויז — האָט זיין ראיה געמוזט זיין ווי געהע-
ריק אָפגעשאַצט... נאָר דורך וועלכע צייטונג — האָט מען נישט
געקאָנט דערניין. ער אליין פלעגט זאָגן, אַז ער קאָרעספּאָנדירט
מיט זיין „קויזנע מאַגדאַלענאַ“. ס'איז אָבער כדאי צו באַמערקן,
דאָס נישט קוקנדיק אויף זיין פלומרשטער אָפנהערציקייט, האָט
דאָך דערדאזיקער סובטעלער פראנצויז אריבערגעיאַגט מיט
זיין זאָהאלטנקייט זיין ענגלישן קאַלעגע. אפילו דאס פארעדער-
דיקייט זיינס האט אים אין אַ געוויסער מאָס געדינט בעסער אויס-
צובאהאַלטן זיינע געדאַנקן.

ביידע האָבן זיי זיך געפונען אויפן באל אין ניי עס
פאל אָ אין דער נאכט פון 15-טן אויפן 16-טן יולי * אַלס זשור-
גאליסטן און פארן נוצן פון זייערע לעזער. ביידע האבן ליב
געהאט זייער פאך און געקוקט אויף אים ווי אויף אַ הייליקער
מיסיע. קאלטבלוטטיקע זענען זיי געגאנגען אין שלחות פון זייער
דאזיקן פאך. גרייט אדורכצוברעכן מויערן, אריבערצושחיימען
טייכן אין געיעג נאך גייעסן, און ווי יענער אטענישער שנעל-
לויפער זענען זיי גרייט געווען צו פאלן אן אטעם, אבי צו
זיין די ערשטע ביים ברענגען אַ וויכטיקע גייס. די רעדאקן
ציעס האבן זיי נישט געזשאַלעוועט קיין געלט, כדי צו געבן
זיי די מענלעכקייט אדורכצובראקומען זיך אומעטום ווו ס'איז
גייטיק. צום שבח פון די ביידע זשורנאליסטן דארפן מיר
דא באמערקן, אז זיי האבן נישט געהאט קיין חשק אריינצוקוקן
אין פרוואטע געהיימישן, נאר האבן זיך פארנומען זייט פיל
יאָרן בלויז מיט צושטעלן פאָליטישע און מיליטערישע ידיעות.
אַלסיד-זשאָליווע און האררי בלאונט האָבן זיך גע-
טראָפן אויף יענעם פאל צום ערשטן מאל אין זייער לעבן.
צוליב זייערע פארשידנארטיקע גאטורן, זייענדיק דאביי קאַג-
קורענטן פון איין פאך, האָבן זיי זעלבסטפארשטענדלעך נישט
געקענט פילן קיין סימפאטיע איינער צום אנדערן. דאָך האָבן
ביידע געזוכט אַ דערנענטערונג אויף אַ דיפלאָמאטישן אופן.
דאָס אויג פון דעם איינעם האָט געקאַנט צונגין קומען דעם
אויער פון צווייטן — און פארקערט.

ביידע האָבן זיי עפעס דערשנאפט אין דער לופט פון
דאזיקן אָונט. ס'זאָל זיך נאָר אַמאָל נישט אויסלאָזן מיט אַ

* דער אויטאָר גיט דאָ נישט אויף דאָס יאָר, וואָרשיינלעך האָט די
געשיכטע פאָסירט אַרום 1864 יאָר.

צייטונגס-קאטשקע, וואָס איז נישט כדאי די טרחה.
 „דאָס איז אַ פּרעכטיקער באַלו“ האָט זשאָליווע אָנגעהויבן
 דעם געשפרעך מיט אַן אמת פראנצייזישן מאַניער.
 „כ׳האַב שוין טעלעגראַפירט: „ספּלענדידו“ האָט אָפּגע-
 ענטפּערט פּלעגמאַטיש בלאונט, אַקצענטירנדיק דאָסדאָזיקע
 וואָרט, וואָס באַדייט ביי די ענגלענדער אַנטציקונג.
 „און איך... צו מיין קוזינע מאַגדאלענע.“
 „צו דער קוזינע מאַגדאלענע?“ האָט זיך בלאונט פארווונדערט.
 „יא, דאָס אינטערעסירט זי. כ׳האַב אפילו איר געמויט
 מודיע זיין וועגן דעם. אַז אַ לייכט וואָקנדל האָט, דאַכט זיך,
 פאַרצויגן דאָס געזיכט פון הויכן באַלעבאָס...“
 „און מיר האָט זיך אויסגעוויזן, או עס שטראַלט“ האָט
 געזאָגט בלאונט, ווייזט אויס, כדי צו פאַרהוילן פון יענעם,
 אַז אויך ער האָט טאַקי דאָס זעלבע באַמערקט.
 „און איר האָט עס געהייסן שטראַלן אויף די שפאַלטן
 פון דייַטעלעגראַף!“...
 „פאַרשטייט זיך!“

„צי געדענקט איר דעם באַל פון יאר 1812?“
 „ווי כ׳וואַלט דארט אליין געווען“ האט אדורכגעזופט די
 זוערטער מיט אַ שמייכל דער ענגלענדער.
 „ווייסט איר דאך הייסט עס“ האט פארענדיגט זשאָליווע,
 „אז בשעתן באַל, וואס איז געגעבן געווארן לכבוד דעם קייזער
 אלעקסאַנדער דעם ערשטן, האָט מען געפרענגט די ידיעה, אַז נא-
 פאליאן איז אריבער דעם נייעמען מיט אן אוואנגאַרד פראנציי-
 זיש מיליטער. נישט קוקנדיק אויף דעם, וואס אזא ידיעה האט גע-
 קאנט זיין דער אָנזאָג פון פאַרלירן דאָס קייזערטום, האָט
 דער קייזער נישט דערלויבט פונדעסטוועגן, אַז די אומ-
 רויקייט זאל פאַרשטערן דעם באַל“..

„נאטירלעך מיינט איר נישט מיט דעם אנצווינקען אויף
דער ניס פון גענעראל קיסאו, אז ס'זענען געוואָרן איבער-
געריסן די טעלעגראף-דראַטן צווישן פראַנט און דער גובערניע-
שטאט אירקוצק?“

„אַ! אויך איר וויסט שוין וועגן דעם? !“

„אַ ביסל...“

„איך אויך. איך מוז עס וויסן. מיין לעצטע טעלעגראַמע
איז דערגאַנגען נאָך ביז אודינסק“ האָט געזאָגט מיט צופרידנקייט
זשאָליווע.

„מיינע נאָך ביז קראסנאָיאַרסק“ האָט באַמערקט נישט וויי-
ניקער צופרידן בלאונט.

„וויסט איר אַלזאָ אויך וועגן באַפעל אַרויסצושיקן מי-
ליטער פון גיקאָלאיעווסק?“

„און אויך וועגן טעלעגראַפישן באַפעל צו קאַנצענטרירן
די קאָזאַקן אין טאַבאַלסק.“

„דאָס אַלץ איז אמת, און גלייבט מיר. הער בלאונט,
אַז מיין ליבע קוזינע וועט שוין מאַרגן וועגן די אַלע פאַראַר-
דענונגען עפעס וויסן.“

„פונקט ווי די לעזער פון די ליטעלע גראַף, הער
זשאָליווע!“

„אַט דאָס הייסט זעען אַלץ וואָס עס טוט זיך!“

„און הערן אַלץ וואָס מען רעדט!“

„ס'איז אינטערעסאַנט נאָכצופאַרשן די דאָזיקע קאמפאניע,
הער בלאונט.“

„פאַרש איך טאַקע נאָך, הער זשאָליווע.“

„וועלן מיר זיך אַלזא נאָך אפילו טרעפן אויף אַ ווייני-
קער זיכערן געביט, ווי דער פאַרקעט פון דאָזיקן זאַל?“

„ווייניקער זיכערן, אָבער...“

„אָבער אויך ווייניקער גליטשיקן!“ האָט געזאָגט מיט אַ
שמיכל זשאַליווע, אינטערהאלטנדיק זיין קאָלעגע אין דער
רגע ווען יענער האָט זיך אַ וואַקל געטון.
אין דער זעלבער רגע האָבן זיך געעפנט די טירן פון
דאָבייאַקן זאל.

פאַר די אויגן האָבן זיך באַווזן אַ סך לאַנגע טישן, הער-
לעך געדעקט. דער הויפט-טיש, וואָס איז געווען באַשטימט פאַר
די גרויספירשטן און מיטגלידער פון די פּלאַנאַמאַטישן קאָרפּוס,
האָט פאַרבליענדט מיטן פּראַכט פון גאָלדענע כלים פון לאַנדאָן
און פון פאַרצעלייענע קונסטזאַכן פון סעווער.
די געסט האָבן זיך געזעצט צום מאָלצייט.
פּלוצלינג האָט זיך גענעראַל קיסאָוו דערגענטערט צום
„גוואַרדיע-אָפיציר“. ער האָט געשעפטשעט:

„די טעלעגראַמעס דערגייען שוין נישט אויך ביז טאַמסק.“
„שוין רופן אַ קוריער!“

דער אָפיציר האָט פאַרזאָגט דעם גרויסן זאל און איז
אַריין אין אַ דאָבייאַקן צימער. דאָס איז געווען אַ גאַנץ גער-
וויינטלעך אויסגעמעבלירטער קאַבינעט, וואָס האָט זיך געפונען
אין ווינקל-עק פון פּאַלאַץ. איבערן דעמבענעם שרייבטיש האָבן
געהאַנגען עטלעכע בילדער.

דער „אָפיציר“ האָט שנעל געעפנט ס'פענסטער, דערנאָך
איז ער אַרויס אויפן באַלאַקאָן און האט מיט אַ ברייט-געעפנט
מיל אַריינגעשעפט לופט, אַאייזי זי וואַלט אים אויסגעפעלט
אין די לונגען.

פאַר זיינע אויגן האָט זיך געצויגן באַשייט פון לבנה-
ליכט, אַ פעסונג-מויער, וואָס האָט אַרומגערינגלט צוויי קאַטעד-
ראַלעס, דריי פּאַלאַצן, און אַרסענאַל. הינטער דער מויער האָבן
זיך אַרויסגעצייכנט די קאָנטורן פון דריי באַאָדערע שטעט:

קיטאָיגאַראָד, ביזלִאַיגאַראָד, זעמלאַנאַיגאַראָד; ריזיקע קוואַר-
טאלן: אייראָפּעישע, טאַטאַרישע, כינעזישע, קלאַקן טורעמס, מאָ-
אַסטירן, קופּאַלן פון דריי הונדערט צערקוועס, אַ לאַפּירינט
פון פּאנאנדערגעוואָרמענע אויף באַרגפלאַכן נידריקע הייזלעך
און הויכע געביידעס מיט גרינע דעכער און רויטע ווענט —
אַ פּאנאסטישע מאָזאיק, וואס שיינט אפ ווי פאַרפישופט אין
פלאסן ליכט פון דער לבנה, און וואָס ציט זיך אויף אַ שטח
פון עטלעכע וויאָרסט, אַדורכגעפלאַכטן מיט גערטנער, אַדורכ-
געשניטן דא און דארט מיט אַ שטעגלדיקע לענטע פון אַ טיי-
בעלע.

דערדאזיקער טייך איז מאסקווע, אויך די שטאט היינט
מאסקווע — און די דאזיקע פעסטונג-מויער איז דער קרעמל.
און דערדאזיקער גווארדיע-אפיציר, וועלכער האט זיך איינגע-
געהערט פאַרטראכטערהייט און מיט פאַרלייגטע הענט אויף דער
ברוסט צום גערויש, וואס שטראמט ארויס פון ניי עס פאַ-
לאַך אויף דער אוראלטער שטאט — איז געווען צאַר אַלעק-
סאַנדער דער צווייטער.

די ריכטן און די טאטארן

דעם צאָרס דאגה איז געווען אַ באַרעכטיקטע. אויף דער אַנ-
דערער זייט גרענעץ פון אוראל זענען פארגעקומען זיי-
ער וויכטיקע געשעענישן. דער שרעקלעכער טאטארישער
אנפאל האט געקענט ברענגען צום אַרויסרייסן פון אונטער דער
רוסישער הערשאפט די סיבירישע געגנטן.

אַזיאטיש-רוסלאַנד, אָדער סיביר, שטעלט מיט זיך פאַר
דעם גרעסטן שטח פלאַכלאנד פון דער אלטער וועלט. צוועלף
מיט אַ האַלבן מיליאָן קוואַדראַט-קילאָמעטער, דאָס איז איין דריטל
פון גאַנץ אַזיע. דער דאָזיקער שטח ציט זיך פון די אוראַלער
בערג, וועלכע טיילן אים אָפּ פון אייראָפּע, צו מזרח-זייט — ביז
די ברעגעס פון שטילן אָקעאַן. אויף דרום-זייט גרענעצט
זיך מיט סיביר טורקעסטאַן און די כינעזישע מלוכה; אויף
צפון — דער אייז-אָקעאַן אין דער קארישער ים ביזן
בערינגער ים-אויסגוס. סיביר טיילט זיך אויף די פאלגנד-

דיקע גובערניעס: יעניסיסק, אירקוצק, טאָבאָלסק, טאָמסק, אויף די: אמורער, טראנסבייקאָלער, יאקוצקער און ברעגלאַנד קאנטן, צורעכענענדיק די צו רוסלאַנד אנגעהערדיקע לענדער פון די קירגיזן און די טשוקטשן, ווי אויך דאס האַלב-אינדול קאַמ-טשאַטקאַ. דאָסדאזיקע ריזיקע לאַנד איז געווען אַ געביט, אויף וועלכן מען האט פארשיקט קרימינעלע און פאליטישע פארברע-כער. אין דער צייט ווען ס'האט פאסירט די דאזיקע געשיכ-טע, האבן צוויי גענעראל-גובערנאטאָרן רעגירט אין גאמען פון צאר איבער דעמדאזיקן וויסטן לאַנד. קיין איינבאן איז נאך דעמאלט נישט אדורכגעגאנגען דורך די דאזיקע ריזיקע לאַנד-פלאַכן, וועלכע זענען אין געוויסע ערטער אויסערגעוויינלעך פרוכטבאר. די מאדערנע עקבויערס האבן נאך דעמאלט נישט אדורכגעבויערט טיף אין דער שויס פון דערדאזיקער ערד, וואס אנטהאלט אין זיך געוואלטיקע אוצרות פון פארשידענע מינעראלן. דא פלעגט מען פאָרן אין טאראנטאָסן און אויף פורן, ווינטער אויף שליטנס. אבער פון אוראל אן איז שוין דא אדורכגעלאפן אַ דראט, איינאיינציקער, אויף אַ לענג פון איבער אַכט טויזנט וויארט. דערדאזיקער דראט האט איבער-געטראגן טעלעגראַמעס פאָרן פרייז מער ווי זעקס רובל פאָר יעדן ווארט. פון אירקוצק, דורך דער מאנגאלישער גרענעץ, האט די פאָטשט געקענט איבערפירן די טעלעגראַמע קיין פע-קין אין פאָרלויף פון צוויי וואכן.

אט דערזעלבער טעלעגראַפישער דראט, וואָס איז געווען געצויגן צווישן יעקאטערינבורג און ניקאָלאַיעווסק, איז געוואָרן איבערגעריסן צום ערשט נאָך טאָמסק, אין עטלעכע שעה שפע-טער - צווישן טאָמסק און קאָליוואן. און איצט האט דער צאר געקלערט וועגן דער נויטיקייט ארויסצושיקן אַ קוריער צו די ערטער, פון וועלכע ס'זענען שוין גישט אנגעקומען קיין שום ידיעות.

דער צאר האָט זיך אומגעקערט פון באַלקאָן אין קאַבי-
בעט אריין, ווען אויפן שוועל האָט זיך באוויזן דער פּאָליציי-
שעף. דער צאר האט אים צוגעוואָרפן אַ פּראָגע:
„וואָס וויסט איר, הער גענעראַל, וועגן איוואַן אָגאַרעוון?“
„דאס איז א זייער געפערלעכער מענטש.“
„אין דער ראַנגע פון אַ פּוֹלקאַוויק?“

„יאָ.“

„אַ אינטעליגענטער?“

„זייער. אָבער וואָס קאָן זיך נישט באַהערשן... שרעקלעך
אַמביציעז... ער האָט זיך פרי אַריינגעלאָזט אין אינטריגעס.
דערפאַר האָט אים מיט צוויי יאָר צוריק דער גרויספירשט דע-
גראַדירט און פאַרשיקט קיין סיביר. מיט אַ האַלב יאָר צוריק
האָט אייער קיזערלעכער מאַיעסטעט אים באַגעדיקט. ער האָט
זיך אומגעקערט קיין רוסלאַנד...“
„און איצט?“

„אַיז ער צוריק אַוועק קיין סיביר... מיטן אייגענעם ווילן!
דערפאַר וואָס — — ס'איצט אַזאַ צייט ווען מען קאָן שוין
צוריק קומען פון סיביר...“

אין דערדאָזיקער באַמערקונג איז געלעגן באַהאַלטן
אַ שטילער פּאָרווורף. דער צאר האָט עס דערפילט און שטאַלץ
געזאָגט:

„ביי מיין לעבן איז סיביר געווען און וועט זיין אַ לאַנד,
פון וועלכען מען קומט צוריק!“

דאָס האָט געזאָלט הייסן, אַז די רוכישע גערעכטיקייט
האָט זיך אויסגעלערנט מוחל זיין — אַ זאך מיט וועלכער דער
פּאָליציי־שעף האָט נישט געקאָנט מסכים זיין. אָבער די רייד
פון צאר האָט ער געמוזט פאַרשווייגן. דער קיזער האָט וויי-
טער זיך נאָכגעפרעגט:

„צי האָט זיך אָגאַרעוו נישט אומגעקערט קיין רוסלאַנד
צום צווייטן מאָל?“
„יאָ... נאָך אַ געהיימיספולע ריזע איבער די סיבירער
קאנטן.“

„און דעמאָלט האָט די פּאָליציי אים אויפגעהערט נאָכצו-
שפּירן?“
„ניין! — די פארמישטע ווערן געפערלעך נאָכדעם ווי
זיי ווערן באַגעדיקט.“

דער צאַר האָט געקנייטשט די ברעמען. דער פּאָליציי-
שעף האָט זיך שוין געהאַט דערשראָקן, טאָמער האָט ער אַרי-
בערגעכאַפּט די מאָס. אָבער דער קייזער האָט קיין חשק געהאַט
צו מאַכן פּאַרוורפּן; סאיז איצט נישט געווען קיין צייט דאַרזיף.
„ווי איז ער לעצטנס געוועזן?“

„אין פּערס... אָבער דאָרט האָט מען אין זיין אויפפירונג
נישט באַמערקט קיין שום פאַרדעכטיקע זאַך. אין דער העלפּט
פון חודש מאַרץ איז ער פון דאָרט פאַרשווינדן געוואָרן... ער
איז אוועקגעפאַרן.“

„וועהי? און וואס האט ער געטון?“

„צום באַדויערן וויסן מיר נישט.“

„אָבער איך ווייס, האָט מיט אַ פעסטן טאָן אָפּגעענט-
פּערט דער קייזער. „איך האָב דערהאַלטן אנאַנימע בריוו, וועלכע
האַבן אויסגעמיטן די פּאָליציי... און לויט די איצטיקע געשע-
ענישן זע איך טאַקי, אז זיי האבן מיר מיטגעטיילט גענויע
פאַקטן.“

„צי מיינט דערמיט אייער קייזערלעכער מאיעסטעט, אָז אי-
וואן אָגאַרעוו האָט אַ שייכות צו דער טאַטאַרישער אינוואזיע?“
האָט כמעט אויסגעשריגן דער פּאָליציי-שעף.

„אַט אַזוי איז עס. איך וועל אייך באַקאַנט מאַכן וועגן

דעם וואָס איר וויסט נישט. אַגאַרעו פאַרלאָזנדיק פּערם, איז
אַוועק הינטער אוראַל. אין די קירגיזער סטעפּעס האָט ער גע-
בונטעוועט די דאָרטיקע באַפעלקערונג — און האָט געהאַט ער-
פּאַלג! דערנאָך האָט ער זיך געפונען ווייטער — אויף דרום —
אין פרייען טורקעסטאַן, אין די כאַנאַטן פון בוכאַרע, קאָקאַנד,
און קונדוז. דאָרט האָט ער געפונען אַנפירער, וועלכע זענען
געוועזן גאַנץ גערן צו וואַרפן אויף אונדז זייערע מחבּות און
אַרויסצורופן אַ בונט אין אַלע סיבירער קאַנטן. און היינט איז
צייטיק געוואָרן די פּרוכט פון זיין דאָזיקע טעטיקייט...

רעדנדיק האָט דער קיזער אויפגערעגט געשפּרייזט אי-
בערן צימער. דער פּאַליציי-שעף האָט געקלערט נאָר וועגן איין
זאַך: וועגן דעם, אַז ווען די צאַרן האָבן נישט געשאַנקען קיין
חסד די פאַרשיקטע, האָבן אַזעלכע פּלענער ווי אַגאַרעווס נישט
געקאַנט פאַרווירקלעכט ווערן. פאַלנדיק אין פּאַטעל האָט
דער צאַר מיט פאַרביטערטקייט אים אויפּמערקזאַם געמאַכט דאָרויף,
אַז דער גורל פון די טעלעגראַמעס, וואס דאָרפן באַוועגן די
סיבירישע מיליטער-אַפּטיילונגען, איז נישט באַוואוסט, און די,
וועלכע זענען געוואָרן אַרויסגעשיקט פון פּערם און פון ניושגי-
נאָוואַגראַד, ווי אויך די קאָזאַקישע אַפּטיילונגען, וועלן ערשט
קום אין עטלעכע וואָכן אַרום דערגיין צום שונאס ליניע.

„פונדעסטוועגן האָט דאָך דער גרויספירשט געמוזט דער-
האַלטען אַ ידיעה, אַז ער וועט באַקומען היילפּס-קרעפטן פון
אירקוזק“, האָט בעמערקט טרייסטנדיק דער גענעראַל.

„וועגן דעם וויסט ער, אָבער ער וויסט נישט, אַז איוואַן
אַגאַרעו, זיין פּערזענלעכער פיינט, שפּילט די ראָלע פון
אַ פאַרעטער. ער וויסט נישט וועגן דעם, אַז דערדאָזיקער
מענטש, וואָס איז אים אומבאַקאַנט, גרייט זיך אונטער אַ
פּרעמדן נאָמען אים פאַרצולייגן זיין מיטהיילף, אַזויאַרום צו

באקומען פון אים צוטרוי צו זיך, כדי צו פארנעמען מיט דער
הילף פון די טאטארן אירקוזק און נוקם צו זיין זיך אן אים
פאר דער שטראף, וואָס ער האָט אמאָל פון אים באַקומען.
אַט דאָס אַלץ ווייס איך פון די ראפאָרטן - וועגן נעלכע מיינ
ברודער האָט נישט דעם מינדסטן באַגריף!

„טאיעסטעט! פונדעסטוועגן אַ אינטעליגענטער און דרייס-
טער קוריער...“

„צוועלכן זוך איך טאָקי.“

„ער וואָלט נעמוזט אַדורכלױפן דעם געביט, וואָס איז

זייער גינסטיק פאר אַ בונט.“

„וואָס הייסט... איר מיינט או דאי, גענעראַל, אז אונדזערע

פּאָליטישע פאַרשיקטע ווערן דערלענגען אַ האנט די שונאים,“

האָט אויסגערופן דער צאר, „איך רעכן, אז זיי פאַרמאָגן אין

זיך מער פאַטריאָטיזם ווי...“

דער פּאָליציי-שעף איז צוטומלט געוואָרן און האָט אַרויס-

געשטאַמלט:

„יאָ... אָבער... צווייטנס געפונען זיך דאָרט אויך אנדערע

פאַרשיקטע.“

„די קרימינאַליסטן?! אַך, זיי שענק איך דיר אַוועק.

דאָס איז דער אָפּפאל, וואָס האָט נישט קיין פאַטערלאַנד. אָבער

אלע פילן, אז דערדאָזיקער אָנפאַל דראָט נישט מיר, נאָר

דעם לאַנד, וועלכעס זיי האָפּן נאָך צו זעען... וועלכעס זיי

וועלן זעען! קיינמאָל וועט אַ רוס נישט פאַרייניקן זיך מיטן

שונא, כדי צוצעברעכן די רוסישע מאַכט.“

דער קיזער-רעפּאָרמאַטאָר, וואָס האָט אין די געריכטן

אַריינגעפירט צוזאמען מיט דער גערעכטיקייט אויך גענאָד, האָט

געזאָגט אַ ריכטיקן פּרינציפּ אָנצוגעטרויען דעם פאַטריאָטיזם פון

די פאַרשיקטע. דאָך האָט די אינוואַזיע געקאָנט באַקומען

א פּעסטערע היילף — פון די קירגיזישע באפעלקערונג.
 די קירגין צעטיילט אויף דריי מחנות, האָבן געצייילט
 אין זייערע פיר הונדערט טויזנט געצעלטן קרוב צו צוויי
 מיליאָן נפשות. צווישן זיי זענען געווען פרייע שטאַמען; ס'זע-
 גען אָבעד געווען אויך אזעלכע וואָס האָבן אָבערקענט די אוי-
 בערהערשאפט פון רוסלאַנד, און אַנדערע, וואָס זענען געווען
 אונטער דער השפעה פון טורקעסטאַן. א טייל פון זיי האָבן
 געפירט אַ וואנדערלעבן ביי די ברעגן פון אירטיש, און
 דערע ווידער זענען דערגאַנגען ביז קיין אַמסק אין טאַבאַלסק. זיי
 ער פאַרייניקן זיך מיטן שונא האָט געדראָט, אז ס'ביר זאָל
 אָפגעשניטן ווערן פון רוסלאַנד. אמת טאקי די קירגין זענען
 נישט קיין גרויסע קעגער פון דער מלחמה-קונסט, זיי זענען
 גיכער נאכט-רויבער אין קאראוואן-באפאלער, איידער רעגולער-
 רע זעלנער. אַ פירעק פון רייטער וועט צוטערעטן אַ צענפאך
 גרעסערע מאַסע קירגין, און איין האַרמאַטן-שאַס וועט זייערע
 מחנות צעטרייבן. אָבער ווען וועלן די האַרמאַטן און די קאוואַ-
 לעריע אהינדערגרייכן פון אַ מרחק פון צוויי צי דריי טויזנט
 וואָרט דורך זומפן און וויסטענישן?

זייענדיק איבערהויפט נאָמאַדן-וואַנדערער האָבן זיי מיט
 אומצופרידנקייט געקוקט אויף די רוסישע מיליטערישע קאַלאַ-
 ניס, וועלכע האָבן זיי געוואָלט באהערשן, און דערפאַר האָט
 מען זיך געקאַנט ריכטן, אז דאָס אָנרעדן פון די סולטאַנען פון
 טורקעסטאַן און די כאַנען פון בוכאַרע, קאַקאַנד — מאכמעדא-
 גער פונט ווי זיי — האָט געווירקט אויף זיי זיי וואָלן זיך באַ-
 שליסן אַרצפּצוואַרפן פון זיך דעם יאָך פון די פראַוואַסלאַוונע.
 די טאַטאַרן, וועלכע האָבן אין דאָזיקן פאַל געדראָט דער רוי-
 טישער אימפעריע, געהערן איבערהויפט צו דער קאַקאַ גר ראַסע,
 אין קעגנזאץ צו אַנדערע, וואָס פאַררעכענען זיך צו דער טאַנ-

גאָלישער ראָסע. זיי האָבן פאַרנומען די ווייטע שטחים ערד
 פון טורקעסטאַן, וואָס איז געווען צוטיילט אויף אַ רייכע כאַנאַטן.
 דער וויכטיקסטער צווישן זיי איז געווען בוכאַרע. דער הער-
 שער פון בוכאַרע, פּעאַפּאַר-כאַן, האָט געפירט די פּאָליטיק פון
 זיינע פּאַרגענגער, וועלכע האָבן שוין נישט איין מאל געפירט
 מלחמה מיט רוסלאַנד צוליב דער הערשאַפט איבער די קירגיין.
 די דאזיקע מלוכה, האַבנדיק אַ באַפּעלקערונג פון צוויי
 און אַ האַלבן מיליאָן איינוווינער, פאַרמאָגט אַ זעכציק-טויזנט-
 קעניקע ארמיי, וואָס קאָן אין אַ מלחמה-צייט אויסוואַקסן ביז דריי-
 פּאַך, און דרייסיק טויזנט פּערד. דאָס לאַנד איז רייך פון דער
 נאַטור און מעכטיק דורכן פאַרנעמען שכּנולדיקע געביטן. עס
 פאַרמאָגט ניינצן גרעסערע שטעט, און איז אַרומגערינגלט מיט
 אַ מויער, וואָס איז לאַנג אַכט טויזנט ענגלישע מייל. בוכאַרע איז
 פאַרימט אלס צענטער פון דער מאַכמעדאַנישער וויסנשאַפט. די
 שטעט זענען פאַרימט מיט זייערע היסטאָרישע בנינים און הויכע
 טורעמס, ווי אויך מיט פּעסטונגס-מויערן; אַ חוץ דעם זענען זיי
 באַשיצט דורך בערג אָדער דורך זייער איזאָלירטקייט צווישן
 די אַזאָיסן.

האַט דערדאָזיקער גייציקער און ווילדער כאַן פון בוכאַרע
 געשטיצט פון אנדערע כאַנען, געשטעלט זיך אין שפיץ פון מיטל-
 אַיאַטישע מחנות און אַריינגעדורנגען אין סיביר. און די נשמה
 פון דערדאָזיקער אינוואַזיע איז געווען אַוואַן אַגאַרעו.
 דער פאַררעטער האָט דורך זיין שנאה און גייציקייט
 אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן פון אַ מעכטיקער אָפּענסיווע אויף רוסלאַנד,
 איבערשניידנדיק דעם גרויסן סיבירער וועג.
 דער עמיר — אַזוי איז געווען דער מיטל פון בוכאַרער כאַן —
 האַט געוואַרפן זיינע מחנות דורך דער רוסישער גרענעץ. ער
 האָט פאַרנומען סעמיפּאַלאַטינער אַובערניע, אָפּשטויסנדיק די קליינע

צײַל קאָנזאָק-פּאַטרוֹלן, און האָט מאַרשירט ווייטער, מיטציענ-
דיק מיט זיך די קירגיזן. אויפן גאַנצן וועג האָט ער מיט זיך
מיטגעברענגט די לאַגעריס מיט זיינע ווייבער און קינדער פון
שטאָט צו שטאָט. אומעטום האָט ער געראַבירט, געמאַרדעט,
צוויינגלעכעט אין תּפּיסה, נעמענדיק זיך פאַר אַ ביישפּיל דעם
גרויסן צען טשינגיס-כאַן, וועמענס נאָמען ס'איז פאַרשריבן מיט
בלוט אין דער געשיכטע.

ווי געפינען זיי זיך איצט? — ביז וואָסן האָבן זיך
צוריקגעצויגן די רוסישע מיליטער - אָפּטיילונגען? — וואָס איז
נאָך פאַרבליבן ביי דער רוסישער מאַכט? — אויף קיין
איינע פון די אַלע פּראָגן האָט מען נישט געקענט באַ-
קומען קיין ענטפּער. דער שליח, וואָס שרעקט זיך פאַר קיין
זאָך נישט: נישט פאַר היצן זומער און נישט פאַר פּרעסט וויג-
טער, אָן יעדן פאַרלאַנג און באַדערפעניש, וואָס איז שנעל ווי
א בליץ — אָט דער שליח אין געשטאַלט פון אַ אומזעבאַרן
עלעקטרישן פּונק — האָט זיך מער נישט געקענט אַדורכרייסן
דורך די סיבירער סטעפּעס. דער דראַט צווישן קאָליוואַן און
טאָמסק איז געוואָרן איבערגעשניטן.

דער קוריער, וואָס האָט געזאָלט פאַרטרעטן דעם עלעק-
טרישן פּונק און וואָרנען דעם גרויספירשט פאַרן שרעקלעכן
פאַראַט, אַ מענטש, האָט געמוזט פאַרשווענדן זייער פּיל צייט
אויף אַדורכצולויפן די 5,523 קילאָמעטער, וואָס האָבן אָפּגעטיילט
מאָסקווע פון אירקוזק, און האָט געמוזט באַזיצן אינטעליגענץ
און אַ איבערמענטשלעכן מוט, פּדי אַדורכצורייסן זיך צום ציל
דורך טויזנטער סכּנות.

„צי וועל איך געפינען אַזאַ איינעם?“ האָט געפרעגט דער

צאַר...

שיכאיר סמראנאוו.

דער שוויצאר פון קייזערליכן קאבינעט האָט געמאָלדן
דעם גענעראַל קיסאַוו. דער צאַר האָט שנעל געפרעגט דעם
אַריינקומענדיקן:

„אייער קוריער?“

„דאָ איז ער — ער וואַרט.“

„אַ פּאַסיקער מענטש?“

„כ׳בין ערב פאַר אים מיט מיין קאַפּ.“

„פון די פאַלאַץ-דינער?“

„יא, מאַיעסטעט.“

„קאַנסט אים פּערזענלעך?“

„ער האָט דערפילט מיינע שווערסטע באַפעלן.“

„אין אויסלאַנד?“

„ניין, אין סיביר.“

„פונדאנען שטאַמט ער?“

„פון זאמסק. א סיביריאק.“
 „ער איז קאלטבלוטיק? פארמאגט אינטעליגענץ, מוט?״
 „זאלן, אום צו דערגרייכן ערמאלג דארט, ווו אנדערע
 וואלטן פארלוירן געזאנגען.
 „א דויערהאפטיקער?״
 „פיו גאר – אויף קעלט, הונגער, דורשט, שלאפלעזיקייט.“
 „ער האט א אייזערנעם קערפער?״
 „יא, מאיעסטעט!״
 „און א הארץ?״
 „פון גאלד.“
 „ער הייסט?״
 „מיכאיל סטראגאוו.“
 „גרייט אין וועג אריין?״
 „ער ווארט אויף די באפעלן פון אייער קייזערלעכן מאג-
 יעסטעט.“

„זאל ער אריינגיין.“
 אין א רגע ארום איז אריינגעקומען דער גערופענער אין
 קאצינעט. מיכאיל סטראגאוו איז געווען איינער פון די שענסטע
 שיפן פון דער קאווקאזער ראסע. א הויכער, ברייטפלייציקער,
 מיט א שטארק אנטוויקלטער ברוסט און געזונטע מוסקלן, האט
 ער געמאכט דעם איינדרוק, ווען ער איז געשטאנען אויף אן
 אָרט, ווי ער וואלט אריינזאקסן אין דער ערד. זיינע געדיכטע
 שווארצע האָר זענען אים אראפגעפאלן איבערן שיינעם אינטע-
 ליגענטן שטערן. דאס געזיכט זיינס, געוויינלעך בלאַס, האט זיך
 גערייטלט איצט, ווען ס'הארץ פולסירט מיט שטארקער אויפגעגונג.
 זיינע אויגן האָבן געפינקלט מיט א קלאָרן בליק פון העלדישן
 מוט. זיינע נאזלעכער האבן זיך אָנגעבלאָזן, ווי ביי א ראסאָוו
 רייטער.

ער האָט גישט פאַרשטאַנען וואָס עס הייסט פאַרברעפן
 די הענט אין פאַרצווייפּלונג, אָדער קראַצן זיך אין קאָפּ אין
 פאַרלעגנהייט. ער איז געווען אַ אונטשלאָסענער, קאַרג אין ווער-
 טער און אין באַוועגונגען. ער האָט גיכער מאַרשירט איידער
 געגאַנגען, ענלעך צו אַ גוט אויסגעפרוּוּטן זעלנער, וואָס גייט
 עראַפּערן דעם שונאס אָקאַפּעס. ער האָט געטראָגן אַ עלעגאַנטן
 שיסער-אוינפאַרם, באצירט מיט אַ אויסצייכענונג-קרייץ און מיט
 אַ סך מעדאַלן. ער האָט אָנגעהערט צו דער רייע ספעציעלע
 קייזערלעכע קוריערן, צווישן וועלכע ער האט זיך אויסגעצייכנט
 מיט דער פינקטלעכקייט אין אויספירן באפעלן — אַ מעלד וואס
 איז זייער שטאַרק געשעצט געווארן אין דער מאַקסווער אימ-
 פעריע. ער איז געווען פּונקט ווי באשאפן צו אַ שליחות, וואָס
 איז פאַרבינדן מיט סכּנות, איבערהופּט אויף דער סיבירער ערד,
 וועמענס מנהגים און דיאַלעקטן ער האָט געקאַנט אויסגעצייכנט.
 זיין פּאטער, פּיאָטר סטראָגאַוו, וואס איז געשטאַרבן
 מיט צען יאר צוריק, האט געוווינט אין אַמסקו געווען איז ער
 פּין פּאך א יעגער. ער פּלעגט אדורכלויפן די סטעפעס, אין די
 גרעסטע היצן, ווי אין די גרעסטע פרעסט, וואס פּלעגן טיילמאַס
 דערנרייכן 50 גראד אונטערן זערא, יאנגדיק זיך מיט אַ ביקס
 נאך קליינע חיות, און מיט אַ ווידלע אָדער אַ מעסער נאך
 גרויסע. ווען ער האט שוין געהאט דערהרגעט אין זיין לעבן
 ניין און דרייסיק בערן, האָט ער אַוועקגעלייגט ס'געווער און
 גענומען זיך צי ערד-אַרבעט, גלויבנדיק אין דעם פאַרורטיל, אַז
 ווען מען דערהרגעט דעם פּערציקסטן בער פאַרלירט מען
 ס'לעבן.

זייט יענער צייט פּלעגט זיין זון מיכאיל אים צוהעלפן
 אין דער אַרבעט. אַלטזייענדיק פּערצן יאָר האָט ער צום ערש-
 טן מאָל דערהרגעט אַ בער, וועלכן ער האָט אַליין צעטרייבערט

און זיין גיגאנטישע פעל געשלעפט עטלעכע מייל ביז צו דער היים. ביי אונז שטייגער לעבן האָט ער זיך דערוואָרבן אַן איי זערן געזונט, אזויזוי ס'רוב איינזוינער פון צפון, די יאָקוטן. ער האָט געקאָנט אויסקומען אַ מעת-לעת אָן עסן אין אַן טרובקען. נישט שלאָפן צען נעכט פּאָדער. ער האָט געקאָנט זיך אויסגעפוי-גען אַ באַהעלטעניש אין פרייען סטעפּ, דאָרט וווּ אַ אנדערער וואָלט געמוזט פאַרשפּילן ס'לעבן. ער האָט פאַרויכגעזען דעם פּונדווייטס אָנקומענדיקן אָרקאָן לויט צייכנס, וואָס זענען פאַר אינדערע געווען אומפאַקאָנט, און האָט געטראָפּן דעם וועג אין דער פּינסטערניש פון דער לאַנגער פּאָלאַר-נאַכט. מיט דער הייליך פון זיינע פאַרשאַרפטע הוישים האָט ער דערוואָרבן, לויטן שטייגער פון זאַטער, אלע געהיימנישן פון די סטעפעס. אַ מינדסט וואָלקנדיג אַ גרעזל, די צעוויקלונג פון די צווייגן אויף אַ בוים, הייט גערויש, דער פלי פון אַ פויגל, די ריכטונג פון די שנייעלעך, שפורן פון אַ חיה-דאָס אַלץ האַט אים גענוצט פאַר זיכערע אַז-וויזונגען. ער האָט מיט שווייגן, ווי אַ אינדיאַנער, זיך אויסגע-שמועסט מיט דער אַרומיקער נאַטור.

זיין איינציקע ליידנשאַפט איז געווען די לייבע צו דער אַלטער מוטער, וועלכע האָט נישט געוואָלט פאַרלאָזן דעם מאַנס הייל, וואָס איז געשטאַנען ביים ברעג פון איר טיש. דער איר-בערגגעבענער זון האָט צוגעזאָגט צו פאַזוכן די מוטער ביי יע-דע געלעגנהייט, און דעמדאָזיקן פליכט האָט ער דערפילט מיט אַ רעליגיעזען יראת-הכבוד, אַרויסווייזנדיק טייערע מעלות: דרייסט-קייט, געשיקטקייט, קאַלטבלוטקייט, שכל — בשעת די רייזעס אויף קאווקאַז מיט שווערע באפעלן און אין שווערע קאמפן, און דערנאָך בשעת די עקספעדיציעס צום סאַמע ראנד פון אז-יאטיש-רוסלאנד, קיין קאַמטשאַטקע — האָט ער דערגרייכט דעם כּבוֹר אַפּגעשיקט צו ווערן אויפן קייזערלעכן הויף. פון דאנען

האָט עד די גרעסטע טייל פון זיין קליינע פענכיע רעגולער
איבערגעשיקט זיין מוטער; און ווען ס'איז אים אויסגעקומען אוועק-
צופאַרן אין ווייטע לענדער און נישט צו זען זיך מיט איר
דריי יאָר — האָט לויט זיין פארלאנג מארטע סטראָגאָו רעגולער
דערהאלטן דעם חודשדיקן זשאָלד, וואָס קומט איר זון פון דער
הויף-קאסע.

איצט איז ער נעשטאנען פארן צאָר, נישט וויסנדיג גאר
צו חאס מען האט אים גערופן. אומבאוועגלעך, אויסגעצויגן, האט
ער אויסגעהאלטן זיין לאנגן דירכדרינגעדיקן בליק, ווייזט אויס,
אז דער קיזער איז געווען צופרידן פון דעד אָבסערוואציע, ווייל
ער האָט געגעבן א צייכן דעם פאַליצי-י-שעף אוועקצוזעצן זיך
לעבן שרייבטיש. ער האָט אים דיקטירט מיט א נידריקע שטים
אַ קורצן בריוו, דערנאָך האט ער אויף אים אַוועקגעלייגט זיין
אונטערשריפט צוגעבנדיק דעם געהיימען שפרוך: „ביט פאַ סיעמו“.
ענדלעך האָט ער צוגערופן סטראָגאָו, און מיט אַ פעסטע שטים
האָט ער אים געשטעלט אַ רייע פראַגן:

„דיין נאָמען?“

„מיכאיל סטראָגאָו, מאַיעסטעט.“

„די ראַנגע?“

„קאָפיטאַן פון קאַרפּוס פון די קיזערלעכע קוריערן.“

„קאָנסט סיביר?“

„כ'בין אַ סיביריאַט.“

„געבוירן...?“

„אין אַמסק.“

„האָסט דאָרט עלטערן?“

„אן אַלטע מוטער.“

דער קיזער האָט אַ רגע געשוויגן. דערנאָך האָט ער אים
איבערגעגעבן דעם בריוו:

„דעמדאָזיקן בריוו דאַרף מען אָסגעבן דעם גרויספירשט
ווייטער קיינעם נישט“.

„כוועל אָפגעבן, מאיעסטעט“.

„דער גרויספירשט איז אין אירקוצק“.

„כוועל אוועק קיין אירקוצק“.

„מען דאַרף זיך אָבער אַדורכקריגן דורך אַ צעפונטעוועט
לאַנד, צווישן מתנות, וואָס וועלן דיר וועלן דעם בריוו אַרויס-
רייסן“.

„כוועל זיך אַדורכקריגן“.

„געטרוי זיך נישט אָן דעם פאַרעטער איוואָן אָגאַרעו,
וועלכן דו וועסט אפשר באַגעגענען אויף דיין וועג“.

„כ'ועל זיך אים נישט אָנגעטרויען“.

„וועסט סאָרן דורך אָמסק“.

„דאָס איז מיין וועג“.

„אויב וועסט זיך זעען מיט דער מוטער קאַנסטו דערמיט
ריוזיקין, אַז מען וועט דיך דערקענען. דו טאַרסט זיך מיט
איר נישט זעען“.

„איין אויגנבליק פון אינערלעכן קאַמף! דערגאָך פעסט:

„כוועל זיך נישט זעען“.

„שווער, אַז קיינער וועט זיך פון דיר נישט דערוויסן

ווער דו ביסט אין מיט וואָס דו פאַרסט“.

„איך שווער“.

„די דערלייזונג פון סיביר און דאָס לעבן פון גרויס“

פירשט הענגען אָפּ טונג דערפילן דיין שליחות“.

„כוועל עס דערפילן“.

„הייסט עס, אַז דו וועסט זיך אַדורכקריגן צום ציל“.

„כוועל זיך אַדורכקריגן, אַדער מען וועט מיך טייטן“.

„ס'איז גייטיק דאָס דו זאָלסט לעבן“.

„כ'ועל לעבן, מאיעסטעט!"

„מיכאיל סטרעגאוו, פאָר אין גאטס נאָמען!"

דער שליח האָט מיליטעריש סאַלוטירט. אין דער זעלבער

ריבע האָט ער פארלאָזט דעם פאלאץ.

„האַסט א מולדיקע האנט" — האָט געזאָגט דער קייוער, „דאָס

איז שוין איינמאָל אַ יונג ו!"

פון מאסקווע קיין ניו־שני-נאוואגראד

דער שנעלסטער קייזערלעכער קוריער וואָלט געקענט
אין יענער צייט אָדורכמאַכן דעם וועג פון מאַסקווע ביז איר-
קוצק — זעקסטהאַלבן טויזנט קילאָמעטער — אין אַ משך פון אַכצן
טעג. פונדעסטוועגן איז עס געווען נאָר אַ אויסנאַמפּאַל; גע-
וויינלעכע שליחים האָבן באַדאַרפט צום דאָזיקן צוועק פון פיר
ביז פינף וואָכן.

אַזאַ מענטש ווי סטראָגאַנוו וואָלט בעסער געוואָלט פאַרן
אין ווינטער בשעת די גרויסע פרעסט, ווען דער וואַנדערער
ווערט דורך זיי געהאַרטעוועט. דעמאָלט זענען די וואַסערן
פאַרפּרוירן; אומעטום שפּרייט זיך אויס אַ גלאַטער טעפּיך פון
שניי, איבער וועלכן ס'גליטשן זיך לייכט די שליטנס. אמת טא-
קי בעפּלען פאַרשטעלן דעם וועג; ווינטן אויסגעמישט מיט פאַר-
שעפּטע זיילן שניי פאַרשיטן גאַנצע קאראַוואַגען, סטאדעס היב-
געריקע וועלף צעפּייסן די וואַנדערער. פאַר דאָס אָבער זיין

די מחנות פון באפאלענעם שונא אין זייערע לאגערן, רויבער-
באנדעס שלעפן זיך נישט איבער די סטעפעס און מען קאן
לייכט אויסמירן געמארן פאר אזא וויכטיקע שליחות ווי סטרא-
גאָוס, אָבער נישט אָן קוריער האָט זיך געווענדט אויסצוקלייבן
פאר זיך אַ פאסיקע צייט; ס'איז נייטיק געווען שוין גלייך צו
פארן אין אונטערצווארפן זיך די שווערסטע באדינגונגען.

אין פאַרנומענעם סיביר האָט געווימלט מיט שפּיאַנען. דער-
פאר האָט סטראָגאָוו נישט געקאָנט געניסן פון די פּריווילעגיעס,
פון וועלכע ס'געניסט אַ צאַרישער קוריער, און וועלכע האָבן
דעם צוועק צו פאַרשנעלערן די רייזע, ווייל ער וואָלט
דערמיט געצויגן אויף זיך די אויפּמערקזאַמקייט פון פאַרדעכטיקע
פּערזאָנען. ער האָט דערײַבער דע האַלטן פון גענעראַל קיסאַוין
אַ דאָקומענט, וואָס ווערט אָנגערופּן „פּאָדאַרְאַזשנע“, אויפן נאָמען
פון קיסעץ ניקאלאי קאַרפּאַנאָוו, וועלכער קערט זיך פּלומרשט
אום אין זיין געבורטשטאָט אירקוזק. צוזאַמען מיטן דאָקומענט
האָט ער אויך באַקומען אַ געהעריקע סומע געלט אויף צו לעבן.
ער האָט געקאָנט זיך באַנוצן מיט פּערד פון דער פּאָשט. מיט
דער באַגלייטונג פון דינער, מיט אַ שמירה פון עטלעכע באַוואַפּנטע
וועכטער, יעדענפאַלס אָן דער ריוויקע דערקאָנט עו ווערן, דאָס
הייסט: אָן באַקוועמלעכקייטן, פון וועלכע ס'געניסט געוויינלעך אַ
צאַרישער קוריער.

מיט לענגע יאָרן צוריק האָט אַ חשובער מענטש נישט גע-
קענט אַרויספארן אין טיף סיביר אָן: אַ עסקאַרט פון צוויי מאות
קאָזאַקן, אַן ערך אַזויפיל זעלבער, 25 באַשקירן-רייטער, דריי
הונדערט קעמלעך, 25 וועגנס, צוויי איזערמאגבאַרע דאַמפּער,
צוויי האַרמאַטן, מיכאַיל סטראָגאָוו האָט געהאַט פאַר זיך נאָר
אַ קאַרעטע מיט פּערד; אין אַ נייטיקן פאַל וואָלט ער געמוזט
גיין צופּוס.

וואָס אן אמת זענען אים אויף די ערשטע אַנדער־האַלבן
טויזנט קילאָמעטער פון מאסקווע נישט פאַרגעשטאַנען קיין גרוי-
סע שוועריקייטן; דאָ האָט מען זיך לייכט געקאָנט באַנוצן מיט
די פאַרשידנסטע איבערפיר־מיטלען.

אַלזאָ באַלד אינדערפרי — דעם 16-טן יולי — איז מיכאַיל
סטראָגאַנוו אַוועק אויפן וואַקזאַל. ער האָט שוין נישט געטראָגן
אויף זיך קיין מונדיר. אָנגעטון אין קליידער פון אַ רוסישן
פויער — אַ אַרומגעאַרטלטע בלוזע, ברייטע הינדן, לאַנגע
שטייכל — האָט ער געשלעפט אויף די פלייצעס אַ רייזע־נאַק.
ער האָט נישט געטראָגן קיין געווער — יעדנפאַלס פון אויפן;
אויף דער ברוסט אונטער דער בלוזע האָט ער געהאַלטן אַ רעוואָל-
ווער, און אין דער קעשענע אַ יעגער־מעסער.

אויפן וואַקזאַל איז געווען אַ באַוועגונג, און אין דער
לופט איז געשטאַנען דאָס גערויש פון אַוועקפאַרנדיקע און
באַגלייטער. פאַר טשיקאָווע מענטשן איז דאָס אַרט געווען אַ
מין „נייט־באַרווע“. דאָ האָט מען געקענט אויכאַפן ידיעות פון
פעטערבורג, מיט וועלכן מאַסקווע איז געווען פאַרבונדן דורך
אַ באַגליינע, וואָס איז פון דאַנען געווען אָפגעצוייגט אויף
מזרח ביז ניו־שניי־נאָו־אַגראַד. פון דערדאַזיקער שטאָט אָן האָט
סטראָגאַנוו געהאַט בדעה צודערגיין, טיילווייז מיטן דאַמפער אויף
דער וואַלגע אראָפּ מיטן שטראַם, טיילווייז אויף דער יבשה,
ביז דער גרענעץ פון אייראָפּעישן רוסלאַנד — ביז די אוראַל־
לער בערג.

ווי אַ פאַרמעגלעכער שטאַט־מענש, וואָס איז נישט צופיל
באַשעפטיקט האָט ער, אַוועקגעצנדיק זיך אין אַ ווינקל פון וואַ-
באַן, אנגעהויבן דרימלען, אינדערמתן איז ער, נישט זייער
דיק אליין, געשלאָפן נאָר מיט איין אויג און געהערט מיט ביי-
דע אויערן. דער אָפּקלאַנג פון דער טאַטאַרישער אינוואַזיע און

פון קירגיזישן אויפשטאנד האָט שוין דערגרייכט ביז מאַסקווע, און מען האָט הויך אַרומגערעדט די געשעענישן. אָבער פאַרזיכטיק און איינגעהאַלטן. די פּאסאזשירן אין וואגאן זענען געווען צו-מייסטנס סוחרים, וואָס פאַרן קיין ניושני אויפן גרויסן יאַרד. דאָס זענען געווען מענטשן פון פאַרשידענע נאַציאָנאַליטעטן. יעדער מיט זיין באַזונדערער שפּראַך: רוסי, יידן, טערקן, קאַזאַקן, אַרמענער, קאַלמיקן א.א.וו. מען האָט צווישן זיך ארויס-געזאָגט זענען דער מעגלעכקייט, אז די מאַכט וועט צוליב די לעצטע געשעענישן זיין געצווונגען אָנצונעמען מיטלען, וואָס וועלן שטערן דעם מסחר אויף דער גרענעץ פון אַזיע. דען די דאָזיקע ענאָיסטן האָבן געקאנט אָפּשאַצן גרויסע פּאָליטישע געשעענישן אין דער מלוכה נאָר מיט דער מאַס פון זייערע סוהרישע אינטערעסן. ווען ס'וואָל זיך נאָר האָבן געפונען אין וואַגאָן איין מונדיר, וואָלט עס שוין גענוג געווען צו פאַר-מאַכן אלע די מיליטער. ס'האָט אָבער קיינער פון די פּאַסאזשירן נישט חושד געווען דעמדאָזיקן אין קאַנגיט אַ רייזדער, אז ער איז אַ מיליטערמאַן אין נאָכדערצו — אַ צארישער קוריער. ס'וואָו וואָס האָט דערפאַר געהאַט די מעגלעכקייט זיך צוצוהערן צו זייער געשפּרעך.

אַ פּערס מיט אַ פעסטקע אויפן קאָפּ האָט אויסגעדריקט די מורא, אז טיי וועט טייערער ווערען. דער אַלטער פּאַטריאַרכאַלי-שער ייד האט זיך ווידער מצער געווען איבער דער מעגלעכער פאַרהאַלטונג אין טראַנספּאָרטירן די וואָנעס פון סאַמאַרקאַנד. מען האט פאַרדאָגט אויסגערעכנט די סחורות, וואס וועלן אַמער אויספּעלן אויפן יאַרד צוליב דער געשטערטער קאמוניקאַציע. „טא איז וואס? וועט איר בעסער קענען הייבן די פרייזן אויף די וואָנעס סחורות, וואס איר פאַרמאגט, האט זיך צו-לעכט עפעס אייגער אַ רוסי.“

„ביי אייך איז עס אַ געלעכטער! האט זיך אנגערוּפן דע
אַלְטער ייד, ״ווייזט אויס, אַז איר זענט נישט קיין סוּח״.
״איר האט געטראפן, אברהם אייניקל, איך פאַרקויף נישט,
נישט קיין האָפּן, נישט קיין האָניק, נישט קיין וואַקס, נישט
קיין האָלץ, נישט קיין געזאַלצן פלייש, נישט קיין קאוויאַר,
נישט קיין וואָל און נישט קיין פוטער...״

״אַבער איר קויעט!״ האָט זיך אנגערוּפן דער פּערס.
״אויף וויפּל מעגלעך — וואָס ווייניקער.״
דאָס איז א קונצנמאכער! האָט דער ייד געזאָגט צום פּערס.
״אַדער א שפּיאָן!״ האָט יענער שטיל אפּגעענטפּערט. ״לאָ-
מיר זיין פּאַרזיכטיק. מען קאָן הייבט נישט וויסן מיט וועמען
מען פּאַרט. און אונדזער פּאַליציי... איר וויסט דאָך...״
אינם אַנדערן ווינקל פון וואַגאָן האט מען ווייניקער גע-
רעדט וועגן סחורה אבער מער וועגן די פּאַלגן פון דער
מלחמה.

״מען דאַרף דערווארטן רעקוויזיציע פּאַן סיבירער פּערד...״
״באַ, צי איז אבער זיכער, אַז די קירגין האבן זיך פאַר-
אייניקט מיט די טאַטאַרן?״
״ווער קאָן זיך ביי אונדז רימען, אז ער וויסט עפעס
אויף זיכער?״

״די דאָנער קאזאַקן זאלן שוין האָבן ארויסגעשיקט גע-
וואָרן מיט רער וואָלגע אנטקעגן די צעפּונטעוועטע...״
״דער וועג קיין אירקוזק איז שוין נישט קיין זיכערער.
מיין דעפּעשע קיין קראטנאַיאַרסק איז שוין נישט אנגענומען
געוואָרן...״

״נאָך דער רעקוויזיציע פון פּערד וועט זיך אָנהייבן א רעק-
וויזיציע פון דאַמפּט וועגנס, ע טראנספּאַרט-מיטלען. דער-
נאָך וועט מען יאָ טאַרן געלן אָן א דער-

לויבניש, האט עמעצער געזיצט. „דער יאָרמאַרק אין ניוזשי
וועט זיך נישט אזוי שיין ענדיקן, ווי ער האט זיך אנגעהויבן.“
„די זיכערקייט און גאַנצקייט פֿין דער מלזכעשער טערי-
טאָריע — דאָס איז די וויכטיקסטע זאך!“ האט זיך אָנגערופן דער
רוס, וואָס האָט פארוזיכערט, אז ער פארקויפט גאַרנישט און קויפט
אויך כמעט גאַרנישט, „געשעפטן זענען סוף-פֿל-סוף נישט מער
ווי געשעפטן“.

אין אן אנדערן וואַגאָן פֿון צוג איז געפארן א כאסאזשיר,
וואס האט אויסגעזען אַנדערש ווי אלע — ווייזט אויס א אויס-
לענדער ער האָט ברייט געעפנט די אויגן, צוגעשטעלט צו זי
א לאָרנעטע. אין האט באווארפן די מיטפארער מיט פראגעס וועגן
האַנדל און פאַבריקאציע, וועגן די צאָל איינוווינער פֿון די
פארשידנסטע שטעט א. א. ו. דאָס איז געווען אלסיד זשאָ-
ליווע, וואס האט געזאמלט אינפארמאציעס פאר זיין „קווינע“.
פארשטייט זיך, אז זיין נייגיריקייט אין אזא אומרויקע צייט
האט ארויסגערופן ביי די מענטשן אַ חשד, און פֿאַרן פֿלורמשול
„שפּיאָן“ האָבן זיך פארמאכט די מיילער. אין די קאַרגע ענט-
פערס האָט מען אויסגעמיטן די געשעענישן פֿון טאָג.
ס'איז דעריבער נישט קיין ווונדער, וואָס עד האָט פֿאַר-
שריבן אין זיין נאָטיצביכל:

די רייזנדע זענען אבסאלוט דיסקרעט. אין פאל-
טישע ענינים איז פֿון זיי שווער עפעס צו דערגיין.
אין אן אנדערן וואַגאָן איז אויך געפֿאַרן צום מלהמה-גע-
זיט האַררי בלאונט. די ביידע האבן זיך נישט געטראפן אויפן
מאסקווער וואַקזאַל און זיי האבן נישט געוויסט, אז זיי פארן
אין איין צוג.

אזוויי דער ענגלישער זשורנאַליסט האט מער געהערט
זיי גערעדט, האט ער ממילא נישט געשטערט די פאסאזשירן

אין זייער נאטירלעכען שמועס. ער האט ביי זיי קיין שום חשד
נישט ארויסגערופן. און אזויווי ער האט קודם-כל זיך פאראינגע-
טערעסירט מיטן האנדל אויפן אריענט, האט ער דעריבער פאר,
צייכנט אין זיין טאגביכל א אבסערוואציע, וואס איז לכל-הפחות
געווען אויף אזויפיל ריכטיק, וויפיל די אבסערוואציע פון זיין
קאלעגע:

”די רייזונדע זענען זייער אומרויך. עס אינטערע-
סירן זיי נאך די מרחמה-ענינים. זיי רעדן וועגן זיי מיט
א ווונדערלעכער פרייקייט פון דער וואָלגע ביז דער
ווייסל.”

אויף אזא אופן זענען די לעזער פון דייטש-לעזער און
פונקט אזוי ריכטיק אינפארמירט געוואָרן, ווי די פראנצויזישע
”קויזנע” פון הער אלסיד זשאָליווע!

און אזויווי הער בלאונט איז געזעסן ביים פענסטער פון
דער לינקער זייט, וווּ די ערד איז געגאנגען באַרגאָרויך — און
האַט נישט געזעען די אומענדלעכע פלאַכע שטחים אויף רעכטס —
האַט ער צוגעשריבן מיט דער ענגלישער איינגעלייבטקייט אין זיך:
”צווישן מאַסקווע און וולאַדימיר איז אַ באַרגיק לאַנד.”

דערווייז האַט זיך אויפן וועג געלאָזט פילן, אז די פאָליציי-
האט אונטערגענומען געוויסע שטרענגע מיטלען. מען האט געזוכט
די שפורן נאך דעם פארעטער אוואן אַגארעוו. און כאטש דער
בונט איז נישט ארויס אויסר די גרענעצן פון סיביר, האט דאך
די מאַכט זיך געשראַקן פאַד אַ שלעכטן איינפלוס אויף די פרעמד-
פעלקישע עלעמענטן פון די וואָלגאַ-פראַווינצן, וואָס זענען באַנט
צו די קירגיזישע קאנטן.

דידאָזיקע פאָליציי־שע השערה איז געווען באַרעכטיקט אין
אזא ריזיק לאַנד, ווי רוסלאַנד. די ריזיקע אימפעריע, וואָס פאַר-

נעמט א שטח פון צוועלף מיליאָן קוואַדראַט-קילאָמעטער, זױן
 וואָס איז אין יענער צײַט געווען באַוווינט פון זיבעציק מיליאָן
 גפשוות. אויסער דעם הערשנדיקן סלאַוויאַנישן ערעמענט, וואָס אַ
 געווען צעטיילט אויף צעקריגטע שטאַמען — אויף גרויסרוסן, קליינ-
 רוסן און פּאָלאַקן, האָבן די אימפעריע אויך באַוווינט פיל פּאַר-
 שידענע שבטים, וואָס האָבן געלעבט מיט זייערע באַזוגערע
 אינטערעסן, רענדיק אויף זייערע אייגענע דיאַלעקטן. אלץ
 צוזאַמען איז, פּאַרשטייט זיך, געווען אַ צוזאַמענגעקלעבטע זאַך,
 וואָס האָט זיך געקאָנט האַלטן — אין אַזעלכע ווייט-אַרויסגע-
 ריקטע גרענעצן — ביז אזא צײַט, אויף וויפּל ס'האַט געניגט די
 ביוראָקראַטישע רעגירונג פלינקייט און אנטשלאַסנקייט אָפּצו-
 היטן די גאַנצקייט פון דער אימפעריע.

אזויווי מען האט גערעכנט, אז אָגאַרעווע האט נאך נישט
 פּאַרלאָזט אייראפעיש-רוסלאַנד, האט מען רעווידירט די פּאַסא-
 זשירן אויף יעטוועדער סטאַציע. די אממייסטן פּאַרדעכטיקע האט
 מען אפגעפירט אויף די פּאַליצייִשע פּאַסטנס, און דער צוג איז
 אן זיי אוועק ווייטער. די פּאַרהאַלטענע האבן נישט געהאַט די
 דרייסקייט צו פּראָטעסטירן אפילו מיט איין ווארט, הייל די
 באפעלן זענען אָנגעקומען פון הויכע מיליטערישע באאמטע,
 וואָס האָבן רעגירט אין גאַמען פון צאַר, דעם גרויסן זעלבס-
 הערשער פון רוסלאַנד, גרויספירשט פון פינלאַנד, קיניג פון
 פּוילן א. אז. וו.; איז טאַקי נישט קיין ווונדער וואָס אזא טי-
 טול האָט אנגעוואָרפן אַ טויטשרעק אויף אַ פשוטן אונטערטאן.
 אין וואַלדימיר האט זיך דער צוג פּאַרהאַלטן אויף אַ
 שעה צײַט, און דאס איז גענוג געווען פארן ענגלישן קאָ-
 רעספּאַנדענט אויפצוכאַפן די פיזישע און מאָראַלישע פיזיאָנאָמיע
 פון דערדאָזיקער אוראַלטער רוסישער שטאַט.

פון די נייע פּאַסאזשירן האָט דאָ צוגעצויגן אויף זיך

סטראגאוווס אויפמערקזאמקייט אַ יונג מיידל, וואָס איז אריין אין זיין קופּע. זי האָט פּאַרנומען אן אָרט אויף דער באַנק אנטקעגן אים. זי האט זיך געהאַלטן ארטיק, נישט אויפהייבנדיק קיין אויג אויף קיינעם. איר קליינעם באַגאזש האָט זי אַני-דערגעלייגט ביי זיך אויף די קני. סטראַגאוו האט איר גע-וואָלט אָפּטרעטן זיין ארט, וואס איז געווען באַקוועמער, וווּ מען איז געזעסן מיטן געזיכט אין דער ריכטונג פון פּאַרן. אָבער זי האָט געדאַנקט אַ נייג-טוענדיק לייכט מיטן קאַפּ, נישט אַנעמענדיק די טובה.

זי האט געקאַנט אַלס זיין אייר זיבעצן. איר שיין קעפּל האט אויסגעדריקט ריין-סלאָוואַנישן כאַראַקטער. ביי אירע גאַלדיקע האר האבן באַזונדערס אַפּגעשלאַגן אירע שוואַרצע אַויגן. דער אויסדריק אירער איז געווען מאַדנע אַנגענעם. איר פנים איז געווען בלאַס, דאס צוזאַמענגעשלאסענע מיינעכל האט דערציילט, אז זי האט שוין לאַנג אַפּגעוויינט זיך פון לאַכן. איר גאַנצע פיגור האט אויסגעדריקט גרויסע מאַראַלישע ענערגיע, וואס שטייגט אריבער די דורכשניטלעכע ענערגיע פון אַ מאַנספּאַרשוי. ס'האט זיך געפילט, אז דאסדאזיקע יוגגען מיידל האט שוין אדורכגעמאַכט ליידן און לעבנס-קאַמף, און זי גייט איצט אַנטקעגן די האַרטע צוקונפּט. אזא איינדרוק האט זי יעדנפאַלס געמאַכט אויף סטראַגאוו, וואס האט פון דער ערשטער מינוט אן געפילט אַ נאַנטקייט צו איר צוליב דער ענלעכקייט פון ביידנס כאַראַקטערן.

זי איז געווען געקליידט נישט רייך, אָבער זעלטן זיבער. דאָס טוטערל פון שעפּסנפעל, דער שניט און קאַליר פון אויס-געהאַפּטענעם קליידל, וואָס האָט זיך פון אַונטער אים אַפּער-געזעען, די האַלבשיכעלעך — מיט איין וואָרט: די גאַנצע קליי

דונג האָט אויסגעזאגט דעם געניטן אויג סטראגאוס, או די פאסאזשירן שטאַמט פון אַ באַלטישע פראָווינץ.

פאַרשנדיק זי אומבאמערקט מיט איין אויג, האט ער זיך געפרעגט: צי וואס האט זי אזוי איינזאם, דורך קיינעם נישט באגלייט, זיך געלאזט אין וועג אריין? און צי איז דער ענד-ציל פון איר רייזע ווייט, און צי וועט אויך דארט קיינער זי נישט אפּווארטן? עס האָט אַזוי געמאַכט דעם איינדרוק. איר גאנץ פארהאלטן זיך האט עדות געזאגט אויף דעם, אז אין איר געווינהייט איז געווען אליין צו זאָרגן וועגן זיך אן עמעצנס מיטהילף. סטראגאוו האט געפילט, אז ס'וועט אים שווער זיין צו פארפירן מיט איר אַ שמועס. דאך האט זיך אים איינגעגעבן אַרויסצוווייזן זיין איידעלע באנעמונג צו איר, אַ דיקער סלאַ-בינע-הענדלער, איינדריימלענדיק, איז ארויפגעפאלן מיט דער גאנצער משא פון זיין קערפער אויף איר אקסל. סטראגאוו האט אים אָנגעוויזן וויאָזוי מען דארף זיצן אין וואגאָן. דער פּעפּער האט אַרויסגעוואָרפן אַ קללה, האָט עפּעס געווארטשעט זינגן „מענטשן וואס מישן זיך אין נישט זייערע געשעפּטן, פונדעסטוועגן האָט ער שוין פון דערדאזיקער רגע אן אנגעבויגן דעם קאָפּ אויף דער אבדערער זייט. דאס מיידל האט געדאַנקט איר וויס-א-ווי מיט אַ שטומען בליק.

קורץ דערנאך, שוין נאָנט צו ניושני-נאוואגראד, האָט ער געהאט די מעגלעכקייט זי צו דערקענען נענטער און צו באַוונדערן זי. אויף איין אָרט, וווּ די שינעס זענען געווען אוועקגעדרייט אין אַ זייט, האט דער צוג באַקומען אַ שטאַרקן טרייסל, באלד האָט ער איין מינוט אנגעהויבן לויפן אויסגע-בויגן אויפן הויכן וואַל. אין וואגאָן האָבן זיך אויפגעהויבן גע-שרייען אין געוואַלטן. ס'האָט אויסגעוויזן, אז עס דראָט מיט אַ זיכערע קאטאסטראָפּע. אַלע האָבן זיך געוואָרפן צו די טירן

מיט אַ קוויטשעריי, שטופנדיק איינער דעם אנדערן. יעדער איינער האָט זיך געוואָלט וואָס פריער ראַטעווען אַראָפּשפּרינגן. דיק אויפן פּלאַנט. גאָר דאָס מיידל איז געבליבן אויף איר אָרט אומבאוועגלעך. זי איז בלויז עטוואָס בלייכער געוואָרן. סטראָגאָו איז געווען געריט; „א ענערגישע נאַטור!“ האָט ער ביי זיך בעקלערט. דערווייַל איז די געפאַר פאַרביי. דער צוג האָט זיך פאַרהאַלטן. ביים משאַוואַגאַן האָט געפּלאַצט אַ קייט, איז דאָס געווען די סיבה וואָס דער צוג האָט אַ שפרונג גע-טון. אין משך פון אַ שעה האָט מען דעם שאַדן פאַראַכטן. מען איז אָנגעקומען קיין גיזשני האַלב-אַכט אין אָונט מיט אַ פאַרשפּע-טיקונג.

ס'האָט קיינער נישט געטאָרט אַרויס פון וואַגאַן איידער ער איז געוואָרן אויסגעפאַרשט דורך דער פּאָליציי. האַבנדיק אַ „פאַראַרצוּשנע“ אויפן נאָמען פון קופיעץ קאַרפּאנאָו, אַ תושב פון אירקוצק, האָט סטראָגאָו נישט אָנגעטראָפן אויף קיין שום שוועריקייטן ביים ווייטערדיקן באַוועגן זיך. אנדערע פּאַסאַזשירן זענען, גאָכן געהעריקן לעגיטימירן זיך, אויפווייזנדיק, אַז זיי זענען געקומען צום יאָריד, אַריינגעלאָזט געוואָרן אין שטאָט אַריין. דאָס מיידל ווידער האָט צוגעשטעלט עפעס אַ ספעציעלן דאָקומענט. דער פּאָליציי-אינספּעקטאָר האָט דעמדאָזיקן דאָקו-מענט לאַנג שטודירט — דערנאָך האָט ער דעם מיידל געשטעלט אַ רייע פּראַגן:

„ביסטו, מיידל, פון ריגע?“

„יאָ.“

„פאַרסט קיין אירקוצק?“

„יאָ.“

„דורך וועלכן וועג?“

„דורך פּערס.“

„גוט!“ האָט געזאָגט דער אינספעקטאָר, „אַבער מוזט, מיידל, וויירן דיין דאָקומענט אין קאַנצלאַריע פון פּאַליצמייסטער אין גיוזשני“.

דאָס מיידל האָט יאושדיק אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ. צו-זענדיק די סצענע, האָט סטראָנאַוו געהאַט אַ געפיל פון פאַר-וונדערונג געמישט מיט רחמנות. אַ יונג מיידל - אַליין - אין אַ וועג אויפן ווייטן סיביר, דערצו נאָך אין אַזאַ געפער-עכע צייט! צי וועט זי דען אַהינקומען?

די רעוויזיע האָט זיך געענדיקט. די טירן פון די וואַ-גאַנען האָפּן זיך געעפנט, אַבער איידער מיכאַיל סטראָנאַוו האָט צייט געהאַט צו מאַכן אַ פּאַוועגונג אין איר זייט, האָט די יונגע לייוואָנע, אַראָפּשפּרינגנדיק פון די וואַגאַן-טרעפּלעך, זיך שוועל אויסגעמישט אין דער מענטשנמאַסע, וואס האָט פּאַרפילט דעם וואַקזאַל, און איז אים פאַרשוונדן פון די אויגן.

דער דעקלעמ אין צוויי ארטיקלען

נישני-נאוואגראד האָט ביי יענעם טאָג אויפגענומען דריי הונדערט טויזנט מענטשן, ד.ה. צענטאַסיק מער ווי אין א גע" וויינלעכע צייט. דער צוציונגס־פּונקט איז געווען דער בארימטער יאריד, וואָס זיין טראדיציע גרייכט ביזן יאָר 1817. ער געדויערט יעדעס יאָר פון דריי ביז זעקס וואכן, און האט אין זיין צייט פארטונקלט דעם רום אפילו פון לייפציקער יאריד. סטראגאו האט זיך נישט פאראינטערעסירט מיטן יאריד, ער האט זיך געיאגט צום פארט, כדי נישט צו פארליין קיין איין שעה. אָבער דא האט ער זיך דערוויסט, אז דער דאמפער, "קאווקאז" גייט אפ קיין פערם ערשט איבערמארנן מיטאנצייט. באין ברירה האט ער געמוזט איבערווארטן זיבעצן שעה. ער איז אַלזא אַדורכגעלאפן עטלעכע גאסן, כדי צו געפונען עפעס צו עסן און אַ נאַכטלעגער. דער הונגער האט אים שוין נישקשהדיק געפייניקט. אין דער אכסניה, וואס האט גע-

כראגן דעם גדלותדיקן טיטל, קאָנסטאַנטינאָפּאָלער האטעלי,
האט ער געדינגען אַ קליינטשיק צימערל און אָפּגעגעסן וויע-
טשערע, ביי וועלכע די הויפט מאכלים זענען געווען אַ ביגאָס
פון קאטשקע, ראזעווע ברויט, מילך און קוואס.

ווארפנדיק נאר אַ בליק אויפן צימערל, ווו אויף די ווענט
האבן געהאנגען הייליקע בילדער, און איבערהויפט די אין קיין
פאל נישט פארגעסענע איקאָנע פון דער הייליקער מו-
טער, — האט ער, נישט קוקנדיק אויף זיין מידיקייט פון אַ
גאנצן טאג פאָרן, נישט געהאט קיין חשק זיך צו לייגן אין
בעט אריין. ער איז ארויסגעלאפן אין שטאט אריין און האט
אנגעהויבן זיך ארומבלאנקען אויף די האַלבליידיקע גאסן.

וואס האט עס אים אזוי געיאגט... ער האט דאָס נישט
פון זיך באַהאַלטן. עס האָט אים געטריבן די האָפּנונג ערגעץ-
ווו צו טרעפן די שיינע ליוואָנערן. עס האָט אים געפייניקט
די אומרויקייט וועגן גורל פון זיין אומבאַקאַנטע, „מיין גאָט!
וי האָט זיך איינע אליין געלאָזט אין אזא ווייטן וועג אויף
די סיבירער סטעפעס ביי דער איצטיקער געפערלע-
כער צייט. ער האָט פארשטאַנען: מילא אז ער אַליין
לאָזט זיך אין געפאַר, ווו ס'ווימלט פון ווילדע אזיאַטן, טוט
ער דאָך דאָס פאַרן צאַר און פאַרן לאַנד... אָבער זי פאַר-
וועמען!... „ארים מיידל! זי וועט קיינמאַל נישט אָנקומען
קיין אירקוזק“. נאָך אַ שעה אַרומבלאַנקען זיך אין די גאסן,
וואָס זענען פול געווען צוליבן יאָרד מיט פירן און געצעלטן,
פאַרלירנדיק שוין די האָפּנונג צו טרעפן די אומבאַקאַנטע. האָט
ער זיך פאַרמאַטערט געזעצט אַפּרוען אויף עפעס אַ גרויסן
פלאַץ. פלוצלינג איז פון הינטער דער פּאַנק, אויף וועלכער
ער איז געזעסן, אויסגעוואַקסן אַ געשטאַלט, עמעץ האָט שווער

אַרויפגעלייגט אַ האַנט אויף זיין אַקסל.
 „וואָס טוטסטו דאָ?“ האָט געפרעגט אַ בייזע שטים.
 „דו זעסט דאָך! איך רו זיך אָפּ.“
 „רעכנסט דאָ צו שלאָפן אַ גאַנצע נאַכט?“
 „אויב ס'וועט זיך מיר גלױסטן!“
 „אַהאַ!... און דו ווילסט נישט צוקומען אַביסל נענטער,
 פּדי כּוּאַל דיך קענען אָנקוקן?“
 „איך האַלט עס נישט פאַר נייטיק“ האָט סטראָגאַוו געענט-
 פּערט, אָפּרוקנדיק זיר פון דעם הוצפהדיקן צוטשעפעניש און
 אַריינרוקנדיק אויף יעדן פּאַל די האַנט אין בוזים צום רעוואָלווער.
 מיט זיין שאַרפן בליק האָט ער אין דער פּינסטער דער-
 קאַנט, אַז פאַר אים שטייט אַ ציגיינער. אין דעם האָט אים אויך איבער-
 געצייגט דער גרויסער וואָגן מיטן געצעלט, וואָס איז געשטאַנען נישט
 ווייט פון דאַנען ביי דער זייט פון וועג, — אַ ציגיינערישע ווי-
 בונג פאַר איינע פון די גרופעט ציגיינער, וואס זענען אהערגע-
 קומען אויפן יאַריד עפעס פאַרקויפן, עפעס קויפן און... אויך
 עפעס גנבענען.
 דער ציגיינער איז געוואָרן אומרויק. „דערנענטער זיך!“
 האט ער איבערגעזחזרט ביין. „דערנענטער זיך דו!“ האָט
 אָפּגעענטשפּערט סטראָגאַוו. אין דערזעלביקער רגע האָט זיך אָפּ-
 געבויען די לייונט ביים איינגאַנג אין געצעלט — און אויפן וואָגן
 האט זיך באוויזן אין דער פּינסטערניש אַ קוים-באַמערקבאַרער
 סילדעט פון אַ פּרוי. זי האָט אַוועקגערופן דעם ציגיינער אויף
 אַ לשון, וואס איז געווען אַ געמיש פון סיבירישע און מאָנגאָל-
 לישע דיאַלעקטן.
 „נאָך איין שפּיאָן! לאז אים געמאַך! קום עסן וויעטשערע. די
 פּאַפּלוקע“ איז שוין פאַרטיק.
 סטראָגאַוו האָט נישטוילנדיק אַ שמייכל געטון. מען

האט אים אָנגענומען פאר אזא אײגעם, פאַר וועלכן ער אַליין,
האט אַמשטאַרקסטן זיך געשראַקן.

דער ציגיינער האָט געענטפערט:

„ביסט גערעכט, סאַנגאַראַ! זאָלן זיי דאָ שמעקן וויפל עס
גלוסט זיך זיי. אונדז גייט עס לחלוטין נישט אָן, וויבאַלד מיר
מוזן סײווי פון דאַנעט אַוועקפאַרן נאָך מאַרגן.“
„יאַ, דער טאַטע אַליין שיקט אונז פון דאַנען אַרויס...
וזהין די אויגן וועלן טראַגן.“

נישט לייגנדיק קיין אַכט אויפן געשפרעך פון צוויי פרעמ-
דע מענטשן, האָט סטראַנגאָוו, אַוועקגייענדיק, געקלערט וועגן דעם,
אַז ווען זיי וואָלטן נישט געוואָלט מען זאָל פאַרשטיין זייערע
ווערטער, וואָלטן זיי זיך געווען באַנוצט מיט אַן אַנדערן דיאַ-
לעקט, און נישט מיט אַ סיבירישן לשון, וואָס איז אים גענוג
באַקאַנט געווען פון זיין קינדהייט אָן.

ער האָט זיך איינגעקוקט אין די טונקעלע וואַסערן פון
די ביידע טייכן וואָלגע און אַקע, וואָס האָבן זיך דאָ הינטער
ניזשני-נאָוואָרגראַד, צוזאַמענגעגאַסן. שפעטער אין אַ שעה אַרום איז
ער שוין געשמאַק געשלאָפן אין דער אכסניה אין נישטגאַר באַק-
וועמען בעט.

זיבן אַזיגער אינדערפרי איז ער שוין אויף געווען. ער האָט
געהאַט צו וואַרטן פינף שעה ביזן אָפגיין פון דאמפער — פאַר
אים האָט עס באַדייט אָן אייביקייט.

ער האָט באַצאָלט פארן נאַכטלעגער און איז אַרויס באַר-
זען די שטאָט.

אויף ריזיקע פלעצער, וואָס האָבן זיך געשפרייט ביים
טייך — אין דער זייט פון פאַרשטאַט — האָט געקאַכט אַ פילפאַרביק
און טומלדיק לעבן. ס'האָבן זיך געצויגן פאַרשידנשפראַכיקע
מאַסן ארום די פעק סחורות פון פּל-המינים. דאָ האָבן זיך

געפונען פארשידענע קרייזן: פון אייון, האַלץ, וואָל, פוטער
א. אז. ון צווישן די קעמלען, אייזלען, פערד, וועגנס און קאָטשן
האָבן זיך געשטיפט רוסן, דייטשן, יידן, אַרמענער, גרעקן, כינע-
זער, אינדוסן א. אז. ון. אָנפילנדיק מיט זייער פילשפראַכיקן גע-
טומל פון האַנדל און דינגעניש דעם ריזיקן פלאַץ. ניגיריקע און
קונים האָבן באַקוקט מיט גרויס חשק אינדישע קאַשמירן, קאַוו-
קאַזער געווער, שווייצאַרישע זייגערס, ליאַנער שפיצן, אוראַלער
מינעראַלן, פרוכטן און פראָדוקטן פון מערב און מזרח — סחורות
פון דער גאַנצער וועלט.

דאָ האָבן אויך, אויף דער צייט פון יאַריד, אויפגעשטעלט
זייערע געצעלטן פאַרשידענע שוואַרצקינצלער, אַקראַבאַטן, וואַנ-
דערנדיקע אַקטיאָרן, זינגערס. לעבן דער שאַפּע, וווּ מען האָט
געזען צייגיינערישע טענץ, קונצן פון אַ קונצנמאַכער, בריהשקייט
פון אַ שטריקגייער, — האָט אַ צוגערייזטע טרופּע געגעבן שעקס-
פירס אַ דראַמע. און נישט ווייט פון דאַנען האָבן געברילט די
לייבן פון דער וואַנדערנדיקער מענאַזשעריע, אַדער אונטער אַ
בייטש האָבן געטאַנצט בערן. אַ מאַדנע געמיש פון פאַרבן און
נאַציאָנאַלע טרעכטן! — אַ מיש-מאַש פון פאַרמעגנס — אַ מאַרק,
פון וועלכן מען איז אַראָפּ גאַר דעמאָלט, ווען מען האָט שוין
נישט געהאַט וואָס צו פאַרקויפן, אַדער ווען מען האָט שוין
נישט געהאַט קיין גראַשן אין קעשענע פאַרוואָס צו קויפן. צו-
פעליק האָבן זיך דאָ געטראָפן אונדזערע ביידע גוטע באַקאַנטע-
די הערן זשאַליווע און בלאונט. דאָס מאָל האָבן די ביידע
קאַנקורענטן נישט אויסגערעדט צווישן זיך קיין וואָרט, זיי
האָבן זיך בלוז באַנוגנט מיט אַ קאַלטן ניג, וואָס איז געווען
גלייכצייטיק אַ „גוט מאַרגן“ און אַ „גוטן טאַג“. זשאַליווען
האָט זיך איינגעגעבן צו האָבן אַ גוטן האָטעל און עלעבאַנטן
רעסטאָראַן; דערפאַר האָט ער אַוועקגעשיקט קיין פאַריז אַ באַ-

גייסטערטן הימן לכבוד דעם יאריד. בלאונט איז נישט געווען צופרידן פון דער געמיינער אכסניה און פון דער גאָרקין, וועלכע ער האָט מיט גרויס מי זיך אויסגעזוכט; דערפאר האָט ער אָנגעשריבן אַן אַרטיקל, פיל מיט טענות צו די „באַרייסער פון ניושנער יאָריד, וואָס איז נישטמער ווי אַ אומפאַרשעמטע געץ פאר אויסלענדער“.

דער אָביעקטיווער מיכאיל סטראָגאָוו, וואָס איז שוין נישט איינמאָל דאָ געווען, האָט דערווייל באַמערקט, אַז דער האַיערי-קער יאָריד איז אנטקעגן די יאָרידן פון די פריערדיקע יאָרן פיל שוואַכער. די אומרויקייט, וואָס האָט זיך אַרומגעטראָגן צוליב דער טאַטאַרישער אינוואַזיע, האָט פאַראַלזירט דעם מסחר. אויפן אויער האט מען זיך דערציילט וועגן שטאַפעטן פון מאַס-קווע, וואָס זענען אָנגעקומען צום היגן גובערנאַטאָר.

דאָס באַנטקייט פון ניושני צו דער סיבירישער גרענעץ, פּונוואַנען די טאַטאַרן זענען אַמאָל אין 14-טן יאָרהונדערט אָנגעפאַלן אויף דערדאָזיקער שטאַט, — האָט באַרעכטיק די פּאָר-זיכס-מיטלען, וואָס עס האָט אונטערגענומען די אומרויקע מאַכט-די פּאָליציי-קאַנצלאַריעס, וואס זענען אָפן געווען טאָג און נאַכט זענען געווען אָנגעפאַקט מיט צוגעפאַרענע פון אייראָפע און אַז-י, וואָרטנדיק אויף דער רייע פאַרעגעסטריט צו ווערן.

אזוי אַדורכגייענדיק האָט סטראָגאָוו דערהערט עמעצנס איבערגעשראַקענע שטים:

„מען וועט שליסן דעם יאָריד“.

לעבן דעם דערציילער האָט זיך באַלד אַרומגעשטעלט

אַ גרופע מענטשן. ס'האַבן זיך געהערט פאַרדאַגעטע מיינונגען.

„מען שמעסט, אַז די טאַטאַרן באַדראָען טאָמסק“.

דער פּאָליציי-מייסטער האָט דערהאַלטן אַ גאָר וואַזשנעם

באַפעל! ער קומט באַלד אַהער פון גובערנאַטאָרס פּאַלאַץ“.

„הָאָט אִיז ער י“

די געשרייען האָבן זיך פֿלוצלינג איינגעשטילט. אין שפיץ פֿון אַ קאָזאקן-אפטיילונג איז אַריינגעפֿאַרן אין מיטן פֿלעץ דער פֿאַליצמייסטער. אין דער האנט האָט ער געהאַלטן אַ פֿאַפיר. דער המון האָט אים אַרומנערינגלט מיט אַ טרויעריק שווייגן. מען האָט זיך געריכט, אַז ער האָט צו מעלדן אַ חיכטיקע זאך. מיט אַ הויכע שטים האָט ער איבערגעלעבן:

אַ דעקרעט פֿון גענעראַל-גובערנאַטאר

1. ס'איז פֿאַרבאָטן געוואָרן אַלע רוסן צו פֿאַר-
לעָזן די נאַוואָגראַדער גובערניע צוליב וואָס פֿאַר אַ
סיבה עס זאל נישט זיין.
2. ס'זערט באַפֿוילן די צוגעקומענע פֿון אַזיאַטי-
שער אָפּשטאַמונג צו פֿאַרלעָזן די גובערניע אין פֿאַרלוף
פֿון 24 שעה.

דער ברודער מיט דער שוועסטער

די ביידע באפעלן האָבן געהאט אַריכטיקן גרונט. אויב איוואָן אָגארעוו איז נאָך נישט אַרויסגעפאַרן, שטערט דאָס אַר-טיקל 1 פון דעקרעט דעמדאָזיקן פאַרעטער צו פאַרייניקן זיך מיט פעאַפּאר-כאַן. דאָס אַרטיקל 2 ווידער האָט פאַנאנדערגעיאָגט די צוזאַמענגעקומענע מאָנגאָלן, וואָס זענען גענייגט צוצובונטעווען זיך און צו שפּיאַנירן פאַרן נוצן פון שונא.

אַבער די ביידע אַרטיקלען פון דעקרעט זענען געווע אַ אומגליק פאַר די אַנטיילנעמער אין יאריד. דאָס ערשטע אַר-טיקל האט פאַרמעל געפענטעט אַלע אָנגעקומענע אַהער אוי אַ קורצע צייט. דאָס צווייטע אַרטיקל האָט אַרויסגעריסן דעם פאַרדינסט ביי אַ גרויסע מאסע מענטשן. און אויסער דעם האָט דער פּראָנט ביי אוראל זיי אפגעשניטן פון סיביר. בייטנ דיק זיי אויף אזא אופן צו שלעפּן זיך אַהיים אויף ווייטע

וועגן צו דרום־זייט דורכן קאטפישן ים, דורך פערטיען אדער
טערקיי.

באלד האָט מען אָנגעהויבן פיבערהאפט צוזאמענצולייגן די
געצעלטן. ס'זענען אנטשוויגן געווארן די זינגער. ס'זענען אָפגע־
טרעטן פון פלאץ די אַרימע ציגיינער. מען האָט פאָאָנדערגע־
נומען די צירק־באַראַקן. סחורות זענען שנעל געוואָרפן געוואָרן
אויף די פורן. זעלנער האָבן מיט די בייקסן אונטערגעשטיפט די
פאַרשפּעטיקטע. די רוישעדיקע אַרענע פון יאַרד — האָט ביז פאַר־
נאַכט באַדאַרפט זיך פאַרוואַנדלען אין אַ מדבר.

צוועענדיק די עוואַקואַציע, האָט סטראָאָוון פּלוּצלינג אַ
געדאַנק אַ שלאַג געטון אין קאָפּ: וויאָזוי האָט דער געבטיקער
ציגיינער פאַרגעזען דעם דעקרעט? וואָרום ס'איז פאַר אים
קלאַר געווען, אַז דער אויסדרוק „טאטע“ האָט געמיינט צו זאָגן:
„צאַר“. אָט דאָס זענען געוויס שפּיאָנען — די ציגיינער!“ האָט
סטראָאָוון געקלערט. ער האָט געהאַט דעם איינדרוק, אַז דער־
דאָזיקער דעקרעט איז געווען פאַר דעם געמטיקן ציגיינער גאָר
צו דער האַנט...

אָבער ער האָט לאַנג נישט געטראַכט וועגן דעם. עס האָט
אים באלד פאַרנומען אַן אנדער געדאַנק — וועגן די ליוואַנערן.
אַרים קינד! עס האָט זי דאָך עפעס אַ וויכטיקע סיבה געמוזט
שטויסן צו דערדאָזיקער רייזע...

און איצט איז דער וועג קיין אירקוזק געווען פאַר איר
פאַרמאַכט. אַ, ווען ער זאָל איר קענען בייהילפיק זיין.
ס'האָט אים אין מוח אַ בליץ געטון אַ גייער געדאַנק. אין
גרונט גענומען וואָלט ער איר יאָ געקאָנט העלפן, נישט ברענגט
דיק מיט גאַרנישט קיין שאַדן זיין שליוחות. פאַרקערט, איר
געזעלשאַפט אין וועג האט אים אויסגעוויזן צו זיין אפּשר נוצלעך.
אַ איינזאַמער וועקט אַ חשד אין וועג ביי אַזאַ אומרויקע צייט.

אָבער וועמען וועט עס איינפאַלן, אז דער, וואָס פּאַרט מיט אַ
פּוּ, איז נישט אינדערמאָתן דער אירקוזקער קופּיעץ קאַרפּאָנאָוו?
ער האָט ווידער אָנגעהויבן צו זוכן דאָס מיידל. ער האָט
אויסגערעכנט, אז ער וועט זי טרעפן ביים פּאַרט. ער האָט זי
אָבער דאָרט אויך נישט געטראָפּן. ער האָט זי געזוכט אין פּאַר-
שידענע אַכסניות און איינפאַרהייף—אָבער אומזיסט!
עס איז געווען שוין ערף אַ זייגער, ער האָט נאָך געהאַט
צייט אַ שעה זי צו זוכן. דעמאלט איז אים איינגעפאַלן, אז זי
לוי זיך געפונען אין פּאַליציי־קאַנצלעאַריע וואָרטנדיק דאָרט אויף
אַ וויזע.

אַ וויזע האבן געמוזט באַקומען אויך די אַזיאַטן. דען
כאַטש דער דעקרעט האט זיי באַפּוילן אַרויסצופאַרן אין משך
פּון 24 שעה, האבן זיי זיך דאך געמוזט מעלדן אין דער פּאַ-
ליציי, פּדי אזוי אַרום צו קאַנטראָלירן די אָנגעפּאַרענע און
מעגלעך אויך צו כאַפּן נישט איינעם פּון די שפּיאָנען, וואָס
האַבן זיך דאָ געוויס אַרומגעדרייט. איז טאַקי אין פּאַליציי-
קאַנצלעאַריע געווען פּויל מיט מענטשן, וואס האבן שעהנוויז
געוואָרט אין דער רייע, כּדי צו באַקומען די וויזע. דער חשובער
„קופּיעץ פּון אירקוזק“ האט אבער געהאַפּט, אז ער וועט שנעל
צוגעלאזט ווערן צום שעף אַליין. אבערהויפּט איז ער זיכער
געווען דערין, צוליב דעם, וואס ער האט געהאַט גענוג געליט
מיט וואָס צו שמירן וועמען מען דאַרף. אויף אַ באַנק האָט
ער באַמערקט זיצן אַן איינגעבויענע פּרוי: דאָס געזיכט אירס
האַט אויסגעדריקט פּאַרצוהייפּלונג. דאס איז געווען דאָס לייוואָנער
מיידל. מען האָט איר אָפּגעוואָגט, אויפן סמך פּון דעקרעט, צו
וויזירן איר דעם דאָקומענט—און דערפאַר איז זי געווען אזוי
פּאַרצוהייפּלט.

ווען זי האָט דערזעען סטראָנאָון האָט אַ בליק געטון אין

אירע אויגן א פונק פון האָפנונג. זי האָט זיך צו אים דערנען-
טערט, כדי צו געפינען ביי אים הילף. אָבער אין דערזעלבער
רגע האָט אַ פּאָליציי-אַגענט אַרויפגעלייגט אַ האַנט אויף סטראַך-
גאַוס אַקסל: „דער פּאָליציי-שעף וואָרט אויף אייך“.

דאָס מיידל איז פאַרצווייפלט צוריקגעפאַלן אויף דער באַנק,
זעענדיק ווי סטראַגאַוו פאַרשווינדט אין דער טיר. אָבער אין עט-
לעכע מינוט אַרום איז ער צוריק אַרויס, האַלטנדיק אין דער
האַנט די „פּאָדאַראַזשנע“, וואָס האָט אים געעפנט אַלע וועגן
פון סיביר. ער האָט זיך דערנענטערט צו דער ליוואָנערין און,
אויסציענדיק צו איר אַ האַנט, האָט ער אויסגערופן:
„שוועסטער!“

זי האָט פערשטאַנען. זי האָט זיך אויגנבליקלעך אויפגע-
שטעלט, כדי נישט צו דערוועקן אַ חשד ביים פּאָליציי-אַגענט,
וואָס איז דאָביי געשטאַנען.

„שוועסטער!“ האָט אירבערגעחזרט סטראַגאַוו, „דער פּאָליציי-
מיסטער האָט אונדז ביידע דערלויבט אומצוקערן זיך קיין איר-
קוצק. וועסטו פאַרן מיט מיר?“

„פאַרשטייט זיך, ברודערל!“ האָט זי געענטפערט דער-
לאַנגנדיק אים די האַנט מיט אַ שמייכל פון דאַנקבאַרקייט.
און זיי זענען צוזאַמען אַוועק.

מיטן שטראם פון דער וואלנע

ביים פאָרט איז געווען אַ צוואַמענגעלויף. די, וואס האבן
נישט געקענט ארויספאָרן, זענען געקומען קיין אויף הי, וואָס
זענען געווען גענייט ארויסצופארן. די פּאָליציי האָט שטאַרק
אכטונג געגעבן, אז ס'זאל קיינער נישט אַדורך אָן אַ פּאָרשיין.
אַ קאָזאַקן-אַפטיילונג האָט געהיט דעם ברעג אויפן פאל ווען
ס'זאָל גייטיק זיין צוהילף צו קומען די פּאָליציי. אָבער דער
המון איז געווען, ווי שטענדיק אונטערטעניק, כאָטש ער איז
געווען טרויעריק.

די קוימענס פון „קאווקאז“ האבן גערייכערט. ס'האט זיך
געהערט אַ סיגנאַל, אז דער דאמפער פאָרט באַלד אָפּ. סטראָגאָוו
איז געשטאנען אויפן דעק לעבן דער יונגער ליחאָנערן. אַ „ברוי-
דער מיט אַ שוועסטער“ זענען אָפגעפאָרן מיט דער דער-
לויפניש פון גובערנאַטאָר. ביז איצט האָט סטראָגאָוו נישט גע-
פרעגט ס'מיידל וועגן צוועק פון איר רייזע, און זי האָט אים נאָר

געדאנקט מיט אַשטילן בליק, זיי האָבן ביידע צופרידן געזעגוט
 דעם פּאַרט, ביז דער דאַמפּער האָט זיך ווייט אַוועקגעלאָזט
 אויפן טייך. די וואָלגע, די אוראַלטע ראָ, איז דער גרעסטער
 טייך אין אייראָפּע. זי ציט זיך אויף אַ שטח פֿון 4,300 קילאָ-
 מעטער, נעמט אין זיך אַריין די וואַסערן פֿון 200 טייכן; זי
 איז דער הויפּט-מקור פֿון אַ גרויסן קאַנאַלן-און-צופּלוסן-סיסטעם,
 וואָס באַוועסערט ניין גובערניעס, און מיט זיבעציק העלדזער
 פּאַלט זי אַריין אין קאַספּישן ים. אירע פּאַליעס, פּאַרשליימע
 ביי אירע שפיצן, ווערן ריינער און ברייטער פֿון די וואַסערן
 פֿון דער שטראָמיקער אַקע, וואָס פּאַלט אין איר אַריין הינטער
 גושניגאַוואָגראָד. אַזויאַרום ווערן די פּאַליעס וואָס מער אַראָפּ
 אַלץ שטאַרקער און האַסטיקער, און זיי טראָגן אויף זיך אַ מאַסע
 שיפּלעך און טראַטוועס מיט האַלץ.

די דאַמפּער, וואָס קורסירן צווישן ניוזשני און פּערם,
 פּאַרהאַלטן זיך אויף איין שעה אין קאַזאַן, פּדי אָנצונעמען
 אַ זאַפּאַס קוילן, און אַוועקערעווענדיק זיך אַפּיסל ווייטער פֿון דאָזיקן
 אָרט אין די הויכע פּאַליעס פֿונם אַריינפּאַלנדיקן טייך קאַמי, —
 פּאַרברויכן זיי אויף דעם גאַנצן וועג ביז 62 שעה. דער דאַמ-
 פּער „קאַווקאַז“, וווּ סטראָגאַוו האָט פּאַר זיך און זיין חברטע
 פּאַרנומען צוויי קאיוטעס אין דער ערשטער קלאַס, האָט מיט
 זיך מיטגענומען דריי קאַטעגאָריעס פּאַסאַזשירן. צו דער ערש-
 טער האָבן אָנגעהערט די רייכע סוחרים; אַרמענער, טערקן,
 אינדוסן, וואַרפּנדיק זיך אין די אויגן מיט דער אייגנאַרטיקייט
 פֿון זייערע נאַציאָנאַלע קליידער. צו דער צווייטער האָבן אָנגע-
 הערט צומייסט טאַטאַרן, וואָס האָבן פּאַרנומען גרויסע אַלגע-
 מיינע קאיוטן. די דריטע — דאָס זענען געווען סתּם אַרימע,
 וואָס האָבן זיך צוזאַמענגעקוועטשט פּשוט אויפן דעק, צושפּאַרנדיק
 זיך יעדער אויף זיין פּאַק. אַחוץ די אַרויסגעטריבענע אַזיאַטן

האַבן זיך דאָ אויך געפונען אַ סך רוסישע פויערן, וואָס זענען
געפאָרן אַהיים אין די שטעט אין דערפער פון דער אייגענער
גובערניע. דען דער דעקרעט האָט דאָך דאָס נישט פאַרווערט.
די אָפגעבלאַקירטע, צעריסענע מלבושים אין די גראָע פנימער
פון דערדאָזיקער גרופע מענטשן האבן האַרמאַנירט מיט דער
איינטאַניקייט פון די זאַמדיקע ברעגן, וווּ דער פענדזעל פון
מאָלער וואָלט זעלטן נאָר געקענט אויכאַפן אַ פאַרביקן פּיזאַזש
פון אַ פרוכטפאַר פּעלד אָדער פון אַ גרינעם באַרג-שטח.
נאָך אַ לאַנגע צייט זיצן פאַרקוקט מיט טרויעריקע אויגן
אויף דידאָזיקע ברעגן, האָט זיך ס'מיידל די ערשטע אָנגערופן
צו סטראָנאָוו:

„ברודער, פאַרט קיין אירקוזק?“

„יאָ, שוועסטער, אזוי גוט ווי דו. און דאָ וווּ איך וועל

פאַרן, וועסטו אויך טאָרן.“

„מאָרגן וועל איך דיר דערציילן, פאַרוואָס איך פאַר

דאָרט אַהין.“

„איך פאַרלאַנג דאָס נישט פון דיר.“

„אַבער פאַר אַ ברודער טאָר מען נישט האַבן קיין סודות“,

האַט ס'מיידל אַ שמייכל געטון טרויעריק. „נאָר היינט... בין

איך אזוי מיד.“

„גיי-זשע אריין אין קאיוטע זיך אַפרוען.“

„גוט.“

„גיי...“

ער האָט איבערגעריסן. זי האט פאַרשטאַנען אז ער וויל

זי אַנרופן ביים נאַמען.

„איך הייס נא די א“, האט זי געזאגט דערלאַנגנדיק אים

די האנט.

„גיי, נאדיא! און פאַרלאז זיך אויף דיין ברודער, ניקאַ-

פאי קאַרפּאַנאָוו.

ער האט זי אפגעפירט צו דער קאיוטע. דערנאך האט ער איינער אליין אנגעהויבן ארומבלאַנקען איבערן דאמפער. ער האט אָבסערווירט די פאסאזשירן, אבער ער האט זיך מיט קיינעם פון זיי נישט אריינגעלאזט אין קיין שמועס, וועלנדיק אויף אזא אופן אפהיטן זיין אינקאַגניטאַ. צווייטנס, האָבן אויך יענע געשוויגן ווען ער איז פארבייגעגאנגען, ווייל מען האָט זיך געהיטן פאר געהיים-אגענטן. נאָך צוויי אויסלענדער האָבן גאנץ פריי צווישן זיך גערעדט, באַנוצנדיק זיך — ווייזט אויס, פדי איינצוויבן זיך — מיט דער רוסישער שפראַך.

„אַ, דאָס זענט איר, טייערער קאַלעגע, מיט וועמען כ'האָב געהאַט דאָס פאַרגעניגן צו טרעפן זיך אויפן באַל אין מאַסקווע, און צו באַגעגענען אייך אַדורכלויפנדיק אויפן יאַריד“, האָט אויטגערופן אַ פריילעכע שטימ.

„יא, דאָס בין איך טאקי דערזעלבער!“ האָט אָפגעענט-פערט אַ טרוקענע שטימ.

„הייסט עס, איר פאַרט נאָך מיר?“

„אָדער פאַרקערט: פאַר אייך.“

„און ווען מיר זאָלן זיין ווי זעלנער, גייענדיק שטענדיק אין איין רייע?“

„נישט ווילנדיק וואָלט איך אייך אַריבערגעיאָגט.“

„אַהאַ, אויסגעצייכנט! לאַמיר זיך יעדנפאַלס יאָגן שפע-“

טער אויפן טלחמה-געביט, ווו מיר וועלן זיין קאָנקורענטן.“

„אפשר פיינט.“

„זאָל זיין אזוי. ס'איז מיר אנגענעם אייער גענויקייט.“

אַבער נאָך וואָס, צום טייל, דארפן מיר זיך שוין איצט

שפאַרן, ווען ס'קאָן קיין רייד נישט זיין וועגן איבעריאָגן זיך אויף

איין און דעמוזעלביקן דאָמפּער. איר פּאַרט קיין פּערס מיטן
זעלביקן וועג, וואָס איך?"
„געוויס! מיטן באַקוועמסטן וועג ביז צו די טויערן פון
אוראל".

„וועלן מיר אַלזאָ האָבן צייט ערשט זייענדיק אין סיביר
אויטצורופן: „יעדער פאַר זיך, און גאַט פאַר...“
פאַר מיר!"

„אָדער פאַר מיר!... און איצט, אין משך פון די עטלעכע
טעג, ווען קיין ידיעות קאנען אונדז סיי ווי סיי נישט איינ-
פליסן, לאָמיר זיין פריינט — איידער מיר ווערן קאנקרעטן." "פריינט!"

„זאל זיין אַזוי! צווייטנס, איך זאג אייך צו צו האלטן
בסוד פאַר אייך אַלץ, וואס כ'וועל זעען,"
„און איך — אַלץ, וואס כ'וועל הערן." "א האַנט!"
„אַ האַנט."

פינף פינגער פון לוסטיקן האבן געדריקט צוויי פינגער
פונם פלעגמאַט.

„וואָס האָב איך עס געוואָלט זאָגן... כ'האַב היינט טעלע
גראַפירט מיין קוזינע דעם טעקסט פון דעקרעט, וואָס איז גע-
וואָרן פובליקירט אַ זייגער 12, טאַקי היינט אַ זייגער 10 מיט
17 מינוט.".

„איך — צום דיילי-טעלעגראַף אַ זייגער 10 מיט 13 מינוט." "בראוואָ, הער בלאונט!"
„בראוואָ, הער זשאָליווע!"
„איך מוז אָפּגעחויגען די פיר מינוט." "ס'וועט זיין שווער."
„כ'וועל פרוּוון!"

די ביידע פריינט, אדער שונאים, ביידע נייט-כאפער, האָבן אַ רגע שפעטער, אַ דאנק דעם פּאַרשלאַג פון געזעלשאַפטלעכן פראנצויז און מיט דער הסכמה פון שווייגנדיקן ענגלענדער, גע-טרונקען ביים זעלבן טישל און בופעט-זאל אמתן „קליקאַ“. און סטראָגאָו האָט קוקנדיק אויף זיי געקלערט: „אַט דאָס זענען טשיקאווע מענטשן, פאר וועלכע מען דארף זיך היטן“.

די ליוואָנערן איז נישט געקומען אויף קיין מיטאַג, זי איז נאָך אַרץ געשלאָפן אין קאַיוטע. סטראָגאָו האָט זי נישט געוואָלט וועקן. ס'איז צוגעפאָלן דער מילדער זומער-אוונט פון דאָזיקן געאָגראַפישן פּאַס. אַרומבלאָנדזשנדיק איז סטראָגאָו אַריין אין אָפטיילונג פון דער דריטער קלאַס. אַ סך פון די אַרימע לייט האבן געשמאַק געכראַפעט ליגנדיק אויסגעלייגט אויף דער פּאָדלאָגע, מיט די פּעק אונטערן קאַפּ, אַ טייל גרו-פעס האָבן אין שיין פון די רויטע לאַמטערנס צווישן זיך גע-רעדט אויף אַ האַלב קויל. דאָ האָט זיך אויך געפונען אַ גרופע ציגיינער — טענצערס און אַקראַבאַטן, וואָס זענען פּלוצלינג דורכן אומרחמנותדיקן דעקרעט פּאַרטריבן געוואָרן פונם יאַריד. זיי האָבן גערעדט מיט זייער אייגענעם לשון.

פּלוצלינג האָבן אין סטראָגאָוס אויערן אפגעקלאָנגען צוויי באַקאַנטע שטימען. אינסטינקטיוו האָט ער זיך געגעבן אַרוק אַריין אין שאַטן פון גרויסן קוימען פון דאַמף-קעסל; ער האָט זיך איינגעהאַרכט.

„מע שמועסט, אַז אַ קוריער איז אַרויסגעפאָרן פון מאָס-קווע קיין אירקוצק!“ האָט געזאָגט אַ פרויען-שטימ.

„מע שמועסט, סאַנגאַראַ! אָבער — אָדער ער וועט אָנקו-מען צו שפעט, אדער ער וועט אינגאַנצן נישט אָנקומען!“ האט אָפגעענטפערט אַ מענער-שטימ.

ס'איז דאָ קיין שום ספק נישט געווען. דאָס איז

געווען די זעלבע פאָר, וואָס האָט גערעדט אין זיין אָנוועזן-
הייט געכטן אין אָונט.

ער האָט זיך צוריקגעצויגן אין איו אַוועק אין זיין קאַ-
יוטע. ער האָט זיך געלייגט אין אָנטון אויפן בעטל, די הענט
אונטערגעשפארט אונטערן קאַפּ. וועגן שלאָפן איז קיין רייד
נישט געווען. ער האָט געקלערט:

„ווער ווייסט וועגן מיין אפפאר און ווער אינטערעסירט

זיך מיט דעם?”

ארויף מיטן טייך קאמא

צומאָרגנס אינדערפרי דעם 18 יולי איז דער דאמפער צוגעקומען צו אַ פּאָרט, וואָס איז געווען אַ מייל ווייט פון קאַ-
זאַן. אויפן ברעג האָט זיך געשטופט אַ נייגיריקער עולם, וואָס
איז באַשטאַנען פון טשערמיסן, מאָרדוועס, טשוואשן און טאַ-
טאַרן. די לעצטע האָבן געטראגן אדער קורצע קאַפּטאַנעס, צו
דעם היטלעך מיט קיילעכדיקע קלאַפּעס, וואָס האָבן דערמאָנט
אינם טראַדיציאָנעלן הוט פון פּיאָטר דעם גרויסן, אדער לאַנגע
קאַפּאַטעס מיט היטלעך, וואָס האָבן דערמאָנט אין פּוילישע יידן.
גרויסרוסן זענען אויפן ברעג נישט געווען פיל, כאָטש
קאזאַן איז אַ גובערניע-שטאָט מיט אַ אוניווערסיטעט און מיט
אַ ארכיעריישע צערקווע. אָבער ביים פּאָרט זענען געווען
צומייסטן אזיאַטן, וועמען כאַיזו נוגע געווען דער דעקרעט
וועגן ארויסטרייבן, וואָס איז ארויסגעגעבן געווארן דורכן אָר-
טיקן גובערנאַטאָר לויטן מוסטער פון טעלעגראפיש איבערגע-

שיקטן דעקרעט פון דער שכנותדיקער גובערניע. דער עולם
הָאָט דעריבער געווארט אויפן דאמפער. אויסגעשטיגן זענען
דאָ רוסישע פויערן, וואָס האָבן זיך אומגעקערט אהיים אין
זייערע דערפער.

ביידע זשורנאליסטן, געניסנדיק פון דער שעהדיקער
הפסקה אין פאָרן, זענען אראָפּ אויפן ברעג. דער שווייגנדיקער
בלאונט האָט געצייכנט מענטשלעכע טיפן. דער לעבעדיקער
זשאָליווע האָט יעדן אויסגעפרעגט, פאַרצייכנדיק די ענטפערס
אין זכרון. סטראָגאָוו איז אויפן ברעג נישט אראָפּ, ווייל ער
האָט נישט געוואָלט איבערלאָזן זיין חברטע אליין.

דאָ האט אים עפעס ווידער שטארק פארווונדערט. די
גרופע ציגיינער, וועלכע ער האט נעכטן אבסערווירט אין דער
טונקלקייט, איז דא אויסגעשטיגן. ער האט זיך אפגעגעבן אַ
רעכנונג פון דעם, אַז בייטאג האבן זיך דידאזיקע ציגיינער
באַהאַלטן אונטערן דעק, און ערשט ביינאַכט האבן זיי זיך
אַרויסגעשיט אינדערהייך, דעמאלט ווען מען קאן זיי נישט
גוט אנקוקן. עס האט נישט געשטימט, נישט מיט דער געוויינ-
הייט פון ציגיינער, נישט מיט דער שטיקנדיקער היץ פון זיי-
מער. עס האט אים געוונדערט אויך דאס, וואס דער אלטער
ציגיינער — ווייזט אויס, דער ראש פון דער גרופע און דער-
לעבער, וואס האט אים פארטשעפעט אין ניוזשי — אַרויסגייענ-
דיק אין דער שפיץ פון זיינע מענטשן, איז נישט אַרויסגע-
טרעטן שטאַלץ, ווי ס'פאסט פאַר אַ פירער און פאַר אַ פרייהייט
ליבהאבנדיקן ציגיינער. דאס אפגענוצטע היטל האט ער פעסט
אַראפגערוקט איבער די אויגן, איינגעהויקערט זיך, און אויף
די ארעמס האט ער אַנגעצויגן אַ גראבע סוויטע, איינהילנדיק
זיך אין איר כאטש ס'איז געווען שטאַרק הייס.

איינע אַ יונגע ציגיינערן האט אַראפגייענדיק פון דאמפער
אונטערגעזונגען:

„אַ גאלדענער הארבאנד באצירט מיינע האָר,
בלישטשעדיקע קרעלן אויף מיין ברוינעם האלדו,
איך גיי צו געפינען מיין גליק“...

ער האָט קוים צייט נעהאַט צו קלערן וועגן דעם, אט
שוין נישט איינע פון די שיינע ציגיינערשע טענצערנס האָט
געפונען איר מול, חתונה-האַבנדיק מיט עפעס אַ רוסישן מאַג-
נאַט. גיך האָט אים זיין געדאַנק איבערגעריסן די צומלעצט
אַדורכגייענדיקע ציגיינערן. דאָס איז געווען סאנארא, אַ פרוי
פון אַ יאָר דרייסיק. אַ הויכע, שטאַלץ אויסגעגלייכט, מוט גע-
דיכטע האָר און פּרעכטיקע אויגן, אַפּמעסטנדיק אים ביים דורכ-
גאַנג מיט אַ אויסטערליש דורכדרינגנדיקן בליק, אַזויווי זי וואָלט
וועלן זיך איינקריצן אין זכרון זיינע שטריכן. ער איז זיכער
געווען, אַז דאָס איז דיזעלבע, וואָס האָט אים איינמאַל אָנגע-
נומען פאַר אַ שפּיאַן, און אָן אַ צווייפל האָט זי אים נעכטן גוט
באַמערקט מיט איר קעצישן בליק אין דער פינסטער.

ער האָט איין רגע חשק געהאַט זיי נאַכצוגיין, פּדי
אויסצופאַרשן זייערע פלענער, אָבער ער האָט זיך איינגעהאַלטן,
„רעדנדיק מיט דערדאָזיקער באַנדע, ריזיקיר איך דער-
קענט צו ווערן. און נאָך וואָס טויג עס מיר... אויב זיי ריזן
אפּילו פון קאַזאַן אויף אישים אין מיין ריכטונג, וועט דער טא-
ראַנטאס, אַ צוגעשפּאַנמער צו גוטע סיבירער פּערדלעך, שטענ-
דיק אַריבעריאָגן די ציגיינערשע פּור. זיי אַלזא רויק, פּריינט
קאַרפּאָאָוו!“

קאַזאַן ווערט אָנגערופן „די טויערן פון אזיע“. פון דאָרט
פירן צוויי וועגן אויף יענער זייט אוראל. אָבער דעם וועג, וואָס סטראַ-

גאָוּ האָט אויסגעקליבן, איבער פּערס, יעקאָטערינבורג, טיומען,
איז אַ בעקוועמערער, צוליב דעם פּאַטשט-טראַקט, פון דעם קור-
צערן אבער שווערן און וויסטן וועג איבער אישים, טשעלאָבוג,
זלאָטאָוסטיע, ווי אויך איבער די שוין אַזיאַטישע שטעט טשעלאָ-
בינסק און קורגאַן. אַזוי האָט זיך געקאַמפּנירט סטראָגאָוו,
נאַכפּאַרשנדיק מיטן בליק די גרופּע ציגיינער מיט סאַנגאַראַן
צום לעצט.

דער דאַמפּער, אָננעמענדיק אַ זאַפּאַס קוילן, האָט אויפ-
געהויבן דעם אַנקער. סטראָגאָוו האָט באַמערקט, אַז פון די
צוויי זשורנאַליסטן איז נאָר בלאַונט אַליין געווען אויפן דעק.
צי איז דער פּראַנצויז מיט אַ פּיוון איבערגעבליבן, צי האָט ער
נישט באַוווּן צו קומען צו דער צייט? ... אינדעם האָט ער זיך
באַוווּן אויפן ברעג - לויפנדיק אין איין אַטעם, ווען דער
דאַמפּער האָט זיך שוין אָפּגערוקט פון פּאַרט. אָבער דער פּלי-
קער זשאַליווע האָט געגעבן אַ שפּרונג, נישט צו פּאַרשעמען
דעם בעסטן קלאָון - און איז גלייך אַריינגעפאַלן... אין די
אַרעמס פון ענגלישן קאַלעגע.

„כּהאַב גערעכנט, אַז איר האָט אויסגעקליבן אַן ערגערן
וועג,“ האָט בלאַונט געזאָגט מיט אַ שטאַך.
„קיינמאַל נישט. ס'איז מיר בעסער ניחא אייער געזעל.
שאַפט. אָבער פון פּאַרט ביזן טעלעגראַף איז גענוג ווייט...“
„איר שפּאַסט! ס'פּונקציאָנירט דען דער טעלעגראַף ביז
קאַליוואַן?“

„דאָס נישט. אָבער כּפּאַרוזיכער אייך, אַז ער פּונקציאָ-
נירט צווישן קאַזאַן און פּאַריז.“
„איר האָט טעלעגראַפּירט?“

„צו דער קווינע... כּי קאַן אייך איצט אפילו זאָגן דעם
אינהאַלט פון דער טעלעגראַמע. כּיבין גענוג אנשטענדיק נישט

צד היטן זיך מיט דעם, וואָס כ'האַב זיך דערוואוסט. „די טאָ-
טארן מיט פּעפּאַר-כאַן אין דער שפיץ זענען אַדורך סעמיפּאַ-
לאַטינסק אין שווימען מיטן לויף פון אירטיש“.

בלאונט איז אַוועק בייסנדיק זיך די ליפן. ער איז געשטאַ-
נען אָנגעפּמורעט ביי דער באַריערע, פאַרלייגנדיק די העגט אויף
דער ברוסט. זיין צייטונג איז געבליבן הינטערשטעצליק!

„אויפן דעק האָט זיך באוויזן די ליוואַנערן.
„קוק, שוועסטער!“ האָט סטראַגאַח געזאָגט. און מיט
אנטציקונג האָט ער איר אָנגעוויזן די פרעכטיקע וואַלד-פּאַנאַ-
ראַמע, וואָס האָט זיך פאַר זיי פאַנאַנדגעוויקלט אין העלן זונענ-
ליכט אין דערזעלבער רגע, ווען דער דאַמפּער איז אַריינגע-
שווימען אין די פינקליקע פאַליעס פון קאַמאַ. אבער נאדיאס
אויגן האבן נישט אַזויגעבליצט. מיט זאָרג האָבן זיי אדורכ-
געדרינגען דעם האַריזאָנט, ווי זי וואַלט וועלן אזויארום דערגרייכן
דעם ווייטן ציל“.

„ווי ווייט זעגען מיר שוין פון מאַסקוועז“

„900 וויאַרסט“, האט ער געענטפערט.

„900 אויף 17,000!“ האָט זי געזיפּצט.

„ער האט איר איינגערעדט זי זאל עסן פרישטיק. באלד

גאכן עסן האט זי אים גאַנץ שטיל אנגעהויבן דערציילן:

„ברודער! כ'בין אַ טאַכטער פון אַ פאַרשיקטן. איך הייס

נאדיעזשא פּעדאַר. מיין מוטער איז מיט אַ חודש צוריק גע-

שטאַרפן אין ריגע. איצט פאַר איך קיין אירקיצק, כדי צו זיין

צוזאַמען מיטן טאַטן.“

„כ'וועל זיין גליקלעך צוצופירן נאדיען פּעדאַר אַ געזונטע

צו איר טאַטן.“

„כ'דאַנק! ווען נישט דו, וואַלט איך איינזאַם געשטאַרבן

אין נאַוואַראַד“.

„ווי האָסטו עס געוואגט אוועקצולאָזן זיך קיין סיביר
 אין אזאָ שטורעמדיקע צייט?“
 „דאָס איז געווען מיין פליכט. צווייטנס, איך בין געוואָר
 געוואָרן וועגן די אומרויען שוין נאָכן אַרויספאָרן פון ריגע,
 ערשט אין מאַסקווע.“
 „פונדעסטוועגן... ביסטו נישט צוריקגעפאָרן!...“
 זי האָט אים ווייטער דערציילט די געשיכטע פון איר
 לעבן מיט פשוטע ווערטער, נישט אַקצענטירנדיק אירע געפילן,
 נאָר איבערגעבנדיק בלויז פאַקטן: דאָמ האָט אָבער נישט וויי
 ניקער גערירט דעם צוהערער.
 אַ געוויסן טאָג איז דאָס גליק פון איר פאמיליע צע-
 שטערט געוואָרן. מען איז געוואָר געוואָרן, אַז איר פאָטער -
 אַ אַנגעזעענער דאָקטאָר - געהערט אָן צו עפעס אַ נעהיימער
 בעזעלשאפט, וואָס האָט אין גרונט גענומען נישט געשטרעבט
 צו קיין איבערקערעניש, נאָר איז געווען בלויז פאַרבאָטן בלויז
 צוליבן השד פון דער אַרטיקער מאַכט. וואָסיל פעדאָר, ווערנ-
 דיק פלוצלינג אַרעסטירט דורך זשאַנדארמען, נישט באווייזנדיק
 צו געזעגענען זיך אַפילו מיט דער קראַנקער פרוי און מיט
 דער איינציקער טאָכטער, איז אדמיניסטראַטיוו פאַרשיקט געוואָרן
 קיין סיביר. ער ווינט שוין דאָרט צוויי יאָר, פאַרנעמענדיק
 זיך מיט זיין מעדיצינישן פאַך; די פרוי האָט צוליב איר קראַנק-
 הייט, וואָס האָט זיך זייטן אומגליק זייער פאַרשטאַרקט נישט
 געקאָנט צו אים פאָרן. אין צוואַנציק חדשים אַרום איז זי אַוועק
 אויפן עולם-האמת. נאָדיאָ איז געבליבן עלנט, קוים האָבנדיק
 פון וואָס צו לעבן. מיט גרויס מי איז איר געלונגען צונויפצו-
 קלייבן אַ ביסל געלט אויף דער רייזע, און פון נייעם גופער-
 נאָטאָר, וואס איז געווען צו איר גענעדיק, האָט זי באַקומען די
 דערלויבניש צו פאָרן צום פאָטער. זי האָט געטון, וואָס זי

האַט געקאַנט. הייטער איז זי ביי גאַט אין דער האנט...
...אַ מחיהדיק נאכט-חינטעלע האַט געבּלאָזן פון וואַלד.
דער דאַמפּער האַט צעשפּריצט מיטן רודער-ראַד די רושיקע
וואסערן און האַט געוואָרפן מיליאָנען טראפנס-פונקען אויף די
ברעגן, ווו ס'האבן זיך צוזאַמענגעדריקט, לייכטנדיק מיט די
אויגן אין דער פיגמטערניש, סטאַדעס וואַיעדיקע וועלן.

אין טאר אנטאם טאג אין נאכט

פערם די גופערניע-שטאט, וואס פארמאגט נאטור-אוצרות;
מארמאר, זאלץ, פלאטין, זילבער און גאלד אויך שטארק עקס-
פלאַאטירטע קוילנגרובן, דער לעצטער פארט אויפן טייך קא-
מא, - די שטאט, פון וועלכער מען זעט די פאנאָראַמע פון די
אורצער בערג, איז שמוציק און פלאטיק, און פארמאגט נישט גע-
נוג באקוועמלעכקייט אפילו פאר די אנגעקומענע פון מיטל-אזיע
דידאזיקע שטאט שאפט נישט קיין גוטע מיינונג וועגן איי-
ראפע, ווייל דאס איז דער ערשטער שטאטישער ישוב אויף
אירע גרענעצן.

מיכאיל סטראגאוו, אנקומענדיק אָהער דעם 18-טן יולי, איז
געווען אין גרויס פארלעגנהייט, זוכנדיק א מיטל ווי צו פארן ווייטער.
אין דער פאטשט האט צוליב דער אומרויקער צייט געהערשט א אומ-
ארדנונג. ער האט דעריבער באשלאסן צו קויפן א קאטש. אבער
די ארויסגעשיקטע אזיאטישע אייגווינער האבן מיטגענומען מיט

זיך די בעסטע קאטשן, און סטראגאוו האט קוים מיט צרות
געטונען עפעס אַ טאראנטאס, אמת אן רעסארן, אזוווי אַ טיע.
לעגא, אבער דאך מיט אקסן, וואס דערהאלטן ווי ס'איז די
גלייכגעוויכט, און מיט אַ לעדערנע בויד — אַ שוין פאָר די
ווינטן און רעגנס. ער האט זיך געמאכט שמארק דינגען, כדי
נישט צו דערוועקן קיין חשד, אז ער איילט זיך אזוי.

„כיוואלט גערן דיר געוואלט געבן אַ באקוועמערע קאָר
רעטע,“ האט ער געזאגט צו נאדיאן.

„כ'בין גרייט געווען אפילו צו גיין צופוס, אָבי זיך צו
פארייניקן מיטן טאטן.“

„איך צווייפל נישט אין דיין דרייסקייט, אבער אזא מאַ-

טערניש פאר אַ פרוי...“

„כיוועל אלץ איבערטראגן. אויב ס'וועט זיך נאר איין מאַל

ארויסרייסן טענה פון מיין מויל — לאז מיך איבער, ברודער, אליין
אין מיטן וועג און פאָר אוועק!“

אין אַ האַלבע שעה דערנאך זענען דריי פייערדיקע סי-

בירער פערדלעך, באדעקטע מיט אַ לאנגע פעל, געשטאַנען אין
שפאן. איבערן מיטלסטן פערדל איז געווען איבערגעבויגן די

טראריציאָנעלע „דוגע“, באהאנגען מיט גלעקעלעך, וואס מאכן
פריילעכער ס'פארן און קלינגען אפ מיט שנעלקייט אין די

אויערן פון די פערד און די פאסאזשירן.

דער יאמשטיק — אַ געדונגענער פון סטאציע צו סטאציע—

האט מיט גסים זיך דערהאלטן אויף דער פיקטיווער קעלניע. אויף
קיין באגאזש איז אין טאראנטאס נישט געווען קיין ארט — נאר

די רייזנדע האבן אים אויך נישט געהאט. זיי האבן נאר מיט
גענומען מיט זיך א נייטיקן זאפאס שפיז אויפן פאל פון פאר-

שפעטיקן זיך צו דער נאנטסטער סטאציע.

דער נרשטער יאמשטיק, אַ נידריקער סיביריאק, אַ האַ-

ריקער ווי די פערד, אַ שטאלצער אויפן הערב פון דער קיי-
זערלעכער פאָטשט. וואס איז געווען אויסגעקלאַפט אויף די
קנעפ פון זיין סוקמאנע, איז שטארק געווען פארווונדערט, זע-
ענדיק, אז די פאסאזשירן פירן מיט זיך גישט קיין באגאזש.
מ'קאן מיטנעמען מיט זיך ווייניק, אבער אינגאנצן נישט! ער
האט זיך געקרוםט, געווארטשעט:

„קראָען! זעקס קאפיקעס פאַר אַ וויאַרסט.“

אבער סטראגאווי האט פארשטאנען דעם זשארגאן פון די
יאַמשטיקעס.

„ניין... אַדלערס! און ניין קאָפיקעס פאַר אַ וויאַרסט אַ

חוץ טרינקגעלט.“

דאָס האָט געוואָלט הייסן, אז דער יאַמשטיק האָט זיך טועה
געווען. די, וועמען ער האָט אָפגעשאַצט פאַר אַרימע, וואָס זענען
קוים ווערט די שנעלקייט פון קראָען, האָבן פרעטענדירט אויף
אַ שנעלקייט פון די אַדלערס, און האָבן גוט פאַר דעם באַצאָלט.
ער האָט פריילעך אַ קנאַל געטון מיט דער בייטש, און באַלד
האָט ער אנגעהויבן אויף אַן אייגנאַרטיקן שטייגער איינצוגעבן
חשק די פערדלעך. דאָס איז אַ שמועס מיט די חיות, ווי מיט
שכלדיקע, פאַראַנטוואָרטלעכע באַשעפענישן, וואָס זענען גיכער
פילבאַר אויף איידעלע ווערטער, ווי אויף לייכטע — כאָטש גאַנץ
זעלטענע — שמיץ פון דער בייטש.

אַן אויפהער האָט ער צוגעוואָרפן חניפהדיקע ווערטלעך:
„וויאַ, טייבעלעך! פליטס, איידעלע שוואַלפן! רירעוודיקער, חבר
פון רעכטס! לויף, פאָטערל פון לינקס!“ אָבער ווי נאָר די
פערד פון ביידע זייטן האָבן אנגעהויבן אפשטיין פון מיטלעם,
דעם גרעסטן פון זיי, וואס האט אומיפהערלעך גאַלאַפּירט.
חאט די האַלדז-שטים אנגעהויבן שיטן אויף זיי זידל-ווערטער,
וואס זענען די חיות שוין געווען גוט באַקאַנט: שלעפ, נבלה

טייוועלשע גיזשע, דו שנעק איינער! כוועל אייך לעבעדיקער.
הייט אפשינדן און איר וועט פאַרשאלטן זיין אויף יענער וועלט!...
און דער טאראנטאס איז טאקי שנעל געלאפן, אדורכמאַכנדיק
ביז פערצן ווארט אין א שעה.

סטראגאווי איז געוויינט געווען צו אזא מין פאָרן. אַ רוסי-
שע קארעטע פארט איבער שטיינער און העלצער, איבער ראווין
אין לעכער, ער האט פון דעם אלעם געוואסט. אבער אויך זיין
חברטע האט זיך נישט געקלאגט אויף די וואקלענישן און טרייס-
לענישן. אין אנהייב איז זי געזעסן אַ שווייגעדיקע, ווייל פון ווינט
האט איר פארפעלט אטעם; דערנאך האט זי שוין געקאנט א
ביסל שמועסן.

„פון פערם ביז יעקאטערינבורג רעכנט זיך 300 וואָרטס –

יאָ?”

„יאָ! און דאָרט וועלן מיר שוין זיין ביים צופינסט פון

די אוראלער בערג.”

„און דער דורכפאָר צווישן די בערג געדויערט לאַנג?”

„אכט און פערציק שעה, ווייל מיר מוזן פאָרן טאָג און

אַטט... איך טאָר זיך נישט פאַרשפעטיקן, נאָדיאָ!”

„פאַרשפעטיק נישט דיין רייזע. מיר וועלן פארן טאג און

נאַכט.”

„אויב די טאָטאַרישע מחנות וועלן אונדז נישט פארשטעלן

דעם וועג, וועלן מיר זיין אין אירקאָזק אין 20 טעג אַרום?”

„האָסט שוין אַמאָל אדורכגעמאַכט דעם וועג?”

„נישט איינמאָל, אבער אין ווינטער.”

„דעמאָלט וואָלט דאָס פאָרן געגאַנגען שנעלער און זיך

כערער.”

„וואָלסט אָבער נישט אויסגעהאַלטן די פרעסט און די

שניי-שטורעמס.”

„דער ווינטער איז דעם רוסי פרייגט!“
 „אַבער וויפל טעמפעראַמענט פאַרלאַנגט די דאָזיקע פרייגט-
 שאַפט! כ'בין שוין אַדורכגעגאַנגען פּערציק-גראַדיקע פּרעסט
 אין די דאָזיקע סטעפּעס. אונטערן צודעק פון הירשנפעל איז
 מיר ס'האַרץ געפּוירן געווען ווי אייז; אין דריי פּאַר וואָלענע
 זאַקן זענען די פּיסטריט פּאַרשטאַרט געוואָרן. אַ אייזשאַל האָט
 די פּערד פּאַררעקט, זייער אַטעם איז פאַר די נאָלעכער פּאַר-
 פּוירן געוואָרן. בראַנמן איז אין פּלעשל אין אַ שטיין פּאַר-
 זאָנדלעט געוואָרן — נישט מיט אַ מעסער צו שניידן! אַבער די
 שליטנס זענען ווי אַ הוראגאן געפּלויגן איבער די שויבן פון
 פּאַרפּוירענע יעזשערעס, אַדער איבער דעם גלאַטן טעפּיך פון
 דעם פּאַרשנייטן סטעפּ... אַבער פאַרן פרייז פון גרויסע יסורים
 נאדיא, וועגן דעם ווייסן די פּאַרשיטע, וואָס וועלן שוין
 קיינמאָל זיך נישט אומקערן...“

„פונדעסטוועגן ביטו צוריקגעקומען, ברודער!“
 „דריי מאָל... ווייל איך בין אַ סיביריאַק, פון קינדווייז אָן
 געוויינט געוואָרן דורכן פּאַטער צו גיין אויף געיעג...“
 „און ווען כ'בין געפּאַרן צו מיין מוטער קיין אַמסק,
 האָט מיר די ליבע צו איר געשטאַרקט און געמוטיקט...“
 „און מיר האָלט אונטער די ליבע צום פּאַטער, צו ווע-
 מען איך פיר קיין אירקוזק דאָס לעצטע וואָרט פון מיין מוטער...“
 „ביסט אַ העלדיש קינד, און זאָל דיר גאַט ביייהלפּיק
 זיין!“

דעם גאַנצן טאָג האָבן די יאַמשטשיקעס. וואָס האָבן זיך
 געפּיטן אויף יעדער סטאַציע, געפּירט זיי גאַנץ שנעל, באַק-
 מענדיק חשק דערצו דורך די צוגעזאַגטע גרויסע בירגעלעטער,
 און אפּשר פון גרויס אַכטונג צו דערדאָזיקער פּאַר, וואָס
 האָט געהאַט די פּאַפּירן אין ארדנונג און האָט זיך געוואָגט צו

פאָרן אין טיף-סיביר אין אזא אומרויקע צייט. אינדעראמתן זע-
נען נישט זיי אליין געפאָרן אויפן דאָזיקן וועג. סטראָנגאָוו האָט
זיך דערוואַסט, אַז עפעס אַ פּוּר פּאָרט פּאָרויס זיי.

מען האָט זיך פּאַרהאַלטן בלויז עפעס אָפּצוּעסן אין די
פּאַטשטאַווע גאַסטהייזער. און אויב ס'איז ערגעץ נישט געווען
קיין גאַסטהויז, האָט מען געקענט אָנקלאָפּן אין אַ פּויעריש הייזל
אויפן וועג, און באַלד איז אויף דער שוועל געשטאַנען אַ פּויער
און צוגענומען שמייכלענדיק דעם גאַסט מיט ברויט און זאַלץ,
און די באַלעבאַסטע האָט אין שטוב געוואַרט מיט אַ זודיקן
סאַמאָואַר; דען דאָס היגע פּאָלץ זאָגט אַ ווערטל:

„אַ גאַסט אין שטוב — גאָט אין שטוב.“

פּאַרנאַכט האָט סטראָנגאָוו, אנגערענט דורכן אינסטינקט,
דעם נאַטשאַליק פּוּן פּאַטשט אַ פּרעג געטוּן:
„ווי לאַנג איז שוין פּאַרבייגעפּאָרן פּאַר אונדז יענע
טייעלענאַ?“

„מיט צוויי שעה צוריק.“

„וויפּל פּאַסאַזשירן?“

„צוויי.“

„זיי פּאָרן שנעל?“

„ווי אַדלערס!“

„מיר מוזן באַלד פּאָרן!“ האָט סטראָנגאָוו אַ רוף געטוּן.
אַ גאַנצע נאַכט זענען זיי געפּאָרן. נאדיא איז עטלעכע
שעה געשלאָפּן, כאָטש די לופט איז געווען בעפּלדיק און שווער.
מיכאַיל איז געווען חאַך. ס'האַבן אים געמאַכט אומרויק גרויסע
סימנים אויף אַ נאָנטן שטורעם וואָס רוקט זיך אן פּוּן די בערג.
אַ חוץ דעם האָט ער נישט געטרויט די יאַמסטשיקעס, וואָס אַז
מען וועקט זיי נישט, שלאָפּן זיי איין אויף זייער אָרט, דאַביי

שלעפן זיך די פערד גאנץ פאמעלעך. אויף אזא אופן האָט
סטראָגאָוו נישט פארלוירן קיין איבריסקע צייט.

די נאכט איז בשלום אדורך. דעם 20-טן יולי אינדערפרי
האָט זיך פאר זיי אַרויסגעריקט דער באַרג-קייט, וואָס אויף
דער גרענעץ צווישן אייראָפּעיִש-רוסלאַנד און סיביר. די בערג
האַבן אָבער פאַרפירעניש זיך אַרויסגעוויזן פאַר נאַנט, ווען
אין דער ווירקלעכקייט האָט מען צו זיי נאָך באַדאַרפט פאָרן אַ גאַנצן
טאָג. דער פאַרוואַלקנטער הימל האָט צוגעגעבן דער לופט
אַ ליבע פרישקייט. פונדעסטוועגן האָט דער אַנזאג וועגן נאַנטן
שטורעם נישט דערלויבט צו לאַזן זיך ביינאַכט צווישן בערג. ס'האָט
זיך שוין געהערט דער עכא פון ווייטע דונערן. און סטראַגאָוו
וואלט שוין גרייט געווען צו פאַרהאַלטן זיך, ווען נישט אַ גע-
וויסע פאַסירונג,

די „טיעלעגא“ יאגט אונז טאַקי פסדר איבער? האט

ער געפרעגט דעם פּורמאַן.

„יא“.

„איז ווייט פון אונדז?“

„אן ערך אַ שעה צייט“.

„שנעל פאַרויסו באַקומט אַ דרייפאַך בירגעלט, אויב מיר

וועלן מאַרגן פרי זיין אין יעקאַטערינבורג! יאָג איבער דעם
וואָגן!“

א שטורעם אין די בערג

די אוראלער בערג ציען זיך פון אייזים ביזן קאספישן ים, אויף דער גרענעץ צווישן אזיע און אייראָפּע, אין אַ קייט פון 3200 קילאָמעטער די לענג. (אוראל הייסט אויף טאטאריש: אַ קייט.)

אריינפאַרנדיק צווישן די בערג ביינאַכט, דעמאָלט ווען די דונערן האָבן אָנגעזאָגט דעם נאַנטן שטורעם, האָט סטראָגאָוו צוגעגרייט געוויסע פארהיטונגס-מיטלען. מען האָט פאַרצויגן טאפעלטע לייטשן, מ'האָט ביידע אַקסן פאַרייניקט מיט אַ קלאָץ אין דער קווער, מ'האָט דעם אָנלען אויסגעבעט מיט שטרוי, כדי צו מילדערן ס'טרייסלען, מ'האָט פארבונדן פון ביידע זייטן דעם לערערנעם דאָך, וואָס זאָל פאַרשטעלן פון ווינט און רעגן. נאָד-יא האָט פעסט צוגעבונדן דאָס היטעלע אויפן קאַפּ. מען האָט אויך אָנגעצינדן רויטע לאַמטערנדלעך פון ביידע זייטן טאראנ-טאס, כדי צו פאַרהיטן פון אַ צוזאמענשטויס מיט אַ אַנטקעגנ-קימענדיקע פּיר.

"מיר זענען גרייט!" האט סטראגאווע געזאגט צום מיידל.
 "לאמיר פארן!" האָט זי רויק געענטפערט. דער זון-אונ-
 טערגאנג האָט אין זיך געטרעגן אַ שלעכטן אָנזאָג. ריזיקע, גע-
 דיכטע וואַלקנס האָבן געהאַנגען איבער דער ערד. אויסזענדיק
 ווי פּאָנטאַסישע בויגנס באַלויכטענע מיט אַ פּאָספּאָרישן לייכט,
 ס'איז טאַקי נישט געווען קיין קווער-ווינט און די וואַלקנס
 האָבן זיך נישט באַוועגט פון איין האַריזאָנט ביזן צווייטן. אבער
 סטראַגאַווע האָט גוט באַמערקט, אַז זיי לאָזן זיך אַרָפּ פון דער
 סאַמע הייך, און דאָרט אויפן איבער די בערג, האָט זיי געמוזט
 טרייבן און צוזאַמענדריקן אַ געוואַלטיקער הוראגאן. נאָך גוט וואָס
 עס האָט אָנגעהויבן טריפן אַ רעגן, אַנישט וואָלט שוואַרצעד
 געפּל פאַרשטעלט דעם וועג, אַזוי אַז דער טאראנטאס וואָלט
 זיך נישט געקאָנט רירן פון אַרט אָן דער סכּנה אַראָפּצופאַרן
 אין אָפּגרוגט. כאָטש די אוראַלער בערג דערגרייכן נישט די
 הויכקייט פון די אַלפּן אָדער פון די הימאַליען — דער העכס-
 טער שפיץ דערגרייכט קוים 5000 פּוס — און ס'געפינען זיך
 נישט אויף זיי די אייביקע שנייען, טרעפן זיך דאָ פּונדעסט-
 וועגן שניי-פאַרשיטונגען, און די סטיכישע קרעפטן וואַרפן
 אַרום זיך אַ האַגל שטיינער, און אַרויסרייסנדיק אַלטע ריזיקע
 ביימער מיט די וואַרצלען, פאַרשאַפן זיי אַוואַרום אַ גרויסע גע-
 פאַר פאַרן וואַנדערער. אויפן וועג צווישן די בערג איז קיין
 שום באַהעלטעניש פאַראַן. אַרום איז לער און וויסט. אין ער-
 געץ געפינט זיך נישט קיין הייל; נאָר בלויז ערגעץ ווייט ביי
 די שאַכטן געפינט זיך אַ פּאַבריקס-בנין.
 שטיל. ס'הערט זיך נאָר דאָס קנאַלן פון דער בייטש,
 דאָס סאָפען פון די גאַלאַפּירנדיקע פּערד, דאָס געקלאַפּעריי פון
 די אייזערנע פּאָדקאוועס, וואָס שפּריצן מיט פּונקען פון די שטיי-
 נער.

נאדיא, פארלייגנדיק הי הענט אויף דער ברוסט, איז
 פולעטענדיק רויק געזעסן איינגעקארטשעט טיף אין קארעטע:
 סטראגאוו האט געפארשט דעם הימל, וואָס איז שוין עפטער
 אדורכגעשניטן געוואָרן פון די בליצן, אין האָט זיך איינגע-
 האַרכט אין די אַלץ שטאַרקערע עכאַס פון די דונערן.
 „ווי שנעל וועלן מיר אָנקומען צום שפיץ פון דאָזיקן
 באַרג?“ האָט ער אַ פּרעג געטון דעם יאַמשטישק, וואָס האָט
 צאָרניק געמאַכט קולות אויף די אומרויקע און מאַטע פּערד.
 „פּאַרטאַג... אויב מירן אַרױמקומען!“ האָט יענער אָפּגע-
 וואַרטשעט שאַקלענדיק מיטן קאָפּ.
 „פּריינט, גישט ס'ערשטע מאָל פּאַגעגנסטו א שטורעם צווישן
 די בערג?“
 „גישט ס'ערשטע. זאָל גאָט געבן, אַז איצט זאָל גישט
 זיין ס'לעצטע.“
 „האַסט מורא?“
 „גיין! ס'קײן שכל געווען איצט צו פּאַרן.“
 „פיל מער קיין שכל — פאַר מיר צו בלייבן.“
 „וויאָ, טייבעלעך מיינעו!“ האָט אויסגערופן דער פּורמאַן,
 ווי אַ מענטש, וואָס זיין עסק איז גישט צו פירן אַ וויכוח, נאָר
 צו הערן.
 ס'האַט שרעקלעך אַ בלענד געטון. איין מאָמענט איז דער
 סאַסנע-וואַלד שטיין געבליבן אין העלן שיין. באַלד דערנאָך
 האָט אַ זעץ געטון אַ דונער — אויסציענדיק זיך אין אַ געקנאַ-
 דעריי פון הונדערט עכאַס. דאָס איז ערגעץ נאָנט אַריין אַ דו-
 נער... ס'האַט זיך אָפּגעריסן פּלוצלינג אַ ווינט און פּאַרביי גע-
 טראָגן זיך מיט אַ טיילוואַניש פּייפּעריי. עטלעכע ריזיקע ביי-
 מער האָבן גישט אויסגעהאַלטן דעם ערשטן דרוק פון אַרסאָן
 און אומגעפּאַלן מיט אַ טראַסק. אַ צוויי הונדערט טריט פאַר זיי

הָאָט זיך געטון אַ שַׁט אַרָאָפּ אַ לאַווע פון שטיינער, צווייגן,
סענקעס אין אָפּגרונט וואָס ביים וועג. אויגנבליקלעך זענען די
דערשראָקענע פּערד געבליבן שטיין אויף אַן אָרט.
„פּאַרויס, מיינע שיינע טייבעלעך!“ האָט זיי דער יאַמ
שטשיק צוגעגעבן חשק.

סטראָגאָוו האָט געדריקט נאַדיאַס הענט,
„שלאָפּסט, שוועסטער?“

„ניין, ברודער.“

„זיי גרייט אויף אלץ. ס'האָט זיך אָנגעהויבן דער שטורעם.“
„כ'בין גרייט.“

ס'איז געפאלן איין דונער נאָכן אַנדערן. ס'האט געפלאָן
אַ שטאַרקער ווינט. די פּערד האָבן פּאַרבלענדטע, פּאַרטייבטע,
געשמיסענע דורכן רעגן, געשטעלט זיך אויף די הינטערשטע
פּיס. נאָך אַ רגע – און זיי וועלן זיך משוגענערווייז לאָזן לויפן, זיי
וועלן זיך וואַרפן אין אַ זייט, וועלן איבערדרייען די קאַרעטע
אין אָפּגרונט אריין, וועלן צערייסן ס'געשפּאַן. דער פּאַרויכטי-
קער פּורמאַן האָט פּאַרשטאַנען די סכּנה. ער איז אַרָאָפּ פון דער
קעלניע און זיך געוואָרפן פאַר די פּערד. ער אַליין וואָלט אָבער
זיך קיין עצה נישט געקאָנט געבן מיט די מטורפדיקע חיות.
נאָר סטראָגאָוו איז אים צוהילף געקומען. ביידע האָבן מיט זיי-
ערע פּעסטע מוסקולן נאָך גרויס אנשטרענגונג סוף-כל-סוף איינגע-
האַלטן די דריי צעשראָקענע פּערד.

נאָר דעמאָלט האָט זיך דער הוראַגאַן צעלאָזט מיט אַ
גרעסערן צאָרן.

„מיר קאָנען דאָ נישט פּאַרבלייבן. מ'דאַרף זיך אויפהייבן
העכער!“ האָט באַמערקט סטראָגאָוו.

האָ, מיר וועלן דאָ סיי-זוי נישט בלייבן; דער שטורעם
וועט אונדז שוין אַליין אריבערוואַרפן איבערן דאזיקן באַרג.“

האָט אפגעענטפערט דער יאָמשטיק נישט רירנדיק זיך פון ארט.
„נעם מיר באַלד, הוילטאי איינער, דעם פערד פון רעכטס.
איך בין פאַראַנטוואָרטלעך פאַרן לינקן פערד!“ האָט סטראָ-
נאָו אַ געשריי געטון.

אין דאָזיקן מאָמענט איז די קארעטע מיט די פערד גע-
וואָרן אָפגעוואָרפן דורך אַ ווייטערדיקן ריס פון שטורעמווינט
אויף עטלעכע הונדערט טריט צוריק, און צום גליק האָט ער
זיך פאַרהאַלטן ביי אַ גראַבן שטאַם פון אַ דעמב.
„האַב קיין מורא נישט נאדיאַ!“ האט אויסגערופן סטראָנגאָוו.
„כ׳האַב נישט קיין מורא!“ האָט זי אפגעענטפערט פון
קארעטע אַרויס.

ס׳איז אָבער געווען אַ סכנה דאָ צו בלייבן לענגער, ווייך
ס׳האַט גערדאָט, אַז אַ פרישער דרוק פון הוראגאן קאָן די
קארעטע אַראָפּשטיפן טיפער אין תהום אַריין.
„מ׳דאַרף צוריק אַראָפּפאַרן!“ האָט געזאָגט דער פורמאַן.
„ניין, ווייטער אַרויפפאַרן!“ האָט זיך אים אַקעגגעשטעלט
סטראָנגאָוו.

„די פערד ווילן נישט!“

„טו דאָס, וואָס איך.“

„אַט באַלד...“

„וועסט זיין געהאַרכוואַס?“ האָט אַ געשריי געטון סטראָ

נאָוו.

„באַ. דיר?!“

„דער טאַטע הייסט דיך דאָס דורך מיר.“

דידאָזיקע מעכטיקע שטים, וואָס האָט זיך פאַררוסן אויפן
צאַר, האָט אין איין אויגנבליק געמאַכט דעם פורמאַן אונטער-
טעניק.

ביידע מענער האָבן מיט אַ געוואַלטיק גרויסע אנשטרענג-

גונג - אנטקעגן שטורעמווינט - ווערנדיק געשטרויכלט אויף יעדן טויט, געפירט די פערד בארג-ארויף אן ערך א האלבן וויארט. נישט איינמאל זענען זיי אפגעווארפן געווארן אויף צוריק, און דעריבער האבן זיי געמוזט אויפסניי אדורכמאכן שוין אדורכגעאנגענע ערטער. מען האט געמוזט ארויס פון אָרט, וווּ ס'האט זיך אנגעזאמלט אַ לאווע פון שטיינער.

פלוצלינג האָט סטראָגאָון באמערקט ווי ס'קאָלערט זיך אַראָפּ פון דער הייך אַ ריזיקער פעלז-ברוך. נאָך אַ רגע - און ער וועט צעשמעטערן דעם טאראנטאס מיטן מיידל אינווייניק. מיט אַ קלאָרן זינען און מיט אַ העראַישקייט האָט ער מיט דעם פלייצעס געטון אַ שטופ ארויף העכער דעם טאראנטאס. דער שטיינערנער פלאק האָט זיך אדורכגעקאָלערט - האָט אַ לייכטן ריס געטון דעם שוועראַטעמדיקן סטראָגאָון - און איז געפאלן אין אַפּגרונט אַריין.

„ברודער!“ האָט אַ געשריי געטון נאָדיא, וואָס האָט אלץ צוגעזען אין שוין פון בליץ...

„האָב נישט קיין מורא! גאט איז געווען מיט אונדז...“

„מיט מיר - דען ער האָט מיר דיך צוגעשיקט!...“

סטראגאון האט ריכטיק צוגעיילט צום רוקן זיך באַרג-ארויף פון דאָזיקן סכנותדיקן משופעדיקן אָרט. אונטער אַ ריזיקן אריבערגעבויענעם פעלז האָט ער געפונען אַ גרויס לאָך. האָט מען דאָרט אַריינגעשטיפט דעם טאראנטאס מיט די פערד, און אויך דעם פורמאן. דערלעבן האָט זיך נאָך געפונען אַ הייל, וווּ סטראגאון מיט נאָדיאן האָבן זיך געקאָנט באהאלטן. דער ווינט האט געבלאָזן אין אַזייט; די שטראָמען רעגן האָבן זיי שוין מער נישט פאַרשפּריצט.

דער שטורעם איז אזוי שטארק, אז ער וועט זיך נישט

לאנג אנהאלטן. אָבער פּאַרן זונענאוּפגאַנג וועלן מיר זיך פון
דאנען נישט רירן.

„כװאַלט נישט וועלן, אַז דו זאַלט זיך דאָ לענגער
פאַרהאַלטן צוליב מיין זיכערקייט...“

„ניין, קינד! ווייץ פּאַרן וואָלט געהייסן ריזיקירן מער,
ווי דיין און מיין לעבן. סװאַלט געהייסן שטעלן אין קאַן אַ
גרויסע אויפגאַבע, וואס איך דאַרף דערפילן.“
„א! אַ פליכט — כ׳פאַרשטיי...“

אין דערדאזיקער רגע איז אַ דונער אַריין אין אַ אייבי-
זאכער סאָסנע, וואָס איז געשטאַנען אין נאַנטן פאַרג-ריס. די
סאַסנע האָט אַרומגעכאַפט אַ פלאַם, זי האָט אויסגעזען ווי אַ
שטורקאַץ. זער פורמאן איז אין אויפֿרעגונג געפאַלן צו דער
ערד. סטראָגאַוו האָט דערפילט, אַז נאַדיאַס האנט האָט שטאַרק
צוגעדריקט זיינע ביים קנאַלן פון די דונערן האָט זי אים
געפליסטערט אין אויער אַריין:

„ברודער, דו הערסט? עמעצער שרייט... רופט הילף.“

די רייזנדע אין א פארלעגנהייט

דאָס געשריי האט זיך איבערגעחזרט.
„אויב עמעצער רופט נאך הילף, דארף מען אהינגיין צו
אים. דען אויב מיר וואָלטן זיך געפונען אין אזא ענלעכן מצב,
וואלט דער עמעצער דאס זעלבע באדארפט טון פאר אונדז!“
האט מיט א פשוטקייט באשלאסן סטראגאוו.
„איר וואלט דאך אבער נישט וועלן שטעלן אין סכנה
די פערד!“ האט זיך דער פורמאן קעגנגעשטעלט.
„ניין, כוועל גיין צופוס...“
„איך מיט דיר!“ האָט זיך אנגערופן נאדיא.
„איך בעט דיר, נאדיא, פארבלייב דא. אין פאל פון עפעס
א געפאר וועל איך מיר אליין בעסער אן עצה געבן. כוועל
גיין אַליין... כוועל צוריקקומען.“
ער איז שנעל זיי פארשוונדן פון די אויגן, אריינפאלן-
דיק אין שווארצער פינסטערניש, ער איז געגאַנגען אונטער

א שלאַקס־רעגן, קעמפענדיק מיט זיין מעכטיקער ברוסט קעגן
שטורעמווינד. ער האָט זיך געלעָזט אין דער ריכטונג פֿון וואָ-
נעט ס'האט זיך געטראָגן ס'געשריי. אויסערן מיטלייד האָט אים
געטריבן די נייגיר; ער האָט נישט געצווייפֿלט, אז דאס שריי-
ען די פּאסאזשירן, וואָס זענען פֿסדר געפֿאַרן פֿאַר אים אויף
זייער „טייעלעגא“.

„דיין ברודער איז א משוגענער!“ האָט געוואָרטשעט דער
אמשטשיק.

„ניין! נאָר א איידעלע־ער“, האָט זי אָפֿגעענטפֿערט.
סטראָגאָו איז געגאנגען אן ערך אַ פּופֿצן מינוט. ער
האָט נאָך אין דער פינסטער נישט געקאָנט גיט דערווען, אָפֿער
מיטן אויער האָט ער שוין אויפגעכאַפֿט עפעס ווערטער. ער
האָט שוין געקאָנט אונטערשיידן צוויי שטימען.
„אויסוורף! מערדער! וועסט זיך אומקערן?“
„באטריגער! פֿאַטשטיליאָן! ביסט טויב?“
„ווי כּיבין א פראנצויז! כּוועל דיך לאזן אָפּשמיסן אויף
דער גאנטער סטאציע.“

„אזוי זיך צו באגיין מיט א בריטישן בירגער! כּוועל
דיך אָנקלאָגן אין קאנסולאַט — און מען וועט דיך אויפהענגען!“
סטראָגאָו איז געבליבן שטיין פארווונדערט, אין מיטן
די פֿאַרצווייפֿלטע געשרייען האָט זיך פֿלוצלינג געהערט אַ
געלעכטער.

„ס'איז סוף-כל-סוף א שיינע געשיכטע, אויף מיין וואָרט
אויב מיר וועלן פֿון דאנען ארויס מיט גאנצע בייגער, וועל
איך עס מוזן דערציילן מיין קיזינע.“

„איר וואגט איך צו לאכן פֿון דעם גרויזאמען מצב אין
וועלכן ס'געפינט זיך אַ קאַרעספֿאַנדענט פֿון אַ ענגלישער
ציטונג?“

„פון אונדזער ביידנס! כראט איך צו טון דאס זעלבע...“
„אזא זאך וואלט זיך נישט געקענט טרעפן אין ענגלאנד?“
„און איך נישט אין פראנקרייך!“
סטראנאו האט זיך דערנענטערט.

„א, א גוטמאָרגן אייך!“ האט אויסגערופן דער פראנצויז.
דאכט זיך מיר, או מיר האָבן זיך געזען אויפן דאמפער „קאו-
קאו“. כ׳בין אנטציקט אייך צו טרעפן דא ביי אזא לאגע. איך
הייס זשאָליווע. איר וועט מיר דערלויבן, זייענדיק אייער באַ-
קאנטער, פאַרזושטעלן אייך מיין... פיינט, דעם הער בלאָונט.“
„ניקאָלאַי קאַרפּאָנאַוו, אַ סוחר פון אירקוזק!“ האָט זיך
סטראָגאַוו פאַרגעשטעלט אין שיינ פון אַ בלייך. „וואָס איז מיט
אייך דאָ געשען?“

„זעט וואָס עס איז אונדז דא פאַרבלייבן פון אונדזער
פור!“ האָט בלאָונט פאַרביטערט אַרויסגערעדט, באווייזנדיק
עפעס, וואָס האָט זיך אַרויסגעזען פון דער שוואַרצקייט אויפן
וועג: אַ נעבעכדיקע העלפט פון אַ וואָגן!

„שטעלט זיך נאָר פאַר“ האָט זשאָליווע דערקלערט: „דער-
דאָזיקער געמיינער פאַטשטיליאַן איז אַוועקגעפאַרן מיט די פערד
און מיט דער פּאָדערשטער העלפט וואָגן. ווי מיינט איר, ער וועט
שעל צוריקקומען?“

סטראָגאַוו האָט נישט ווילנדיק זיך צעלאַכט.
„געוויס נישט! כ׳בין אפילו זיכער, אַז ער האָט נישט
באַמערקט, דאָס דער וואָגן איז געפלאַצט. ער האָט געטריבן
ווי אַ משוגענער, נישט אומקונדיק זיך. ער וועט זיך אַרומזען
ערשט מאָרגן אין יעקאָטערינבורג.“

„טאָ וויאזוי וועלן מיר פאַרן ווייטער?“ האָט מיט פאַר-
צווייפלונג געפרעגט בלאָונט.

„גאָר פשוט — האָט געשפּאַסט דער פראַנצויז, „איר וועט

זיך איינשפאָנען, און איך וועל פירן און רופן: „טייבעלעו! איר וועט דעמאָלט אנהייבן לויפן אין אַ גאַלפּ.

„הער זשאָליווע! אייערע געלעכטערס גייען שוין איבער יעדע גרענעץ.“

„באַרויקט זיך. ווען כ'וועל זיך פאַרמאטערן, וועל איך אייך דערלויבן צו רופן: „טייוולשער זאַמען“, און איך וועל דעמאָלט גאַלפּירן.

„קריגט זיך נישט, מיינע הערן. כ'האַב אַן עצה. כ'וועל אייך באַרגן איינצושפאָנען איינס פון מיין דריי פּערד. און אויב ס'וועט נישט פּאַסירן קיין שום פאַרפּאַל אויפן וועג, וועלן מיר צוזאַמען אָנקומען קיין יעקאטערינבורג. דאָרט וועט איר שוין גאַנץ מאַכן אייער הינטערשטן טייל וואָגן.“

„אַט דאָס איז אַ פאַרשלאַג פון אַ איידל האַרץ!“ האָט אויסגערופן זשאָליווע.

„כ'וואָלט אייך אַריינגענומען צו מיר אין טאַראַנטאס, נאָר ס'זענען אין אים פאַרצן נאָר צוויי ערטער; פאַר מיר מיט דער שוועסטער.“

„איר נעמט אונדז אַרויס פון דער שרקלעכסטער לאַגע.“ האָט בלאָנט געזאָגט.

„צוגלייך אויך פון דער קאָמישסטער“ האָט זשאָליווע צוגעגעבן.

„פון דער פשוטסטער אין דאָזיקן לאַנד“, האָט סטראַ-גאָו אוסגעבעסערט. „ווען די רייזנדע זאָלן זיך נישט קעגנזייטיק אַרויסהעלפן, וואָלט מען געמעגט אינגאַנצן פאַרשטעלן דעמאָזיקן וועג.“

„מיר האָפן אַז מיר וועלן אייך נאָך אַמאָל אָפּדיגען.“ האָט באַמערקט דער פראַנצויז.

„דערווייַל זייט אַזוי גוט און קומט אַראָפּ מיט מיר צו“

העלפן אַרויפֿשליעפֿן מײן סאַראַנטאַס באַרג-אַרויף, ווייל די רע-
דער זענען פֿאַרזונקען אין דער בלאָטע, און מײנע פֿערד זע-
נען פֿאַרמאַטערט און איבערגעשראַקן. מ'דאַרף זײ אַ ביסל לײכ-
טער מאַכן."

אַלע דריי האָבן אנגעוויבן אַראָפּגיין אויפֿן משופּעדיקן
וועג.

"ווהיין פֿאַרט אַיר?" האט א פֿרעג געטון זשאַליווע.
"דערווייל... נאך אמסק", האט סטראַגאָו געענטפֿערט, נישט-
וועלנדיק צופֿיל רעדן וועגן דעם מיט די נייגיריקע אומבאַקאַנ-
טע. "און איר, מײנע הערן?"

"מיר בענטער... וווּ די קוילן פֿאַרפֿליען נישט צו נאַנט,
און מען קאן כאָפֿן אינטערעסאַנטע נײס. ביז אישים וועט אונדז
זיין אנגענעם צופֿאַרן מיט אַיך צוזאַמען... איר זענט שוין אײב-
מאַל אַ רײזיקאַנטו?"

"פֿאַרוואס מײנט איר אַזוי, הער זשליווע? איך בין מיר
אַ רויקער סוחר — און כּײַהאַב אײך קיין חשק נישט צו קריכן
צווישן קוילן און לאַנצעס."

"נױ, אויב אַזוי ראַט איך אײך זיך צו אײלן קיין אמסקו?
האט בלאַנט א מרוקע געטון. ס'קען זיין, אז אין קורצן וועט
שוין נישט מעגלעך זיין צו דערפֿאַרן אהין."

"אַהאַ! און וווּ זענען דען איצט די טאַטאַרן?" האָט סטראַגאַוו
עפֿרעגט, פֿאַרשטעלנדיק זיין פֿאַרינטערעסירטקײט אונטער א גלייכ-
גילטיקן טאָן.

"פֿעאַפֿאַר-כאַן האָט פֿאַרנומען די גאַנצע סעמיפֿאַלאַטינער גובער-
ניע און ער פֿאַרט מיטן לויף פֿון אירטישי, האָט זיך זשאַליווע
צערעדט. "מען שמועסט, אַז ס'פֿאַרט אים אנטקעגן צו טרעפֿן
זיך מיט אים איוואן אָגאַרעוו אין איבערגעטוענע קליידער."
פֿונדאָנעט ווייסט מען עס אַזעלכע זאַכן?" האָט סטראַגאַוו

אַ פֿרעג געטון.

„בא, דאָס פילט זיך אין דער לופט — ער פאַרט פון קאַזאַן קיין יעקאַטערינבורג.“
„אַך, פון דעם וויסט איר אויך?!" האָט בלאַזנט זיך א קרום געטון.

„פארשטייט זיך?!" האָט געשמייכלט זשאָליווע.
„איז אפשר וויסט איר אויך, אז ער האָט זיך איבער-געטון פאר אַ ציגיינער?"
„פאַר אַ ציגיינער?!" האָט נישטווילנדיק סטראגאוו אַ גע-שריי געטון.

„כ'האַב שוין וועגן דעם מודיע געווען די קוזינע" האט געזאגט דער פראַנצויז.
„איר האט נישט אומזיסט פארלוירן די צייט!" האט בא-מערקט דער ענגלענדער.

„טאַקי צוליב דעם האָב איך פאַרשפעטיקט דעמאלט צום דאַמפער" סטראַגאָוו האָט אין זכרון ארויסגערופן ס'בילד פון אַלטן ציגיינער, וועלכן ער האט געזעען אויפן דאַמפער „קאַוקאַז". ער איז אינגאַנצן פאַרכאַפט געוואָרן פון געדאַנק, אַז אָט דער אַל-טער ציגיינער איז עס טאַקי געווען דער פאַרעטער. נאר פלוצ-פלינג האָט ער אַ געשריי געטון:

„פאַרויס, מיינע הערן!" — און האט אנגעהויבן לויפן באַרג-אַראַפ.

„לויט אַ סוּחר, וואס האט מורא פאר קוילן, לויפט ער צו האַסטיק צום ארט ווו מען שיסט", האט באַמערקט זשאָליווע. בלאַזנט איז געווען ביי דערזעלבער מיינונג. דערנאך האָט זיך געלאזט הערן א ברום — און עפעס א פיגטערע מאסע איז פארבייגעלאָפן.

„אַ בער! נאדיאו!" האט פארצווייפלט געשריגן סטראגאוו, ער האט שוין געהאלטן אין האנט דאס יעגער-מסער, וואס

ער האט ארויסגעצויגן פלינק פון אונטערן גירטל, און איז ארויפ-
געשפרונגען אויפן שטיק פעל, אונטער וועלכן ס'מיידל'ס ה.ט. גע-
פונען א שויץ. ער איז צוגעקומען צו דער ריכטיקער רגע...

א ריויקער בער, וועמען דער שטורם האט ארויסגעיאגט
פון זיין גארע, האט זיך ארומגעבלאנקעט נישט ווייט פון דא-
נען. ער האט דערשנאפט די פערד און איז צו צו זיי, ארויפ-
שפרינגנדיק אויפן דאך פון טאראנטאס. די איבערגעשראקענע
פערד האבן אין איין אויגנבליק צעריסן דאס געשפאן. דער פור-
מאן איז צעטומלט געווארן, איז מיט א געשריי נאכגעלאפן די
פערד — פארלירן זיי אין דעמדאוויקן ארט וואלט געהייסן: טאר-
דורן גיין. נאדיא האט עס פארשטאנען. נישט פארלירנדיק דעם
געזאנק האט זי אויסגעשאסן פון רעוואָלווער, וועלכן ס'האָט
איר אויף יעדן פאל איבערגעלאָזט סטראָגאָו, צילנדיק אויפן
בער אין דער זעלבער רגע, ווען ער איז שוין געהאָט צוגע-
שפרונגען צו איינעם פון די פערד. די פאָרוונדערטע חיה
האָט זיך צעוויילדעוועט געוואָרפן צום מיידל, גייענדיק אויף
צוויי פיס, אויסגעגלייכט, צאָרנדיק, מיט אַרויסגעשטעקטע נעגל
אויף די פאָדערשטע לאַפּעס, כדי אָפּצווייטן ביי איר, לויט זיין
שטייגער, די הויט פון קאָפּ. נאדיא האָט ווידער אויסגעשאָסן—
דאָס מאָל האָט זי נישט נעטראָפּן. דער טויט איז געווען
נאָנט...

אָבער פון פעלז איז אין זעלבן מאָמענט מיט אַ גרויסן
שפרונג אַראָפּ סטראָגאָו און געשטנלט זיך צווישן מיידל און
בער. איין אויגנבליק — און אַ מעכטיקער שטויס מיטן מעסער
אין בערס בויך אריין פון אונטן אַרויף האָט אים אוועקגע-
לייגט טויט, נישט שעדיקנדיק זיין טייערע פעל — לויטן פריג-
ציפּ פון די סיבירער יעגער.

„ביסט נישט פארווונדעט, נאָדיאָ?״ האָט סטראָנגאָוו גע-
פֿרעגט דעם מיידל.

„ניין, ברודער.״

ביידע זשורנאָליסטן זענען צו צום טויטן בער.
„גרויסאַרטיק צעשניטן!״ האָט בלאָונט געזאָגט מבינות.
„צום טייוול! לויט פאר אַ סוחר באַגייט איר זיך פרעכ-
טיק מיטן מעסער,״ האָט אַנטציקט אויסגעשריגן זשאָליווע.
„אין סיביר, מיינע הערן, מוז מען אַלץ קענען צוביסלעך״
האָט סטראָנגאָוו עניווחדיק געענטפערט.
„און אַ שוועסטער האָט איר אויך נישט אבי ווער!״
האָט אַ טשמאַקע געטון דער פראַנצויז. „ווען איך וואָלט געווען
אַ בער!...״

סטראָנגאָוו האָט שוין נישט געהערט. ער איז געלאָפֿן פאר-
האַלטן ס'צעשראָקענע פערד. די צוויי אַנדערע האָט צוריקגע-
פירט דער יאַמשטשיק.

ס'האָט געטאָגט. דער שטורעם איז פאַרביי. דער פּורמאַן
האָט זיך געקרוימט, וואָס אנשטאט מיט איין געשפאַן דאַרף
ער זיך פאַרנעמען מיט צוויי; דערצו נאָך איז דער צווייטער
וואָגן בלוז אַ געזעס אויף צוויי רעדער, וואָס דינט פאַר עפעס
שלעפער צום פאָרן. נאָר די הבטהה, אַז ער וועט באַקומען
אַ פירשטלעכן טרינקגעלט האָט אים שנעל פריילעך געמאַכט.
זעקס אַ זייגער פאַרטאָג זענען ביידע קאַרעטן פאַרפאָרן
אויפן הויף פון דער פּאָטשט אין יעקאַטערינבורג.

דער ערשטער וועמען מען האָט באַגעגנט ביים טויער,
איז געווען די זשורנאָליסטנס פאַרלוירענער יאַמשטשיק. ער האָט
באַלד צו זיי אויסגעצויגן די האַנט נאָך טרינקגעלט. ווען ער
וואָלט זיך נישט באַצייטנס אַפּרוקן וואָלט אים דער ענגלענדער
זכבד געווען מיט זיין היימישן באַקס. נאָר זשאָליווע איז אים

נאָכגעלאָפֿן און אים דערלאַנגט א שיינע מטבע, אומקערנדיק זיך
האַט ער געזאָגט צום פאַרווונדערטן קאַלעגע:
„ער איז גערעכט. ער איז געקומען צום באַשטימטן ציל,
ס'איז נישט זיין שולד, וואָס מיר האָבן אים נישט געקענט דער-
יאָגן.“

„איך וועל קעגן דעם אויסוורף פאַרפירן אַ פּראָצעס!“
האַט אַ וואַיז געטון דער ענגלענדער.
„אַ פּראָצעס אין רוסלאַנד! עס געדויערט דאָ צו לאַנג.
איר האָט אפשר געהערט, קאַלעגע, וועגן פּראָצעס פון דער
אַם, וואָס האָט געפּאָדערט מען זאָל איר צו מישפטן דאָס רעכט
לויט אַ אָפּמאַך אויסצוזייגן דעם זון פון אַ געוויסן מאַגנאַט...“
„זי האָט פאַרשפּילט?“

„ביין! געווינען — דעמאָלט, ווען ס'קינד איז שוין געווען
אַ גענעראַל פון הוואַרן.“

אַלע האָבן זיך צעלאַכט. און זשאַליווע אָפּטרעטנדיק
אין אַ זייט, האָט געמאַכט אַ גאָטיץ פאַר דער ענציקלאָפּעדיע:
„טיעלעגאַ“ — אַ רוסישער וואָגן, וואָס פאַרט אַרויס אויף
פיר רעדער, און קומט אָן אויפן אָרט אויף צוויי.

די פראוואקאציע

די שטאָט יעקאָטערינבורג איז אַנטשטאַנען אין יאָר 1723. זי איז באַרימט פון דעם, וואָס דאָ איז אויפגעשטעלט געוואָרן די ערשטע מינץ-פאַבריק, וווּ מען קלאַפט אויס זילבערנע און גאָלדענע מטבעות. דאָ איז אַ זייער באַלעבטער צענטער פון דער מעטאַלורגישער אינדוסטרי. איבערהויפּט האָט דאָ געהערשט אַ שטאַרקע באַוועגונג אין דער צייט ווען אונדזערע פיר פּאַ-סאָזשירן זענען אַהער אנגעקומען. דען די איבערגעשראַקענע באַפּעלקערונג, צוליב די ידיעות וועגן טאַטאַרישן אָנפאַל, איז זיך אהער צוזאַמענגעלאָפּן פון נאַנט און ווייט, זוכנדיק דאָ אַ שויץ. דערפאַר האָט זיך די צוויי זשורנאַליסטן איינגעגעבן צו קויפן פונקט אַזאַ טאַראַנטאַס ווי סטראַגאַווס, — און צוויי טאַ-ראַנטאַסן, געשדעפט דורך צוויי טראַקיעס רירעוודיקע פּאָטשטאַ-ווע פערדלעך, זענען געפאַרן מיט אונדזערע פיר פּאַסאַזשירן אויפן וועג קיין טולוגויסק און טיומען ביזן אישים. דאָ האָבן די זשורנאַליסטן זיך געזאלט פאַרהאַלטן.

באדיא האָט כמעט נישט געלייגט קיין אַכט אויף די
לאַנדשאַפטן, וואָס האָבן זיך אויסגעשפּרייט פאַר אירע אויגן.
נישט דערפאַר וואָס זיי זענען געווען איינטאָניק, נאָר צופּרידן
פון איר אנקומען קיין סיביר, האָט איר שוין די פּאַנטאַזיע
פאַרגעשטעלט, ווי זי איז שוין לעבן פּאַטער. און אפשר איז
איר האַרץ — פון גרויס דאַנקבאַרקייט פאַר סטראַגאון — געווען
פאַרנומען מיט חלומות וועגן דאָזיקן וועג־ברודער, וואָס איז
אַזא העלדישער, מיט אַזא ווילן מקריב צו זיין זיך פאַר איר...
אַט דאָס הייסט „אַמתער ברודער“!

סטראַגאָו איז געווען א שווייגדיקער. ער וואָלט אויך
גערן פּאַנטאַזירט. באַדיא האָט אים באַצויבערט מיט איר דרייסטקייט
און האַרטע נאַטור. ער איז געווען גליקלעך וואָס ער האָט
געפונען אַזא „זעלטענע שוועסטער“, אָבער ער האָט זיך נישט
געוואלט איבערלעבן די באַלדענע חלומות. ער האָט געהאַט
גענוג דאגות אויפן קאָפּ. ער האָט געטראכט וועגן איבער-
געטוענעם ציגיינער — אַגאַרעוון און האָט געוויגן די שאַנסן
פון אויספירן זיין שליחות אין נייע פּאַרוויקלעטע באַדינגונגען.
מען האָט זיך נישט אפגעשטעלט אויף איבערצונעכטיקן. מען
איז געשלאָפן אין וועג אן טאראנטאס. פּלאָנט האָט געדרימלט
אויך בייטאָג, און ווי פון שלאָף האָט ער געענטפערט מיט איינ-
זילביקע ווערטער אויף דעם מבוֹל פּראַגן פון זיין קאלעגע
זשאליווע. זעלטן נאָר, ווען מען האָט געטוישט די פּערד און
דעם יאמשטשיק, זענען זיך די פיר צוזאַמענגעקומען אין פּאַטש-
טאָווע גאַסט־הויז, כדי צו קרעפטיקן זיך אויפן ווייטערן וועג
דער פּראַגצויז האָט זיך באַמיט נושאַ־חן צו זיין ביים מיידל
נישט איבערכאַפּנדיק דאַביי די מאַס, ווייל ער האָט גיך באַ-
מערקט, אז זי האָט מיט אירע געראַנקען געפלאַנדזשעט ערגעץ
ווייט. פּלאָנט האָט נישט געהאַט די געווינהייט צו פאַראינטערע

טירן זיך מיט יעדע באנעגנטע פרוי. זשאָליווע האָט אים אַמאָל
א פרעג געטון:

„ווי געפעלט אייך די יונגע ליוואָנערן?“

„וועלכע?“ האָט זיך בלאונט פארווונדערט.

„נן, קאַרפּאָאָוס שוועסטער!“

„א, דאס איז אַ שוועסטער?“

„אפּשר אַ באַבע. וויפל גיט איר איר יאָרן?“

„כיווייס גישט. כ'בין גישט געווען ביי איר געבוירן ווערן.“

ענדלעך זענען די פיר רייזנדע אָנגעקומען קיין טולוגויסק.

דערנאָך קיין טיומען, יאַלוטווראַווסק, נאַוואָזאימסק. אין פאַרלוף

פון די קליינע הפסקות אין פאָרן האָבן ביידע זשורנאַליסטן

אויסגעכאַפט פאַרשידענע ידיעות וועגן גאַנג פון דער אינוואַזיע.

מען האָט געשמועסט וועגן מארש פון די קאַזאַקן קעגן די

טאַטאַרן, נאָר צו דעם האָט מען צוגעגעבן: „זיי זענען נאָר

ווייט...“

און ווידער זענען צוויי טאראנטאסן געפאָרן דורכן ריזיקן

סיבירער סטעפּ, איבער העלכן סיהאָט זיך אויסגעשפּרייט דער

הימלגעוועלכע... דער וועג האָט זיך דאָ אויסגעצייכנט בלויז מיט

רייען טעלעגראַפּן-סלופּעס, אויף וועלכע די דראָטן זענען גע-

ווען איבערגעשניטן, און מיט אַ ווייסלעכן וואָלקן שטויב, וועלכן

די פערד האָבן אויפּגעהויבן פאַר זיך און די רעדער האָבן

איבערגעלאָזט הינטער זיך.

דעם 24-טן יולי האָט מען זיך דערנענטערט צום אישם.

פלוצלינג האָט סטראָגאַוו באַמערקט, אז פאַר זיי לויפט

האסטיק א פארשטויבטע פּאַטשטאַווע קארעטע. זי האָט זיך גע-

פונען אויף זיין, סטראָגאַווס, וועג — אויפן טראַקט, וואָס פירט

קיין אירקוזק — אומגעריכט אַרויפּפאַרנדיק אַהער פון עפעס

אַ זייטיק אומבאַמערקט שטעגל, וואָס איז באַוואָסט נאָר די היגע

איינוויינער. סטראָגאָווס איינציקער געדאנק איז געוועזן נאָר
איבערצויאָגן די דאָזיקע קארעטע. ער האָט גוט פאַרשטאַנען,
אַז אין אישים וועט שווער זיין צו באַקומען פרישע פערד,
און דאָדורך קאָן ער ביים איבערשפאַנען אָנטרעפן אויף אַ קאָנ-
קורענץ, וואָס קאָן האָבן שווערע פּאַלגן פאַר דער שנעלקייט
פון זיין שליחות.

מען האָט ביידע יאמשטיקעס געגעבן אַ צוזאָג אויף
גרויסע טרינקגעלטער — און ביידע טאראנטאסן האָבן זיך גע-
לאָזט פלינק איבערן וועג, ווי אַ פּייל פון בויגן. ווען סטראָ-
גאָוו האָט אויסגעמיטן די קארעטע, האָט עמעצנס אַ פּעסעטע
שטים, ווייזט אויס אַ צוגעוויינטע צו באַפעלן, אַ געשריי געטון
פון אינווייניק ארויס — קיין געזיכט האָט מען נישט ארויסגעזען:
„פארהאלטן זיך!“

אַבער מען האט זיך נישט פארהאלטן. די פארמאטערטע
פערד פון דער קארעטע, וואס האָבן ווייזט אויס אדורכגעמאכט
א לאנגן וועג איבערן סטעפּ אן אפרו, האָבן אומזיסט געלאָזט
זיך אין א צווייפאך שנעלערן גאלאפּ. סטראגאוו, נאדיא און
די צוויי קאָרעספּאַנדענטן זענען פריער אנגעקומען קיין אישים.
די קארעטע איז געבליבן פון הינטן אין א נעפל פון שטויב.

דאָ האט זיך ארויסגעוויזן, ווי סטראגאוו האָט פארויסגע-
זען, אז דער פאָטשטייטער האָט געהאט נאָר איין טראָיקע
אויסגערוטע פערד, וואָס קאָנען זיך באלד לאָזן אין וועג אריין
סטראָגאָוו האט זיי באלד נעדונגען, און אין צען מינוט שפע-
טער זענען זיי שוין געשטאַנען איינגעשפאַנט אין טאראנטאס.
סטראגאוו האט זיך גענומען געזעגענען מיט די ביידע זשורנא-
ליסטן, וואָס האָבן גערעכנט צו פארבלייבן אין אישים א לענג-
ערע צייט.

„און איר וועט זיך נישט אויסרוען אפילו אין שעה?“
האָט זיך זשאָליווע פארווונדערט.
„ניין! כוואָלט זיך נישט וועלן טרעפן מיטן פאסאזשיר
פון דער קארעטע.“
„איר האָט דען מורא פאר אים?“ האט זיך בלאונט פאר-
ווונדערט.

„ניין... נאָר כ'האָב מורא פאר סיוּרפּריזן.“
„אלזא זייט געזעגנט און דערלויבט צו ווינשן אייך
אַ גליקלעכע רייזע.“
„און זאָל גאָט געבן, אז מיר זאָלן זיך נאָך טרעפן אין
אַ גליקלעכערן מצב, ווי ביים ערשטן מאל!“ האט צוגעגעבן
דער פראנצויז.

אין דערדאזיקער רגע האט זיך די טיר פון פאָטשט-הייזל
געעפנט. אויף דער שוועל האט זיך באוויזן אַ ברייטפלייציקער
פארשוין, א הויכער, דער שטעל פון א מיליטערמאן, מיט זיי-
ער לאַנגע וואנסעס און געלע באַקנבערד; ער האט אויסגעזען
פון א יאר פערציק.

„פערד!“ האט ער א געשריי געטון צום פאטשטמיסטער.
„פיידער פעלן זיי מיר דערוויל אויס“, האט זיך יענער
אַ נייג געטון.

„און די... אין שפאן?“
„זיין פארדונגען, אט דעם פאסאזשיר.“
„אויסשפאנען!“
כטראגאון איז ארויסגעטרעטן פארויס און מיט איינגע-
האלטענעם פעס זיך אנגערופן:
„דאס זענען מיינע פערד.“
„דאס איז גארנישט. איך האב נישט קיין צייט קיין איין

מינוט.“

„איך אויך נישט!“ האט סטראגאוו באמערקט איינ-
האלטנדיק דעם כעס.

„בבאָ-מעשיות!... איר האט געהערט מיין באַפעל? — האט
יענער פארשוין זיך אויפסניי געווענדעט צום פאטשטמייסטער — אויס-
שפאנען — און איינשפאנען אין דער קארעטע!“

דער פאטשטמייסטער איז געשטאנען אין פארלענגנהייט,
נישטוויסנדיק וואס ער האָט צו טון. נאדיא איז געשטאנען
נעבן סטראגאוו, אנשטרענגנדיק זיך נישט ארויסצוווייזן קיין
אומרויקייט. ביידע זשורנאליסטן זענען געבליבן גרייט צו העלפן
סטראגאוו אויב ער וועט זיי דערצו רופן. נאר ער איז גע-
שטאנען און געווייגן אין געדאַנק די לאַגע: ער האט זיך נישט
געוואלט פארופן אויף די פּריווילעגיעס פון זיין „פאדאראזשנע“,
מיט וועלכע דער גראבער-יונג וואלט זיך איצט, ביי דער-
דאזיקער אומזיכערער צייט, סיי-ווי נישט גערעכנט. ער האט
אבער אויך נישט געוואלט פארשפעטיקן דעם ווייטערדיקן
ארויספאר. און איבער אלעם האט ער געוואלט אויסמיידן אַ
סקאַנדאַל, וואס קאן אים נאך שטערן אין זיין שלּיחות. ער
האט גערעכנט מגצה צו זיין דורך זיין רויקייט.

„די פּערד וועלן פארבלייבן ביי מיין טאראנטאס“, האט
ער זיך אנגערופן, נישט אויפהייבנדיק די שטים העכער, ווי
ס'פאסט פאר א קופיעץ.

„ווא-אס?“ האט א געשריי געטון דער חוצפהדיקער
פארשוין — „וועסט נישט אפטרעטן?“
„גיין!“

„גוט! טא זאל וועגן דעם די קראפט באשטימען.“
ער האט ארויסגעצויגן די שווערד און זיך געשטעלט אין
א קאמפס-פּאזיציע. די קארעספּאנדענטן האבן זיך געגרייט צו
דערפילן די פליכט פון סעקונדאנטן.

„כ... שט קיין טיפה צו שלאגן זיך מיט אייך איבער...
פערד!" האט קאלטפלוטיק געזאגט סטראגאוו.

„און אפשר וועט דאס זיין פאר אייך א טיפה?"

און דעם פארשינס האנט האט ארויסגעצויגן פון אונטערן
פאסיק א נאהייקע און שנעל מיט איר א שמיץ געטון אויף
סטראגאוס אקסל. דער שמיץ איז געווען אזוי אומגעריכט, אז
נאדיא האט אוש א געשריי געטון.

פון אזא באליידיקונג איז סטראגאוו שרעקלעך בלאס גע-
ווארן. ער האט אויפגעהויבן ביידע פויסטן — ס'האט זיך געדאכט,
אז ער וועט דעם קעגנער צעשמעטערן. נאר באלד האט ער זיי
צוריק אראפגעלאזט מיט א געוואלטיקע אנשטרענגונג פון ווילנס-
קראפט. יענער האט זיך פארשטעלט מיט דער שווערד.

אננעמען דעם דועל? פארווגנדעט ווערן — שטארבן — א קליי-
ניקייט. אבער וואס וואלט געווארן פון זיין שליחות? שוין גליי-
כער צו פארלירן עטלעכע שעה צייט.

צוויי פאר אויגן האבן זיך קעגנזייטיק אדורכגעדרינגען.
„נו, איצט וועסטו זיך שלאגן?" האט אים צוגעשריגן
דער חוצפהדיקער פארשויך.

„און אויך איצט נאך — נישט!" האט שטיל ארויסגערעדט
סטראגאוו.

„איר זעט דאך איצט אליין, אז די פערד פון דאָזיקן
פחדן... זענען מיינע!" האָט זיך דער ברוטאַלער פאַרשויך גער-
ווענדעט צום פּאָטשטמייסטער. און אויפהייבנדיק שטאַלץ דעם
קאַפּ, האָט ער פאַרלאָזט די שטוב. דער פּאָטשטמייסטער, וואַרפּנ-
דיק פון דער זייט אַ פאַראַכטנדיקן בליק אויף סטראַגאוו, איז
אַרויס גאַך יענעם. ביידע זשורנאַליסטן האָבן זיך שטיל אַרויס-
גערוקט. זיי זענען געווען פאַרשעמט.

וואָס פאַר אַ לאַנד! וואָס פאַר אַ מאָדנע מענטשן! האָט
זשאָליווע געמאכט מיט די הענט און גערעדט מיט פייער.
„דאָ גייט אַ קופיעץ איינער אליין אויף אַ בער, און
דערזעלבער באַזיגער פון בער ווערט אַ פחדן אַקעגן אַ גאָוה-
דיקן באַק!“

הינטער די פענסטער האָט זיך געהערט אַ קלאַפן פון
פערדישע קאָפיטעס און אַ קנאַל פון אַ בייטש. די קאַרעטע
איז אַרויסגעפאַרן.

סטראַגאָוו און נאדיא זענען פאַרבליבן אליין אין דער
שטוב. ער איז געזעסן אומבאַוועגלעך. ער האָט אויסגעזען ווי
אַ סטאַטוע. אויף זיין געזיכט, וואָס איז מיט אַ רגע פריער
בלאָס געווען, האָט אַרויסגעטרעטן אַ רויטקייט. נאָר דאָס איז
נישט געווען אַ רויטקייט פון בושה. עפעס אַנדערש האָט גע-
פולסירט אין זיין בלוט.

נאדיא האט נישט געחוסט וואָס צו קלערן וועגן די גע-
היימניספולע סיבות, וואָס האָבן דיקטירט דעמאָזיקן העלדישן
מענטש צו נעמען אויף זיך אַזאַ שווערע באַליידיקונג. נאָר זי
האט זיך דערנענטערט צו אים, ווי דעמאַלט אין פאַליצי-
קאנצעלאַריע אין ניושני-נאַוואָגראַד:

„גיב מיר די האַנט, ברודער!“

און מיט אַ כמעט מוטערלעכע האַנט-באוועגונג האָט זי
אפגעווישט אַ טרער, וואָס איז געהאנגען אויף זיינע אויגנווימפער.

די פליכט איז איבער אלעם

ס'איז אויסגעקומען איבערצונעכטיקן אין גאסטהויז פון דער פֿטשט. סטראָנאָוו האָט געשוויגן דעם גאנצן אָונט. נאָדיא האָט אים וועגן גאָרנישט געפרעגט. זי האָט פֿארשטאַנען, אז איבער סטראָנאָווס ווילנסקראַפט האָט געהערשט עפעס אַזוינס, וואָס האָט אים באַפוילן אלץ איבערצוטראַגן — אפילו אזא שרעקלעכע באַליידיקונג. ווען זיי זענען זיך פֿאנאנדערגע'גאנגען אין זייערע צימערלעך, האט זי אים געוואלט טרייסטן. „ברודער... האט זי אנגעהויבן.

ער האט צוגעלייגט אַ פינגער צום מויל, בעטנדיק זי מיטן דאוּקן צייכן זי זאל שווייגן. זי איז אוגטערטעניק אוועק צו זיך. מיכאיל סטראָנאָוו האט זיך נישט געלייגט שלאָפן. דידאזיקע נאכט איז ער נישט געשלאָפן אפילו אין שעה. דאס ארט, ווו ס'האט אים אנגערירט די נאהייקע פון ברוטאל, האט אים געברענט. ער האט תפילה געטון:

„דאס איז פארן פאטערלאנד און פאר דיר, פאטער —
צאר!“

ער האט זיך גוט פארצייכנט אין זכרון די שטריכן פון
דעם, וואָס האט אים דערנידריקט. ער האָט זיך גישט גע-
שראָקן. ער וועט זיי גישט פאָרגעסן.

פארטאָג האָט ער אריינגערופן דעם פאָטשטמייסטער.
„איר זענט א היגער?“

„יאָ.“

„איר קאנט דעם, וואס האט מיר צוגענומען די פערדז?
ניין. ס'ערשטע מאל זע איך אים.“

„ווי מיינט איר... ווער קאן דאס זיין?“

„א גרויסער מאן, וואָס קאָן באַפעלן!“

„וואס הייסט דאָס?... א מיינונג וועגן מיר?“

„ניין... יא! ס'זענען פאראן באַליידיקונגען, וואָס אפילו

גישט יעדער סוחר וועט איבערטראָגן — א שמיץ סון אַ בייטש!“
האט ער זיך צעלאַכט.

סטראַגאָוו איז צו צו אים מיט אַ פייערדיקן בליק. ער

האט שווער אוועקגעלייגט די הענט אויף יענעם אַקסלען — און
מיט אַן איינגעהאַלטענע שטים האָט ער צו אים געוואָגט:

„טראָג זיך אָפּ, ברודער — אָדער... כ'דערהרגע דיך!“

„כ'ווי? בעסער ס'ערשטע“ האט יענער אַרויסגעברומט.

און האט זיך אָפּגעטראָגן.

אין אַ שעה ארום האָט דער טאראנטאס אוועקגעטראָגן

סטראַגאָוו און נאָדיאַן פון דעמדאָזיקן אָרט, וואָס האָט און
זייער זכרון איבערגעלאָזט אַ שרעקלעכן אַנדענק. ביי דער אר-

באטקע, איינער פון די הויפטצופלוסן פון אירטיש, וועלכן
ס'איז אויסגעקומען אריבערצופאַרן אויף אַ פראַם — האָבן די צוויי

רייזנדע דערהערט פון די אריבערפירערס אומרויקצ בייט וועגן
דער אינוואזיע.

פעאָפּאָר-כאַנס אַוואַנגאַרדן האָפּן זיך שוין געפונען ווייט
אויף צפון, אויפן טייך אירטיש. פיל קירגיזער שבטים האבן
זיך פארייניקט מיט די טאטארן. די אָנפאַלנדיקע מחנות זענען
געגאַנגען פאָרויס מיט פייער און שווערד. מען האט זיך איינער
דעם אנדערן דערציילט שרעקלעכע זאכן וועגן זייער אכזריות-
דיקייט. די רוסישע פעסטונגען זענען געלעגן אין חורבות.
סטראָנגאַן האָט מער ווי פאַר אלעם זיך געשראַקן, אז די רעקווי-
זיציעס וועלן פון אים צוגעמען יעדעס מיטל אויף צו פאָרן
ווייטער. נאדיא האט אַראָנגעלייגט פון זיין געזיכט זיין שווערע
זארג. זי האט פארשטאנען, אַז ער איילט זיך קיין אירקוזק
מער פאַר איר, אַז אויסער די באַליידיקונג טוט אים אויך חיי
וואָס ער האָט פאַרלוירן אַ נאַכט אין אירטיש. אַליין האָט זי
זיך מיט קיין איין וואָרט נישט געקלאָגט אויף דער מאַטערניש
פון שנעלן פאָרן אָן הפסקות. זי האָט געפרוווט צו פאַרנעמען
אים מיט אַ שמועס:

„שוין לאַנג האָסטו נישט קיין ידיעה פון דיין מוטער?“
„שוין צוויי חדשים. דער לעצטער בריוו — פאַר דער אינ-
וואַזיע — האָט געברענגט גוטע נייעס, מיין מוטער איז אַ העלדי-
שע סיביריאַטשקע. נישטקונדיק אויף איר עלטער פאַרמאָגט
זי נאָך אירע פיזישע און מאַראַלישע קרעפטן. זי קאָן ליידן.“
„כװעל זי זען, אמת? אויב דו רופסט מיך שוועסטער
בין איך דאָך איר טאַכטער!“

און אַזוויי ער האָט געשוויגן, האָט זי צוגעגעבן.
„און אפשר האָט דיין מוטער פאַרלאָזט אַמסק?“
„ס'קאָן זיין. מיין מוטער האָט פיינט די טאטארן. מעג-
לעך אַז זי האָט אַוועקגעוואַנדערט קיין טאַבאַלסק. זי האָט נישט“

איינמאל געוואנדערט מיטן טאטן און מיט מיר, ווען כ'בין נאך
געווען א קינד.

„האָסט אַ האָפּנונג... זי צו זען.“

„יאָ... אויף צוריקוועגס.“

„און איצט... ווען זי זאל זיך געפונען אין אַמסק?“

„וועל איך זי נישט זען — כ'וועל זי אין מיינע ארעמס

נייט אַרומגעמען...“

ער האָט שווער אָפּגעזיפצט. זי האָט אים נישט פאַרשטאַנען

„וויאַזוי, ברודער, וואָלסטו געקענט ביי זיך פועלן נישט

צו זען זיך מיט דער מאַמע ?

„ס'זענען פאַראַן געוויסע סיבות“ — האָט ער פּמעט ווי

אויסגעשריגן די ווערטער. „די זעלבע וואָס באַפּעלן טיילמאַל

צו פאַרטראַגן אַ שמיץ פון אַ בייטש!“

זי האָט זיך נישט געקענט איינהאַלטן פון אַ באַמערקונג.

כאָטש זי האָט געפילט, ווי שטאַרק ער איז גערירט.

„צי זענען דען פאַראַן הייליקערע סיבות, ווי די געפילן,

וואָס בינדן אַ זון צו זיין מוטער?“

ער האָט נישט געענטפערט. זי האָט רעספּעקטירט זיין

געהיימניש. מער האָבן זיי שוין וועגן דעם נישט גערעדט.

דעם 25-טן יולי פאַרטאָג האָבן זיי זיך אָפּגעשטעלט אין

אין טיוקאלינסק. הוגדערטער וויאַרסט האָבן זיי שוין געלאָזט

הינטער זיך. בייהע זענען געווען קאַרג אין רעדן, פאַרטון

אין זיך, אינגאַנצן פאַרנומען יעדער מיט אייגענע געדאַנקען

וועגן איין-און-דעמזעלבן ציל פון דער רייזע, דערווייל האָבן

זיי אויפן וועג נישט אָנגעטראָפּן אויף קיינע שטערונגען. די

איינציקע שוועריקייט האָט ער איצט געהאַט מיט די יאַמש-

טשיקעס, וואָס האָבן נישט אַרויסגעוויזן קיין חשק צו פאַרן

ווייטער, צוליב די שרעקלעכע ידיעות וועגן דעם דערנענטערן

זיך פון די טאטאָרן. סטראָגאָוו האָט שוין געוווּסט, אַז זיין דאָקומענט,
 די „פּאָדאָראַזשע“, ווירקט שוין מער נישט אויף די פּורמאָנעס. דערי-
 בער האָט ער זייער עקשנות געבראַכן מיט גרויסע טרינקגעטער.
 נאָר ביי די ברעגן פון אירטיש, צוואַנציק וויאָרט פאַר
 אַמסק, האָט זיי געדראָט אַ סכּנה. דער טייך אירטיש — וואָס
 פליסט אַרויס פון די אַלטאַיען-בערג און לויפט מיט שנעלע
 פאַליעס ביזן טייך אָב, אין וועלכן ער פאַלט אַריין — שטייגט
 אַרויף אין דערדאָזיקער צייט פון יאָר זייער שטאַרק. אריבער
 פאַרט מען דעם אירטיש אויף אַ פּראָם. דער פּראָם ווערט דורך
 די אַריבערפירער באַוועגט מיט דער הילף פון דרענגער, וואָס
 ווערן אַריינגעשטעקט אין גרונט פון טייך און ווערן אָפּגעשטופּט.
 סטראָגאָוו האָט זיך געשראַקן, אַז דער טאַראַנטאס מיט די דריי
 פערד און מיט די דריי פאַסאַזשירן וועלן צופיל אַראָפּשווערן
 דעם פּראָם. נישטוועלנדיק איינשטעלן נאָדיאָן, האָט ער באַ-
 שפּאַסן אַדורכצופירן פריער די קאָטש, און דערנאָך אַריבערקוי-
 מען נאָך איר. נאָר זי האָט פעסט דערקלערט, אַז זי וויל נישט
 גורם זיין צו פאַרלוסט פון איבריגע צייט, און אויב ס'עט ניי-
 טיק זיין וועט זי אַריינשפּרינגען אין טייך אַריין און וועט צו-
 שווימען צום אַנדערן ברעג. אינדערמיט טייך האָט זיך אַרויסגע-
 וויזן, אַז די מיט האָקעס באַשלאָגענע דרענגער (באַסאַקעס) דערי-
 גרייכן נישט צום גרונט. אויף אַזאָ אופן איז אויסגעקומען צו
 לאָזן דעם פּראָם שווימען אויף די פאַליעס, ביז ער וועט דערי-
 גרייכן צו אַ פלאַכערן אָרט. דער אירטיש האָט זיי געטראַגן
 מיט שווינדלדיקער שנעלקייט.

ס'האָפּן זיך כסדר געהערט די קולות פון די אריבערפירער

אַכ—טונג!... אַכ—טונג!...

פּלוצלינג האָט זיך ביי זיי אַרויסגעריסן אַ געשריי פון

באַרצווייפלונג.

„וואָס איז געשעען?“ האָט געפרעגט נאָדיאַ.
 „טאַטאַרן! טאַטאַרן!“ האָבן געענטפערט די אַריבערפירער,
 זוייזנדיק אויף די אָנגעפאַקטע שיפלעך מיט טאַטאַרן, וואָס זע-
 בען אַלץ נענטער און נענטער צוגעשווימען צו זיי אַראָפּ
 מיטן שטראָם מיט אַ געוואָלטיקער שנעלקייט, און אַ צו-
 זאַמענשטויס מיטן פּראָם איז געווען אַמפּאַרמיידלעך. די אַרי-
 בערפירער האָבן אין שרעק אָפּגעלאָזן די דרענגער.
 „מוט, מיינע פריינט!“ האָט סטראָגאַוו אַ געשריי געטון,
 „סופּציק רובל גיב איך אייך, אויב מיר וועלן דערגרייכן צום
 ברעג איידער די שיפלעך וועלן אונטערקומען.“

די אַריבערפירער האָבן ווידער אָנגעהויבן אָנשטרענגען
 די קרעפטן.

„האַב נישט קיין מורא, נאָדיאַ, נאָר זיי גרייט אויף אַלעמס!“
 האָט סטראָגאַוו אויסגערופן דריקנדיק דעם מיידלס האַנט.
 „כ׳בין גרייט.“

„וועסט אַריינשפּרינגען אין וואַסער אַריין, ווען כ׳וועל דיר
 געבן אַ צייכן.“

„כ׳וועל אַריינשפּרינגען.“
 „געטרויסט זיך מיר אָן?“
 „כ׳געטרוי זיך דיר אָן.“

פון די נענטער צוקומענדיקע שיפלעך האָט זיך דערהערט
 אַ ברויזאמער באַפעל:

„ס אַרין נאַקייט שו!“ האָבן געשריגן די טאַטאַרן.
 דאָס האָט געהייסן: לייג זיך אויפן בוידן — אונטערגעבן
 זיך. אָבער אויפן פּראָם האָט זיי קיינער נישט געהערט. ס׳זע-
 גען געפאַלן שאַסן — און צוויי פּערד זענען געפאַלן טויט.
 איינס פון די שיפלעך האָט זיך שוין אנגעקלאַפט אין פּראָם׳
 אָבער דער ברעג איז שוין נאָנט געווען. מען האָט באַדאַרפט

ריזיקירן. געפאָנגשאפט האָט באדייט ס'זעלבע וואָס טויט.
„שפּרינג!“ האָט סטראָגאָוו אַ געשריי געטון. נאָר אין זעלבן
אויגנבליק האָט אים געטראָפן אַ פּאַנצע. דער שטאַרקער שטראָם
האָט אַוועקגעטראָגן דעם דרייטן שווימער. ס'וואָסער איז רויט
געוואָרן פון בלוט. נאָדיאָן איז פינסטער געוואָרן אין די אויגן.
איידער זי האָט צייט געהאַט אַריינצושפּרינגען אין טייך, האָבן
זי געכאַפט עמעצנס ברוטאַלע הענט און אַריינגעוואָרפן אויפן
באָדן פון שיפּל.

ביידע אַריבערפירער האָט מען דערהרגעט — דאָס דריטע
פערד האָט מען צוגענומען.

די טאַטאַרן זענען מיט נצחון אַוועק.

זומער אין זון

אַמסק, די הויפטשטאָט פון מערב־סיביר, איז קלענער אין באפעלקערונג און אינדוסטרי פון טאַמסק. פונדעסטוועגן האָט זי אַ וויכטיקערע באַדייטונג פאַר דער מלוכה אַלס רעזידענץ פון גענעראַל-גובערנאַטאָר און העכערע באַאַמטע פון דער רוסישער מאַכט, ווי אויך אַלס פעסטונג-שטאָט. אָבער די נידריקע ערד־פאַרטן זענען גענומען געוואָרן דורך די טאַטאַרן נאָך אייניקע טעג באַלאַגערן. דעמאָלט האט דער שונא פאַרנומען די גאַנצע אונ־טערשטע שטאָט — דעם האַנדל־ס־קוואַרטאַל. דער גענעראַל-גובערנאַט־נאַטאָר מיט די אָפיצירן און מיטן גאַרניזאָן האָבן זיך פאַרמאַכט אין דער אייבערשטער שטאָט, וווּ מען האָט ווי-ס־איז פאַר־פאַנצערט די הייזער און די צערקוועס.

אין דערדאָזיקער אימפּראָוויזירטער ציטאַדעל האָט מען נאָר אַ קורצע צייט זיך געסאָגט האַלטן, ווייל מען האָט זיך נישט געקאָנט ריכטן אויף שנעלע מיליטערישע הילף, אין דער צייט

וואָס די טאַטאַרן האָבן באַקומען פֿסדר פֿרישע באַלאַגערונגס-
קרעפטן דורכן אירטיש.

פֿאַרערערט די שווערע לֵאַגע האָס נאָך דער פֿאַקט,
וואָס אָנגעפֿירט מיט די טאַטאַרן האָט אַ אויסגעצייכנטער רוסי
שער אָפיציר, אַ פֿאַרעטער פֿון זיין פֿאַטערלאַנד. דאָס איז גע-
ווען דער פֿולקאָוויק איוואַן אָגאַרעוו. ער איז געווען אַ אַכזר —
אזויווי די טאַטאַרישע קאַמאַנדירן, וועלכע ער האָט גע-
שטופֿט זיי זאָלן באַפֿאַלן סיביר — מעגלעך צוליב דעם, וואָס
אין זיינע אָדערן איז געווען אַ צומיש פֿון מאָנגאָליש בלוט.
דען זיין מוטער איז געווען אַ אַזיאַטן. ער האָט שטאַרק לייב
געהאַט כּיטרע שטיקלעך, צו פֿאַרשפּרייטן אויף עמעצן אַ בעץ,
צו פֿאַרקליידן זיך אַלס בעטלער-וואַנדערער — ווען ער האָט גע-
האַט פֿאַר נייטיק. ער האָט לייב געהאַט צו זיין אַ תּליון. און
אין דאָזיקן קענער פֿון מלחמה-קונסט האָט פעאַפֿאַר-כאַן געפֿונען
אַ טייערן מיטהעלפֿער אין דערדאָזיקער באַרבאַרישער מלחמה.
ווען מיכאַיל סטראָגאַוו איז צוגעקומען צום ברעג פֿון איר-
טיש, איז שוין דעמאָלט איוואַן אָגאַרעוו געווען הערשער פֿון
אַמסק, און כּדי צו באַהערשן צענטראַל-סיביר האָט ער געפֿלאַנט
צו פֿאַרנעמען אירקוצק. מיר ווייסן שוין וועגן זיינע פֿלענער
אָדורכצוקריגן זיך אונטער אַ פֿאַלשן נאָמען צום גרויספֿירשט,
וואָס האָט זיך געפֿונען אין אירקוצק, כּדי דורך כּיטרע שטיק
נושאַ-חן צו זיין ביי אים — און אין אַ גינסטיקער רגע איבער-
צוגעבן די שטאָט צוזאַמען מיטן גרויספֿירשט אין די הענט פֿון
די טאַטאַרן. סטראָגאַווס מיסיע איז געווען צו שטערן אָגאַרעוואַן,
אין אויספֿירן אָט דעם טייוולֵאַנישן פֿלאַן.

צום גליק איז סטראָגאַוו נישט געווען שווער פֿאַרווונדעט.
שווימענדיק אומבאַמערקט אונטערן וואַסער, האט ער זיך ארויס-
געקריגן צווישן די געדיכטע קושאַקעס ביים ברעג. דערנאָך

איז ער אריינגעפאלן אין א באווסטלאָזן צושטאַנד.
ווען ער האָט געעפנט די אויגן האָט ער מיט פאַרווונ-
דערונג געזעען, אז ער ליגט אויף אַ בעטל, און איבער אים
שטייט אַריבערגעבויגן א אַלטער פויער מיט אַ לאנגע באַרד
און קוקט זיך אין אין אים פאַרזאָרגט.

„רעד נישט גאַרנישט, יונגעראַמאַן. ביסט נאָך שטאַרק אָפּ-
געשוואכט. כּוועל דיר אלץ דערציילן, וואָס עס האָט פּאַסירט
מיט דיר פון יענער רגע אָן, ווען מען האָט דיך אהערגעברענגט
דאָ אין מיין כאטע.“

טראגאוו האט צעמישט אויסגעהערט די ווערטער קודם-
כל האָט ער אָנגעטאַפט ביי זיך אויף דער ברוסט דעם טייערן
קייזערלעכן בריוו. קומענדיק ביסלעכווייז צום באווסטזיין — האָט
ער זיך האסטיק געגעבן א זעץ אויף אויפן בעטל.

„וואו איז דאָס מיידל, וואָס איז געווען מיט מיר?“
„א, כ'האַב געזעען. זיי האָבן זי נישט דערהרגעט. זיי
האָבן זי אוועקגעפירט ווייטער. אסך אזעלכע געפאנגענע פירט
מען קיין טאָמסק.“

איבערן געפיל האָט געהערשט ביי אים די פליכט.
„וואו געפין איך זיך?“

„פינף וויאָרסט פון אָמסק.“

„צי איז מיין ווונד אַ שווערע?“

„גיין. נאָר א שניט פון א לאַנצע. ס'הייבט זיך שוין אָן
צו פאַרהיילן. נאך עטלעכע טעג וועסטו זיך אַפרוען, און דער-
נאָך וועסטו קענען פאַרן ווייטער. די טאַטארן האָבן דיך נישט
געפונען; זיי האָבן ביי דיר גאַרנישט צוגערויבט.“

„און ווילאָנג בין איך דאָ אין דער כאטע?“

„דריי טעג. ווילאָנג דו ביסט געווען באווסטלאָז.“

„דריי טעג פארלירענע!... מענטש, דו האָסט א פערד צו

זאַרקויפן?“

„וויָלסט פאָרן?“

„באלד.“

„אומעטום ווו דער טאַטאַר איז אַדורך איז נישטאָ קיין

פערד און קיין וואָגן.“

„וועל איך גיין צופוס קיין אָמסק זוכן א פערד!“

„וואָלסט בעסער זיך אָפגערוט נאָך אַ טאָג.“

„אפילו קיין איין שעה!“

„מילא! כיוועל דיך אָפּמירן קיין אָמסק. דאָרט געפינען

זיך פיל רוטן. וועסט אדורך אומבאמערקט.“

„פריינט! גאט וועט דיר באצאלן פאר דיין גוטס.“

„נאר שוטים ווארטן אויף שכר אויף דער ערד.“

אויפן וועג האט דער פויער אים געמוזט אונטערהאלטן,

ווייל אנדערש וואלט ער אומגעפאלן. ער האט נאך געפילט א

ווייטיק פון דער ווונד אויפן קאָפּ. נאר סיפוטערנע היטל האט

אים דעם ווייטיק געלינדערט. יעדנפאלס האָט סטראָגאָוו נישט

אָנגעהערט צו די מענטשן, וואָס רעכענען זיך מיט אזא קלייני-

קייט.

„זאל גאָט אָפהיטן מיין מוטער און מיין שוועסטער!“ —

האָט ער געמורמלט צו זיך אליין — „איצט האָב איך קיין צייט

נישט צו קלערן וועגן זיי.“

זיי האָבן זיך אדורכגעקריגן אין שטאָט אריין דורך די

צעשטערטע אָקאָפּעס. אויף דער גאס האָט געווימלט פון טא-

טארישע זעלנער. זיי זענען ארומגעגאנגען גרופנווייז, בא-

וואָפנט, נישט אַנטרויענדיק די איינוויינער. אויף די פלעצער

האבן געלאגערט קליינע מיליטעראפטיילונגען ביי די געזא-

טלעט פערד. די אקופאנטן זענען גרייט געווען ארויסצומאר-

שירן יעדע מינוט, כדי צו בארױבן רייכערע שטעט, ווי אמסק.
איבער די אייבערשטע שטאט האט געפלאַטערט די רוסישע פּאָן.
סטראַגאוּ און זיין וועגווייזער האבן זי באַגריסט מיט אַ אויס-
דריקלעכן בליק.

דער דאָרפסמאַן האט גוט געקענט דעם פאַטשטמייסטער.
ער האט זיך געריכט אויסצופועלן ביי אים, אז ער זאָל מסכים
זיין צו פאַרדינגען זיין באַקאַנטן אַ פּערד. ביינאַכט וואָלט ער
זיך געקענט ארויסגנבענען דורך די עפּענונגען אין די צע-
שטערטע פּעסטונג-מויערן.

פּלוצלינג האָט זיך סטראַגאַוּ פאַרהאַלטן און זיך איינגע-
קאָרטשעט אין דער פאַרטיפונג פון עפּעס אַ וואַנט.
„וואָס איז געשעען?“ האָט דער פּויער געפּרעגט.
מיט אַ פינגער אויפן מויל האָט סטראַגאַוּ אים געהייסן
שווייגן.

דורך די גאַס איז אדורכגעריטן אַ אפטיילונג קאוואלעריע
מיט אַ אָפיציר אין דער שפיץ. דער אָפיציר האָט ארויסגעגעבן
מיט אַ שרייענדיק קול עפּעס באַפעלן. די צוואנציק רייטער
זענען שנעל אדירכגעריטן. דעמאָלט איז סטראַגאוּ שנעל ארויס
פון זיין באַהעלטעניש. ער איז געווען טויט-בלאַס פון צאָרן.
„ווער איז עס געווען... דערדאָזיקער אָפיציר?“ האָט ער
געפּרעגט.

„איוואן אָגאַרעוו!“ האָט דער פּויער געזענטפערט מיט אַ
פאַרשטיקטע שטים.

„ער!“ האָט סטראַגאַוּ אַ געשריי געטון, נישטקענענדיק
זיך באַהערשן.

ער האָט אין אים דערקענט דעם זעלבן פאַרשוין, וואָס
האַט אים אין אישים דערנידריקט. און גלייכצייטיק האָט

זיין פאנטאזיע אנטדעקט אין דעמדאזיקנס אויסזען א ענלעכ-
קייט צום אלטן ציגיינער אויפן דאמער „קאווקאז“.

סטרענגאוו האָט קיין טעות נישט געהאט. די ביידע זע-
נען טאַקי געווען איין-און-דערזעלבער אָגאַרעוו. פאַרשטעלנדיק
זיך פאַר אַ ציגיינער האָט זיך אים איינגעבליבן ארויסצוקריגן פון
איראָפּעיש-רוסלאַנד צווישן א גרופּע ציגיינער, אין וועלכער
ס'איז געווען סאַנאַראַ, וואס האָט געשפּיאַנירט פאַרן נוצן פון
טאַטאַרישן כאַן. ווען נישט די דריי טעג, וואָס ער איז גע-
לעגן קראַנק, וואָלט סטרענגאָוו אַריבערגעיאָגט אָגאַרעוו, און
וואָלט אפּשר — ווער וויסט? — פאַרמיטן פון פּיל אומגליקן. אַ
ווען יענער וואָלט אים דעמאָלט אין אישים נישט געווען ארויסגע-
ריסן די פּערד מיט געוואלט!

יעדנפּאָלס האָט ער געמוזט אויסמיידן אַ באַגעגעניש פון
איצט אָן — ביז דער רגע פון דעם לעצטן אָפּרעכענען זיך מיט
אים. וועגן אָפּדינגען אַ קאַרעטע האָט קיין רייד נישט געקאָנט
זיין. ער האט געמוזט ארויסקריגן זיך פון שטאָט אין געהיים
אויף אַ פּערד. אין צוואַנצן האָט אים, דעם איינזאַמען, איצט געטויגט
אַ קאַטשע!... דער מוטיקער רייטער האט געקענט זיך אנגעטרוי-
ען דעם פּליקן רייטפּערד, וועלכן ער האט געדונגען אויף דער
פּאַטשט פאַר אַ טייערן פּרייז. ער האט נאר באַדאַרפט צוואַרטן
ביז נאַכט. און סטרענגאָוו האָט געוואַרט אויף דער פּאַטשט.

דאָ האָבן זיך אין אַ זייטיקע שטוב צוזאַמענגעדריקט פּיל
מענטשן. מען האָט געשמועסט אינדערשטיל. מען האָט זיך פון
מויל צו מויל איבערגעגעבן פאַרשידענע נייעסן, וועלכע ס'האָבן
געברענגט פון פאַרשידענע קאָנטן די אַנטלעפּענע, וועמען ס'האָט
זיך איינגעגעבן אַריינצוקריגן אין דערדאָזיקער שטאָט.

סטרענגאָוו האָט זיך צוגעהערט צו די געשפּרעכן, נאָר
אַליין האָט ער זיך נישט אָנגערופן מיט קיין וואָרט.

אינדעם האָט זיך געלאָזט הערן אַ געשריי, אין וועלכן
ס האָבן אין איין ציטער זיך צוזאַמענגעגאָסן אומבאַגרע-
נעצטע פרייד מיט אומבאַגרענעצטע בענקשאַפט. נאָר די צוויי
ווערטער:

„טיין זון!“

פאר סטראָגאָון איז געשטאַנען די אַלטע מאַרטא, אויס-
ציענדיק צו אים אירע הענט. ער איז שוין גרייט געווען איין
אויגנבליק זיך צוואַרפן אין אירע אַרעמס, נאָר דער געדאַנק
וועגן זיין פליכט האָט באַפּוילן זיך צו באַהערשן. צווישן אַזוי
פיל מענטשן האָבן זיך דאָ געקאַנט געפּינען שפּיאַגען, וואָס האָבן
געוואָסט, אַז מאַרטאַס זון איז אַ צאַרישער קוריער. ער האָט
דאָס פאַרשטאַנען און דערפילט אין זיך אַ ווונדערלעכע קראַפט.
ער האָט זיך נישט קיין ריר געטון, אפילו איין מוסקל אויף
זיין געזיכט האָט נישט קיין ציטער געטון.

„מיכאַילו!“ האָט די מוטער אויסגערופן.

„ווער זענט איר... טייערע אַלטיטשקע?“ האָט ער גע-

פרעגט.

„וואָ-אַס? קינד מיינסו דערקענסט גישט דיין מאַמען!“

„איר האָט אַ טעותו מיין עלעכקייט האָט אייך אורדא

פאַרפירט אין אַ טעות!...“

ביי די דאָזיקע ווערטער, וואָס זענען מיט אַזוי פיל
קאַלטקייט אַרויסגעזאַגט געוואָרן, איז זי צוגעפאלן צו זיין טיש,
און קוקנדיק אים גלייך אין די אויגן, האָט זי אים געפרעגט:

„הייסט עס, ביסטו נישט דער זון פון פיאָטר און מאַר-

טא סטראָגאָוו?“

ער וואָלט זיין גאַנץ לעבן אָפגעגעבן פאַרדעם אַז ער

זאָל זי קענען צודרוקן צום האַרצן. נאָר די אייזערנע פליכט

האָט אים צוגעדריקט. ער האָט אַוועקגעדרייט די אויגן, פדי
נישט צו זען די יסורים אויף איר געזיכט. באַוועגנדיק מיט
די אַקסלען האָט ער זיך צו איר אָנגערופֿן:
„איר זעגט נישט ביים זינען, פרוי. איך הייס נישט מי-
כאיל. איך בין ניקאַלי קאַרפּאָנאָו, א סוחר פון אירקוצק.“

זי האָט נאָך גערופן טאַרצווייפֿלט:
„מיין זון! מיין זון!“ — נאָר ער האָט נישט אַומקונדיק
זיך אויף איר, גלייך פאַרלאָזט די שטוב. ער איז ארויף אויפן
פערד — און איז אַוועקגעריטן אין אַ גאַלפּ.

די אַלטע פרוי איז אַנידערגעפאַלן אויף אַ באַנק, פאַר-
ברעכנדיק מיט די הענט. זי האָט געהאַלטן ביי חלשן. נאָר ווען
דער פּאָטשטייטער האָט זיך דערנענטערט צו איר, כדי איר צו
העלפֿן — איז זי שוין געקומען צו זיך. אַ פּלוצלינגדיקער געדאַנק
האַט איר קלאָר געמאַכט, אַז איר זון — דען דאָס איז דאָך
געוויס ער — וואָלט זי נישט געווען פאַרלייקנט, ווען ער זאָל נישט
האַבן דערצו וויכטיקע סיבות. איר האַרץ האָט אַ ציטער געטון —
צי האָט זי אים נישט אומגליקלעך געמאַכט מיט איר מיטער-
לעכער פרייד! אַרום איר האַבן זיך געשטופּט נייגיריקע.

„אך! כּיבין אינדעראמתן נישט ביים זינען. אומעטום חלומט
זיך מיר מיין זון!“ האָט זי זיך אָנגערופן הויך אייף אַ קול.
„כּי האָב אים שוין אַזוי לאַנג נישט געזעען! נאָר דאָס איז נישט
געווען ער... דאָס איז נישט זיין שטייט.“
אין אַ צען מינוט אַרום איז אין דער שטוב אריינגעקומען
אַ אָפיציר.

„מאַרטאַ סטראָגאַו איז דאָ?“ האָט ער אַ פרעג געטון.
„כּיבין דאָ!“ האט זי געענטפערט.
אלע אַנוועזנדיקע האַבן זיך פּאַרווונדערט, הערנדיק ווי

זיכער עס קלינגט דער אלטערס שטים, וואָס האט ערשט נישט
לאנג אזוי געציטערט!

„קום מיט מיר!“

זי איז רויק אים נאָכגעגאנגען. אין אייניקע מינוט שפע-
טער איז זי געשטאנען אין לאַגער פאר איוואן אָגארעוון, וואס
האַט שוין געוואסט אלע פרטים פֿין דער פריערדיקער טצענע
און ער האט אליין געוואלט אויספארשן די אלטע סיביריאטשקע.
„דו הייסט מארטא סטרֶאַגאַוו?“

„יא.“

„האסט אן איינציקן זון?“

„יא.“

„ער איז א צארישער קוריער?“

„יא.“

„ווי איז ער איצט?“

„אין מאסקווע“

„שוין לאנג האסטו פון אים נישט געהערט?“

„שוין צוויי חדשים.“

„אין דער יונגעראן אויף דער פּאַטשט... דאס איז געווען

דיין זון?“

„אַ, דאס איז שוין דער צענטער, וועלכן איך נעם אָן

פאַר מיין זון.“

„איז ער, הייסט עס, נישט געווען מיפאיל סטרֶאַגאַוו?“

„ניין.“

„צי ווייסטו, אלטע, אז איך קאן דרך הייסן פייניקן?“

„הייס, עפעס אנדערש וועל איך נישט זאָגן. ווייל דאָס

איז אמת.“

„איז דאס יענער נישט געווען דיין זון?“ האט ער צום

צווייטן מאל געפרעגט.

„וואלט דען א מונע-פארלייקנט איר אייגענעם זון, וועלכן

גאָט האט איר געשאַנקען?“

ער האט אויף איר א קוק געגעבן מיט שרעקלעכן

צאָרן. ער האָט איר נישט גענלייבט. ער האָט פארשטאַ-

נען, אַז אױב אַ מוטער פאַרלייקנט איר זון דעם צאַרישן

קוריער, און דער פלומרשטערן „קופיעץ קאַרפאַנאַוו“ דערקענט

נישט זיין מוטער – מוז דאָ זיין עפעס אַ וויכטיקע געהיימיש,

וואָרום ער האָט שוין געהערט די ניס וועגן דעם, אַז אַ לוי-

פער איז אַרויסגעפאַרן פון מאַסקווע. ער האָט באַשפּילן זי צו

אַרעסטירן און אַפצושיקן קיין טאַמסק. און ווען די זעלבער

האַבן זי אַוועקגעפירט, שלאָגנדיק זי מיט די קאַלבעס, האָט

ער געברומט דורך די ציין:

„ס'וועט קומען אַ צייט, ווען כ'וועל ניטן דיראַזיקע אַלטע

מכשפה צום רעדן.“

אין די באראבינישע וואמן

סטראָגאָוו האָט רעכט געהאַט, וואָס ער האָט שנעל פאַר-
לאָזט די סטאַציע אָמסק. איוואַן אָגאַרעוו האָט טאַקי באַלד
אַרויסגעגעבן אַ באַפעל, וואָס איז פּאַנאַנדערגעשיקט געוואָרן אי-
בער אַלע עקן שטאַט, אַז מען זאָל סטראָגאָוו נישט אַרויסלאָזן
פון דאָרט.

אָמסק ליגט כמעט אויפן האַלבן וועג צווישן מאַסקווע
און אירקוצק. דער פאַרעטער האָט פאַרשטאַנען, אַז די וויכטי-
קייט פון דער קייזערלעכער שליחות כוז זיין זייער גרויס. דער-
פאַר האָט זיך דער צאַרישער קוריער געקענט ריכטן, אַז מען
וועט אים נאַכיאַגן.

אַרויספאַרנדיק פון אָמסק דעם 29-טן יולי אַ זייער 8
אין אונט, האָט ער זיך געטראָגן איבערן סטעפּ שנעל ווי אַ
שטורעם, אונטעריאָגנדיק ס'פערד מיט די שפּאַרן. צום גליק
האַט ער גישט געוואוסט

טירט, צי וואָלט ער כוח געהאַט בייצושטיין דעמדאָזיקן פרישן
ניסיון?

זיבעציק וויאַרסט ווייטער, אויף דער סטאציע קוליקאָוואָ.
האַט ער געהאַפּט צו באַקומען עפעס אַ קאַטש און צו טוישן
ס'פּערד. נאָר דאָ האָבן שוין געהאַט אדורכגעגאַנגען טאַטאַרן,
וואָס האָבן אַלץ רעקוויזירט, אָדער גנבים. ער האָט קוים
געמוזען אַביסל שפייז פאַר זיך און האַבער פאַרן פּערד. ער
האַט געמוזט פאַרשפּאַרן די קרעפּטן פון זיין פּערד, נישטהאַבנדיג
דיק קיין מעגלעכקייט אים צו פאַרבייטן אויף אַן אנדערס.
אַבער צוליבדעם וואָס ער האָט זיך געריכט, אַז מען יאָגט
אים נאָך, האָט ער זיך געמוזט גיך לאָזן אין ווייטערן וועג.
בלויז איין שעה האָט ער געלאָזט דעם פּערד זיך אָפרוען.
ביז אַהער איז דאָס וועטער געווען גינכטיק פאַר סטראָ-
גאָון. "די טעמפּעראַטור איז געווען צו דערלאַידן. אין די קורצע
זומערנעכט אין דאָזיקן לאַנד האט מילד געשיינט די לבנה,
וואָס האָט זיך אדורכגעריסן דורך די בעפּלען. נישטקונדיק
אויף די ווייטאַגעלעכע געדאַנקען, האָט סטראָגאָו קרעמטיק גע-
שוועבט אויף זיין רייטפּערד איבער די אומענדלעכע סטעפעס.
ער איז געווען פאַרקוקט אין ענדציל, ווי ער וואָלט אים גע-
שטאַנען פאַר די אויגן ערגעץ-ווייט אויפן האַריזאָנט. דעם
פּערדס גאַלאַפּ האט אים אין אַ געוויסער מאָס צעשטרייט די גע-
דאַנקען און פאַריאַגט די זאָרג. ער האָט זיך נאָר זעלטן אָפּ-
געשטעלט, כדי צו לאָזן אָפרוען ס'פּערד. דעמאָלט איז ער
אַראָפּ פון זאָטל, כדי צו באַפרייען ס'פּערד פון דער לאַסט,
אָדער כדי צוצולייגן ס'אויער צו דער ערד. ער האָט
זיך אויף אַזאָ אופן איינגעהערט, צי ס'הערט זיך נישט פון
ערגעץ עפעס אַ פאַרדעכטיק געקלאַפּעריי פון פּערדישע פּיס.
דעם 30-טן יולי, אדורכלויפנדיק די סטאציע טורומאָו,

איז סטראָגאָו אַריינגעפאָרן אין די געגנטן פון באַראַבאָ. אויף
דידאָזיקע ריזיקע זומפן, וואָס ציען זיך אויף אַ שטח פון דריי-
הונדערט וויאַרט, זענען דעם רייטער פאַרגעשטאַנען אומגעווי-
ערע שוועריקייטן. ער האָט זיי גוט געקאַנט פון די אמאָליקע
יאָרן. ס'זאַמלען זיך דאָ איין די וואסערן פון די רעגנס, וואָס
האַבן נישט קיין אַפּלויף צום אָב, אָדער צום אירטיש. און
וואַרשיינלעך איז דאָס דער גרונט פון אַ אמאָליקן ים. דער
וויכער, ליימיקער באָדן שאַפט אַ אומדורכדרינגדיקע פאַרצוי-
מונג פאַר מענטש און פּערד, איבערהויפּט זומערצייט, דען אין
ווינטער גליטשן זיך דאָ אויפן אייזדעק די שליטנס פון די
יעגער, וואָס יאָגן זיך נאָך די פּוקסן און סאָבאַלעס צוליב זיי-
ער טייער פּוטער. דורכדאַנען טאַקי, נאָר דורך אַ עטוואָס מער
טריקענעם פאַס ערד, צווישן אַ מאַסע געזאַלצענע יעזשערעס,
צייט זיך דער וועג קיין אירקאָזק. די סכנה פון דער שווערער
נסיעה פאַרגרעסערן נאָך אין זומער די עיפּושדיקע דאַמפּן, וואָס
הייבן זיך אויף פון דידאָזיקע זומפן — די נעסט פון דער סי-
בירישער מגפה.

סטראָגאָו האָט אַריינגעלאָזט ס'פּערד צווישן דידאָזיקע
פּרעריעס, וואָס זענען שוין נישט באַוואַקסן בלויז מיט געמיין
גראַז, וואָס נוצט אַלס שפייז פאַר די סטאדעס פון די סיבירער
פּאַסטוכער, נאָר מיט אַ שפּע פון געוויקסן: מיט גיגאַנטיש גראַז,
וואָס ווערט אנגעטרונקען דורכן פייכטן, מיט טאַרף באַדעקטן
באָדן, און ווערט געוועקט צום וואַקסן דורך דער זומערדיקער
זון. דאָס איז אַ צוזאַמענגעפלאַכטן וואַסער-געוויקס, מיט
טויונטער פאַרביקע בלימעלעך אַדורכגעוואָרפן, מיט ליליעס און
איריסן, וואָס פאַרשפרייטן אַ געשמאַק אין דער פאַרדעמפטער
הייסער לופט. אָט דידאָזיקע הויכע געוויקסן, וואָס האָבן אַרומ-
געצוימט דעם וועג, האָבן גליקלעך באַ שטעלט דעם צאַרישן

קוריער. ס'האָבן אים העכסטנס אויסגעגעבן די מחנות וואָסער-
פייגל, וואָס זענען זיך פאַרן גאלאָפּירנדיגן פערד צעפּלויגן מיט
אַ געשריי צום הימל. דאָס שכלדיקע רייטפערד האָט אַליין זיך
אויסגעזוכט דעם וועג. עס האָט אויסגעמיטן זומפן, אָבער איז
זיך פאַרזיכטיק אַדורכגעלאָפּן צווישן די שטייענדיקע וואָסערן.
טיילמאָל איז אויסגעקומען אַדורכצוגיין אַ בלאָטיק טייכל, אַדורכ-
צושווימען אַ טיפע יעזשערע, אַיבערצוהיפּן גריבער און תּהומען.

בכלל איז די נסיעה צוגעגאַנגען גאָר נישקשהדיק. וואָלטן
נאָר די אינזעקטן נישט אזוי שטאַרק געלאָזט זיך פּילן. ס'דאַכט
זיך, אַז די לופט איז דאָ צווישן די זומפן, אָנגעפּילט מיט
שפּילקעס. רויטע פּלעקן און פעמפלעס פון די ביסן באַדעקן
כמעט דאס גאַנצע לייב פון רייטער. עס ליידט אויך שרעקלעך.
ס'פּערד. סטראָגאַווס פערד האט אין ווילדן גאלאָפּ זיך אָפּגעיאָגט
מיט זיין געזיכטן וויידל פון די פאַרשידענע פּליגן און מיקן,
ווי אויך פון די מיקראָסקאָפּישע פּליגעלעך, וואָס זענען אומזע-
באַר פאַרן אויג, — פּילנדיק אין האַסטיקן לויפן אַ לינדערונג
פאַר די יסורים. מיכאַיל אַליין האָט אין זיין דויערהאַפטיקייט
פאַרגעסן אין די פיזישע ליידן, באַהערשט פון דעם פּריידיקן
געדאַנק, אַז ער לאָזט הינטער זיך אַ וויאַרסט נאָך אַ וויאַרסט.

אין אַט דידאַזיקע אומגעזונטע געגנטן האבן זיך איצט
אויסבאַהאַלטן פאַר די טאַטאַרן אַלס און יונג, מענער, פרויען
און קינדער. אָנגעטון אין פעלעכלעך האבן זיי אָפּגעהיטן זייערע
קליינע סטאַרעס, פאַרהיטנדיק זיך און די בהמות פון די בייסן-
דיקע אינזעקטן דורך פּסדרדיקן צעברענען פייערן. צווישן די
גרינענדיקע קושאַקעס זענען דאָ אַנטשטאַנען גאַנצע דערפלעך,
פּונוואָנען די רויך-זיילן האָבן זיך צעטראָגן אויף ווייט אַרום.
אין אַזעלכע דערפלעך פּלעגט זיך סטראָגאַוו פאַרהאַלטן

אויף א שעה אדער צוויי, דעמאלט ווען ער האט געפילט, אז זיין פערד איז שוין צופיל פארמאטערט. ער פלעגט אויסשמירן מיט הייס שמאלץ, לויטן שטייגער פון די סיביריאקעס, די חונדן פון דער איידעלער חיה, כדי צו לינדערן זיין ווייטיק. ער פלעגט אים אָפהיטן מיט געבן צו טרינקען און צו עסן. וועגן זיך האָט ער ווייניקער געקלערט. ער פלעגט איבערבייסן אַ שטיקל ברויט, אַ פיצל פלייש, האָט אויסגעטרונקען עטלעכע קוואַרט קוואַס — און נאָכדעם זיך לאָזן אין ווייטערן חג אַריין. דעם 30טן יולי איז ער שוין געווען אין יעלאמסק, ווו ער האָט געמוזט איבערנעכטיקן, כדי צו לאָזן אַפרוען זיין פארמאטערט פערד.

אין דאָזיקן שטעטל איז נישט מעגלעך געווען צו באַקור-מען קיין שום וואָגן. די פּאָטשט, די ביוראַס, די איינפאַר-הייזער האָבן נישט פונקציאָנירט. אמת, די טאַטארן זענען נאָך דאָ נישט געוועזן. נאר די רעגירונג האט געהייסן זיך אַרויס-ציען פון דער שווצלאזער שטאט. די באפעלקערונג און די באאמטע זענען אַוועק קיין קאַמסק, וואס געפינט זיך אין צענטער פון באראבא, פונדעסטוועגן האט סטראגאו פארברענגט די נאכט אין דערדאזיקער אויסגעליידיקטער שטאט, כדי צו לאזן אפרוען זיין איינציק פערד.

צומארגנס פארטאג האט מען סיגנאליזירט וועגן דעם, אַז דער טאטארישער אוואנגארד האט זיך צוגערוקט אויף צע-ווארט נאך יעלאמסק. און סטראגאו האט זיך ווידער געלאזט אין וועג אריין. ער האט ווידער געמאַכט עטלעכע הונדערט ווארט, און, אויסמיידנדיק ספאסקאיע און פאָרקאָוסקאיע, איז ער דעם 2טן אויגוסט אנגעקומען קיין קאַמסק — אַ מין אַזויס אין דאָזיקן וויסטן לאַג. דאָ האָבן זיך פארנאמלט אַ סך אַנט-לאַפענע, ווייל זיי זענען געווען איבערגעצייגט, אַז דאָ וועלן

זיי געפונען א שוין — אָדער גענוג צייט און טראַנספּאָרט-מיטלען
צו אַנטלויפן אין פּאַל, אַז ס'זעט דער שונא זיך דערנענטערן.
אין דערדאָזיקער שטאָט איז ער געווען שטאַרק פּאָרזיכ-
טיק, אַז מען זאָל אים נישט באַמערקן. ער וואָלט דאָ אַפילו
געקענט לייפט באַקומען צו קויפן אַ בריטשקע, נאָר ער האָט
אויסגערעכנט, אַז ער קאָן מיט דעם אַרויסרופן צו זיך אויפ-
מערקזאַמקייט און חשד. אַ פּלינק פּערד, וואָס קאָן אין אַ גויט-
פּאַל אַראָפּשפּרינגען פון וועג אין הויכן גראַז אַריין, און אזוי
פאַרשטעלט פון שונאס אויג אַדורכשניידן זיך דורך די סטע-
פּעס, איז איצט געווען אַ זיכערער פּאַרמיטל.

סטראָנגאָו האָט אויך איצט אויפגעגעבן דעם געדאַנק
וועגן טוישן ס'פּערד. ער האָט זיך שוין געהאַט צוגעפונדן צו
דעם ליבן פּאַשעפעניש, וואָס איז ווערט געווען זיין הויכן פּרייז.
דער רייטער מיט זיין פּערד האָבן זיך שוין פאַרשטאַנען; פּונקט
ווי ביידע וואָלטן געהאַט איין ציל, איצט האָט מען ווידער
באַדאַרפט קלערן וועגן אַ אייגנאַכטיקן אָפּרו. קודם-כל האָט סטראָ-
נגאָו אָפּגעהיטן זיין פּערד. אַליין האָט ער געגעסן אין אַ אַרי-
מען גאַסטוויז אין עק שטאָט, וווּ ס'האַבן זיך נישט געפונען
קיין מאַסע נייגיריקע. דאָרט איז ער זיך אויך אויטגעשלאָפּן
אין אַ אָפּגעדינגען צימערל.

אַבער ער האָט אויף קיין פּאַל נישט געקאָנט איינשלאָפּן.
ס'זענען אים באַפּאַלן די דאַגות וועגן זיין פּריינדן און זיין
מוטער. ער האָט אַרומגעטראַכט די אַלע מעגלעכע סכּנות, וואָס
האַבן געדראָט זיין שליחות, זינט אָנגאַרעוו האָט זיך געשטעלט
אויף זיין וועג. נאָר נישטקונדיק אויף דער שלאָפּלאָזיקייט
האַט אים דאָך געקרעמטיקט. ווי אַ ווונדערלעכע רפּואה, דעם
צאַרס בריוו, וואָס ער האָט אָנגעטאַפּט מיט דער האַנט. ווי
האַט ער דעמאָלט גענאַרט צו קאַנען פּליען ווי אַ פּויגל דורך

די סטעפעס, אָדער צו באַז צן דעם כוח פון הוראגאַן, וואָס
לויפט דורך אין אַ שעה הינדערטער וויאָרסט... ווען ער האָט
פאַרטאָג איינגעדרימלט האָט זיך אים געחלומט. אַז ער שטייט
אַ גליקלעכער פּאַרן גרויספירשט און דערלאַנגט אים דעם פּריוו,
זאָגנדיק דאָביי: „אייער הויכקייט! — דאָס איז פון זיין קיי-
זערלעכן מאַיעסטעט!“

צומאַרגנס איז ער ארויסגעפארן גלייך ווי ס'האט אנגע-
הויבן צו טאגן, און האט אין משך פון דאזיקן טאג אַדורכגע-
מאַכט פיר און צוואנציק וויארסט — פון קאמא ביז אופינסק.
אין דערדאזיקער געגנט האט ער ווידער אנגעטראפן אויף די
באַראַבינישע זומפן, וועלכע ס'איז נישט מעגלעך געווען אדורכ-
צורייטן ביינאַכט, נישטקוקנדיק אויפן גוטן חוש-הריח פון קלוגן
פערד. ער האט איבערגענעכטיקט אין דארף, און גלייך מיטן
ערשטן מאַרגנשיין איז ער אוועק ווייטער. נאר איצט זענען
אויפן וועג געוועזן זייער אַ סך שטערונגען. צוליב די לעצטע
רעגנס, וואס האבן געדויערט אייניקע טעג, איז דער וועג
פאַרשוונדן אונטערן וואַסער. די זומפן זענען געווארן פאַר-
שלינגעדיקע, און מען האט זיי מיט גרויס פאַרויכטיקייט געקענט אויס-
מיידן.

ס'פערד איז אריין ביז איבערן פיסק אין חאַסער. דער
רייטער מיטן פערד האבן זיך דא אדורכגעקריגן צווישן צוויי
רייען טאַטאַרישע זעלנער, וואס האבן זיך גערוקט פאַרויס,
איינע אויפן וועג קיין אַמסק, די צווייטע — קיין טאַמסק.
נאך אירקוצק און קאַרגינסק האבן זיך די נאַטירלעכע
באזינוגען פאַרבעסערט. די באַראַבינישע זומפן האבן זיך שוין
געהאַלטן ביי ענדיקן. דער וועג קיין קאַליוואן איז שוין גאַ-
ווען אינגאַנצן צו דער יידן. אבער פאַר דאס איז גרויס געווען
די סכנה צו טרעפן זיך מיט די טאַטאַרן. כאטש פון דער צוויי-

טער זייט, איז אויך נישט געווען באקוועם אראפצוגיין פון וועג
אין דער קווער פון סטעפ, דארט ווו מען טרעפט זעלטן א מענטש,
ווי אין די אַרימע כאַטעס און קרעטשמעס איז נישט געווען
צו קריגן עפעס צו עסן פאר זיך און פארן פערד. נאָר צוליב
זיכערקייט איז סטראָנגאָוו גענייט געווען בעסער אויסצוקלייבן
אַ אומוועג, איידער צו זיין אונטערגעוואָרפן זיך צו טרעפן מיט
די טאַטאַרן.

יעדנפאלס האָט ער מיט פרייד דערהערט הינטער קאר-
גאטסק, ווי די האַרטע און טריקענע סיבירער ערד האָט ווידער
אנגעהויבן אָפהיילכן אונטער די פּערדישע קאָפיטעס.

דעם 15-טן יולי איז ער אַרויסגעפאָרן פון מאַסקווע. דעם
5-טן אויגוסט — אַריינרעכענענדיק שוין די דריי טעג, וואָס ער
האַט פאַרלוירן אין דער קרענק ביים ברעג אירטיש — זענען
אַריבער איין און צוואַנציק טעג צייט ער האָט אָנגעהויבן די
בסיעה. ער איז ווייט געווען פון אירקוצק נאָך טויזנט פינפהונג-
דערט. וויאָרסטו!

די רעצמע אנשמרענונג

סטרענגאוו האָט אומזיסט נישט מורא געהאַט פאַר טרעפן זיך אויף די דאָזיקע פּלאַכע שטחים מיט די טאַטאַרן. די פעל-דער, וואָס זענען געלעגן צעטראַמענע פון מאַסן פּערדישע קאָפּ-פּיטעס, האָבן דערציילט וועגן דעם, אז דורכדאַנען זענען פאַר-בייגעגאַנגען די טאַטאַרן, וועגן וועלכע מען קאָן זאָגן ס'זעלבע ווערטל, וואָס מען זאָגט וועגן די הונגען: „ווי דער טאַטאַר גייט פאַרביי, וועט שוין קיינמאָל קיין גראָז נישט וואַקסן.“

די וואַלקנס רויך אין די רויטע אָפּגלאַנצן אויפן האַר-זאָנט האָבן עדות געזאָגט וועגן פאַרברענטע דערפער און שטעט. צי די אַוואַנגארדן האָבן געמאַכט די אונטערצינדונגען, צי פע-אָפּאַריכאָן האָט שוין פאַרנומען די גאַנצע יעניסיסקער גובער-ניע — האָט ער אויפן אויג נישט געקענט אָפּשאַצן. אין ד פאַרוויסטע שטיבלעך אויפן וועג האט זיך נישט געפונען קיין לעבעדיקער גפּש, פון וועמען מען וואלט עפּעס געקאנט געוואָר. ווערו.

פּלוצצירינג האט סטראגאוו באמערקט אפגעברענטע טיילן פון
א הייל צווישן די ביימער. אויף זיי איז געזעסן אַ שווייגעדי-
קער אַלטיטשקער. ס'האָפּן אים אַרומגערינגלט וויינעדיקע קינד-
דער. אַ יונגע פרוי, ווייזט אויס דעם אַלטנס טאַכטער און די
מוטער פון די קינדער, האָט געהאַלטן אויף די קני אַ זייגקיןד.
מיט אַ געוויין האָט עס זיך צוגעדריקט צו דער מאַמע-ברוסט,
אין וועלכער ס'האַט געפעלט מילך. דער בליק פון דער פרוי
האַט אויסגעדריקט ווילדע פאַרצווייפלונג.

סטראַגאָוו איז צוגעגאַנגען צום אַלטן.

„קאָנסטו מיר ענטפּערן?“

„רעדו! האָט יענער טרוקן געענטפּערט.

„צי זענען די טאַטאַרן פאַרבייגעגאַנגען דורך דאַנען?“

„יאָ, ווייל מיין הויז ליגט פאַרברענט.“

„איז עס אַ אַרמיי, צי בלויז אַ אַפּטיילונג?“

„א אַרמיי, ווייל אומעטום, וווּ דיין אויג וואַרפט אַ בליק,

זענען די פעלדער פאַרוויסט.“

„צי פירט מיט איר אָן דער עמיר אַליין?“

„דער עמיר, ווייל די וואַסערן אין די טייכן זענען רויט.“

„איז פעאַפּאַר-כאַן שוין אריין אין טאַמסק?“

„ער איז שוין דאָרט.“

„צי האָבן די טאַטאַרן שוין פאַרנומען קאַליוואַן?“

„גיין, דערפאַר וואָס קאַליוואַן ברענט נאָך נישט.“

„כ'דאנק דיר, פריינט! צי קאָן איך עפעס טון פאר דיר

און פאר דיניקע?“

„גאָרנישט.“

„צום ווידערזען?“

„זיי געזעגנט.“

סטראַגאָוו האָט געוואַרפן אויף די קני פון דער צום-

גליקעלעכער פרוי פונף און צוואַנציק רופל, פאַר וועלכע זי
האַט קיין כוח נישט געהאט צו דאנקען.

איין זאך האָט סטראַנגאָוו איצט געוואוסט. ער מוז
פאַר יעדן פרייז אויסמיידן טאַמסק. אָבער צי האָבן שוין נישט
די טאטארישע חיילות פארנומען די גאנצע גובערניע?

און ווידער איז ער געשפרונגען איבער די סטעפעס,
איינהערנדיק זיך אין ריטמישן קלאפן פון זיין פערדס קאַפיטעס.
ער איז איצט שוין געריטן אביסל איינגעהאלטענער און מיט
ליבלעכע ווערטער צוגעגעבן חשק דעם פארמאטערטן פערד.

ס'איז אָנגעקומען א קילע נאכט נאָכן הייסן טאָג. זייט
א געוויסע צייט האָט צו סטראַנגאָוו אויערן אנגעהויבן צו דער-
גיין א איינטאָניקער אפקלאנג. ער איז אראפגעשטיגן פון פערד
און האָט צוגעלייגט ס'אויער צו דער ערד. ער האָט שוין איצט
קיין שום ספק נישט געהאט.

„ס'דערנענטערן זיך עפעס קאוואלעריסטן, זיי פארן שנעל,
ווארום ס'געקלאפעריי פארשטארקט זיך. אין צען מינוט וועלן
זיי שוין דא זיין. מיין פערד וועט זיי נישט אַריבעריאגן. אויב
ס'זענען רוסי, וועל איך זיך מיט זיי פארייניקן. אויב טאטארן...?!“

דער שכל האט אים דיקטירט, אז ער זאל שוין באצייטנס
זיך אויסזוכן א באהעלטעניש. אבער וויאזוי באהאלט מען זיך
אין פרייען סטעפּ? מען וועט אים צעקאַפען אויף אלע זייטן.
נאר ער האט קיין אנדער ברירה נישט געהאט. אין א ערד-
שפאלט נישט ווייט פון וועג זענען געוואקסן עטלעכע
סאָסנעס ארומגערינגלט פון געדיכטע קושאקעס, וואס זענען גע-
וואקסן ביים ברעג פון א לעזשערע. ער האט אנגענומען ס'פערד
ביי דער צוים, האט עס צוגעפירט צו יענעם ארט און צוגע-
בונדן ביי א בוים. ער האט אויסגערעכנט, אז די נאכט און די

קושאקעס וועלן זיין פאר אים מיטן סערד א גוטע הילע. זאלן
 זיי זיך נאר נישט דא אהערלאזן!
 ער האט זיך אוועקגעלייגט אויף דער ערד און נאכגע-
 פארשט דעם וועג. אינדעם האט ער באמערקט פונדערווייטנס
 פלעמלעך, וואס ווערן אלץ נענטער. ער האט באלד פארשטא-
 נען, אז דאס קומען אן די טאטארן מיט שטורקאצן. זעט אויס,
 אז זיי זוכן עמעצן. באלד איז גאנץ נאנט אנגעקומען א אפטיי-
 לונג קאוואלעריע פון אן ערך פופציק רייטער. סטראגאו האט
 זיך אָ ינגעקארטשעט הינטער די ביימער און געווארט,
 נאנט פון זיין באַהעלטעניש זענען זיי אראפ פון די פערד.
 זיי האבן זיך גענרייט דאָ צו לאַגערן. מען האט פאנאנדער-
 געטיילט שפיין. די מיט שווייס באַגאסענע, מידע פערד
 האט מען אפגעלאזט אויפן גראז. סטראגאו האט זיך
 צוגערוקט אויפן בויד נענטער צו זיי. אומבאַמערקט האט
 ער אזוי געקאנט ליגן אין הויכן גראז, באטראכטן די טאטארן
 און צוהערן זיך צו זייער געשפרעך אויף אַ טאטאַרישן דיאַ-
 לעקט, וועלכן ער האט גוט פארשטאַנען. ביים שיין פון די
 שטורקאצן האבן זיך געזעען זייערע ווילדע פנימער, די האריי-
 קע פעלצלעך, די לאנגע געלע שטיוול מיט כאַלעוועס, דאס
 פלישטשעדיקע בעווער: קרומע שווערדן, יעגער-מעסערס אונטערן
 פאסיגן און יעגער-ביקסן איבערגעהאַנגענע איבער די אקסלען.
 צוויי אפיצירן האבן זיך אויסגעצייכנט פון דער גרופע מיט
 זייערע קאַסקעס און טרומייטערלעך. דער פון דער העכערער
 ראַנגע „פענדיאַ-באַשי“ האט נעשמועסט מיטן אנדערן פון דער
 גינדריקערער ראנגע „דעה-באַשי“. ביידע האבן גערייכערט לוי-
 קעז מיט האַשיש.

„ער האָט זיכער נישט געקאנט אויסקלייבן אַן אנדערן
 וועג?“

„אויב ער איז נאָר נישט פאַרבליבן אין אַמסקי“
 „אַזוי צי אַזוי האָט ער נישט געקאָנט אונדז איבעריאָגן.
 מיר האָבן דאָך אויסגעקליבן אַ נענטערן וועג. ער וועט פאַר
 אונדז נישט אָנקומען קיין אירקוצק.“
 „וואָס פאַר אַ פאַרעקשנטע אַלטע איז דאָס זיין מוטער –
 אַ סיביריאַטשקע!“

סטרעגאַווס האָרץ האָט פון שרעק האַסטיק אָנגעהויבן קלאַפן.
 אָבער דער פולקאָוויק אָגאַרעו האָט זיך פון איר נישט
 געלאָזט אָפּנאַרן. ער האָט געזאָגט, אַז ער וועט שוין געפונען
 אַ מיטל וויאָזוי צו עפענען ס'מיל פון דערדאָזיקער מכשפה״
 איצט האָט סטרעגאַוו שוין פון אַלעם געוואוסט. יעדעס
 וואָרט האָט זיך אין אים אַריינגעשניטן, ווי מיז אַ קינזשאַל
 ער האָט געוואוסט אַז מען יאָגט אים נאָך און אַז זיין מוטער
 געפינט זיך אין די הענט פון דאָזיקן אכזר, וועלכן ער האָט
 געהאַסט מיט דער גאַנצער נשמה. אָבער ער האָט אויך גע
 וואוסט, אַז זיין מוטער וועט זיך נישט מודה זיין, אפילו מצ
 זאָל איר ווי שטאַרק פייניקן, און אפילו ווען איר שווייגן זאָל
 איר קאָסטן ס'לעבן. פון ווייטערדיקן שמועס איז ער געוואָר
 געוואָרן, אַז פון צפון דערנענטערט זיך רוסיש מיליטער, אַז
 הינטער קאָליוואן וועט פאָרקומען אַ שלאַכט, אָבער די שוואַכע
 רוסישע קרעפטן – ווערנדיק גענומען אין צוויי פייערן צווישן
 די פיל גרעסערע טאַטאַרישע אַרמייען, וואָס רוקן זיך אונטער
 פון מזרח און פון מערב – וועלן צעריבן ווערן אויף שטויב:

כדי אָנצוקומען קיין אירקוצק פריער פון זיינע נאָכיאַ-
 גער האָט סטרעגאַוו געמוזט אַוועק פון דאַנען איידער יענע
 וועלן רירן פין אָרט. אַרויסרירן זיך פון באַהעלטעניש איז גע-
 ווען פאַר אים אַ שרעקלעכע ריזיקע. אנטלויפן אומבאַמערקט
 איז געווען אַ אוממעגלעכע זאַך. נאָר קיין אַנדער ברירה האָט

ער נישט געהאט. ער האָט געמוזט אַנטלויפן פון דאָנעם נאָך
איידער ס'הייבט אָן צו טאָגן.

עס איז אים געגאַנגען אין זיין ערע, אין דער רעטונג פון
לאַנד, מעגלעך — אויך אין אַרױסראַטעווען זיין מוטער. דאָס
האָט אים צוגעגעבן קראַפט צו שטעלן זיך אין אַזאַ געוואַלטיקע
סכּנה. ציענדיק זיך אין גראָז האָט ער זיך דערגענטערט צו
זיין פּערדל. ער האָט צו אים פּליסטערנדיק גערעדט צארטע
רייד — און דאָס קלוגע פּערד האָט פאַרשטאַנען דעם רייטער.
עס איז נאָכגעגאַנגען אים, געצויגן ביי דער צוים, אַזוי שטיל,
אַזױווי ס'וואָלט פאַרשטאַנען, אַז דער מינדסטער גערויש וועט
פאַרגרעסערן די סכּנה.

אַבער צום אומגליק, האָט אין דער זעלבער רגע, ווען
זיי האָבן זיך שוין געהאַט אַרױסגערוקט פון צווישן די ביי-
מער, איין טאַטאַריש פּערד דערשמעקט די אַנטלויפנדיקע, האָט
עס זיך איבערגעשראַקן און אַרױפגעלאָפן אויפן וועג. נאָך אים
איז נאָכגעלאָפן זיין רייטער — און באלד באַמערקט סטראָגאָוס
געשטאַלט אין דער פינסטער. דער טאַטאַר האָט גענומען שרייען,
און ס'זענען זיך צוזאַמענגעלאָפן די זעלנער פון לאַגער. אַבער
סטראָגאָוו איז שוין געזעסן אין זאַטל. ער האָט ס'פּערד גע-
לאָזט אין אַ גאַלאַפּ. הינטער אים האָבן אָנגעהויבן פייפן קוילן.
איין קויל האָט אים אדורכגעשאָסן די בורקע. באלד האט ער
אָפּגעלאָזט די לייטשן — און האָט גלייכצייטיק אויסגעשאָסן פון
צוויי רעוואָלױוערן און אוועקגעלייגט טויט צוויי טאַטאַרן, וואָס
האַבן אים געוואָלט פאַרשטעלן דעם וועג. דאָס פּערד וואָרט
אָנגעבלאָזן די נאָזלעכער און האָט מיט שוים צוויפן מויל
אוועקגעטראָגן אים ווי אַ וויכער.

די טאַטאַרן האָבן אים נישט געקאָנט גלייך נאָכיאָגן,
דערפאַר וואָס זייערע פּערד זענען געווען אויסגעזאַטלט. און

דאָס האָט אים מציר געווען. אָבער ס'זענען נישט פארביי קיין צוויי מינוט, ווי ער האָט שוין דערהערט אַ פערדיש סאפן הינטער זיך. מיט אן אויפגעהויבענע שווערד איז געריטן נאָך אים דער „דעה-פאשי“. ער האָט שוין געהאלטן ביי צושפרינגען און דערשטעכן אים — נאָר סטראָגאָו האָט פלינק זיך אויסגע- דרייט און געשאסן. ער האט געהאט א זיכער אויג און א זי- כערע האנט. דער אפיציר האט זיך געגעבן א גליטש אַראפ פון פערד און געפאָלן טויט אויף דער ערד.

סטראגאוו האט זיך בליצשנעל געטראגן ווייטער. די נאכיאגער זענען אים געווען הינטער די פלייצעס. נאר געשאסן האָבן זיי נישט. ער האט געווסט די טאטארישע מינהגים. ער האט פארשטאנען, אז פאר זיין קאפ איז באשטימט געווארן אַ פרייז, נאר פאר ברענגען אים לעבעדיקערהייט וואלט מן באקומען אַ גאַנץ גרויסע באלוינונג.

ס'האט אויפגעשיינט אַ בלאַסע זון, די נאכיאגער האבן זיך טיילמאל פארהאלטן אויף אַ רגע, באַהאַלטנדיק פלינק די קעפ אונטער די בייכער פון די פערד. ער האט אוועקגעלייגט נאך עטלעכע. אבער ענדלעך האט ער אויסגעשאסן אלע קוילן. איצט זענען זיינע פארפאלגער זיכער געווען, אַז זיי וועלן אים כאפן.

אבער פאר סטראגאוו האט שוין געבלאנקט דער זילבער- גער פאַס פון אָב.

„מוט, העלדיש פערדעלע מיינסו“ — האָט סטראָגאָו אויס- געשריגן — דאס איז שוין די לעצטע אנשטרענגונג.

ער האט זיך געפונען אויף אַ הויכן פעלזשטיק איבער דעם שויםענדיקן שטראם פון אָב. אַ שפרונג פון דאָנען וואלט געווען אַ משוגעת — אָרער אַ ווונדער פון העלדישקייט. פונ- ד'סטוועגן האט סטראגאוו געוואַגט א שפרינג צו טון. קיין

יינער פון די טאטארן האט נישט געוואגט אים נאָכצושפּרייבן.
גען. אָבער מען האָט דאָך גישט געוואָלט לאָזן אים אַנטלויפן—
האָט מען אָנגעהויבן אים באשיטן מיט אַ האַגל קוילן. דאָס איי-
דעלע פּערד האָט באַקומען אַ קויל אין דער זייט און האָט
זיך אַרונטערגעלאָזט. זיין פלוט האָט רויט געמאַכט ס'וואָס זיך.
סטראָגאָוו האָט מיט אַ קלאָרן געדאַנק באַפרייט זייבן ניס פון
די רימענס. ער האָט זיך געטונען אין געווייבל אין מיין טייך.
כדי אויסצומיידן דעם שונאס קוילן איז ער געשוומען אַ גטען
וואַסער מיט די לעצטע כוחות. ער האָט ענדלעך דערגרייכט
דעם רעכטן ברעג און זיך באַהאַלטן אין דער געדיכטקייט פון
די וואַסערשטענגלעך, וואָס זענען געוואקסן אויפן ברעג פון אָב.

פסוקים אין קופלעמן

אָן אַ פּערד, ווייט פון אירקוזק, אָן אַ ביסל שפייז אין
אַ לאַנד, וואָס איז פארוויסט געוואָרן דורכן שונא, אָבער העל-
דיש אין גייסט — האָט סטראגאווי אויסגעשריגן צו זיך אויף
אַ קליי:

„כ'וועל דערגרייכן דעם ציל. גאָט באַשיצט דאָס הייליקע

רוסלאַנד!"

ער האָט זיך גערוקט צווישן די וואַסערגעווייכן אויף
דער בלאַטיקער וואסערדיקער ערד, ביז ער האָט ענדלעך אָנגע-
געטאַפט מיט די פיס אַ טרוקענעם באַדן. ער האָט אָנגעהויבן
גיין מיטן ברעג פון אָב. אויף צוויי וואַרטס פאר זיך האט
ער געזעען אַ שטעטל, וואס איז מאלעריש געלעגן צע-
ווארפן אויפן רוקן פון אַ בארג. די גרינע ביזאנטישע קופאלן
פון די קליינע צערקוועס האבן זיך פריילעך ארויסגעשניטן
אויפן גראען פאָן פון הימל. דאס איז געווען קאַליוואן, וואָס

איז נאך נישט געווען פארנומען דורך די טאטארן; אזוי האָט
ער יעדנמאלס גערעכנט.

אַבער וואָס מער ער האָט זיך דערנענטערט צו דער
שטאָט, אלץ מער האָבן אים אפגעקלונגען אין די אויערן טויבע
קלעפ, טרוקענע קנאלן, און ווייסלעכע נעפלען און שווארצע
רויכן האבן זיך פון צייט צו צייט באוויזן פאר זיינע אויגן.
ס'האבן געזעצט הארמאטן, ס'האבן געקלאפט ביקסן. מען שלאגט
זיך ביי קאליוואן...

ער איז פארזיכטיק אראפ פון טראקט און צוגעגאנגען צו
א הייזל, וואס איז געשטאנען אין א זייט ווייט הינטער דער
שטאָט. דאס איז געווען די טעלעגראף-סטאציע. דאָ האט זיך
געפונען איין באאמטער, וואס איז געטריי פארבליבן אויף זיין
פּאָסטן. ער איז געזעסן און פלעגמאַטיש גערייכערט זיין פּאַפּיראַס.

„וואס ווייכטו?“

„גארנישט. מען שלאגט זיך.“

„ווער וועט זיגן.“

„מיר אדער זיי.“

„דער דראָט איז טעטיק?“

„ער איז איבערגעריסן“ צווישן קאַליוואן און קראסנאַיאַרסק?
ער פונקציאנירט אבער צווישן קאַליוואן און דער רוסישער גרענעץ.
איר ווילט אויפגעבן א דעפעשע? ביטעו—צען קאפיקעס פאר א ווארט.“
איידער סטראגאוו האט צייט געהאט צו ענטפערן, אז ער
איז געקומען בעטן א ביסן ברויט און א שלוק וואסער, זענען
צוויי מענטשן אריינגעלאפן מיט א גערויש אין דער שטוב. דאס
זענען געווען די צוויי באקאנטע קארעספאנדענטן, וואס האבן
זיך שוין געהאט אין וועג באפריינדעט, און איצט ווידער קאנ-
קורענטן, אפילו שונאים, זייענדיק דא אויפן מלחמה-פלאץ. די

בירע האבן זיך זויף סטראגאון נישט אומגעקוקט. ער ווידער
 איז געשטאנען ביים פענסטער און זיך צוגעקוקט צו זייערע
 צוועגונגען. האררי בלאונט איז דער ערשטער צו צום פענסטער
 און אריינגעשטופט דעם טעלעגראפישט אין דער האנט א טעלע-
 ראמע, געשריבן מיט א בליישטיפט. אלסיד זשאָליווע האט זיך
 מיט א טרויעריקע גרימאסע געזאפט נאך אים, האלטנדיק אין
 דער האנט אן עבלעכע טעלעגראמע.
 „צען קאפיקעס פארן ווארט“, האט געזאגט דער טעלע-
 גראפישט.

בלאונט האט אים צוגעווארפן א גרויסע סומע.
 „איר טעלעגראפירט... און איך וועל שרייבן דעם המשך
 פון דער טעלעגראמע.“

„וואס געניגן שרייבן אויף די בלעטלעך פון זיין
 בלעך.“

דער טעלעגראפישט האט גוקלאפט אויפן אפאראט, דיקטירט-
 דיק זיך אויף א קול:

„דיילי טעלעגראף לאַנדאָן. הינטער קאָליוואן אַ
 שלאַכט. דער רוסישער גארניזאָן האָט געהאט גרויסע
 פאַרלוסטן. די טאַטאַרן זענען אַריין אין שטאָט. די רוסן
 פאַרטיידיקן זיך.“

דער טעלעגראפישט איז אנטשוויגן געווארן. זשאָליווע האט
 העפלעך געזאגט:

„איצט איז מיין רייע.“
 „נאך נישט... איך שרייב.“
 „אַבער דערדאָזיקער הער האָט דאָך שוין געענדיקט נעמט
 איצט צו מיין טעלעגראמע.“

„ער האָט באַזאָגט... האָט ער נאָך רעכט?״ האָט דער
באַמטער פֿלעגמאַטיש געענטפערט.

„אַבער דערווייל האָט ער דאָך נישט וואָס מוֹדיע צו זיין.
בלאונט האָט געגעבן אַ ריט ארויס אַ פֿלעטל פון פֿלאַק און
איבערגעגעבן דעם טעלעגראַפֿיסט. דער האָט באלד אָנגעהויבן
קלאַפֿן, לעזנדיק שטיל:

„אין אָנהייב האָט גאָט באשאפן הימל און ערד.“

זשאַליווע איז געווען אין איין רציחה. מען זאָל טעלעגראַ-
פֿירן פסוקים פון דער ביבֿל! און דער ענגלישער זשורנאַליסט
האָט מיט רויקן ערנסט אָבסערווירט דורך אַ לוגעטע די געשע-
ענישן אין שטאָט. שטיקלעכווייז האָט ער יעדעס מאָל צוגעגעבן
דעם ווייטערן טעקס פון דער טעלעגראַמע:

„צוויי צערקוועס אין פֿלאַמען. די שרפה רוקט זיך
איבער אויף לינקס. און די ערד איז געווען אוטפער-
מיק און לער און אַ פינסטערניש איז געווען איבערן
אָפּגרוגט, און דער גייסט פון גאָט...“

„סטאָפּ! אייער סומע האָט זיך אויסגעשעפט. איצט איז
אייער רייעו!“ האָט זיך דער טעלעגראַפֿיסט געווענדעט צום פראַנ-
צויז. בלאונט האָט פאַרביסן די ליפן. זשאַליווע האָט פאַרנומען
אָן אָרט ביים פענסטערל און, צוואַרפנדיק דעם באאמטן אַ גרע-
סערע סומע, האָט ער אים איבערגעגעבן די טעלעגראַמע.
דער טעלעגראַפֿיסט האט גענומען קלאַפֿן אויפן אפאראט
ליינענדיק אויפן קול:

„מאגדאלעא זשאַליווע, 10 פארשטאט מאָנטמארט,
פאריז. קאליוואן איז פארנומען דורך דער טאטארישער
קאואלעריע. די רוסן זענען אַנטלאָפֿן פון שטאָט...“

זשאָליווע האט זיך אוועקגעדרייט פון טעלעגראַף פענסטערל
און אנגעהויבן זיך איינקוקן דורך אַ לונעטע אין שלאכט-פעלד.
דערדאזיקער הער האט געענדיקט, האט פלאונט געזאגט,
צוקומענדיק צום פענסטערל מיט אַ רולאָן זילבערגעלעט.
„נאך נישט!“ האט געשמייכלט זשאָליווע — „איך דיקטיר
גאָר!“

און האט דיקטירט:

„געווען אמאל אַ מלכל אַ קליינס,
איז דאס געווען אַ מענטשעלע אַ פיינס...“

„וואס איז דאס?“ האט פלאונט אויסגעשריגן.
„דאס איז נישט קיין ביבלישער פסוק, נאר ס'איז
בעראנושעס אַ לידל.“

„אהא!“

אין דערדאזיקער רגע איז דורכן פענסטער אַריינגע-
פאלן אַ גראַנאַט... ער האָט זיך אַ קאָלער געטון און אויפ-
געריסן. פלאונט איז אַנידערגעפאלן באַגאַסן מיט בלוט.
זש ליווע האָט פאַרענדיקט די טעלעגראַמע:

„דער קאַרעספּאַנדענט פון דיילי טעלעגראַף, האָרר
פלאונט, איז געבן מיר געפאלן פאַרזונדעט פון אַ גראַ-
נאַט...“

„דער דראָט איז איבערגעריסן!“ האָט געזאָגט דער טע-
לעגראַפֿיסט און פאַרמאכט ס'פענסטערל.

„סטראָגאָו איז צוגעגאַנגען צום פאַרווונדעטן באַנדאָזשירן
אים די ווונד.“

אינדעם איז געשען עפעס שרעקלעכעס... אַ גרופע טא-
כאַרן האָט שוין אַרומגערינגלט ס'הייזל. אַ טייל פון זיי זענען
אַריין דורך דער טיר, אנדערע זענען אַריינגעשפרונגען דורכן

פענסטער. ס'האָבן זיך געהערט געשרייען אין שאַסן. עטלעכע
זייפגעהויבענע שטילעטן האבן א בליץ געטון פאר סטראגאוס
אין זשאָליוועס אויגן. ס'איז שוין נישט מעגלעך געווען זיך
ארויסצודרייען פון דאנען.
אין א ווילע ארום האבן זיך ביידע געפונען ביי די טא-
טארן אין די הענט.

סוף פון ערשטן טייל

צווייטער טייל

דער מאמארישער ראנער

איין טאג גאנג פון קאָליוואַן, עטלעכע וויאַרטס פון דיאַ-
טשינסק, ציט זיך אַ ריזיק פּלאַכלאַנד, וואָס ווערט באַשאַטנט
פון הויכע סאַטבעס און צעדערן. געוויינלעך נוצט עס אַלס פּאַ-
שעאַרט פאַר די מענגע סטאַדעס פון די סיבירער פּאַסטוכער.
איצט האָט דאָס אָרט געקאַכט מיט אַ גאַנץ אַנדער לעבן.
נאָך דער בלוטיקער שלאַכט מיט די רוסי, האָט זיך דאָ
צעלייגט מיטן לאַגער דער גרויזאַמער עמיר פון בוכאַרע, פעאַ-
פאַריכאַן. דאָ האָט מען דעם 7-טן אויגוסט אהערגעברענגט די
רוסישע געפאַנגענע פון קאָליוואַן, עטלעכע הונדערט זעלנער,
וואָס זענען ניצול געוואָרן פון די טאַטאַרישע קוילן. אויף אַזאַ
אָפּן האָט זיך די אינוואַזיע גערוקט ווייטער אין סיפּן סיביר.
אירקוזק, וואָס איז געווען אָפּגעריסן פון אַ קאָמוניקאַציע מיט
איראַפּע, האָט אומזיכער געוואָרט אויף זיין גורל. מיטן פּאַלן
פון דערזאַזיקער הויפטשטאָט האָט רוסיאַנד געדראָט צו פּאַרלירן

סיביר. צי וועלן די מיליטער-אפטיילונגען פון אמור-קאנט
און פון יאקוצק באווייזן צו קומען אין דער ריכטיקער צייטן
אָפצושטיסן דעם שונא? אָדער דער גרויספירשט איז גאר
אריינגעפאלן אין די פאַרעטערישע הענט פון נקמה-דורשטיקן
איוואן אָגאַרעו?

מיכאַיל סטראָגאַוו איז אָפגעפירט געוואָרן צווישן אַ סך
אַנדערע געפאַנגענע צום טאַטאַרישן לאַגער. פונדעסטוועגן האָט
ער נאָך אַלץ געגלייבט, אַז פל-זמן ער האָט ביי זיך דעם צאַרט
בריוו און מען ווייסט נישט ווער ער איז, וועט ער זיין ציל
דערגרייכן. צווייטנס, פירט מען דאָך אים אין דער זייט פון
אַמסק, און אויב אזוי דערנענטערט ער זיך דאָך צו אירקוצק
פאַר איוואן אָגאַרעוון. ער האָט נאָר געקלערט וועגן דעם, ווי-
אזוי ער זאָל זיך אין געהעריקן מאַמענט אַרויסקריגן פון די
טאַטאַרנס הענט.

די שפיצקייטלעכדיקע געצעלטן פון פעל און זיידענע
שטאַפן, וואָס האָבן געשימערט אין דער זון מיט פארשידנ-
טאַרביקע לענטעס, האָבן צוגעצויגן די אויפמערקזאמקייט צו
צו זיך מיט זייער צאָל און פארביקייט. אַ ספעציעלער פאָווי-
לאָן באַצירט מיט אַ בונטשוק*, אַרומגעשטעלט מיט אַ וואַך,
איז געווען די קוואַרטיר פון העכסטן פירער. די געצעלטן פון
די הויכראַנגיקע אָפיצירן האָבן זיך אויך אויסגעצייכנט מיט
זייער רייכקייט און באַצירונג.

דאָ האָט געלאַגערט לכל-הפחות אַ מתנה פון הונדערט און
פופציק טויזנט זעלבער, וואָס האָבן אָנגעהערט צו פאַרשידענע
מינים געווער: פוסג'ער, רייטער און אַרטילעריע. דאָס איז גע-

* בונטשוק — פערדישער ווייזל אויף אַ שטעקן, וואָס דינט ביי די
טאַטאַרן אלס אַ מיליטערישע פּאָן.

ווען א געמיש פון פארשידענע מענטשלעכע טיפן, וואָס באַוווֹינען טורקעסטאַן און די ראַנדן פון סיביר- ס'האַבן זיך דא געפונען די געלבערדיקע און נידריקע איובעקן, פּלאַכפנימדיקע קירגינן, באַוואַפנטע מיט פּיילנבויוגנס, שוואַרצהאַריקע מאַנגאָלי, און געבן די מיאָסע טורקאָמענען האָט מען געקענט טרעפן שיינע אַראַב- בער. אויך פּערסישע קנעכט האָט מען געזעען צווישן פּעאַפּאַרס באַנדעס. אויך יידן האָבן זיך דאָ געפונען אין דער ראַלע פון דינער. די פּערד זענען אויך דאָ געווען פון פּאַרשידענע ראַסן: פּערד צום געשפּאַן און צום רייטן, נידריקע צון הויכע, האַריקע און גלאַטע. זיי האָבן זיך געפּאַשעט אויף די לאַנקעס אַרום די געצעלטן. אין שאַטן פון די ביימער האָבן גערוט זעלטן שיינע קעמלען און דראַמאדערן. אין לאַגער איז געווען אַ גרויסע באַוועגונג. מען האָט געשאַסן אויף שפּאַס, ס'האַבן געשאַלט טרומיטן, ס'האַבן געקלונגען קלינגערס.

פּעאַפּאַר-כאַנס געצעלט איז געשטאַנען אין מיטן לאַגערן עס איז געווען אַיינגעאַרדנט אויף אַ ריין מיליטערישן שטייגער, ווייל דער האַרעם מיט דער דינערשאַפט איז אַוועקגעשיקט גע- וואָרן קיין טאַמסק. פּאַרן געצעלט איז אויף אַ פיין אינקרוס- טירטן טיש געלעגן דער קאַראַן. אויף בלעטער פון גאַלד זענען געווען קינסטלעריש אויסגעקריצט מאַכמעדס געבאַטן. אַרום דאָזיקן געצעלט זענען געשטאַנען די געצעלטן פון די הויכגעשטעלטע לייט.

אין דער צייט ווען מען האָט געברענגט די געפּאַנגענע האָט זיך דער עמיר נישט באַוויזן. דאָס איז פאַר זיי געווען אַ גליק. איין זשעסט זיינער, איין וואָרט וואָלט גורם געווען צו אַ שחיטה. נאָר דער אַריענטאַלישער הערשער האָט נישט באַווייגט צו אָפט צו באַווייזן זיך פאַר זיינע אונטערטאַנען, בדי נישט צו ווערן צו וואַכעדיק אין זייערע אויגן. די געפּאַנגענע האָט מען געהאַלטן הינטער אַ גרויסע

פאָרצוימונג אַרומגעשטעלט מיט אַ וואָך. זיי זענען געווען אויס-
געשטעלט אויף דער ברענענדיקער היץ פון דער זון, מען האָט
זיי כמעט נישט געשפייזט, גראָב באהאנדלט; זענען זיי פאָר-
חלשט געוואָרן פון אָפגעשוואַכטקייט, וואַרטנדיק אויף גענאָד
אַדער אומגענאָד פון כאַן.

צום געדולדיקסטן האט איבערגעטראָגן זיין גורל מיכאיל
סטראָגאָוו. ער האָט זיך אונטערגעהערט, אַז ער וועט מיט אַ
פאָרטיע געפאנגענע איבערגעשיקט ווערן קיין טאַמסק. דאָס
האָט געשטימט מיט זיינע אויסרעכנונגען, אַלס געפאנגענער איז
ער געווען אין אַ געוויסער מאָט זיכערער אין אָקופירטן פאָס
אויסער דעם איז ער כסדר געגאנגען אַ שפאָרן וועג פאר
אַגארעוון. ער וועט זיך נאר אין דער ריכטיקער מינוט דארפן
ארויסגלייטן פון די סאטארן, ווען מען וועט צוקומען צום
אַרט, וואָס געפינט זיך נאָך אין די הענט פון די רוסן. דאָך
האט ער מורא געהאַט, אַז ס'זאלן זיך פריער נישט פארייניקן
פעפאָר-כאַנס און אגארעווס ארמעען, און האט זיך כסדר איי-
געהערט, צי די פאנפארן זאגן נישט אן דאָס אנקומען פון
עמירס אדיוטאַנט. אויסער דעם האט זיך אין אים צייטנווייז
געקאָרטשעט ס'האַרץ פון ווייטיק, ווען ער האט געקלערט וועגן
גורל פון נאדיאַן און זיין מוטער, וואָס געפינען זיך, פונקט
ווי ער, אין טאַטאַרישער געפאנגענשאפט. צו זיינע חברים אין
געפאנגשאפט, צו זשאָליווען און בלאונטן, האָט ער זיך נישט
דערנענטערט, נישט זייענדיק זיכער מיט זייער מיינונג וועגן
אים זייט דעם אומיינגענעמען פארפאל וואָס האָט מיט אים פאַסירט.
אין אישים. צווייטנס, האָט ער בעסער געוואָלט רויק טראַכטן,
איידער מיט זיי שמועסן.

זשאָליווע האָט זיך אַרויסגעוויזן פאָר זייער פילבאַר צו
זיין ענגלישן קאָלעגע. ווען בלאונט וואָלט נישט געווען געבויען

אן אַנלען אויפן פראַנצויזיס אַרעם, וואָלט ער זיכער געפאָן
אויפן וועג פון שוואַכקייט און בלוטאַפלוף. זער קאָרעספּאָנדענט
פון „דיילי-טעלעגראַף“ האָט זיך נישט דערנידריקט צו פאַרופן
זיך ביי די באַרבאַרן אויף זיין נייטראַליטעט — ער האָט געוואוסט,
אַז ס'וועט באַרנישט העלפן. אָבער זיין ווירדע האָט אין געפאַן
געשאַפט מער געליטן, ווי זיין קערפער פון דער ווונד. פאַרקערט,
דער פראַנצויז מיט זיין פראַקטישער פילאָזאָפיע האָט נישט
פאַרלוירן זיין געוויינלעכן הומאָר.

נאָכן אָנקומען אין לאַגער אריין האָט ער זיך פריער פאַר
אַלעם גענומען באַקוקן בלאונטס ווונד.
„נישט קיין געפערלעכעס, ס'יערער קאַלעגע. אַ לייכטע
ווונד אויפן אַרעם. נאָך דריי איבערבינדונגען וועט זי זיין
פאַרהיילט.“

„אָבער ווער וועט מיר מאַכן די איבערבינדונגען?
„אייך.“

„איר... זענט אַ מעדיקער?“

„אַלע פראַנצויזן זענען צו ביסלעך מעדיקער.“

ער האָט צעריסן אַ נאָזטיכל, אַרומגעוואָשן די ווונד און
אַרומגעבאַנדאַזשירט דעם אַרעם. בלאונט האָט זיך פאַרווונדערט
אויף זיין קאַלעגעס געשיקטקייט. ביים איבערבינדן האָט דער
פראַנצויז גערעדט:

„איך הייל אייך מיט דער הילף פון וואַסער, וואָס זיין
ווונדערקראַפט איז דורך די דאָקטוירים אַנטדעקט געווארן ערשט
נאָך זעקס טויזנט יאָר, איינפירנדיק די הידראָטעראַפיע.“
און אַזוי רעדנדיק האָט ער דעם קראַנקן אויסגעבעט מיט
בלעטער אונטער אַ בוים..

„כ'דאנק אייך, קאַלעגע!“ האָט געזאָגט בלאונט, ווערנדיק
גערירט פון זשאַליוועס גוטסקייט.

„פאר וואָס? דאָס זעלבע וואָלט איר אויך געטון אויף
מיין אָרט...“

„כ'ווייס נישט“ — האָט בלאונט נאָיוו געענטפערט.

„געוויס! ענגלענדער זענען איידל...“

„פונדעסטוועגן די פראַנצויזן...“

„זענען גוט און נאָריש! נאָר מען קאָן עס פאַרענטפערן

דערמיט וואס זיי זענען... פראַנצויזן. און לאָמיר שוין מער

וועגן דעם נישט רעדן. איר מוזט האָפן פולשטענדיקע רוי.“

„אויב איך קאָן נישט רעדן, קאָן איך דאָך אָבער הערן.

ווי מיינט איר? זענען אונדזערע טעלעגראַמען אָנגעקומען?“

„פון קאָליוואַן — זיכער!“

„און אייער קוזינע... אין וויפֿל עקוועמפלאַרן טראַגט פאנאנ־

דער אייערע נייעסן? האט בלאונט צום ערשטן מאל געפרעגט א

נישט דיסקרעטע פראגע.

„אך! זי וואלט זיך עס נישט געקאנט שענקען, ווען זי

זאל געוואר ווערן, אז איך דערצייל אייך וועגן איר, אין דער

צייט וואס איר דארפט שלאפן.“

„איידער כ'וועל איינשלאָפן מוז איך וויסן, וואָס קלערט

אייער קוזינע וועגן דערדאָזיקר טאַטאַרישער אינוואַזיע?“

„די רוסישע רעגירונג וועט זי איבערטראַגן.“

„די גאווה האָט שוין שטאַרקערע אימפעריעס אַנידערגע-

לייגט“ — האָט בלאונט געזאָגט מיט אַ געוויסע דאָזע ענגלישע

פאַרביסנקייט, צוליב דער קאָנקורירנדיקער רוסישער מאַכט אין

אַזיע.

„אך, קאָלעגע! אַ שמועס וועגן פּאָליטיק איז דורכן מעדי-

ציגישן פּאַקולטעט פאַרבאַטן, אין דער צייט ווען מען האָט אַ

וואַנד ביים אַקסל.“

„לאָמיר אַלדאָ רעדן וועגן אונדזער געפאַנגענשאַפט: איך

הָאָב נישט קיין חשק לאַנג דאָ צו בלייבן.
„היינט שטעלט זיך פאר — איך אויך נישט“
וועלן מיר אנטלויפן?
„אויב ס'וועט קיין בעסערע עצה נישט זיין.“
„און וואס פאר א עצה?“
„מיר וועלן רעקלאמירן אז מיר זענען נייטראל.“
„ביי דערדאָזיקער בהמה פעאַפּאַר-כאַנען?“
„ניין, ביי זיין אַדיוטאַנט אָגאַרעוון.“
„דאָס איז דאָך אָבער אַ אויסוואַרף!“
„יאָ. פונדעסטוועגן איז ער דאָך אַ רוסי. ער ווייסט, אז
מען דאַרף נישט גרינגשעצן דאָס פעלקער-רעכט. דאָביי וועט
ער זיך סטארען אַרויסצוציען אַ מאַראַלישן פאַרדינסט פאַרן גוטן
באַניין זיך מיט אויסלענדער.“
„ער איז דאָך אָבער נישטאָ דאָ.“
„מען ריכט זיך אויף אים אַ ליאַדע מינוט.“
„און וואָס וועלן מיר טון, ווען מיר וועלן זיין פריי?“
„ס'זעלבע וואָס ביז איצט. איר האָט שוין געהאַט ס'פאַר-
געניגן פאַרווונדעט צו ווערן. דינענדיק דעם דייַלייטעלעגראַף.
איצט מוז איך האָבן אַ שאַנס צו באַקומען אַ ווונד, דינענדיק
מיין קוזינע. מיר וועלן אַוועק אויפן מלחמה-פלאַץ...“
בלאונט האָט שוין געדערעמלט. זשאַליוע האָט עפעס גע-
צייכנט אין זיין העפט, און באַלד אויך געמאַכט אַ קאַפּיע פאַר
זיין קאַלענע. אין אומגליק איז שוין קיין רייד נישט געווען
וועגן קנאה.
איז אָט דאָס, וואָס איז גייטיק געווען פאַר די זשורנאַל-
ליסטן — דאָס אנקומען פון אָגאַרעוון — האָט געשראַקן סטראָגאַוון.
און דערדאָזיקער קעגנזאַץ פון זיינע און זייערע אינטערעסן האָט

אים נאך מער דערווייטערט פון די געוועזענע הייזע-קאלעגן. ער
האט זיך באמיט נישט אריינצופאלן זיי אין די אויגן.
ס'זענען פארביי צוויי וואכן. וועגן אנטלויפן האט קיין
רייד נישט געקאנט זיין, צוליב דער שטארקער וואך. די גע-
פאנגענע האט מען געשפייזט מיט אינגעווייד פון ציגן אין קו-
מיס פון קלאטשעס. ס'זענען אויסגעשטארבן פארוואנדעטע, פרוי-
ען און קינדער. די געפאנגענע האבן געמוזט אליין באגראבן
זייערע געשטארבענע. סטראנגאו און ביידע זשורנאליסטן האבן
מיט עצות און טאט געהאלפן די אומגליקלעכע געפאנגענע.
פעאפאר-כאן האט זיך נישט גערירט פון ארט. ער האט
געווארט. ביז ענדלעך איז אָנגעקומען דער טאָג, אויף וועלכן
ס'האָבן אַזוי ארויסגעקוקט די זשורנאליסטן. דעם 12טן אויגוסט
האָבן אָנגעהויבן שאַלן די טרומיטן, און ס'האָבן געקנאלט שאַסן
אויף באַגריסונג. פון קאַליוואַנער וועג האָט זיך אויפגעהויבן
און דערנענטערט אַ געדיכטער וואַלקן. אין שפיץ פון טויזנט
מאָן איז אָנגעקומען איוואַן אָנאַרעוו.

זיאווי זשאריווע האט זיך פארהאלטן צום פארעמער

אָגאַרעוּוּ הָאָט געפּרענגט צו פּירן צום עמיר אַ גאַנצן קאַרפּוס — פּוסיגער מיט רייטער. נישט קענענדיק אייננעמען דעם אייבערשטן אָמסק, האָט ער דאָרט איבערגעלאָזט א שטאַרקן בעלאַגערונגס-גאַרניזאָן, און כּדי נישט צו פאַרהאַלטן די קאַמפּן, איז ער געקומען זיך פאַרייניקן מיטן כאַן. מיט אָגאַרעווי הָאָט מען אויך מיטגעפירט אַ קאַמפּאַניע געפּאַנגענע. נאָכן קאַרפּוס יענען נאָכגעגאַנגען מאַסן בעטלער, רויבער, סוחרים, ציגיינער — אַלע וואָס האָבן געזוכט אַ נוצן פון דער מלחמה אין דאָזיקן פּאַרוויסטן לאַנד. צווישן זיי האָט זיך געפונען די גרופּע ציגיינער, וואָס זענען געפאָרן מיט אָגאַרעוון אויפן דאַמפּער „קאַוקאַז“. דידאָזיקע גרופּע איז פון אים געבליבן הינטערשטעליק אויפן וועג קיין אישים, נאָר דערנאָך האָט זי זיך מיט אים פאַרייניקט. סטראָנאַוו האָט צווישן זיי דערקאַנט די ציגיינערן סאַנגאַראַ. די פּרוי-שפּיאָן, איז געווען אָגאַרעווס בייזער גייסט, די מיטעלפּערן פון אַלע זיינע אינטריגעס. זי האָט עס פאַר אים פאַרשאפט צווישן איר באַנדע ציגיינער פיל שפּיאָנען.

דידאָזיקע ציגיינערן איז געווען אמאָל פאַר אַ פאַרברעכן

פארשיקט אויף סיביר. דאָרט האָט איר פיל געהאַלפן דערדאָ-
זיקער רוסישער אָפיציר, און אַלס דאנקבארקייט האט זי זיך
אים איבערגעגעבן מיט לייב און זעל. נישט האָבנדיק קיין פאָ-
טערלאנד און אויך נישט קיין פאמיליע, געטריי דעם אינסטינוקט
פון איר ראַטע, האָט זי מיט פארגעניגן אנטייל גענומען אין
אואנטוירטישן לעבן פון דעם פארעטער, איר ווילדע נאטור
האָט נישט געווסט פון קיין רחמנות. זי איז פּעיק געווען אכ-
זרותדיק צו פייניקן מארטאן, פדי ארויסצובאקומען פון איר
דעם וויכטיקן סוד. נאָר דער געהעריקער מאָמענט איז נאָך נישט
געקומען. ביזאָהער האָט די אלטע סיביריאטשקע, וואָס איז נאָכ-
געשפּיאַנירט געוואָרן פון דער ציגיינערן, געהאלטן אין איין
שווייגן, דאָס וואָרט „זון“ איז פון איר מויל נישט ארויס.

אונטערן קלאנג פון די פאנפארן זענען דער הויפטשטאל-
מייסטער און דער שעף פון דעם עמירס ארטילעריע ארויסגע-
גאַנגען מקבל-פנים זיין אָגאַרעוון און צו באַגלייטן אים צו
פעאַפּאריכאַנס געצעלט. אָגאַרעוון האָט אָנגענומען די אויסדריקן
פון פאַרערונג פון די טאַטארישע הויכגעשטעלטע לייט מיט
פשוטע גלייכגילטיקייט ער איז געווען געקליידט פראָסט. אין
זיין אומפאַרשעמטקייט האָט ער געטראָגן דעם אונזפאַרם פון
אַ רוסישן אָפיציר.

ווען ער איז געשטאַנען ביים קאָרדאָן פון לאַגער, איז
צו אים צוגעקומען סאנגארא.

„נו וואָס?“ — האָט ער איר אַ פּרעג געטון.

„נאָך גאַרנישט.“

„זיי געדוילדיק.“

ס'דערנענטערט זיך דען די שעה, ווען די אַלטע וועט

נעמען רעדן?

„יא, אין טאָמסק.“

„ווען וועלן מיר דאָרט זיין?“

„אין דריי טעג ארום.“

מיט בליצן אין אירע שוואַרצע אויגן איז זי צוריק אַוועק.
אַגאַרעו איז אין דער שפיץ פון אַ גרופע רייטער אַוועק
צום כאַנס געצעלט. פעאַפּאַר האָט געווארט אויף אים צווישן
זיין קריגס־ראַט. אַגאַרעו איז אַראָפּ פון פּערד און געש-
טעלט זיך פאַרן גרויסן הערשער.

פעאַפּאַר־כאַן איז אַלט געווען אַ יאָר פּערציק. מיט זײַן
בלאַס געזיכט, ביזע אויגן, לאַנגער באָרד און הויכער פיגור —
האַט ער געמאַכט אויף דעם צוקוקער אַ פּאַרכטיקן איינדרוק.
אין זיין טייער קלייד, וואָס איז געווען באַהאַנגען מיט גאָלד
און זילבער מיט די שווערד, וואָט איז געווען אויסגעזעצט מיט
טייערע שטיינער, אין די מיט דימענטן באַצירטע קאַסקע — האָט
ער געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ מעכטיקן און גרויזאַמען הער-
שער, וואָס מיט איין זשעסט האָט ער געקענט צונעמען אַדער
שענקען דאָס לעבן.

ווען אַגאַרעו איז אַריין אין געצעלט, זענען דאָרט געזעסן
אויף גאָלד־געשטיקטע קישעלעך די ראַטגעבער אַרום פעאַפּאַר־
כאַנען. דער הערשער האָט זיך אויפגעשטעלט און געשטעלט
פאַמעלעכע טריט אויפן בוכאַרישן טעפּיך אַנטקעגן גאַסט. ער האָט
אים געגעבן אַ קוש — וואָס האָט באַדייט אַ צייכן פון העכסטן
גענאָד: דאָס אָננעמען אין מיליטערישן ראַט. אַגאַרעו האָט
זיך אַוועקגעזעצט נעבן כאַן אַלס הויכער שטאַפּט־אַפיציר (קהאָדיא).

פעאַפּאַר־כאַן האָט אָנגעהויבן רעדן:

„איך פרעג וועגן גאַרנישט, אַגאַרעו. רעד אַליין. אַלע

אויערן הערן דיך אויס.“

„יאַקסיר!“ — האָט אַגאַרעו אָנגעהויבן מיטן טיטל, וואָס ווערט

געגעבן דעם סולטאַן פון בוכאַרע — „סיאי גישט די צייט איצט

אויף פוסטע ווערטער. דייע רייטער קאָנען לאָזן שווימען זייערע פערד אין אישים און אין אירטיש, וואָס זענען שוין טאַטאַרישע טייכן. דער סיבירישער טראַקט פון אישים ביז טאַמסק איז אונטער דיין הערשאַפט. קאָנסט דייע זעלבער שיקן פאַרויס אויף מערב צי אויף מזרח — לויט דיין ווילן."

"און אויב כוועל גיין קעגן דער זון?"

וועסטו פאַרנעמען ס'לאַנד פון טאַבאַלסק ביז אוראַל?"

"און אויב כוועל גיין מיטן לויף פון דער זון?"

וועסטו צוזאמען מיט אירקוזק פאַרנעמען די רייכסטע

לענדער פון מיטל-אַזיע."

"און די אַרמייען פון פעטערבורגער סולטאַן?... ער האָט

איבער-עריסן, אָנרופנדיק אזוי מאַדנע דעם רוסישן צאַר.

"פאַר זיי האָב נישט קיין מורא נישט אויף מזרח-זייט

און נישט אויף מערב-זייט, איידער זיי וועלן באווייזן אָנצוקומען,

וועט שוין אַלץ זיין אַין דיין מאַכט. אין וועלן זיי שוין אָנקומען

מען — וועלן זיי פאַלן, אזויווי ביי קאַליוואַן."

"און וואָס הייסט דין גיין מיט אונדז?" האָט ווידער

דער כאַן געפרעגט נאָך אַ רגע שווייגן.

"דאָס, וואָס מיטן אריינפאַלן פון די סיבירער סטעפעס אין

דייע הענט וועט קלענער ווערן דעם צאַרס מאַכט, און

מיטן פאַלן פון צאַרס מאַכט — וועט דער גרויספירשט אריינפאַלן

אין מיינע הענט."

אָנאַרעו האָט זיך געהאַלטן פאַרן נאַכפאַלגער פון סטיענ-

קא ראַזין, וואָס האָט געשטרעבט אין 17-טן יאָרהונדערט, צוצע-

שמעטערן רוסלאַנדס שטאַרקייט.

"גוט, איוואַן, האָט געזאָגט דער כאַן.

וואָס באַפעלסטו, טאַקסיר?"

„היינט וועט אונדזער הויפטקווארטיר איבערגעפירט ווערן
קיין טאָמסק“.

אַגאַרעווי האָט זיך אַ נייג געטון. ער איז אַרויסגעגאַנגען
פון געצעלט, כדי צו דערפילן דעם כאַנס באַפעל.

ווען ער האָט געהאַלטן ביים אַרויפֿשטייגן אויפן פּערד,
די אַריבערצורייטן אויף די פּאַדערשטע פּאַזיציעס, האָט ער
פּלוצלינג דערהערט געשרייען און עטלעכע שאַסן. ער האָט זיך
פאַרווונדערט אומגעקוקט. צו אים זענען צוגעלאָפּן צוויי געפּאַנ-
גענע נאָכגעיאַגט פון זעלנער. דער הויכער באַאַמטער, וואָס
האַט באַגלייט אַגאַרעווי, האָט שוין געמאַכט מיט דער האַנט אַ
זשעכט; דאָס האָט באַדייט פאַר די געפּאַנגענע: טויט. אַגאַרעווי
האַט אָבער אין די ביידע דערקענט אויסלענדער — און ער האָט
אַפּגעהאַלטן די שטראַף.

דאָס זענען געווען אונדזערע גוטע פּאַקאַנטע: בלאַונט און
שאַליווע. אַזוויי די ברויטאַלע וועכטער האָבן זיי נישט דערלאָזט
צו אַגאַרעווי, זענען זיי גענייט געווען אַרויסצולויפן פון געפּאַנגענ-
לאַגער, פאַרוואָס זיי האָבן שיער נישט באַצאָלט מיטן לעבן.
אַגאַרעווי האָט זיי צוגערופּן. צוגייענדיק צו אים האָט זשאַליווע
איינגערויכט בלאַונט אויפן אויער:

„גיט נאָר אַ קוק! דאָס איז דאָך דערזעלבער גראַפּער
נפש פון אישים! כּוּויל אים נישט קוקן גלייך אין זיין געמין
פּרצוף אַריין. דערציילט אים איר אונדזער ענין; איר האָט
קעלטער בלוט...“

און האָט זיך אַוועקגעשטעלט מיט אַ זייט צום פאַרעטער
אַגאַרעווי האָט פאַרשטאַנען פון פּראַנצויזס אַרט שטיין, אַז ער
פאַראַכטעט אים. נאָר ער האָט זיך געמאַכט נישטזענדיק; ער
האַט בעסער געוואָלט מאַכן אויף די דאָזיקע אויסלענדער אַ גוטן
איינדרוק מיט זיין פיינע באַציונג צו זיי.

„ווער זענט איר, מיינע הערן?“ האָט ער געפרעגט אוי-
סערגעוויינלעך ווייך.

„צוויי קארעספּאָנדענטן פון אַ ענגלישער און פראַנצייזישער
צייטונגען“, האָט בלאַונט געענטפערט.

„איר האָט דאָקומענטן?“

„געוויס. מיר האָבן פּוּלמאַכטן פון אונדזערע רעגירונגען

ביי דער רוסישער מאַכט. אָט זענען זיי!“

„אַ!“ — ער האָט אויפּמערקזאַם אַדורכגעקוקט זייערע פאַ-

פירן — „און איר ווילט איצט אַ דערלויבניש נאָכצופאַרשן אונ-
דזערע מידיטערישע אָפּעראַציעס?“

„מיר ווילן זיין פריי, כרי מיר זאָלן קענען טון וואָס

אונדז געפעלט.“

„אייער ענטפער איז גרויסאַרטיק. איר זענט פריי. און

מיט פארנעניגן וועל איך לייצען אייערע ידיעות אין דילי-
טעלעגראַף.“

„ס'וועט אייך קאָסטן 6 פונט די צייטונג מיט איבערשיקן“,

האט קאלטבלוטיק געענטפערט דער ענגלענדער.

אַגאַרעו האָט אַפילו נישט אַ קנייטש געטון מיט די ברע-

מען. ער האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ צו די זשורנאַליסטן,

איז אַרויפגעשפרונגען אויפן פערד — און איז באַלד פאַרשוונדן

געוואָרן אין אַ בעפל פון שטויב.

„וואָס קלערט איר וועגן אים?“ האָט בלאַונט אַ פּרעג

געטון זשאַליווען.

„ער האָט אויף מיר נישט געמאַכט קיין איינדרוק. דער

זשעסט פון טאַטאַר, וואָס האָט געהייסן אָפּהאַקן אונדז די קעפּ,

האָט אויף מיר געמאַכט אַ שטאַרקערן איינדרוק“, האָט שמייכ-

לענדיק געענטפערט זשאַליווע.

ביידע האָבן זיך געדריקט די הענט. אין אוימגליק זענען

זיי צו זיך גענטער געוואָרן. איצט האָבן זיי ביידע פאַרייניקט
 ייערע עיקייטן — דאָס אויער מיטן אויג — צום גרעסערן פאַר-
 געניגן פון זייערע ענגלישע און פראַנצייזישע לעוער.
 וועלן מיר הייסט עס געניסן פון אונדזער פרייהייט, און
 מיטיגין מיטן טאַטאַרישן מיליטער אַזש ביז קיין קאָמסק, גישט
 אמת זי האָט געפרעגט בלאונט.

מיר וועלן גיין אַזוי לאַנג מיט די טאַטאַרן, ביז מיר
 וועלן אַנטרעפן אויפן רוסישן מיליטער. כ'האַב גאָר קיין חשק
 גישט איינצולעבן זיך מיט די טאַטאַרן. כ'בין זיכער, אַז דער
 זיינבלאָז פון דערדאָזיקער אינוואַזיע וועט פלאַצן ביים ערשטן
 בלאָז פון רוסישן ווינט. דאָס איז א פראַגע בלוז פון צייט.
 ביידע זשורנאַליסטן זענען דורך אַגאַרעוון באַפרייט גע-
 וואָרן, סטראַגאַוו האָט דערוואַרט דורך אים פאַרלוירן צוגיין.
 ער האָט זיך געשראַקן, אַז דער פאַרעטער וועט אים דערקענען,
 וועט זיך דערמאָנען אָן דער מחלוקת מיט אים אין אישים —
 און וועט נאָך פאַרשטיין, אַז דאָס איז ער דער צאַרישער קו-
 ריער. ער האָט באַשלאָסן שוין צו אַנטלויפן פון געפאַנגענלאַ-
 גער, ריזיקירנדיק צו ווערן נאָכגעיאָגט, אָדער שפעטער גע-
 כאַפט צו ווערן אין וועג. צום גליק האָט ער זיך דערוויסט,
 אַז אַגאַרעוו מיטן כאַן זענען אַוועקגעפאַרן קיין טאָמסק מיט
 אַ אוואַגאַרד מיליטער. האָט ער באַשלאָסן דערווייל צו שלעפן
 זיך מיט די געפאַנגענע ביז צו דערדאָזיקער שטאָט. דאָס האָט
 פאדארפט דויערן דריי טעג. דערווייל איז די קאָמפּאַניע גע-
 פאַנגענע גרעסער געוואָרן מיט אַ גרופע, וואָס איז געפאַנגען
 געוואָרן דורך אַגאַרעוון און דורך די אויסשפירער-אַפטיילונגען
 די אומגליקלעכע האבן זיך געשלעפט אויסערונגערטע, געבראַטן
 און דער זון. אונטערגעשטופט מיט די קאַלבעס. ס'איז אויסגעקומען
 אדורכצומאכן הונדערט און פופציק וויאָרטט אויף שרעקלעכע

וועגן. פיל פון די געפאנגענע זענען אויסגעשטאָרבן. איבער-
יאָגנדיק זיי אויף די פּערד, האָבן זשאָליווע און בלאונט גע-
קוקט מיט צער אויף די מענטשן, וועמענס גורל זיי האָבן נאָר
דורך אַ נס נישט מיטגעמאכט ווייטער.

צווישן די געפאָנגענע האָט זיך געפונען אַ אַלטיטשקע.
ביים אָפּרווען איז זי געשטאנען אומבאוועגליעך און האט געמאכט
אן איינדרוק פון אַ סטאטוע, וואָס דריקט אויס אומענדלעכע
יסורים. טיילמאָל האט סאנארא אנגעשטנלאָ אויף איר אירע
פיערדיקע אויגן. די אלטע האט נישט קיין פינטל גע-
טון אפילו מיט אן אויג. דידאָזיקע געפאנגענע איז געווען
מארטא סטראָגאָוו.

צווישן די געפאנגענע האט זיך אויך געפונען אַ יונג
מיידל, זי איז געווען אַ זעלטן שיינע, מיט שווארצע טרויעריקע
אויגן און מיט אן אויסדריק פון ווירדיק איבערגעטרעגנע פּיין
אויף איר געזיכט. דאָס מיידל האָט זיך דערנענטערט צו דער
אלטיטשקער: זי האָט זי אונטערגעהאלטן ביים גיין און געהאלפן
איר מיט וואָס זי האט נאר געקענט. האָט די אלטע מארטא
צו איר געפילט אַ דאנקבארקייט און איז געוואָרן צו איר צו-
געבונדן מיט איר צעווייטיקטער נשמה. דען זי האָט דערקענט
אין מיידלס אומעט, אז אויך איר פּייניקט עפעס אַ גרויסע זאָרג,
וואָס איז שטארקער פון פיזישע ליידן.

דאָס מיידל איז געווען נאדיא. זי האט געליטן שרעקליעך
פון געדאנק, אז איר פריינט איז פארלוירן געגאנגען. זי איז
געווען אינגאנצן פארצווייפלט. צוזאמען מיט דעם האָט זי פאר-
לוירן איר האָפנונג אנצוקומען צום פאָטער.

ס'האָט איר שרעקליעך פארדראָסן, וואָס סטראגאָוו האָט
זיך נישט נוקם געווען אָן זיין באליידיקער אין אישים. זי האָט
געפאנטאזירט צו נעמען נקמה פאר זיין באליידיקונג, פאר זיין

טויט. שטענדיק איז זיין געשטאלט געשטאנען פאר איר. די
ביידע פרויען האָבן גאַרנישט געוואוסט, אַז עס דערנענטערט זיי
איינ געדאָנק וועגן איין און דעמזעלעבן געליבטן מענטש. ביידע
האַבן אין געפאַנגענלאגער געמאכט אַן איינדרוק פון אַ באַבע
מיט אַן אייניקל, און די געפאַנגענע האָבן זיך צו זיי באַצויגן
מיט סימפּאַטיע.

אין די ערשטע טעג פון באַקאַנטשאַפט האָט מאַרטאַ גע-
רעדט ווייניק מיט גאַדיאַ. זי פלעגט איר נאָך זאָגן: „זאָל דיר
גאָט באַלויבן פאַר דיין גוטס, וואָס דו האָסט געטון פאַר אַזאַ
אַלטע ווי איך!“ מער האָט זי מורא געהאַט מיט איר צו רעדן.
גאַדיאַ האָט די ערשטע איבערגעריסן ס'שווייגן מיט דערציי-
לונגען וועגן איר גוטן און איידעלעם פאַרזאָרגער, כּרי אויף
אַזא אופן זיך אָפּצורעדן פון איר שווער געמיט. מאַרטאַ איז
פון אירע רייד געווארן גערירט:

„דערציייל-ישע מיר נאָך וועגן דאָזיקן גיקאַלאַי קאַרפּאַנאָוו.
אַה! — דעמדאָזיקן נאָמען קאָן איך... אַ ווי טייער איז מיר אַט
דער נאָמען! צי ביסטו זיכער, טאַכטער מייע, אַז ער האָט גע-
הייסן קאַרפּאַנאָוו!“

„פאַרוואָס האָט ער דען געזאָלט לייקענען?“
„דו זאָגסט, אַז ער האָט זיך פאַר גאַרנישט געשראַקן.“
„אַ. ער האָט נישט געוואוסט פּין קיין שרעק!“
„אַזווי מיינ זון! — האָט געקלערט ביי זיך די אַלטע.
„אַון ער איז געווען אַ שטאַרקער — וואָס פאַרלירט נישט
דעם קאָפּ אין אַ געפאַר — און צוגלייך אויך מיט איידעלע גע-
פילן!“

„ער איז פאַר מיר געווען אַ ברודער... א שוועסטער —
אַ מוטער!“

„און האָט דיך פאַרטיידיקט הי אַ לייב!“

„ווי א לייב!“

„מיין זון!“ — האָט געוואָגט אין געדאַנק די אלטיטשקע.
„און פונדעסטוועגן האט ער פאַרשוויגן אין אישים אַ

באַליידיקונג?“

„יאָ! אָבער פאַראַכט אים נישט!“ האָט מיט אַ ציטער
ארויסגערעדט נאדיא. „דעמאלט גראד האב איך אים אמ־
שטאַרקסטן באַוונדערט. עס איז אויף אים געלעגן עפעס א
ריויקע געהיימע פליכט... ער איז דעמאלט פּרעכטיקער געווען —
זוי אַ אנדערש מאל...“

„דאס איז געווען מיין זון!“ האט זיך ארויסגעריסן פון
דער אלטערס קעל.

„דיין זון?“

„צי האט ער דיר אמאל דערציילט וועגן זיין מאמען?“
„אַ, יא! ער האט זי געוואלטיק ליב געהאט... נאר ער
האט מיר געזאגט, אז ער סאר זי נישט זעען איידער ער
וועט דערפילן זיין שליוות.“

איצט האט שוין מארטא אלץ פארשטאנען. זי האט שוין
מער נישט געצווייפלט, אז אירע אויגן האבן זי נישט אָפגע-
גאַרט, און דאָס, וואָס איר טייערער זון האָט זי פאַרלייקנט,
האָט ער געטון לויט דער פאָדערונג פון זיין ריינעם געוויסן.
און דעם הייליקן חוב זיינעם וועט זי הייליק אָפהיטן, זי זאָג
אפילו וויסן צו פאַרלירן ס'לעבן דורך די שרעקלעכסטע ענויים,
„כידאַנק דיר, נאדיאַ, פאַרן דאָזיקן שטראַל, וואָס דו
האָסט געוואָרפן אין מיין אָרעם האַרץ. זיי מיר מוחל, וואָס
כ'קאָן דיר מער וועגן דעם נישט זאָגן.“

זי האָט מורא געהאט — אויס מורא פאַרן מיידלס טעג-
לעכע אומפאַרזיכטיקייט — צו דערציילן איר, אז סטראַנגאָו לעבט.
זי האָט נאָר געלייגטאָ האַנט אויף איר פריינדנס קאַפּ און געזאָגט:

„האַף, מיין קינד. דער רחמנותדיקער גאַט וועט געבן,
אַז דו וועסט נאָך זעען דיין פאַטער, און אפשר אויך... דיין
פריינט. גאַט קאָן אַ נס באַווייזן. דעמדאָזיקן טרויער טראָג איך
ישט נאָך מיין זון.“

א קראפ פאר א קראפ

מארטאָ האָט אַ טרייסט געזונען. זי האָט שוין פאַרשטאַ-
גען דעם זונס אויפפירונג אַנטקעגן איר. נאַדיאַ ווידער האָט
געדאַנקט גאָט פאַרן דערנענטערן זי מיט דער מוטער פון דעם,
וועמען זי האָט באַוויינט. ביידע האָבן אָבער איינס נישט גע-
וואָס: אַז סטראָגאָוו גייט מיט זיי צוזאַמען קיין טאַמסק אין
דער זעלבער פאַרטיע געפאַנגענע, מיכאַיל סטראָגאָוו, וואָס האָט
זיך געפונען אין די ערשטע רייען צווישן די אַמסטאַרקסטן
באַוואַכטע גרופע, איז אויך גאַר אויפן געדאַנק נישט געקומען,
אַז די צוויי פרויען, די נאַנטסטע צו זיין האַרצן, גייען מיט אים
מיט אויף זיין דאַרנדיקן וועג.

איבער זיי האָט נישט איין מאָל געפייפט די בייטש. זיי
האַבן אין זיך איינגעשלאָנגען געדיכטן שטויב, וואָס איז אויפ-
געהויבן געוואָרן דורך דער פאַרויסרייטנדיקער קאַזאַלעריע. זיי
האַבן זיך געבראַטן אויף דער אומרחמנותדיקער היץ. די

סטאציעס זענען געווען קורצע, געמארישירט האָט מען שנעל — האָבן הונדערט פופציק וויאָרסט זיך אויסגעוויזן, ווי אַ וועג אָן אַ סוף, די טויטע קערפערס פון די געפאַנגענע האָבן געדיכט פאַרשיט דעם גרויסן סיבירער טראַקט.

מיכאַיל סטראַגאַוו האָט ווי ווייט מעגלעך צוגעגעבן מיט די אומגליקלעכע חברים זיינע. ער איז דערשינען אומעטום, וווּ ס'איז נויטיק געווען הילף, אַזוילאַנג ווי דעם קאַוואַלעריסטס שווערד האָט אים נישט ווידער געוויזן זיין אָרט אין די רייען. אַנטלויפן איז אוממעגלעך געווען. ער האָט זיך נאָר געטרייסט, אַז ער „רייזט אויפן עמירס רעכענונג ביז קיין טאַמסק.“

דעם 15-טן אויגוסט איז די קאַמפּאַניע צוגעקומען צום שטעטל זאַבאַדיעראָ, דרייסיק וויאָרסט פאַר טאַמסק. דער וועג האָט זיך דאָ געצויגן מיטן ברעג פון טאָם. די דורשטיקע געפאַנגענע האָבן זיך געוואָרפן צום טייך נאָך וואַסער; אָבער די וואַך האָט זיי אַוועקגעיאָגט, מורא האָבנדיק, אַז עס זאָלן נישט אַנטלויפן די, וואָס קענען שווימען. סטראַגאַוו האָט גע-פלאַנט דאָ צו אַנטלויפן, וואַרפנדיק זיך אין די ברויזעדיקע פאַליעס.

דאס מיליטער האָט דאָ ביים ברעג אויפגעשטעלט דעם לאַגער אויף ביינאַכט. צומאָרגנס אינדערפרי האָט מען געוואָלט זיך איינאַרדנען אין טאַמסק. פעאַפאַר-כאַן האָט צוליב דערדאָזי-קער געשעעניש באַשטימט אַ יום-טוב. אַגאַרעוו האָט אים דער-ווייל איבערגעלאָזט אין טאַמסק און צוריקגעקערט קיין זאַבאַדיעראָ כדי צו אַרגאַניזירן דעם מאָרגנדיקן אַריינמאַרש פון דער אַרמיי אין דער נייער הויפטקווארטיר אין אַ אימפּאַנירנדיקער אַרדנונג. די געפאַנגענע האָבן זיך פאַרמאטערטע אַוועקגעלייגט איבערצו-שלאָפן די נאַכט.

נאַדיאַ האָט די אַלטע מאַרטאַ צוגעפירט צו אַ פליסנדיקן

קאַלף. די אלטע מאַרטא האָט אַנדערשעקניט, און ס'מ'ד'ל האָט איר אָפגעפרישט ס'פנים מיט וואסער. דערנאָך האָט זי זיך אויך אַ ביסל אָפגעוואשן. די נאכט איז געווען העל באַלויכטן פון אַ פולער לבנה.

זיי זענען צוריקגעגאַנגען. פּלוצלינג האָט נאדיאַ אויסגע- דרייט איר קאפּ. קעגן איר ווילן האָט זיך אַרויסגעריסן אַ גע- שריי פון איר ברוסט. אנטקעגן איר איז געשטאַנען — מיכאַל סטראגאוו.

ער האט אַ ציטער געטון... ער האָט זיי ביידע מאָמע- טאַל דערקענט. נאר ער האט באַקעמפט זיין גערירטיקייט. ער איז אָן אַ ווארט אוועק. נאדיאַ האָט אים געוואָלט נאכלויפן — „מאַמע! דאָס איז ער! ער לעבט!“

„פלייב דאָ!“ האָט זי מאַרטאַ איינגעהאַלטן. „איך — זיין מוטער — ריר זיך נישט פון ארט. טו אַזוויי איך.“

יענע נאָכט האט סטראגאוו איבערגעלעבט שרעקלעכע גיינום-ליידן. צוויי אזעלכע נאָנטע וועונס זיינע געפינען זיך נעבן אים — און ער קאָן זיך צו זיי נישט דערנענטערן. אויב ס'וועט זיך אים איינגעבן צו אנטלויפן, וועט ער מוזן אוועק, נישט דריקנדיק זיינע טייערעס הענט. פונדעסטוועגן האָט ער זיך געפרייט, וואס נאדיאַס אויסגעשריי האָט נישט גורם געווען קיין אומגליק, נישט אים און נישט זיי!

ער האט אבער אַ טעות געהאַט. כאטש יענע סצענע איז געווען אַזאַ קורצע, איז זי פונדעסטוועגן נישט פאַרביי אומבאַ- מערקט פאַר די אויגן פון סאגארא-שפיאַן. אמת, זי האט נישט געקענט דערבליקן דעם געפאַנגענעם, וואס האט זיך האַס- טיק אוועקעדרייט און פארשוונדן, אבער זי האט באַמערקט די מוטערס אינסטינקטיוון ציטער און דעם בליץ אין אירע אויגן. די ציגיינערין האָט שוין איצט קיין שום ספק נישט גע-

האַט, אז דער צאַרישער קוריער, די אַלטעס זון, געפינט זיך צווישן די געפאַנגענע. זי האָט געוואוסט, אז די ווייטערדיקע שפּאַנירונג וועט אים נישט קענען אנטדעקן.

א צען מינוט שפעטער האט זי אנגעקלאפט אין הייזל, וווּ אגארעו האט געוואוינט.

„וואס ווילסטו, סאנגארא?“ האט ער געפרעגט, ארויכגיי-ענדיק אין דרויסן.

„מארטאס זון געפינט זיך דא אין לאגער.“

„א געפאַנגענער?“

„א געפאַנגענער.“

האסט אים געזעען?“

„ניין. כ'האב אבער געזעען ווי די מוטער האט זעענדיק אים אַ ציטער געטון.“

„ביסט אין דעם זיכער?“

„כ'בין זיכער.“

„אַבער אין לאַגער געפינען זיך טויזנטער געפאַנגענע, טאָ וויאזוי וועסטו אים דערקענען?“

„איך וועל אים נישט דערקענען... אבער — די מוטער...“

„זי וועט נישט זאגן!“

„דאַרף מען מאכן, אז זי זאל יא זאגן.“

„כ'פארשטיי דיך! מארגן וועט זי רעדן.“

זי האָט גענומען זיין האַנט און אונטערטעניק, ווי אַ שקלאַף, זי אַ קוש געטון.

די לבנה איז אונטערגעגאַנגען. אויסניצנדיק די פינסטער-ניש, האָט סאַנגאַראַ זיך אַריינגערוקט צווישן די געפאַנגענע און געלייגט זיך נאָנט נעבן מאַרטאַן אין נאַדיאַן, כדי אויסצו-זעהן זייערע געשפרעכען. דען די ביידע פרויען זענען פון גרויס געריטקייט נישט געשלאָפן, נאָר אים פאַרזיכטיקייט

האַפן זיי פונדעסטוועגן צווישן זיך נישט גערעדט גאַרנישט. דער צייגנערן האָט זיך גאַרנישט איינגעגעבן עפעס אויפצוכאַפן. צומאַרגנס, דעם 16-טן אויגוסט, האָבן די פאַנפאַרן אויפֿ געוועקט דעם לאַגער גלייך ווען ס'האַט אָנגעהויבן טאַגן. די עלטער האָבן, ווי זייער שטייגער, געכאַפט זיך צום געווער. איוואָן אָגאַרעו איז אין שפיץ פון אפיצירן אַריינגערטן אין מיטן לאַגער. סטראָגאַוו האָט פון היגטער די פלייצעס פון אַני-דערע געפאַנגענע בעזעצן זיין געזיכט. ס'איז אויף דעם בעלעגן עפעס אַ שאַטן פון אומעט און ס'האַט אויסגערדיקט א ווילדערן צאַרן, ווי דעמאָלט, ווען ער האָט עס צום ערשטן מאָל גע-זעען. סטראָגאַווס האַרץ האָט זיך אַ קורטשע געטון פון שלעכטן פאַרגעפילט.

אָגאַרעו איז אַראָפגעשטיגן פון פערד און געשטעלט זיך אין סאַמע צענטער פון לאַגער, ארוםגערינגלט פון די הויכע טאַטאַרישע מיליטערלייט. סאַנגאַראַ האָט זיך אַדורכגעשטיפט צו אים און נעזאָגט שטיל: „קין נייס, זיי האָבן געשוויגן.“ ער האָט נישט אפילו קיין פינטל געטון מיטן אויג — און באַלד אַרויסגעגעבן אַ באַפעל דעם וואָן-אַפיציר.

באַלד האָבן אָנגעהויבן פאַרבייגיין מאַסן געפאַנגענע, גע-שטופטע צום פלאַץ מיט בייטשן און שווערן. אַ פירפאַכער קאַרדאַן פון רייטער האָט זיי אַרוםגערינגלט. אַרויסקריגן זיך פון דאַנען איז געווען אַ אוממעגלעכע זאַך.

אַ שטילשוויגן, אַ ניער צייכן פון אָגאַרעוון. סאַנגאַראַ דערנענטערט זיך צו מארטאן. די אלטיטשקע האָט שוין פאַר-שטאַנען וואָס עס דאַרף פאַרקומען. א שטייכל פון פאַראכטונג האָט אדורכגעשוועבט אויף אירע פאַרוועלקטע ליפן. זי האָט זיך צוגעבויהן צו נאדיאן און איר איינגערוימט: „קאָנסט מיך נישט! ווען זיי זאָלן מיר אפילו די גרעס-

טע ליידן אָנטון - וועל איך פארעקשנט שווייגן, עס האנדלט
זיך דאָך נישט וועגן מיר - נאָר וועגן אים!
סאנגארא האָט אוועקגעלייגט א. האנט אויף דער אַלטערס
אקסל:

„קום!“

מארטא שטייט שוין פאר אָגארעוון. איר זון האט אראפ-
געלאָזט די אויגן, כדי זיך נישט אויסצוגעבן דורכן פייערל,
וואָס האָט אין זיי געברענט. די אלטע האָט פארלייגט אירע
הענט אויף דער ברוסט.
„דו ביסט סטראָנגאָוס מוטער?“ האָט זיך אָפגערוטן צו
איר איוואן אָגארעוון.

„יא.“

„געדענקסט וואָס דו האָסט מיר געזאָגט פֿיט דריי טונג צו-
ריק אין אָמסק?“

„ניין.“

„אז דו וויסט נישט צי מיכאיל סטראגאוו, דער צארי-
שער קוריער, געפינט זיך אין אָמסק; אז דו האָסט אים פֿינט
געזעען אויף דער פֿאָטשטטאציע.“

„כ׳ווייס נישט, כ׳האָב נישט געזעען.“

„און האָסט אים אויך נישט געזעען צווישן די געפאנגענע?“

„ניין.“

„אָבער ווען איך זאָל אים דיר ווייזן - וואָלסטו אים

דערקענט?“

„ניין!“

א שטילער רויש האָט זיך אדורכגעטראגן צווישן די פארי-
זאמלטע ביי דעמדאָזיקן אומגעריכטן ענטפער. אָגארעו האָט איינגע-
האלטן זיך נישט אויפצוהייבן קעגן מארטאן א דראענדיקע האנט.
„הער, אויס, מארטא סטראָנגאָוו, ס׳וועלן איצט פאר דיר

פארבייגיין אלע געפאנגענע, וואָס זענען גענומען געוואָרן פון
אַמסק ביז קאַליוואַן, און אויב דו וועסט נישט דערקענען דיין
זון — דערווארט דיך דער קאנטשוק!

אַגארעו האט פארשטאנען, אז די פארעקשנטע מוטער
וועט איר זון נישט אויסגעבן. נאָר ער האָט אויסגעקוקט עפעס
א גערנוויליקן זשעסט פון זון — עפעס א אינסטינקטיוון ציטער,
מיט וועלכן דערדאָזיקער וועט זיך אליין פאראטן. וואָס אן
אמת, ער וואָלט געקאָנט הייסן רעוודירן אלע געפאנגענע.
אַבער דעמאָלט וואָלט סטראָגאָו געווען פארניכטעט דעם צארט
בריוו, צווייטנס, ווען ס'זאל זיך אים איינגעבן צוצוקומען
ביז אירקוצק, וואָלט ער דאך אליין געווען א רעדעוודיקער
בריוו. ס'איז נייטיק געווען צו האַלטן אין די הענט דעם של"ח
אליין, אפילו אָן בריוו. נאדיא האט דאס אלץ ציגעזעען און
צוגעהערט; זי האט איצט שוין פארשטאנען וואס פאר א וויכ-
טיקע פליכט עס איז געלעגן אויף איר פריינט.

פאַר מארטאן זענען פארבייגעגאנגען רייען געפאנגענע.
זי איז געשטאנען אזויווי א סטאטוע. אפילו איין מוסקול האט
אויף איר פנים נישט קיין ציטער געטון. איר זון איז געגאנג-
גען אין די לעצטע רייען. נאדיא האט פארמאכט די אויגן,
כדי נישט צו קוקן.

סטראגאוו איז געגאנגען פארביי דער מוטער גלייכגיל-
טיק און רויק. קיינער האט נישט געזעען, ווי זיינע האנט-
פלאכן האבן געפלאטיקט, ווייל ער האט אין זיי זיינע נעגל
אריינגעשניטן, כדי אַזויארום צו דערהאלטן זיין אויסערלעכע
רויקייט!

אגארעו איז באזיגט געוואָרן — דורכן זון און דורך
דער מוטער!

„אויסגעצייכנט! האָט ער צאָרנדיק אויסגעשריגן. „שמייסן

זאל מען די דאָזיקע מכשפה, ביז וואָנען זי וועט דעם לעצטן
אַטעם נישט אַרויסלאָזן!

אַ טאַטאַרישער זעלנער איז צוגעקומען מיט אַ קאַנטשוק.
די מעטאַלענע קיילעכלעך, וואָס זענען צוגעטשעפעט געווען צו
די לעדערנע רימענס האָפּן געהאט די ווירקונג, אַז צוואַנציק
שמיץ האָפּן באדייט דאָס זעלבע וואָס טויט־שטראַף. מען האָט
די אַלטע אַוועקגעשטעלט אויף די קני, אַפּגעדעקט איר די
פלייצעס און צוגעבוּנדן איר די הענט אויף הינטן. מען האָט
אַוועקגעשטעלט אויף דער ערד אַ שווערד איינגעבוּיגן פּונקט
קעגן איר פּרוסט אַזוי, אַז ביי איר מינדעסטן איינבויגן זיך
פון ווייטאַג, האָט די שאַרף זי געמוזט אדורכשטעכן. מאַרטא
האַט געוויסט, אַז עס דערווארט זי דער טויט. נאָר זי האָט
אויף אים רויק געווארט.

דער זעלנער מיטן קאַנטשוק האָט געווארט אויף אַ צייכן
„שמיים!“ האט אַ קאַמאַנדע געגעבן אַגאַרעוו.

דער קאַנטשוק האט אַ פיף געטון אינדערלופטן. נאַר
איידער ער האט זיך אַראַפּגעלאזט, האט עמעצנס האנט פאַר-
האַלטן דעם תּליונס אַרעם.

מיכאַיל סטראַגאַוו האָט דעמאָלט איבערגעטראַגן יענעם
קלאַפּ, וואָס איז געפאַלן אויף זיין פּנים. ער האָט אָבער נישט
געזאָט קיין כּוח איבערצוטראַגן דעם קלאַפּ, וואָס האָט געדראַגט
זיין מוטער.

„מיכאַיל סטראַגאַוו!“ האָט אַגאַרעוו אויסגערופן מיט ניצחון.
„אָך! אַ פּאַקאַנטער פון אישים!“ האָט ער צוגעגעבן דער-
נענטערנדיק זיך צו אים.

„אַמת טאַקו! — און דיין בעל־חוב!“ האָט סטראַגאַוו גע-
ענטפּערט, און — אַרויסרײסנדיק פון טאַטאַרס האנט דעם קאַנ-

טשוק — האָט ער א פּעסטן שמיץ געטון אָגאַרעוון אין דער
באַק צריין. דאַביי האָט ער אויסגערוּפּן:

„אַ קלאַפּ פאַר אַ קלאַפּ!“

„פּיין באַצאָלט!“ האָט אויסגערוּפּן עפּעס אַ שטימס פּון
דער מאַסע.

צוואַנציק זעלבנער האָבן זיך געוואָרפּן אויף טראַגאַוון,
זעלבנדיק אים דערהרגענען אויף אַן אָרט; נאָר איוואַן אָגאַרעוו,
אַ געשריי טוענדיק פּון ווייטיק און שרעקלעכן צאָרן, האָט זיי
מיט אַ האַנטבאַוועגונג צוריקגעהאַלטן.

„דערדאָזיקער מענטש וועט איבערגעגעבן ווערן צום עמירס
משפּט!“

ביים רעוידירן האָט מען ביי סטראַגאַוון צוגענומען דעם
בריוו.

דער, וואָס האָט געלויבט דעם „גוט באַצאָלטן קלאַפּ“,
איז געווען זשאַליחע. ער און בלאונט האָבן צוגעווען די דאָ-
זיקע גאַנצע סצענע.

„ס'האָט זיך דאָ שיינ פאַרענדיקט די אישימער אוואַנט-
רע“, האָט דער פּראַציוז געזאָגט צו זיין קאָלעגע. „דידאָזיקע
רוסישע באַרבאַרן פאַרמאַגן אין זיך אַזעלכע זשעסטן, וואָס
מוזן פאַרווונדערן די מערב-פעלקער.“

„דאָס איז נאָך נישט דער סוף!“ האָט אומעטיק אָפּגעענט-
פּערט דער ענגלענדער, אין באַלד האָט ער צוגעגעבן:

„דער סוף וועט ערשט קומען. סטראַגאַוו איז אַ פאַרור-
טיילטער צום טויט. ער האָט זיך נישט באַדארפט מישן.“

„אין לאַזן די מוטער שמייסן?“

„איר מיינט, אַז ער האָט אָפּגעראַטעוועט די מוטער..“

און אויך די שוועסטער?“

„פּונדעסטוועגן וואָלט איך אויך נישט אַנדערש געהאַנדלט.“

אזא שאנדצייכן אויף דעם פארעטערס פיסק! און ווידער, מען
האָט דאָך אין די אָדערן נישט קיין וואַסער, נאָר בלוט!
„עדנפאלס איז עס אַ פּרעכטיק אַרטיקל פאַר דער ציי-
טונג, האָט בלאָנט געזאָגט. „אַ שאַד נאָר וואָס סטראָנגאָוו
האָט אונדז נישט אָפּגעגעבן דעמדאָזיקן בריוו.“
אפווישנדיק ס'בלוט פון דער באַק, האָט אָגאַרעוו אָפּגע-
בראַכן די חתימה פון בריוו. ער האָט אים שטאַרק פאַרטון גע-
לעזן, ווי ער וואלט וועלן איינקריצן דעם אינהאַלט זיינעם ביי
זיך אין מוח.

סטראגאוו איז אונטער אַ שטאַרקע וואַך אָפּגעשיקט גע-
וואָרן קיין טאַמסק. דאָרט אהין איז אויך אוועק אָגאַרעוו אין
דער שפיץ פון דער ארמיי. ס'האָבן געשאַלט די טרומייטן,
ס'האָבן געפויקט די פויקן. די אַרמיי האָט מיט אַ פאַראד-מאַרש
געמאַרשירט פאַרן געזיכט פון העכסטן מיליטעריאַנפירער.

דער ניצחונדיקער אריינמארש

טאָמסק, וואס איז געגרינדעט געווארן אין יאר 1604 כמעט אין הארץ פון אַזיאטיש רוסלאַנד, איז איינע פון די באדייטנד־דיקסטע סיבירישע שטעט. זי געפינט זיך ביים הויפט־טראַקט, וואס פירט פון אירקוצק ביז קיאכטא וואס ביי דער כינעזישער גרענעץ. טאָמסק ליגט ביים טייך טאָם, אויף די רוקנס פון בארגיקע שטחים, וואס זענען אַ אפצווייגונג פון די אלטייער בערג, אין וועלכע סיגעפינען זיך אוצרות פון גאלד, זילבער, קופער, אייזן, בליי, קוילן, גראניט, יאספּיס א. א. וו. די דאָ. זיקע שטאט פון סוחרים און אינדוסטריעלער קאנקורירט מיט איר לוקסוס מיט די אייראפעישע הויפטשטעט. וועגן אויסזען פון דער־דאזיקער שטאט האבן די צוגערייזטע פארשידענע מיינונגען; אייניקע רעדן וועגן איר מאַלערישער לאגע, אנדערע ווידער — וועגן דער שמוציקייט און שיכרות, וואָס הערשט אין איר. יעדנ־פאַלס איז זי אין דער צייט פון דער טאַטאַרישער אינוואַזיע

געווען שרעקלעך מיאוס, זי איז אינגאנצן געווען צעשטערט און אויסגעליידיקט דורך די באַרבאַרישע האַרדן.
פונדעסטוועגן איז ווערט צו באַשרייבן די שיינקייט פון דער קבלת-פנים-פייערונג, וואָס דער עמיר האָט איינגעאַרדנט פאַר זיין זיגרייכער אַרמיי.

דער געביט פארן דאָזיקן פאראד איז באַשטימט געוואָרן אויף אַ שיין אַרט אויפן רוקן פון אַ גרין בערגל, אונטער די שאַטנס פון סאָסנעס און צעדערן, אינדערמיט פון מאַלעריש צע-זייטע אין אַ קרייז פּרעכטיקע בנינים און מיט קופּאָלן באַקריינטע צערקוועס. אויף אַ הויכע טעראַסע האט מען אויפגעשטעלט אַ אימפּראָוויזירטן פּאַלאַץ אין סטיל פון האַלב-טאַטאַריש, האַלב-מוריטאַניש. דאָס איז געווען אַ לאַזשע פאַרן כאַן און זיינע הויפּלייט, פאַרשידענע מיליטערייט, פאַרשטייער פון פאַרבינ-דעטע העושר, צוזאַמען מיט זייערע האַרעמס.

צווישן עולם האָבן זיך אויסגעצייכנט פאַרשידענע טראַכטן און געזיכטשטריכן. אַריענטאַלישע קאַסטיומען, באַהאַנגענע מיט אַ גרויסע מאַסע גאַלד, פון אַ מאָדנעם שניט, פאַרשידנפאַרביקע, לאַנגע מיט שלעפעס אין קורץ-אונטערגעהאַקטע, און דעקאַל-טירטע ביי דער ברוסט און די אַקסלען. פאַרשידענע טורבאַנען-איידלשטיינער, בראַנזאַלעטן, און אוירינגלעך אפילו אין די אויערן פון די מענער. ווי-נישט-ווי האָט מען אויך באַמערקט פאַרשלייערטע דאַמען, אָנגעקליידטע אין שווערע האַפּטן און שפינוועפּסדיקע שטאָפּן. באַצויבערנדיקע אויגן מיט בלאַנקעדיקע ווייסע ציינדלעך, וואָס האָבן באַצירט די צאַרטע פרויען-געזיכ-טער, האפן זיך אָפּגעשלאַגן פון די שטרענג-פאַריסענע און שטאַלצע אויגן מיט די שאַרפע שטריכן פון די מענער-געזיכ-טער. און דא דערנעבן - מיאוסע פּיסקעס פון ווילדע, וואס דערוועקן אַ ציטער און אַן עקל. דאס פאַרשידנאַרטיקע געווער

באפוצט מיט רייכע אָרנאמענטן. האט פארשטארקט דעם כישוף-
דיקן רייץ פון אלגעמיינעם בילד.

אונטן האבן זיך געפאקט די נידריקע מיליטערייט און
א ציווילער עולם, וואס איז געקומען צוקוקן צום ניצחן-פייערונג
פֿון די נייע הערשער פון דערדאזיקער שטאט — דאס איז גע-
ווען א אומפארשפילעכער געמיש פון טיפן. מען האט דא גע-
געקענט זעען פרעמדע פון מאנדזשוריע, בוכארע, פערסיע, כי-
נע, טורקעסטאן. בלויז סיביריאקן האבן דא געפעלט. אויף וויפל
זיי האבן נישט קיין צייט געהאט צו אנטלויפן, זענען זיי גע-
זעסן פארשלאסן אין די הייזער, ציטערנדיק ביים געדאנק וועגן
ראפירן, וואס קאן זיך אנהייבן נאך דער פייערונג מיט דער
דערלויבגיש פון עמיר.

דאס מיליטער האט געמאכט א דעפילאדע פאר פעאסאר-
כאנען, וואס איז געזעסן אויף א פערד, אויף וועמענס קאפ
ס'איז געווען אנגעהאנגען א זייער גרויסער דימענט. נאך דער
דעפילאדע איז פעאסאר אראפגעשטיגן פון פערד און ארויפגע-
גאנגען אויף דער טעראסע. אים אנטקעגן איז ארויסגעגאנגען
אין פרעכטיקע קיניגלעכע קליידער זיין ערשטע פרוי פון הע-
רעם. דאס איז געווען א פערסיאנערן, א בילדשיינע, מיט א
אפנעדעקט געזיכט, קעגן דעם מאכמעדאנישן דין, נאר אין
הספם מיטן קאפריז פון איר מאן און געפיטער. זי האט פאר-
נומען אן ארט אין דער לאָזשע ביי דער זייט פון כאן.

דעמאלט האבן זיך ארומגעזעצט אויך די קלענערע כאנען
און הויכגעשטעלטע לייט אין א האלבן קרייז ארום א טישן
אויף וועלכן ס'איז געלעגן דאס אפענע בוך פון הייליקן קאָראן.
איוואן אגארעו האט זיך אפגעשטעלט פאר דעם כאנס
לאָזשע. ער איז אראפגעשטיגן פון פערד און ארויף אויף דער
טעראסע. ער איז געגאנגען אין דער שפיץ פון א גרופע אפי-

צירן. ער האָט איצט געטראָגן אַ טאַטאַרישן אוניפּאָרם. אויפן
געזיכט איז אים נאָך פאַרבליבן דער בלוטיקער שטרייף פון
אינדערפרי. עמעצער פון המון האָט שטיל אַ זאָג געטון: „דער
שטרייף“ — און דערדאָזיקער צונאָמען איז פון אַלע אָנגענומען
געוואָרן מיט אַ שטילע הסכמה. פּעאַפּאַר-כאַן האָט מיט אַ קאַל-
טער גדלות פון אַ אָריענטאַלישן דעספּאָט געענטפּערט אויף
אָנאַרעווס באַגריסונג.

זשאָליווע און בלאונט זענען געווען אנטזיקט פון כאנס
פארשטיין וויאזוי צו פארהאלטן זיך אין מאיעסטעטישער גדלות.
די ביידע האָבן זיך געפונען צווישן גרויסן עולם צוקוקער.
דע זענדיק דעם פארעטער, האט זיך זשאליווע מיט פאר-
כטונג אוועקגעדרייט און האט געזאגט צו בלאונט, א שטיי-
גער ווי ער וואלט זיך געפונען אין טעאטער:
„טייערער קאלעגע! דערדאָזיקער פראָלאָג עקלט מיך.
מען האט באדארפט אהערקומען נאכן אויפהייבן די קורטינע...
צום באלעט ביים סוף.“

„וואס פאר א באלעט?“

„ס'וועט זיכער געגעבן ווערן א באלעט!“ האט געזאגט
זשאליווע, צוליבנדיק א לאַרנעטע צו די אויגן, ווי ער וואלט
געזוכט די „פרימאבאלערינע פון פעאַפּאַר-כאַנס טעאטער.“
נאר פריער האט זיך נעמוזט אפשפילן די שוידערהאט.
טיקע סצענע פון דערנידריקן די באזיגטע. פארן כאן האבן
באדארפט פארבייגיין די מחנות געפאנגענע, געטריבן מיט
בייטשן, איידער זיי וועלן ווערן איינגעזעצט אין די שטאטישע
תפיסות.

אין די ערשטע רייען איז געגאנגען מיכאיל כטראגאוו,
וואס איז באזונדערס שטארק באוואכט געווען דורך א ספעציע-
לע מיליטער-אפטיילונג. נאך אים זענען געגאנגען די מוטער

מיט נאדיאן. די אלטע האט געציטערט פארן גורל, וואס דער ווארט איר זון. זי האט גוט געוואוסט, או אויב אנארעווא האט נישט באלד געטייט איר זון, האט ער עס געטון דערפאר, וואס ער האט געהאפט אויף א שווערערע שטראף פון דער אזיאטישער גערעכטיקייט פאר זיין באלידיקער. די מוטער מיטן זון האט מען נישט געלאזט א רגע זיין אין דער נאנט און רעדן צווישן זיך א ווארט. און ווי שטארק האט זי בא- גערט צו בעטן ביי אים פארציונג פאר איר אומפארזיכטיק ארויסברעכן מיט איר מוטערלעך געפיל צו אים! סטראגאוו ווי- דער האט געציטערט ביים געדאנק, אז מען פירט נאך אים זיין מוטער, כדי זי זאל זיך מיטפייניקן מיט זיין פוין - אפילו פלוז מיט איר מוטערלעך הארץ. און באדיא האט נאר געקלערט איינס: וואס עס זאל איצט נישט געשען - מוז זי זיך פאר- האלטן אויסערלעך רויק, כדי צו בלייבן לעבן אין דער צו- קונפט, ווען זי וועט געפונען די געלעגנהייט נקמה צו נעמען פון דאזיקן פארעטער.

די ערשטע געפאנגענע האָפן אָנגעהויבן פאַרבייגן פאַרן כאָן. יעדער פון זיי האָט געמוזט פאַרן צו דער ערד און דעם שטערן אריינשטעקן אין זאמד. אלס צייכן פון אונטערטעניקייט. די פארעקשנטע האָפן די וואָך-זעלנער צוגעבויגן דעם נאָקן צום זאמד.

„דאָס איז געמיין! לאַמיר אוועק פון דאָנען!“ האָט זשאָ- ריווע געזאָגט אין אויפֿרעגונג.

„ניין! דער חוב פון אַ זשורנאַליסט איז אַלץ צו זען, כדי ער זאל קענען אַלץ דערציילן, כדי אַלדאָס ביזו זאל דער- ווייטערטווערן פון לעבן.“ האָט געענטפערט בלאָונט.

„קוק!“ האָט פרוצלינג זשאָליווע אַ געשריי געטון. „דאָס איז זי... זיין שוועסטער. מיר מוזן זי אַוויסראַטעווען.“

„מיט אונדזער אריינמישן זיך קענען מיר נאך ברענגען,
איר אַ שאַדן.“

פאַרשטעלנדיק זיך ס'געזיכט מיט די האַר, איז נאַדיאָ
שנעל פאַרביי דעם כאַן, און צוויי האָט זיך איר איינגעגעבן
אויסצומיידן דאָס בוקן זיך פאַר אים צו דער ערד.
מאַרטאַ איז פאַרבייגעגאַנגען אויסגעגלייכט. פון הינטן
האַבן די זעלנער איר ברוטאַל אַ שטויס געגעבן. זי איז אַני-
דערגעפאַלן. מיכאיל האָט געמאַכט אַ דראַענדיקע באַוועגונג,
נאָר די וואַך האָט אים גלייך צוריקגעהאַלטן. די אַלטע האָט
זיך אויפגעהויבן – און די זעלנער האָבן זי אונטערגעשטופט
זי זאָל גיין ווייטער.

„זאָל זי דאָ בלייבן!“ האָט אָנאַרעו באַפזילן.
איצט איז פאַרן כאַן פאַרבייגעגאַנגען סטראָגאָו.
„מיטן שטערן צו דער ערד!“ האָט אַ געשריי געמון
אָגאַרעו.

„ניין!“ האָט סטראָגאָו געענטפערט.
צוויי זעלנער האָבן אים געוואַלט איינבייגן דעם נאַקן.
אָבער ער האָט זיי ביידע מיט איין מעכטיקן שטויס אַנידער-
געוואָרפן אויף דער ערד.

„וועסט שטאַרבן!“ האָט געשריגן צו אים אָגאַרעו.
„וועל איך שטאַרבן! אָבער דיין געמיין פּרצוף וועט ביזן
טויט אַריין טראָגן דעם צייכן פון בייטש, דו פאַרעטער!“
אָגאַרעו איז שרעקלעך בלאַס געוואָרן. דער כאַן האָט
אים קאַלט געפרעגט:

„וואָס איז דאָס פאַר אַ מענטש?“
„אַ רוסישער שפיאַן!“ האָט אָגאַרעו געענטפערט, זייענ-
דיק זיכער אין דער געהעריקער ווירקונג פון דערדאָזיקער באַר-
שולדיקונג.

עטלעכע זעלבער האָבן צוגעהאַלטן סטראָנגאָוון, וואָס האָט זיך געריסן צום פארעטער מיט אַ געוואָלטיקן צאָרן.
דער כאָן האָט אָנגעוויזן אויפן בויך פון קאָראַן. ס'איז צווישן דער מאַסע געוואָרן אַ באַוועגונג, הייל אלע האָבן פאר-
שטאַנען דעם ערנסט פון דעמדאָויקן מאַמענט. אללאַה אליין האָט געוואָלט אַרויסגעבן אַ שטראָף. דאָס הייסט, אַז דעם עמירס פינגער וועט אָנרירן אויפן פלינדן טראָף אַ פּסוק פון קאָראַן, וואָס וועט דורכן הערשער ווערן אויסגעטייטשט.
אַ הויכער מאַכמעדאנישער גייכטלעכער האָט דעם פּסוק, וואָס איז געוואָרן כאַנט פינגער, הויך איבער געלעזן:

„אין ער וועט מער גישט זעען קיין זאך אויף דער ערד.“
„רוסישער שפיאָן“ — האָט דער כאָן געזאָגט — „ביסט געקומען זעען, וואָס עס טוט זיך אין טאטארישן לאַגער. נו, מאַך-זשע אויף דיינע שליפּיעס — און קיך!“

מאך אויף די אויגן!

„מאך אויף די אויגן!“
איוואן אָנאַרעווי, וואָס האָט געקענט די טאַטאַרישע
סנהגים, האָט פאַרשטאַנען דעמדאָזיקן פירוש צום איבערגעלייגטן
פּסוק. אין דערפאַר האָט אַ גיפטיקער שמייכל אויסגעקרוםט
אויף איין מאַמענט זיין פנים.
ער האָט פאַרנומען אַן אָרט בעפן כאַנס טראָן, געדולדיק
וואַרטנדיק אויף דער עקזעקוציע.
סטראָנאַווס מוטער איז צוגעפאַלן צו דער ערד זייער
דערשלאָגן, נישט האַבנדיק קיין כוח צו הערן אָדער זעען:
די טרומיטן האָבן געגעבן אַ סיגנאַל, אז די פאַרשטעלונג
הייבט זיך אָן.
„אַט איז דער באַלעט!“ האָט זשאַליווע באַמערקט. „די-
דאָזיקע באַרבאַרן גיבן אים, קעגן פּרינציפּ, פאַר דער דראַמע.“
מיכאַיל סטראָנאַוו, אַ געשמידטער אין קייטן, האָט דער-
האַלטן אַ באַפעל צוצוקוקן. און ער האָט געקוקט.

אזוי ווי אַ וואַלקן האָבן זיך טענצערנס אין אַריענטאַלישע
 וואַלן אַריינגעריסן אויפן פּלאַץ. ס'האָט אָנגעהויבן שפּילן אַ
 אַרקעסטער, וואָס איז באַשטאַנען פון אויסטערלישע אַריענטאַ-
 לישע אינסטרומענטן: דוטאַרעס, קאַבזעס, טשיביזגן און טאַם-טאַ-
 מען. עס האָבן אָפּגעקלונגען די האַלב-טענער פון אַ אַריגינעלע
 מוזיק. די דיסאַנאַסן האָבן געשאַפן אַן אייגנאַרטיקע האַרמאָניע.
 די מוזיק איז באַגלייט געוואָרן דורך אַ כּאָר מיט אַ בייגעזאַנג
 פון האַרדזשטימען. אויסער דעם האָבן געקלומפערט האַרפעס
 און מאַנדאַלינעס פון אַ אַנדערן מין, ווי די אייראָפּעישע.
 און ס'האָבן זיך אָנגעהויבן די טענץ. די טענצערנס זע-
 נען נישט געווען קיין געפאַנגענע, נאָר פאַרשיקטע פּערסיאַ-
 בערנס. פאַרשיקט ווערנדיק פון טעהעראַן, צוליב דער שטרענג-
 קייט פון זיטן אין נייעם מאַנאַרכישען הויף, האָבן זיי זיך
 געלאָזט איבער דער וועלט זוכן זייער גליק. זיי זענען געווען
 געקליידט אין גרויסאַרטיקע נאַציאָנאַלע קליידער, וואָס האָבן
 געפינקלט מיט פּערל, מיט זילבערנע און גאָלדענע לענטעס און
 ברילאַנטענע קלאַמערס. אויף זייערע פּורפּורענע גירטלעך זענען
 געווען אויסגעהאַפטן פּסוקים פון קאָראַן... זייערע געזיכטער זענען
 געווען אָפּגעדעקט, נאָר ביי דער גראַציעזוקייט פון טאַנץ זענען
 זיי געוואָרן פּאַרהילט מיט אַ גאַנצע צוגלייך מיט זייער גאַנצער
 שלאַנקער פיגור. אַט האָבן זיי זיך גרופּנווייז געבויגן גידריק
 צו דער ערד, אַט האָבן זיי אויסגעשפּרייט די הענט צום הימל
 מיט אַ שפּרונג, אזוי ווי זיי וואַלטן אויסגעדריקט זייער באַגער
 צו פּאַרנעמען אַן אַרט צווישן די הוריסן אין מאַכמעדס גן-
 עדן...

הינטער סטראָגאָון איז געשטאַנען דעם כאַנס תּליון מיט
 אַ גרויסע שווערד אינדערהייך און האָט דעם פאַרמשפּטן דער-
 מאַנט פון צייט צו צייט די שטראָפּרייד:

„מאך אויף די אויגן און קוק!“

דערווייל האָבן דינער געברענגט אַ דרייפוס, אויף וועלכן
ס'האָבן געטליעט רויכלאָזע קוילן. ס'האָט זיך פון זיי געטראַגן
אַ ריח פון וויירויך.

איצט האָט זיך אָנגעהויבן אַ ציגיינערישער באַלעט. זשאָ-
ליווע האָט דערקאָנט אין זיי יענע וואַנדערנדיקע טרופע פון
ניזשני. ער האָט איינגערוימט בלאָזונטן אויפן אויער:

„די אויגן ברענגען די דאָזיקע ציגיינערנס מער פאַרדינסט,

ווי זייערע פיס!“

אויך סטראָגאָו האָט דערקענט די אָנפירערן פון די דאָ-
זיקע גרופע שפּיאָנען: סאנגאַראַן. זי האָט אויסגעזען שטאַלץ
און ערנסט אין איר נאַציאָנאַלע יום-טובדיקע קליידער, וואָס
האָבן זי נאָך פיל שענער געמאַכט. זי האָט נישט געטאַנצט
אַליין. זי האָט מיט פלינקע באַוועגונגען פון איר שיינער פיגור.
אויסגעפירט מימישע סצענעס אינדערמיט פון אַ קרייז טעג-
צערנס, וואָס האָבן רעפרעזענטירט די אָריגינעלע טיפן פון ציגיי-
נערנס פון דער גאַנצער וועלט. צימבאַלען, קלומפערלעך און
טאַמפּוריען האָבן געוועקט דעם חשק צום טאַנצן ביי די דאָזי-
קע אמתע קאַריבאַנטן. דערנאָך איז אַרויסגעטרעטן אַ פופצניע-
ריקער ציגיינער און האָט אַנגעהויבן זינגען אַ לידל מיט אַ
אויסטערלישן ריטם, קלאַפּנדיק דערביי צום טאַקס אויף צוויי
קלינגעדיקע סטרונעס פון זיין דוטאַרע. די טענצערנס האָבן אים
אַרומגערינגלט אין אַ טאַנצעדיקן קראַנץ.

פון עמירס הענט, און נאָך אים אויך פון די הויכע-
לייטס הענט, האָט זיך אַ שאַט געטון אַ אמתער רעגן פון גאַלד
און זילבער.

„א וואַנדערלעכער גנבישער רעגן!“ האָט זשאָליווע שטיל

באַמערקט.

דאָסדאָזיקע געלט איז אינדעראמתן געווען פון רױב, דען
אויסער טאטאָרישע טאָמאַנען און צעקינען, האָבן זיך אויך גע-
שיט מאָסקווער דוקאטן און רובלס.

די אַלץ מער טרוקענע שטים פון תליון האָט הינטער
סטראַנגאָוס פלייצעס איבערגעחזרט די ווערטער: „עפן אויף די
אויגן און קוק!... נאָר דער אויספירער פון אורטייל האָט שוין
איצט די שווערד נישט געהאַלטן אין דער האַנט...“

דערווייל האָט זיך די זון געזעצט. די טונקלקייט האָט
זיך אויסגעשפרייט איבער דער ערד. אויפן פלאַץ זענען אָנגע-
קומען הונדערטער קנעכט מיט פאַקלס אין די הענט. די ציגיי-
נערנס און פערסיאנערנס האָבן זיך אויסגעשטעלט גרופנווייז אין
אַריגינעל געבויענע פּאַזעס פאַרן טראָן פון כאַן, וויגנדיק
אין זייערע פינגער פארשידנפארביקע לאַמטערנדלעך. ס'האָבן
געקלונגען האַרפעס. ס'האָבן אָפּגעהילכט די האַרדזוטענער פון
די כאַרן. די זיך וויגנדיקע אילומינאַציע האָט געשאפן אַ כישוף
דיק בילד.

איצט האָבן זיך אין די גרופעס טענצערנס אַריינגעמישט זעלנער.
זיי האָבן אָנגעהויבן פאַכען מיט די בלאַנקע שווערדן און שיסן
פון רעוואָלוערן; פון ביקסן, וואָס זענען געווען אָנגעפילט מיט
כיבעזישן פאַרביקן פולווער, האָבן זיך געשלענגלט וואָלקנדלעך-
שלאַנגען: רויטע, גרינע, בלאַע... די זעלנער מיט די טענ-
צערנס זענען שטאַרק לויטיק געווארן און האָבן זיך אין ווילדן
תענוג אויסגעמישט אין אַ משוגעת-טאַנץ...

זשאַליווע האָט זיך מיט אינטערעס צוגעקוקט צו דערדאָ-
זיקער פייערונג. און כאַטש ער איז געווען אַ גרויסער לץ, האָט
ער פונדעסטוועגן געמאַכט מיטן קאָפּ אַזאַ באַוועגונג, וואָס אויפן
פולוואַר מאָנטמאַרט אין פאַריז באַדייט עס: „נישט שלעכט!
גאַרנישט שלעכט!“

מיט איינמאָל איז אויפן צייכן פון כּאָן אַלץ אַנטשוויגן
געוואָרן און פאַרשוונדן פון דער סצענע. בלויז די קנעכט מיט
די פּאַקלס זענען געבליבן אויף זייערע ערטער.

„איך רעכן, אז פאַר די לעזער פון דיילי-טעלעגראַף
וועט נישט זיין שטאַרק אינטערעכאַנט צו לייענען די נרטים
פון דער טאַטאַרישער עקזעקוציע“, האָט זיך זשאָליווע אָנגערופן
מיט אַ אויסערגעוויינלעך טרויעריקע שטים.

„כּרעכן, אז אויך דיין קוזינע איז נישט אימטאַנד אויף
אַלעם צו קוקן“, האָט פאַראומערט געענטפערט בלאָגאָנט.

„אַלזאָ מוזן מיר אַוועקגיין, דען מיר קענען דעמדאָזיקן
אומגליקלעכן בחור מיט גאַרנישט העלפן“, האָט זשאָליווע באַ-
שלאָסן. „כאַטש ס'איז אונדזער הייליקער חוב אָפצודינען אים פאַר
זיין הילף, וואָס ער האָט אונדז געגעבן!“ האָט ער געזיפצט.

„מיר קענען נאָר טון איין זאך: מיר וועלן אַריבער צום
רוסישן מיליטער און אויפוועקן אין זיי דעם ווילן אָפצורעכע-
נען זיך מיט די טאַטאַרן“, האָט באַמערקט בלאָגאָנט.

זיי זענען שנעל אַוועקגעגאַנגען. אין אַ שעה שפּעטער
זענען שוין זייערע פּערד געלאָפן אויפן וועג קיין אירקוצק.

די גאַנצע צייט איז סטראָגאַוו געשטאַנען אויסגעגלייכט
פארן כּאָן. אויף אָגאַרעוון האָט ער נישט געקוקט, פילנדיק צו
אים שרעקלעכע פאַראַכטונג. ער האָט רויק דערוואַרט דעם
טויט.

דער כּאָן האָט געזאָגט צו סטראָגאַוו:

„ביסט געקומען קוקן, רוסישער שפיאָן. מיט אַ רגע
פריער האָבן דייןע אויגן צום לעצטן מאָל געקוקט.“
הייסט עס — נישט קיין טויט... נאָר עפעס שרעקלעכערעס
פון טויט!... ס'האָט אים געדראָט בלינד צו ווערן.

ער האָט פונדעסטוועגן נישט קיין ציטער געטון, הערני-

דיק פון עמירס מויל זיין גרויזאמען אורטייל. נאָר די אויגן
האַט ער ברייט צעעפנט, אַזוויי ער וואלט וועלן דאָס גאַנצע
לעבן זיינס קאַנצענטרירן אין דאָזיקן לעצטן בליק... בעטן זיך
אפשר ביי די דאָזיקע אכזריותדיקע מענטשן? — ווען ס'וואַלט אפילו
נישט געווען נוצלאָז, וואָלט עס אָבער געווען פאַר אים אַ דער-
נידערונג. אין דערדאָזיקער רגע האָט ער שוין געקלערט נאָר
וועגן זיין נישט דערפילטער הייליקער מיסיע; וועגן זיין מוטער
און וועגן נאדיאן, וועלכע ער וועט שוין מערוקיינמאָל נישט
זען. ער האָט זיינע געפילן אָבער נישט אַרויס געוווּן. ער
האַט זיך בלוין געווענדעט צו אַגאַרעוון מיט דער קללה:
„איוואָן פארעטער! מיין לעצטן ביין בליק ווענד איך
אויף דיר און שיק דיר אַ קללה, אַז ס'זאָל אויף דיר קומען
אַ שטראַף פון הימל.“

יענער האָט גלייכגילטיק באַוועגט מיט די אַקסלען.
סטראַנגאָו האָט אַ טעות געהאַט. גלייך אַנטקעגן אים איז
בעשטאַנען זיין מוטער. זי האָט צוזאַמענגענומען אירע אלע
קרעפטן, וואָס זענען נאָך פאַרבליבן אין איר אויסגעמאַטערטן
נוף, און איז געקומען צוצולויפן צו איר איינציקן זון, אַרייג-
צוקוקן אין זיינע זעענדיקע אויגן צום לעצטן מאָל.
„אַ, מאַמע!“ — האָט ער אויסגעשריגן — „איידער זיי וועלן
מיך בלינד מאַכן, גיב איך דיר מיין לעצטן בליק — און נישט
אַט דעם מערדער! אַ, לאַמיר זעען צום לעצטן מאָל דיין לייב
געזיכט!“

„אוועקטרייבן זי!“ האָט אַ געשריי געטון אַגאַרעוון.
צוויי זעלנער האָבן זי אוועקגעשטופט. זי האָט זיך אַ
וואקל געטון, נאָר זי איז נעבליבן שטיין אייניקע טריט ווייטער
אויסגעגלייכט, ווי אַ סטאַטוע.
ס'האַט זיך באַוווּן דער תליון. אין האַנט האָט ער גע-

האַלטן אַ ווייס-אַנגעגליטע שווערד, וואָס ער האָט ארויסגענו
מען פון די שמעקנדיקע קוילן אויפן דרייפוס.

סטראגאוו האָט די לעצטע רגעס געשלאנגען מיטן בליק
זיין מוטער. די אַלטע האָט צו אים אויסגעצויגן די הענט און
געקוקט אים אין די אויגן אריין, שטייענדיק קעגן אים צוגע-
שמידט צום אָרט.

דער תליון האט דעם אנגעגליטן שטאַל פאַרבייגעפירט
פאר זיינע אויגן. סטראגאוו איז בלינד געווארן. — —

די צוקוקער זענען זיך פאנאדערגענאַנגען. ס'זענען נאר
פאַרבליבן די מענטשן מיט די פאַקלס און — אַגאַרעוו. דער
מערדער האט דעם אומגליקלעכן נאך געוואלט דערלאנגען דעם
לעצטן קלאפ — מאכנדיק חזק פון אים; ער האט אים צוגע-
רוקט דעם צאָרס בריוו צו די בלינד געווארענע אויגן און
געזאגט מיט טאַרקאזום:

„נו, לייען איצט איבער, וואָס דאָ איז געשריבן, און גיי
זיי עס מודיע אין אירקוזק. איצט איז איוואן אַגאַרעוו צאָרי-
שער קוריער!...“

ער האָט שמיכלענדיק באַהאַלטן דעם בריוו און איז
אָועקגעאַנגען. נאָך אים זענען אָועק די מענטשן מיט די פאַקלס
מיכאַיל איז געבליבן אַליין נאַנט פון זיין מוטער, וואָס
איז פריער אַנידערגעפאַן — אפשר שוין אָן לעבן. ער האָט
אויסגעשפיצט די אויערן. פונדערווייטנס האבן זיך געלאזט הערן
די לויטטיקע אַרגיע-געשרייען און געזאַנגען.

ער האָט זיך גערוקט אויף דער ערד, טאַפנדיק מיטן
גאַנצן קערפער אַרום זיך. ער האט אָפגעפונען זיין מוטער, האָט
ער אָנגענומען איר האַנט און צוגעלייגט ס'אויער צו איר
ברוכט. ער האָט זיך איינגעהאַרכט צי ס'קלאַפט איר האַרץ.

דערנאָך האָט ער איר עפעס שטיל איינגערוימט אין אויער. די
מוטער איז געלעגן אָן באַוועגונג...
ער האָט זי געקושט אין שטערן, אויף די גראַע האַר.
דערנאָך האָט ער פּאַרוזיכטיק זיך גערוקט צום עק פּלאַץ, פּרוּוונדיק
צו באַפּרייען די הענט פּון די באַנדן.
פּלוצלינג איז אונטערגעקומען נאַדיאַ.
זי איז געגאַנגען גלייך צו אים; אין דער האַנט האָט זי
געהאַלטן אַ שטילעט. מיט איין פעסטן קלאַפּ האָט זי איבערגע-
שניטן די באַנדן אויף סטראַגאָוס הענט.
„ברודער!“ האָט זי שטיל געזאָגט.
ער האָט שוין געוואָסט ווער ס'האַט אים באַפּרייט.
„נאַדיאַ!“ — האָט ער געקערעכצט — „נאַדיאַ!“
„לאַמיר גיין, ברודער!“ האָט זי זיך צו אים אנגערופּן:
„איצט וועלן מיינע אויגן זיין דיינע און וועלן דיך אַוועקפירן
קיין אירקוזק“.

א פריינט אויפן וועג

אין א האלבע שעה ארום זענען סטראגאז און נאדיא
שוין געווען הינטער טאמסק.

עס האט זיך דעם מיידל איינגעגעבן צו אנטלויפן, דער-
פאר וואס דאס מיליטער איז געווען בגילופין און האט נישט
געלייגט קיין אכט אויף די געפאנגענע. ס'זענען יענעם טאג
אנטלאפן פיל געפאנגענע.

זי איז געשטאנען אויסגעמישט מיט דער מאסע און האט
אלץ צוגעזעען. אבער כאטש א שרעקלעכער צער האט געריסן
איר הארץ, זעענדיק ווי די ווייס-אָנגעגליטע שווערד רוקט זיך
פארביי איר „ברודערס“ אויגן, האט זי פונדעסטוועגן נישט
אָרויסגעגעבן דעם מינדסטן געשריי. זי האט זיך געשטארקט
מיט איין געדאַנק: „כיויל זיין דעם בלינדנס הונט!“
דערנאך האט זי זיך ארויסגעקריגן פון דער מאסע און

איז אין סונקלקייט פון ציונות צו דער טעראסע, אין נא מענט ווען סטראגאו האט זיך גערוקט אויף דער ערד צו דער מוטער...

באלד דערנאך האָבן זיי זיך אָנגענומען ביי די הענט און זענען אַרויס פון שטאָט אומגעשטערט, אַ דאַנק דעם גליק-לעכן צופאַל, וואָס די וואַכן זענען געווען שיכור. און אזוי האָבן זיי אַ ביסל שפעטער זיך געפונען אויפן וועג הינטער טאַמסק.

דאָס מיידל האָט איר טייערן חבר געצויגן נאָך זיך, דען פארטאָג קענען זיי נאָכיאָגן די אויסגעניכטערטע זעלנער. ס'איז גייטיק געווען צו קומען קיין קראסנאָיאַרסק, וואָס געפינט זיך ווייט פון דאנען 533 וויאָרסט, פאר די טאטארן.

פונדוואנען האָט זיך צו זיי גענומען אַזא פייזשע און כאַר ראַלישע קראפט אדורכצומאכן אַזא שווערן וועג אין דערדאָזי-קער נאכט פון 16-טן אויפן 17-טן אויגוסט? נאָר אַ פאַקט איז, אַז מיט 12 שעה שפעטער האָבן זיי זיך שוין געפונען אין שטעטל לעניאָווסקאָיע, 50 וויאָרסט נאָך טאַמסק. ער האָט גאַרנישט גערעדט. גיכער האָט ער געהאלטן איר האנט און געגאנגען מיט זיין געוויינלעכן פעסטן טריט, איידער זי האָט אים געפירט. בלויז דער ציטער פון איר האנדפלאך האָט אים אָנגעוויזן וווּ צו גיין.

דאָס שטעטל איז געווען לער. די איינוווינער זענען פון דאנען אָנטלאָפן מיט זייער האָב און גוטס פאַרן אָנקומען פון די טאטארן. נאָדיאָ האָט סטרענגאָון אַריינגעפירט אין עפעס אַ פאַרלאָזן הייל אין אַ עק שטאָט. ביידע האָבן זיך שטאַרק גענייטיקט אין רוב, און האָבן אויך געמוזט קלערן חעגן עפעס איבערצובייסן און אויך וועגן אַ ביסל שפייז אויפן ווייטן וועג. זיי האָבן זיך צוגעזעצט אויף אַ באַנק. דאָס מיידל האָט

כסדר געקוקט איר חבר אין די אויגן אריין. ווען ער וואָלט
געקאָנט זען, וואָלט ער באַמערקט אין איר בליק געוואָלטי-
קע טריישאַפט און ליבשאַפט צו אים.

דעם בלינדנס אויגנלעדנדלעך זענען געווען פאַרויטלט,
אַבער טרוקן און עטוואָס אַראָפּגעלאָזן. דורך זיי האָבן אַרויס-
געקוקט פאַרגרעסערטע אַפּלען, די ברעמען און וואָנסן זענען
געווען אַפּגעברענט דורך דעם אָנגעגליטן שטאַל. דאָס פאַרבג-
הייטל פון די אויגן האָט אויסגעזען בלאַע, נאָר בכלל האָט
דער בליק נישט געליטן. אויב ער האָט נישט געזען, האָט עס
געמוזט זיין אַ רעזולטאַט פון אַפּגעשוואַכקייט פון דער ראייה-
געזען און פאַרלאָזש פון ראייה-נערוו.

„ביסט דו, נאַדיאָ?“ האָט ער זי געפרעגט.
„יאָ... און כוועל נעבן דיר זיין שטענדיק. כוועל דין
נישט פאַרלאָזן, מיכאַיל.“

צום ערשטן מאל האָט זי אים אָנגערופן ביי זיין אמתן
נאָמען. ער האָט אַ ציטער געטון. הייסט עס, זי ווייסט שוין,
אַז ער איז מאַרטאַס זון.

„נאַדיאַ, מיר מוון זיך צעשיידן.“
„פאַרוואָס, מיכאַיל?“

„איך וויל נישט זיין דיר קיין שטערונג אין דיין גסיעה
צום פאַטער.“

„דער פאַטער וואָלט מיך פאַרשאַלטן, ווען איך וואָלט דין
איצט פאַרלאָזט, כּיפּין איצט מער נייטיקער דיר, ווי דעם פאַ-
טער. דו האָסט דאָך נישט אויפגעגעבן דיין פלאַן צו גיין קיין
אירקוזק?“

„קיין מאל נישט!“ ער האָט איר געדרוקט די הענט
אַזוי פעסט, דאָס זי האָט דערפילט, אַז ער האָט נישט פאַר-
לוירן זיין אמאָליקע ענערגיע...“

„אָבער... האָסט דאָך נישט דעם בריוו.“
 „אָגאַרעו האָט אים מיר צוגענומען. אָבער סמאָכט נישט
 אויס, נאָדיאָ! מען איז זיך מיט מיר באַגאַנגען, ווי מיט אַ שפּיאָן,
 טאָ וועל איך ווי אַ שפּיאָן אַוועקגיין קיין אירקוזק און וועל
 דאָרט דערציילן, וואָס כ'האַב געהערט און געזען. און כ'שווער
 ביי גאַט, אַז כ'וועל זיך מיטן פאַרעטער גאָך זען אויג אויף
 אויג. נאָר ס'איז נייטיק, אַז כ'זאָל פאַר אים אַנקומען קיין
 אירקוזק.“

„און וואָס דען רעדסטו וועגן צעשיידן זיך מיט מיר?“
 „נאָדיאָ, דיִדאַזיקע מערדער האָבן ביי מיר אַלץ צוגענומען.“
 „כ'האַב עטלעכע רובל און אויגן פאַר אונדז ביידע.“
 „אָבער וויאָזוי וועלן מיר מאַכן די ווייטערדיקע גסיעה?“
 „צופוס!“

„און פון וואָס וועלן מיר לעבן?“
 „פון נדבורה.“

„לאָמיר גיין, נאָדיאָ!“

„לאָמיר גיין, מיכאַיל!“

און זיי זענען אַוועק ווייטער. זיי זענען שוין געווען צו
 זיך גאַנץ נאָנט און זיך גערופֿן ביים נאָמען.

נאָדיאָ האָט אויפֿן וועג געפֿלעגט ערגעץ-וווּ אויספֿעטלעך
 א שטיקל שוואַרץ ברויט מיט אַ ביסל האָניק. ער איז געווען
 אומרויק פון דעם, וואָס זי פֿלעגט פאַר זיך גאַנץ ווייניק ברויט
 איבערלאָזן. נאָר זי האָט אים פֿסדר באַרויקט, אַז זי האָט גע-
 גסן צו דער זעט. אינדעראמתן זענען ביידע נישט געווען זאַט.
 און אזוי זענען זיי געגאַנגען אָן אַפֿרו. דאס מיידל האט פון
 זיך פֿאַרטריבן איר מידיקייט און האט שנעל געפירט איר חבר
 אַלץ ווייטער און ווייטער. ווען ער זאל זי נישט האבן געבן
 זיך, וואלט ער געזעט אַוועקלייגן זיך אינמיטן וועג און אויס-

היכן די נשמה נאר האפצדיק נאדיאן בעפן דין, האט ער גע-
רעכנט, אז אין קראסנאָיאָרסק וועט ער אַנטדעקן פאָרן גיבער-
נאַטאָר ווער ער איז, און וועט אויף אַזא אופן באַקומען פון
אים הילף.

די ביידע וואנדערער האָבן צווישן זיך ווייניק גערעדט.
זייענדיק פארטן יעדער אין זיינע אייגענע געדאנקען. און ווידער—
זיי האבן נישט באדארפט צווישן זיך פיל צו רעדן, כדי צו
וויסן איינער דעם אנדערנס געדאנקען. אַז ער פלעגט אַמאל צו
איר זאגן: „רעד צו מיר א ביסל, נאדיאן!“—פלעגט זי אים
ענטפערן: „צו וואס?... מיר קלערן דאך אינאיינעם.“
אין דערדאזיקער שווערער נסיעה האט זיך זיי איינמאל
געטראפן אַ גליקלעכער צופאל.

עטלעכע עעה גאנג פון לענינאָוטקאָיע האט סטראנאו
אַ פרעג געטון דעם מיידל:

„נאדיא, צי איז קיינער נישטא אויפן וועג?“
„קיינער!“

„פונדעסטוועגן הער זיך נאָר איין...“
„ווירקלעך עפעס א גערויש.“

„אויב דאס זענען טאַטאַרן דאַרף מען זיך באַהאַלטן...“
ער איז צוגעפאָלן אין געדיכטן גראָז צו דער ערד. נאָדיאָ
איז אַרויפגעלאָפן אויפן טראַקט און איז באַלד צוריקגעקומען.
„אַ קיביטקע פאָרט.“

„וויפֿל פאַסאַזשירן פאָרן אויף איר?“
„איינער אַ יונגעראַן.“

סטראָנאו האָט זיך דערפרייט. ס'איז אים נישט געגאַנגען
וועגן זיך; ער וואָלט צופרידן געווען בלויז אָנצושפאָרן זיך אָן
דער קיביטקע און נאכגיין נאָך איר, כדי צו פאַרלייכטערן זיך
ס'גיין. אָבער דאָס מיידל איז שוין געווען גאָר פון די פּוּהות.

אָ, ווען ער זאָג קענען באַקומען פאַר איר אַן אָרט צום פּאָרן;
 צו א קיביטקע זענען געוויינלעך איינגעשפּאַנט דריי פּערד,
 און דריי פּאַסאזשירן פּאָרן אויף איר. אָבער דיִדאָזיקע קיביטקע
 האָט געשלעפט איין פּערד, א נידריקס און א האָריקס. פון דער
 סיפּירער ראַטע. דער פּאַסאזשיר האָט ווייזט אויס געזשאלעוועט
 ס'פּערד, דען עס איז גענאנגען מיט פּאַמעלעכע טריט. דער
 יונגערמאַן, וואָס איז זיך אזוי קאַלטבלוטיק געפּאָרן אויף אזא
 ספּונדירקן וועג, איז געווען א רוט. ער איז געווען שטאַרק
 פּאַרנומען מיט זיין הונט, וואס האט געהאַלטן אָנגעשפּאַרט דעם
 קאָפּ אויף זיינע קני. דערזעענדיק צוויי מענטשן שטיין אויפן
 וועג, האט זיך דער יונגערמאַן פּאַרהאַלטן:
 „וואוהין גייט איר עס?“ האָט ער געפּרעגט סטראָנגאָוון.

„קין אירקוצק.“
 „אַהאַ, ס'איז ווייט ביז דאָרטן!... און צופּוס!“
 „כ'ווייס, אַז ס'איז ווייט.“
 „און די פּריילן — אויך צופּוס?“
 „דאָס איז מיין שוועסטער!... אויך צופּוס.“
 „מיין טייערער! גלייב מיר, אַז דיין שוועסטער וועט ביז
 אַהין גישט דערגיין!“
 „כ'ווייס עס אַליין. און איך בעט אייך טאַקי: בעט זי
 אויף! איך וועל לויפּן נאָך דער קיביטקע.“
 „איך וויל נישט, פּאַניע!“ — האָט זיך ס'מיידל אַריינגע-
 מישט — מיין ברודער מוז פּאָרן. ער איז בלינד.“
 „בלינד?!“ האָט דער יונגערמאַן איבערגעזחורט מיט אַ גע-
 רירטע שטים.

„די טאַטאַרן האָבן אים אויסגעברענט די אויגן!“
 „אך, אזוי? ... אַרים פּאַטערס מיינס! נו, אויב אזוי...
 פאַר איך קיין קראַסנאָיאַרסק. ס'וועט גענוגענען אָרט פאַר אונדז

אלע דדיי. און מיין הונט וועט אייך אָפּטרעטן זיין אָרט. סיר-
קלא גיי נאָר אַראָפּ!"

דער הונט איז אַראָפּגעשפּרונגען. נאָדיאָ און סטראָגאָו
האַבן זיך אויף דער קיביטקע געפילט גוי אין אַ בעסט, אַ אויס-
געבעטע מיט היי.

דער יונגערמאן האָט זיך געזעצט פון פּאַרנט.
"אייער נאָמען?" האָט אים געפרעגט סטראָגאָו.
"ניקאָלאַי פיגאָסאָוו."

"כ'וועל דעם נאָמען גישט פּאַרגעסן. דערלויבט מיר אייך
צו דריקן די האַנט."

ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנט און מיט איר געזוכט
די האַנט פון זיין חבר.

"ביטע, דריקט די האַנט, אויב עס פּאַרשאַפט אייך
פּאַרגעניגן."

די קיביטקע האָט גערירט פון אָרט. דאָס איינטאָניקע
קלאָפּן פון די רעדער האָט נאָדיאָן פּאַלד איינגעשלעפּערט.
סמידל איז איצט געווען אינגאנצן ווי אין אַ חלשות. ניקאָלאַי
פיגאָסאָוו איז געווען אויסערגעוויינלעך גערירט. און אויב סטראָ-
גאָו האָט נישט געלאָזט קיין טרער, איז עס געווען דערפּאַר,
וואָס זיינע טרערן זענען געווען אויסגעטריקנט פון אַנגעגליטן
שטאַל פון הליון.

"זי איז זייער אַ ליבלעכע אייער שוועסטער", האָט זיך
פיגאָסאָוו אָנגערופן צו סטראָגאָוון.

"אַ, זייער!"

"איר גייט פון ווייט?"

"פון זייער ווייט."

"ס'האָט אייך עפעס שטאַרק ווי געטון, ווען מען האָט
אייך אויסגעפרענט די אויגן?"

„אָ, זייער!“

„איר האָט נישט געוויינט?“

„כ׳האָב געוויינט.“

זיי האָבן ביידע א רגע געשוויגן. סטראָגאָוון האָט זיך
באלד פון אָנהייב אָן אויסגעוויזן, אז ער האָט שוין אמאָל גע-
הערט די דאָזיקע שטים.

„צי האָט איר מיך נישט געזעען שוין אמאָל?“

„קיינמאָל נישט!“ האָט פארווונדערט געענטפערט פיגאסאָוו.

„פונדעסטוועגן איז מיר באקאנט אייער שטים.“

„פונדעסטוועגן איך בין א קאָליוואַנער.“

„אז איר האָט נישט געדינט אין טעלעגראף?“

„יאָ.“

„ווען אַ געוויסער ענגלענדער האָט טעלעגראַפירט ביפלי-
שע פּוסקים, און אַ געוויסער פראַנצויז — קופּלעטן?“

„מעגלעך... נאָר איך האָב נישט די נאָטור צו געדענקען
דעם אינהאַלט פּין טעלעגראַמען. פארגעסן — דאָס איז מײן פּליכט.“

אַזוי איז מען געפאָרן צוויי שעה. איין שעה האָט מען
גערוט. ניקאָלאַי האָט זיינע געסט געבעטן עסן פון זיינע זא-
פּאַסן, וואָס האָט געקענט גענוגענען פאַר צוואַנציק פּערוואָן ביז
קראַסנאָיאַרסק.

נאָכן טאָג פאָרן איז נאדיא אביסל געקומען צו די
קרעפטן. ביינאכט איז זי אויסגעצייכנט געשלאָפּן. פיגאסאָוו האָט
אויך נישקשהדיק געכראַפעט. דעמאָלט האָט סטראָגאָוו אנגענו-
מען די פּייטשן און האָט אונטערגעיאָגט ס׳פּערדל.⁵

אַזוי איז מען אָפּגעפאָרן א שפּאָרן וועג. דעם 22-טן אוי-
גוסט איז מען, נאָך זעקס טעג פאָרן, אנגעקומען קיין אטשינסק.
זיי זענען נאָך ווייט געווען 120 וויאָרסט פון קראַסנאָיאַרסק.
נאדיא און סטראָגאָוו האָבן מיט שרעק געקלערט וועגן מאַמענט,

ווען זיי וועט אויסקומען זיך צו שיידן מיטן ליבן, כאָטש פֿלעג-
מאטישן, חבר. דערדאָזיקער יונגערמאן האָט זיך געסטארעט צו
צעשטרייען דעם בלינדן, שילדערנדיק פאר אים די דורכגעפאַ-
רענע געגנטן.

איינמאָל האָט סטראָגאָו אוי א פרעג געטון אים:

„וואָס פאר א וועטער איז היינט?“

„נישט קיין מיאוס. סוף זומער. דער הצרפסט געדויערט
דאָך דאָ נישט לאנג. באלד וועט אָנקומען דער ווינטער. אפשר
וועלן זיך די טאטארן אָפהאלטן פון זייער מארש קיין אירקוזק.“
„זיי וועלן זיך נישט אָפהאלטן פון מארש! כ׳בין אין
דעם זיכער.“

„ביסט גערעכט. זיי האבן עמעצן, וואָס שטופט זיי. האָסט
געהערט וועגן איוואן אָגארעוון?“

„יא.“

„דאָס איז א פארעטער, צו פאראטן ס׳אייגענע לאנד —

דאָס איז א געמיינהייט!“

„געוויס!“ האָט סטראָגאָו געענטפערט, פארהאלטנדיק מיט
גרויס אָנשטרענגונג זיין רויקייט.

„פאָטערל! דו באזיצסט נישט גענוג רוסיש הארץ, ווי-
באלד דו רענסט זיך נישט אויף ביים קלאנג פון דאזיקן נאמען.
„שרעק זיך נישט, איך האס אים גענוג!“

„נישט אזוי, ווי איך. ווען כ׳זאל באגעגענען דעמדאזיקן
מענטש, וואס האט אזוי פיל צרות געברענגט אונדזער היילי-
קער מאמען רייסן, וואלט...“

„וואס וואלסטו געטון?“

„דאכט זיך מיר, אז כ׳וואלט אים דערהרגעט!“

„אין איך וואלט עס געטון אויף געוויס!“ האט סטראָגאָו

געענטפערט.

איבערן זייך יעניסיי

אין אכט טעג ארום נאכן ארויסגיין פון טאמסק, דעם 26-טן אויגוסט, זענען נאדיא און מיכאיל אנגעקומען קיין קראסנאיארסק.

די טאטארישע פּאַרפּאַסטנס האבן זיך נאך דא נישט גע-
פונען. דאָס האט סטראגאוון שטארק געוונדערט. דען ער האט
נישט געוואסט פון דעם, אָו דעם 25-טן אויגוסט האבן די רוסן
זיך געשלאגן מיט די טאטארן ביי טאמסק, פרווונדיק ארויסצו-
שטופן זיי פון שטאט. עס האט זיך אבער די קליינע צאל רוסן
נישט איינגעגעבן צו באזיגן די גרויסע טאטארישע ארמיי,
וואס איז באשטאנען פון א פערטל מיליאן זעלנער. נאר די
דאזיקע שלאכט האט פארהאלטן דעם ווייטערדיקן מארש פון
שונא. יעדנפאלס האט סטראגאוון געוואסט, או ער איז שוין
אפגעגאנגען פאָרויס די טאטארן אייניקע טעג גאנג און
ער האט געהאט א גרויסע האפנונג, אָו ער וועט
אנקומען קיין אירקוצק - נאך 900 ווארסט ווייט פון זא-

צען - פארן שונאס היילות. ער האט גערעכנט, אז אין קראס-
נאָיאַרסק וועט אים דער גובערנאטאר, וועמען ער וועט דער-
ציילן וועגן זיין שליחות, געבן הילף אויפן ווייטערדיקן וועג.
אבער אויך פיגאסאָוו האט זיך נישט אפגעזאגט פון
אוועקפירן נאדיאן אויף זיין קיביטקע צו איר פאטער - אזוי
שטארק האט דעם מיידל'ס פיין אים אנגענומען ביים הארץ. דער
פינקטלעכער באאמטער האט לכתחילה געוואלט פארבלייבן אין
קראסנאָיאַרסק, „אויף וויפל ער וועט דאָ באַקומען אַ טעלע-
גראַפֿיסטן-פּאַסטן“. אין פּאַל ווען ער זאָל דאָ נישט געפינען
אַזאַ פּאַסטן, איז ער גרייט געווען צו פּאַרן קיין אַידינסק -
און אפילו אַזש ביז אירקוצק, און דורכדעם טאַקי אויך צו
דינען נאדיאן און איר ברודער מיט זיין וועגעלע אויפן וויי-
טערן וועג.

אַ זייגער זיבן אין אַוונט האָט זיך די קיביטקע פּאַר-
האַלטן. אויפן טונקעלן הימל האָט זיך אָפּגעצייכנט דער סילוועט
פון אַ צערקווע.

„ווי זענען מיר, שוועסטער?“ האָט סטראָגאַח געפרעגט.

„אַ האַלבן וויאַרסט ווייט פון די ערשטע הייזער פון
שטאַט, האָט זי געענטפערט.

„עפעס מאָדנע! איך הער נישט קיין קלענסטן גערויש.“

„און איך זע נישט קיין שום באַלייכטונג.“

„אַ אויטטערלישע שטאַט!“ האָט פיגאָסאָוו מיט פאַרווונדע-
רונג געמורמלט. „ווייזט אויס, אַז מען לייגט זיך דאָ פרי
שלאפן.“

סטראַגאַוו האָט געהאַט אַ שלעכט פּאַרגעפיל.

„צו וואָס האָט מען זיך דאָ פאַרהאַלטן?“ האָט ער אַ פרעג
געטון.

„כ׳האָב מורא אויפצוועקן די איינזיגער“, האָט פיגאָ-
סאָו געענטפערט.

ער האָט לייכט אַ שמיץ געטון דעם פערד. דער הינט
האַט עטלעכע מאָל געבילט די דריי פאסאזשירן זענען פאַמע-
לעך פאַרפאָרן אויף דער הויפטגאַס פון שטאָט, נאָר וואָס פאַר
אַ אנטווישונג! גאַנץ קראסנאָיאַרסק איז געווען אויסגעליידיקט.
קיין לעבעדיקער גפּש האָט זיך אין דערדאָזיקער שטאָט נישט
געפונען. די סיבה פון דעם איז געווען די לעצטע קייזערלעכע
טעלעגראַמע, וואָס האָט באַהוילן ארויסצופירן פון שטאָט אַלץ,
וואָס וואָלט געקענט אַ נוצן ברענגען דעם שונא. זענען אַלע,
סיי מיליטערלייט און סיי ציוויליע באַפעלקערונג, באַלד אוועק
קײן אירקוזק.

אונזערע פאַרשויען זענען געווען געוואָלטיק איבער-
ראַשט, ווען זיי זענען אַדורכגעלאָפן די דאָזיקע אויסגעשטאַר-
בענע שטאָט. סטראָגאָו איז איין מאָמענט געווען שרעקלעך
ביי, צוליב דעם וואָס זיין האָפּנונג איז צעריגען געוואָרן. ער
האַט זיך ווירקלעך געפונען אין אַ פאַרפאַלענע לאַגע. עס איז
דאָך איצט אויסגעקומען אַריבערצופאָרן דעם טייך „יעניס“,
וואָס איז טיף און שטאַרק שטראָמיק אין דערדאָזיקער צייט
פון יאָר, און אָן ספּק האָבן די אַנטלאָפענע מיטגענומען מיט
זיך אַלע פאַרשידענע מינים שיפן, און האָבן אויך געוויס צע-
שטערט די פראָמען און בריקן, אַזוי אַז עס וועט אוממעגלעך
זיין אַריבערצוקומען צום אַנדערן ברעג.

„מאָרגן וועלן מיר זעען“ האָט פיגאָסאָו געפרוּווט
טרייסטן סטראָגאָוון.

נאָדיאָ האָט געזיפצט אינדערשטיל. דער יונגערמאַן
האַט פאַרשטאַנען און האָט אויסגעבעסערט:
„אַנטשולדיקט מיר! כ׳ווייס אַז פאַר אייך איז טאָג און

נאכט — אלץ איינס. נאר מארגן וועלן מיר באקוקן די ברעגן פאר אייערטוועגן".

צומארגנס, גלייך מיטן מארגנשיין, איז ס'וועגעלע צוגעקומען צום ליגקן ברעג יעניסיי. אבער אומויסט זעען נאדיא און סטראגאו געלאפן אהין און אהער מיטן ברעג פון טייך. אומ-זיסט האט סטראגאו ביי זיי זיך נאכגעפרעגט, איינקוקנדיק זיך דאזיי אליין מיט די בלינדע אויגן אין די בעפלען, פונקט ווי ער וואלט ביכולת געווען זיי אדורכצודרינגען מיט זיין בליק:

„גו, איר זעט עפעס?"

„ניין, קיין איין שיפל אדער טראטווע געפינט זיך נישט דא", האבן זיי אים געענטפערט.

זיי האָבן אָנגעהויבן פֿאַרן מיטן ברעג פֿון טייך מיט דער האָפֿנונג, אז טוועט מיט זיי פֿאַסירן עפעס אַ בליקלעכער צופֿאַל. נאָנט פֿון ליידיקן פֿאַרט האָבן זיי געזעען אַ גאַסטהויז. זיי זע-נען אַהין אַרײַן — ס'איז געווען ליידיק.

„וואָס איז דאָס?" האָט סטראָגאַוו אַ פרעג געטון, טעפֿנ-דיק די ווענט מיט די הענט.

„דאָ הענגען לעדערנע זעק אָנגעפילטע מיט קומיס". האָט פֿיגאַסאַוו פֿריילעך אויסגעשריגן. „מיר האָבן דאָ אַזעלכע צוועלף זעק מיט קומיס. מיר וועלן האָבן פֿראַוויאָנט!" „נעמט עטלעכע. די רעשט ליידיקט אויס. איצט ווייס איך, אז מיר וועלן אַריבער דעם טייך".

„אויף וואָס פֿאַר אַ אָפֿן?"

„מיר וועלן די זעק אויפהענגען אויף די זייטן פֿון דער קיביטקע. וואס איז אזוי אויך גאַנץ לייכט, און אויף די היפטן פֿון פֿערד. זיי וועלן אונדז נוצן אַלס פענכערס..."

דער פלאן איז געווען א דרייטער, אָבער ער האָט אויס-
געוויזן צו זיין אויסגעהאַלטן.

„שרעקסט זיך נישט, נאדיא?״ האָט סטראָגאַוו געפרעגט
דעם מיידל, ווען די אַריגינעלע „שיף״ האָט זיך געלאָזט איבערן
טייך.

„ניין!״ האָט ס׳מיידל געענטפערט. „און איר, פיגאַסאַוו?
״איך בין אנטציקט! אַ שיינע געשיכטע צו פאַרן אויפן
טייך אין אַ קאָטש!״

די סכנה איז פונדעסטוועגן געווען גרויס. ס׳פערד האָט
זיך אַראָפּגעלאָזט אין וואסער ביז איבערן האַלדז, עס
האַט אים געדראָגט דערשטיקט צו ווערן. אַ שטאַרקער שטראָם
האַט ס׳וועגעלע געריסן אַראָפּ צום גרונט. אַ ליאָדע מינוט האָבן
אַלע געקענט דערטרונקען ווערן. נאדיא האָט אָבער נישט גע-
טון אפילו איין געשריי. פיגאַסאַוו האָט זיך אונטערגעפּייפט;
אפשר האָט ער נאָר געמאַכט אַזאַ פאַזע פון קאַלטבלוטיקייט.
סטראַגאַוו ווידער — האָט די סכנה דאָך נישט געקענט זען...
פונדעסטוועגן איז ער אין דער לעצטער מינוט, פונקט ווי ער וואָלט
געווען געפירט פון אינסטינקט, אַריינגעשפרונגען אין וואַסער
אַריין, לייכטערמאַכנדיק מיט דעם די משא פון וועגעלע; ער
האַט אָנגעטאַפּט די לייטשן — און מיט אַ פעסטער האַנט האָט
ער ארויסגעפירט די קיביטקע אויפן אַנדערן ברעג.

„הורא!״ האט פיגאַסאַוו אויסגעשריגן, פאַטשנדיק דאָס
זיין הונט, וואס האט אַראָפּגעטרייסלט פון זיך די וואַסער-
טראַפּט נאכן אריבערשווימען דעם טייך.

ווען מען האָט זיך אָפּגערוט אין זיך געטריקנט אויף דער
זון, האט סטראַגאַוו געמאַכט אַ באַמערקונג.

„דאָס, וואָס איז אַזוי שווער געווען פאַר אונדז, וועט
מיט גאָטס הילף אוממעגלעך זיין פאַר די טאַטאַרן.“

א האז איז פארבייגעלאפן איבערן וועג

איצט אז אונדזערע פארשוויגען האָבן זיך געפונען אויפן
אַנדערן ברעג, זענען זיי שוין געווען אַ שפּאַר ביסל פּאַרויס
די טאַטאַרן, דען יענע וועלן זיך מוזן פאַרזאַמען אַ היבשע
צייט ביי יענעם ברעג, איידער זיי וועלן אויפשטעלן די פּאַנ-
טאַנען פּריקן. סטראגאו האָט באקומען פּרישן מוט, ער וועט
גאָך אַנקומען צו דער ריכטיקער צייט קיין אירקוזק.
ס'איז איצט אויסגעקומען צו פּאַרן דורך אַ אורוואַלד, וווּ
די הויכע צעדערן און סאַסנעס האבן מיט זייערע געדיכטע
קרובען פארשטעלט די רייזנדע פון דער גרויסער היק.
די געגנט איז געווען אַ שיינע און אַ רייכע, נאר צוליב
דער אויסוואַנדערונג פון דער באפעלקערונג האט זי דערוועקט
אַ פיינלעך געפיל פון אַנגסט און אומעט.
דאס וועטער איז געווען גינסטיק: ס'זענען נישט געווען
קיין שטורעמס און קיין רעגנס. די נעכט האבן מיט זייער פרי-
שער לופט דערקוויקט די דריי העלדישע רייזנדע. פיגאַסאָו
איז געווען גאָר אַנטציקט:

„אינדערמאן איז טאקי בעסער אזוי זיך אדורכצופאָרן.
זוי צו זיצן צוגעשרויפט צוועלף שעה דורכאנאנד אין פּאָטעל
פּאַרן טעלעגראַפישן אָפּאַרט“

ער איז געווען אויך שטארק איבערגענומען מיט זיין
אויפגאבע אומצוקערן די טאַכטער צו איר פּאָטער דעם פּאַר-
שיקטן, און דערפאר האָט ער מכסים געווען אונטערצויאָגן זיין
פערדל, וואָס איז, אגב, געווען גאנץ קרעפטיק און לייכט גע-
שלעפט די קיביטקע מיט די דריי פּאַסאַזשירן.

„איך מוז זיין אין אירקוצק ביי דער סצענע פון באגעי-
גענען זיך פון פּאָטער מיט די קינדער, וואָס פּאַר אַ פרייד!
אך, ווען נישט דערדאָזיקער צער... א בלינדער זון. טרערן
און פרייד — אלץ מישט זיך אויס אינאיינעם אין לעבן...“ אזוי
האט ביי זיך געטראכט ניקאלאי פיגאַסאָוו.

האָט מען אויף אַזאָ אופן אדורגעמאכט צען — צוועלף
וויאָרט אַ שעה. דעם 28-טן אויגוסט איז מען פאַרבייגעפּאַרן
באַלייסק, דעם 29-טן — ריבינסק. צומארגנס איז מען אנגעקומען
קין קאמסק. אומעטום אין די שטעט איז געווען פּוּסט. מען
האָט אין ערגעץ נישט געפונען קיין אָפּן גאסטהויז. מען האָט
זיך פּלויז דערנערט מיט די זאפּאסן פראוויאנט פון דעם אויס-
גערעכנטן פיגאַסאָוו — מיט א געשמאקן קיכן, וועלכן מען האט
פארטרוגען מיטן קראסנאָיאַרסקער קומיס.

בין פּירושיןסק איז די ריזע אדורך גלאטיק. ביים אַרזיס-
פארן פון דאזיקן ישוב האט עפעס פאסירט. פיגאַסאוו האָט
פּלוצלינג א געשריי געטון: „אך!“

„וואס איז געשען?“ האט אמרויק געפרעגט סטראגאוו.
„האסט נישט געזען? אך, אבת. דו זעסט דאך נישט...“
„איך האב אויך נישט געזען“, האט זיך אנגערופן

נאדיא.

„גאט מיינערן א האז איז אונדז פארבייגעלאפן דעם

זעגן“.

„היי, פיגאסאוו! וואס איז דא פאראן מורא צו האבן?“

האט סטראגאוו נעזאגט שמייכלענדיק, דען ער האט נישט גע-

האלטן פון רוסישן פאלקס אבערגלויבנס און שלעכטע צייכנס.

אבעד פיגאסאוו האט אפגעשטעלט די קיביטקע:

„פאר אייך איז עס גארנישט... איר האט דאך נישט גע-

זעען... אבער פאר מיר איז עס אן אנזאג, זאל גאט אפהיטן!“

ער האט א שמיץ געטון דעם פערד, אריינפאלנדיק אין

כעס. פונדעסטוועגן איז, נישטקוקנדיק אויפן שלעכטן צייכן.

דער טאג אריבער בשלום.

אין אלסאלעווסק האט נאדיא געפונען אויף דער שוועל

פֿין א אויסגעליידיקט הויז צוויי סיבירער מעסערס. זי האט

אינס געגעבן מיכאילן, דאס צווייטע האט זי באהאלטן ביי

זיך.

מען איז איצט טארבייגעפארן די לעצטע אפצווייגונגען

פון די סאיאנישע בערג. פיגאסאוו האט פארלוירן זיין פריער-

דיקע בארעדזאמקייט און כסדר געווען אין א שלעכטן הומאר.

פאר דאס איז די קיביטקע געפארן גאר שנעל, ווייל איר בא-

זיצער האט אויס מורא פארן שלעכטן צייכן, נישט געשפאָרט

מער דאס פערד.

נאר עס האט זיך אנגעהויבן אויסווייזן, אז דער שלעכ-

טער אנזאג ווערט פארווירקלעכט! דרייסיק וויארסט פאר ניוזשי-

אודינסק האָבן די פאסאזשירן פון דער קיביטקע אנגעהויבן

באמערקן סימנים פון פארוויסטונג, וואס זענען וואס ווייטער

געווארן אלץ מער און האבן אנגעהויבן ארומנעמען אלץ גרע-

סערע שטחים ערד. די חרובע הייזער און צעטרעטענע געוויקסן

האבן עדות געזאגט, אז ערשט נישט לאנג זענען דא אדורכ-

געזאנגען גרויסע מחנות פון פיינטלעך מיליטער. דאס האט
נישט געקענט זיין פעאפאר-כאנס ארמיי, ווייל זי איז נאך גע-
ווען ווייט הינטער די דריי רייזונדע.

„וואס פאר א נייער שונא גייט דאס קעגן רוסלאַנד?“
האט סטראגאו געקלערט מיט אַ ווייטיק אין האַרצן.

מען האט זיך פונדעסטוועגן פארזיכטיק גערוקט ווייטער
אינדערפרי דעם 8-טן סעפטעמבער האט ס'פערד זיך
פארהאלטן און האט נישט געוואלט שטעלן קיין טריט ווייטער
דער הונט האט טרויעריק אַ וואיע געטון. פיגאסאו איז אַראפ-
געשפרונגען פון וועגעלע. אין א קורצע ווייל ארום האט ער
זיך צוריק אומגעקערט שטארק אויפגערגעגט.

„אויפן וועג ליגט א טויטער פויער! מיר מוזן אים באר-
גראבן, כדי די חיזת זאלן אים נישט צעפרעסן...“
„ניין! מיר טארן קיין איין שעה נישט פארהאלטן זיך

דא!“ האט אויסגעשריגן סטראגאו.

דאס וועגעלע האט גערירט פון ארט און מען איז אוועק-
געפאָרן ווייטער. אינדעראמתן, ווען זיי וואָלטן געוואָלט באַגראָבן
אַלע טויטע, וואָס זיי האָבן געזעען פֿיגן אויפן וועג, וואָלט
פֿאַר זיי נישט מעגלעך געווען אָנצוקומען אַמאָל קיין אירקויזק.
דעמזעלען טאָג פֿאַרנאַכט, ווען אויפן האַריוואַנט האָבן זיך
פֿאַר די אויגן פֿון די דריי פֿאַסאַזשירן געצייכנט די קופֿאַלן
פֿון די אַדינסקער צערקוועס, האָט נאָדיאַ צווייטן געגעבן סטראַ-
גאַוון, אַז אין יענער ריכטונג שפּיגלען זיך אָפֿ אויפן הימל
פֿייערדיקע פֿלאַמען. זיי האָבן זיך נישט געקאָנט משער זיין
ווער עס האָט דאָרט אונטערגעצונדן די הייזער: די רוסן, כדי
נישט איבערצולאָזן גאַרנישט פֿאַרן שונא, אָדער די טאַטארן
האָבן דאָס חרוב געמאַכט די הייזער נאָכן פֿאַרנעמען די שטאָט.
דער פֿאַרזיכטיקער סטראַגאַו האָט גערצטן אַראָפֿצוקירעווען די

קיביטקע פון טראַקט און ארומצופאָרן די שטאָט פונדערווייטנס,
פיגאסאוו האט פאַרקירעוועט ס'פערד...

פלוצלינג האָט אין דער פינסטער אַ בליץ געטון, אַ
קול איז פאַרבייגעפלוין מיט אַ פיף. ס'פערד איז אַנידערגע-
פאלן. עפעס רייטער האָבן אַרומגערינגלט די קיביטקע, אין איין
אויגנבליק זענען די דריי פאַטאָזשירן געלעגן געבונדן. ווען
סטראָגאָוו וואָלט אפילו געווען זעוודיק וואָלט ער אויך נישט
געהאַט קיין צייט צו פאַרטיידיקן זיך — אזוי אומגעריכט האָבן
די רייטער זיי אַרומגערינגלט אין דער פינסטערניש פון דער
נאַכט. ער האָט זיך נאָר געקענט איינהערן אין די אַנפאלערס
געשפרעך. פון די אָפגעריסענע זאַצן האָט ער שוין געוואָסט.
אַז ער געפינט זיך אין די הענט פון די טאַטאַרן. די דראַזיקע
רייטער האָבן אנגעהערט צום דריטן פליגל פון דער טאַטאַרי-
שער אַרמיי. דערדראַזיקער פליגל איז באַשטאָנען פון די מחנות
פון קאָקאַנד און קונדוז, וואס האָבן דאָ אין דער געגנט אָפּע-
רירט באַצייטנס. נאָך איידער זיי האָבן זיך ביי אירקוזק פאַר-
רייניקט מיט די אַנדערע צוויי אַרמייען פון כאַן. דאָס איז
פאַרגעקומען לויטן פלאַן פון אַגאַרעוון.

די סכנה פאַר אירקוזק איז אלץ כסדר געוואקסן. און
ס'איז ווירקלעך געווען אומפאַרשטענדלעך, וואָס די צוגעפרעס-
טע ליפן פון בלינדן סטראַגאָוו האבן געמורמלט נאך אלץ:
„כיוועל נאך אהינקומען“

די דריי געפאַנגענע האבן זיך צומאָרגנס געשלעפט מיט
די זעלנער. נאָדיא האט, ווי אלע מאָל, רויק איבערגעטראָגן
איר שווערן גורל. פיגאסאָוו האט קוים געקענט איינהאַלטן זיין
כעס. סטראַגאָוו ווידער האט אונטערן יאוש געטראָגן די האַפּ-
נונג צו אנטלויפן ביי אַ ליאָדע געלעגנהייט.
אַז די באַרבאַרן האבן דערהערט, דאָס סטראַגאָוו איז

בלינד, האבן זיי אים ארויפגעזעצט אויף א בלינד פערד. «טאָד
מער זעט ער», האבן זיי געזאגט. דאס אומגליקלעכע פערד,
מיט וועלכן סטראגאווי האט נישט געקענט פירן, און וועלכעס
איז געטריבן געווארן דורך דעם וואָס מען האט עס געשטאכן
און געשמיסן, איז אינגאנצן צעמישט געוואָרן און האָט לויפנדיק
זיך אָנגעקלאַפּט אן אַ בוים ביים וועג. פלוצלינג האָט עס זיך
געלאָזט לויפן אין אַ זייט - צום אָפּגרוגט. נאָדיא און פיגאסאָוו
האָבן אַרויסגעלאָזט אַ געשריי פון פאַראַוויפּלונג.

דאס פערד האָט זיך אַראָפּגעקלאַרט אין אָפּגרוגט און
האָט צעבראָכן די פיס. סטראָגאווי איז מיט ניסים ניצל געוואָרן,
אַרויסרוקנדיק זיך פון זאָטל אויפן ראַנד פון תּהוֹם, און ער איז
אַרויס גאַנץ אָן איין וווגד. די אומגליקלעכע חיה האָבן די
אכזרים געלאָזט אויסגיין אין טאָל, נישט דערשלאָנגנדיק זי אפילו
מיט אַ גענעדיקן קלאַפּ. סטראָגאווי האָבן די זעלנער צוגעפונדן
צו אַ זאָטל פון אַ פערד, און אַזוי האָט ער געמוזט נאָכגיין
צופּוס. דער „אייזערנער מענטש“ איז געגאַנגען, נישט קלאָנג-
דיק זיך אויף דעם מיט קיין איין וואָרט.

אויף איינעם פון די רוי-פונקטן, הינטער כיבאַרלינסק, וווּ
די טאַטאַרן האָבן זיך אָנגעטרונקען מיט זייער פיל בראָנפן,
האָט פּאַסירט אַ שרעקלעכער סאַרפאַל, וואָס האָט גורם געווען
צו זייער שווערע פּאַלגן. ביו אַהער איז נאָדיא געווען געשווינט
דורך די זעלנער, ווייל זי האָט מיט איר קאַלטן און ווירדיקן
בליק דערוועקט אין זיי עפעס אַ אבערנאָליבישע שרעק. דאָ אָבער
האָט זיך פלוצלינג צו איר דערנענטערט עפעס אַ ווילדער פאַר-
שוין און האָט זי געוואָלט פאַרגוואַלטיקן.

סטראָגאווי האָט נישט געזען, אָבער פיגאסאָוו האָט גע-
זען, ווי ס'מיידל האָט זיך געאַמפּערט אין די אַרעמס פון
זעלנער. נישט קלערנדיק קיין איין מינוט, כמעט אינסטינקטיוו,

האָט ער אַרױסגעצױגן פֿון אַ זאָטל-טאַש אַ רעוואָלױער און
אויסגעשװאַטן אין אָנפאַלערס ברוסט, אַוועקלייגנדיק אים אַ טױטן
אויפֿן אָרט. דעם דערהרגעטנס חברים האָבן נאָדיאָס דערליי-
זער געוואָלט צערייסן אויף שטיקער, נאָר אַ אָפֿיציר איז, הערנ-
דיק דעם שװאַס, געקומען צולױפֿן און האָט זיי אָפֿגעהאַלטן
דערפֿון. ער האָט באַפֿוילן צוצובינדן דעם אױמגליקלעכן פיגאַ-
סאָון אין דער קווער צו אַ זאָטל פֿון אַ פּערד און האָט אַ
קאָמאַנדע געגעבן: „אַוועקרייטן!...“ און באַלד איז די גאַנצע
רייטער-אַפֿטיילונג אַוועקגעריטן אין אַ גאַלאַפּ...

דער שטריק, מיט וועלכן סטראָגאָו איז געווען צוגעבונדן
צום פּערד, איז איצט פֿלוצלינג געפֿלאָצט, ווייל דער געבונ-
דענער האָט אים צוביסלעכווייז געהאַט אַדורכגעביסן. די שיכו-
ער רייטער האָבן דאָס נישט געהאַט באַמערקט.

איצט זענען סטראָגאָו און נאָדיאַ געבליבן אַליין אויפֿן

וועג.

דורך די סמעפעס

זיי זענען ווידער געווען פריי... אָבער איינזאַם אַוועקגע-
וואָרפֿן אויפֿן פֿרייען סטעפֿ אָן אַ ביסל שפּייז צו דערהאַלטן די
גשמה, אָן אַ מיטל צו פֿאַרן ווייטער. דער פֿאַרלוסט פֿון געטריי-
ען חבר האָט זיי שרעקלעך מצער געווען און נאָך פֿאַרשטאַרקט
זייערע ליידן.

מיכאַיל האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ שטיין ביים וועג
צודריקנדיק דעם קאָפּ מיט ביידע הענט.

„מיכאַיל! האָט געזאָגט צו אים באַדיאַ — ווהיין זאָל איך
דיך איצט פירן?“

ער האָט אויפֿגעהויבן דעם קאָפּ. ער האָט אויסגעווען צו
זיין פֿאַרווונדערט.

„קיין אירקוצק! האָט ער געענטפֿערט.

„מיטן טראַקט?“

„יאָ. ער איז ליידיק, און דערפֿאַר איז ער זיכער. די

זענען שוין אַוועקגעפאַרן; יענע וועלן נאָך אַווי שנעל נישט אַנקומען. מיר וועלן האָבן צייט אַראָפּצוגיין אויף הינטערוועגן, דעמאָלט ווען ס'וועט גייטיק זיין."

און זיי זענען אַוועק, ווידער האַלטנדיק זיך ביי די הענט. אויפן וועג האָט זיך נאָדיאָ כסדר אומגעקוקט פארזאָרגט, צי ליגט נישט אַמאָל דאָ-ערגעץ פיגאסאָוס טויטער קערפער, און אפשר — האָט זי געטראַכט — האָבן זיי אים דערווייל גאָר-נישט געטון, כדי צו טייטן אים עפנטלעך אין אירקוצק?

דער הונגער האָט זיי געפייניקט. צום גליק האָבן זיי אין עפעס אַ ליידיק הייזל געפונען געטריקנט פלייש און סור-כאַרעס. עס איז פאַר זיי געווען אַ גאַנץ נאַרהאַפט מאַכל, כאַטש ס'האָט שוין פון אַלטקייט געהאַט פארלוירן דעם טעם. קיין וואַסער האָט זיי שוין פאַר דאָס נישט געפעלט אין דאָזיקן אַנט, וווּ ס'בריוון טויזנט קיוואַלן פון דער אנג ארא.

סטראָגאָוו האָט נישט געקענט זען נאָדיאַס פארמאטערט-קייט, אָבער ער האָט עס געפילט.

"דו ביסט אויסגעמאַטערט, אַרים קינד", האָט ער צו איר

געזאָגט.

"ניין", האָט זי אים געענטפערט.

"אויב דו וועסט נישט זיין אימשטאַנד צו גיין ווייטער,

וועל איך דיך טראָגן!"

"גוט!" האָט מסכים געווען ס'מידל.

זיי זענען געגאַנגען אַלץ ווייטער, האַלטנדיק זיך ביי די הענט. אומעטום זענען געשטאַנען פארברענטע געביידעס, אומע-טום זענען געלעגן טויטע קערפערס. פונדעסטוועגן איז די סכנה נישט געגאַנגען פאר זיי, נאר געלויערט הינטער זיי. דערפאַר האָבן זיי גערוט וואס מעגלעך ווייניקער — צו זעקס שעה אין מעת-לעת. און נאדיא האָט זיך אָפט אומגעקוקט

הינטער זיך.

ביידע וואַנדערער האָבן צווישן זיך גערעדט גאנץ וויי-
ניק, בלויז אָפגעריסענע זאָצן. פון צייט צו צייט האט נאָר
דערמאנט דעם גוטן פיגאסאוו. סטראגאו האָט זי געטרייט—
כאטש ער אליין האט נישט געגלייבט אין דעם— אז יענער
לעבט נאָך. טיילמאָל ווידער האט סטראגאו געבעטן דעם מיידל
זי זאָל אים דערציילן פון זיין מוטער, און אז זי פלעגט אים
דאס צולייב טון, פלעגט ער זיך אינהערן מיט אַ געוואַלטיקער
גיריקייט אין אירע רייד. זאָ ווידער האט ער זיך פאר איר
געקלאָגט, אַז זיין געוויסן פייניקט אים צולייב דעם, וואָס ער
האָט געבראַכן די שבוועה און זיך אויסגעגעבן, שטעלנדיק אין
געפאַר זיין הייליקע מיסיע, דאַפּיי האָט ער אפילו זיין מוטער
אויך נישט מציל געווען.

„צי גאָט און דער צאַר העלן מיר דאָס מוחל זיין?“

האָט ער געפרעגט.

„דאָס וואָס דו האסט נישט געקאָנט דערלאָזן, אַז מען
זאָל דערשמייסן דיין מוטער? צי קאָן דען דאָס פארעכנט
ווערן פאַר אַ זינד? האָט סיידל אים אפגעענטפערט מיט אַ
פראַגע.“

אויך דעם מיידלס געוויסן איז געווען באַוויקט. זי
האָט געמיינט, אַז ער גייט איצט קיין אירקוצק, נישט-האַפנדיק
מיט זיך דעם צארס בריוו און נישט-וויסנדיק זיין אינהאַלט,
בלויז פאַר אירעטוועגן— כדי זי צו ברענגען צום פאָטער.
נאר ער האט זי באַרויקט:

„האסט אַ טעות! ס'וועט גענוג זיין, אַז כ'וועל זיך נאר
שטעלן פארן גרויספירשט, איידער אגארעו וועט אָנקומען.“

דאס מיידל האט אפער אלץ געהאט דעם איינדרוק, אַז

ער באהאַלט פון איר אויס עפעס אַ וויכטיקן סוד.

דעם 15-טן סעפטעמבער זענען זיי אנגעקומען אָן אַ שטע-
רונג צו דעם ישוב קימילטייסק. די טאטאָרישע מחנה, וואָס איז
געגאָנגען פאַרויס זיי, איז פאַרביי דאָסדאָזיקע אָרט, ווי ס'האָט
זיך אויסגעדאַכט, זייער איילנדיק, דערפאַר וואָס די פאַרברענטע
טיילן פון די געביידעס האָבן זיך שוין נישט גערייכערט, די
טייטע קערפערס זענען שוין געווען צעפּוילט. דער אַוואַנגאַרד
פון דער מערב-אַרמיי איז נאָך נישט געהאַט אָנגעקומען. און
דאָס איז געווען פאַר אירקוצק זייער געוונטשן, דערפאַר וואָס די
דאָזיקע שטאָט מיט אירע קרעפטן האָט געקענט אויסהאַלטן דעם
אָנגריף פון איין באַזונדערן מיליטערישן פּליגל.

דערפאַר האָט אָבער באַזונדערן סטראַנגאָון דאָס וואָס
נאָדיג האָט זיך אָנגעהויבן עפטערס אָפּצושטעלן. אירע פּוסטריט
זענען געווען צעקאַלעטשעט. די וואַנדערער האָבן זיך שוין
איצט געפּווען אינגאַנצן 230 וויאָרסט ווייט פון אירקוצק — צוזי
ווייניק אין באַצוג צום ריזיקן וועג, וואָס זיי האָבן געלאָזט
הינטער זיך; פּונדעסטוועגן איז איצט ס'מיידל גרייט געווען
טיילמאָל אויסצושרייען:

„לאָז מיך איבער אין סטעפּ! גיי אַליין! איך וועל זיך
דאָ ערגעץ באַהאַלטן, דערנאָך וועסטו מיט מיין פּאָטער מיך
דאָ אָפּווכן.“

נאָר ער האָט ווי געטראָפּן איר געדאַנק. ער האָט זי
דעמאָלט גענומען אויף די הענט און זי געטראָגן; און מיט
דערדאָזיקער טייערער לאַסט איז ער געגאַנגען גאַנץ שנעל, נישט-
קוקנדיק אויף דעם, וואָס זיינע פּיס האָבן אויך געבלוטטיקט.
דערנאָך איז זי שוין געגאַנגען קרעפטיקער, מיט פּרישן מוט.
אויף צוויי וויאָרסט ווייטער פאַר זיי האָט זיך שוין אָנג-
געזעען דער טייך דינקא, וואָס שניידט אַדורך דעם וועג קיין
אירקוצק.

„די נאכט קומט אָן, לאָמיר זיך אזיסרוען!“ האָט גאָ-
דיאָ גיזאָגט צו סטראָגאָוון.

„נאדיאָ! דאָס איז די לעצטע אָנשטרענגונג. מיר מוון
זיין אויפן אַנדערן ברעג פון דער דיגקאָ.“

און זיי זענען געגאַנגען ווייטער. די לופט איז געווע
אַ שווערע, אַ אומבאַוועגלעכע. נאָר אויפן האָריזאָנט האָבן זיך
צייטנווייז באַוווּן בליצן. פּלוצלינג האָט זיך אַ בילד פון אַ
הונט פאַרבייגעטראָגן איבערן סטעפּ.

„דו ווערטו!“ האָט מיט אַ ציטער אויסגערופן נאדיאָ.
באַלד דערנאָך האָט זיך געלאָזט הערן אַ יסורימדיק גע-
שריי. עמעצער האָט גערופן הילף.

„פיגאַסאָוו! פיגאַסאָוו!“ האָט אויסגערופן נאדיאָ — און
איז אַזוי שנעל אַוועקגעלאָפן, פּונקט ווי פאַרצווייפּלונג און
האַפּונג צוזאַמען האָבן איר צוגעגעבן אויסערגעוויינלעכע כּוהות.
סטראָגאָוון האָט קוים געקענט זי דעריאָגן. פּלוצלינג איז צו
נאדיאָס פּיס צוגעפאַלן אַ הונט; ער האט אַ וואיע געטון און
אַנגעהויבן פּירן ס'מיידל צו דעם ארט, פּוננאנען ס'האט זיך
געטראגן דאס טעמפע געשריי, אין וועלכן ס'האט זיך גאר גע-
הערט דער איינער נאָכען: „מיכאַיל!“

„דאָ... דאָ!“ האָט נאדיאָ פאַרצווייפּלט גערופן צו סטראָ-
גאָוון, פּירנדיק אים מיט איר שטים צום אָרט, וווּ זי איז גע-
שטאַנען.

נאדיאָ האָט דערזען אַ שויהערלעכע סצענע: אַ מענטש-
לעכער קאָפּ — פיגאַסאָווס קאָפּ — וואָס קוקט אַרויס מיט אַ
צעמישטן בליק און שרייט אָן אויפהערלעך, ווערט געפיקט דורך
אַ רויבפּויגל. דעם רעשט קערפּטער האָט מען נישט אַרזיסגעזען,
ווייל די טאטארן האָבן אויף זייער שטייגער איינגעגראָפן דעם
אומבליקצוכן ביז איבערן האַלדז אין דער ערד. דריי טעג האָט

אים די זון געבאקן; ער האָט אויך נישט געקענט זיך ווערן קעגן רויבפויגל. בלויז דער געטרייער הונט האָט אים געווערט, אָבער אויך ער איז שוין געפאלן פון די כוחות אין קאמף מיטן ריזיקן פויגל. שוין אפשר דריי טעג ווי דער פארמשפטער האָט אומזיסט גערופן זיין פריינטס נאָמען.

נאָדיאָ איז געווארן פארשטיינערט. דער הונט האָט אנפּע-הויבן אַ נייעס קאָמף מיטן פויגל, אָבער פון הינגער האט ער שוין געקעמפט גאנץ שוואַך, און באַקומענדיק אַ שטאַרקן קלאַפּ פון פויגלס שנאבל, איז ער פאַר זיין האַרס קאַפּ געפאלן טויט. סטראַנאווי איז אנגעקומען שוין ביי דער לעצטער מינוט, נאָך צייט האָבנדיק צו הערן פון אָפּשטאַרבנדיקנס מויל די לעצטע ווערטער:

„זייט געזעגנט, מיינע פריינט. כ'בין צופרידן, וואָס כ'זע אייך נאָך אַ מאָל. טוט תפילה פאַר מיינעטוועגן.“

אומזיסט האָבן סטראַנאווי און נאָדיאָ געגראָבן מיט די הענט די ערד; אומזיסט האָבן זיי ביז אין דער העלפט אויפ-געגראָבן דעם פאַרפייניקטן. ס'הארץ זיינס האָט שוין מער גישט געקלאַפט. נאָדיאָ האָט אנידערגעקניט און אָנגעהויבן תפילה טון. סטראַנאווי האָט צוריק פאַרשיט דעם טויטן קערפער, און נעבן אים האָט ער געלייגט זיין געטרייען הונט סירקאָ. אינדעם האט זיך איבערן סטעפּ געלאזט הערן אַ טויב קלאַפּעריי.

„קוק, נאָדיאָ, קוק! וואס איז עס דארט?“

„טאטארן! האט זי ארויסגעקרעכצט דערשראקן.“

דאס זענען געגאנגען די אוואנגארדן פון כאנס ארמיי. פּיגאסאָו האט מיט זיין טויט מציל געווען זיינע ביידע פריינט פון אַ פּריש אומגליק, דען ער האָט זיי מיט זיינע הילפּסרופן אַראָפּגעצויגן פון ברייטן וועג ווייט אַוועק אויף אַ זייטיק אָרט.

אויף אזא אופן זענען זיי אין טונקלקייט פון אוונט נישט בא-
מערקט געווארן פון שונא.

„איך מוז פארענדיקן די קבורה; כיוצא זיין קערפער
נישט לאזן אויף הפקר פאר וועלך און רויבטייל.“ האט סטרא-
גאוו געזאגט, פארשיטנדיק דעם פריינטס קבר. „אין איצט —
לאמיר גיין, גאדיאוי האָט ער זיך אָנגעוויפן ווען ער איז שוין
געווען דערמיט פארטיק.“

דער טראַקט איז געווען פאַרנומען מיטן שונאס חיילות
און מיט די אָפּאָזיץ, וואָס האָבן זיך געצויגן אין לאַנגע רייען.
סטראַגאָוו און נאָדיאַ האָפּן געמוזט גיין מיט זייטיקע שטעגן.
„פּאַרקירעווענדיק זיך אין דער זייט צו דרום-מזרח. זיי זענען
איצט ווייט געווען פון אירקוצק הונדערט מיט עטלעכע צענ-
דליק וויאָרסט. אָבער איז דען דאָס אַ מעגלעכע זאָך, אַז די
צוויי פאַרמאַטערטע און דערשלאָנגענע, דאָס יונגע מיידל און
דער אומגליקלעכער בלינדער, זאָלן אָנקומען אהין, גייענדיק
איבערן סטעפּ אויף קרוימע וועגן, פאַר דער אַרמי, וואָס רייט
אַהין אויף פערד מיטן גלייכן טראַקט!“

פונדעסטוועגן זענען זיי געגאַנגען, און דעם 2טן דע-
צעמבער האָט זיך פאַר זייערע אויגן אויסגעשפּרייט אַ ריזיק
וואסער — דאָס איז געווען דער בייקאַל!

דער בייקאר-און די אנגאר

די יעזשערע ביי קאל, אדער הייליקער ים, די גרעסטע יעזשערע פון דער גאנצער ערד (ערטערווייז דערגרייכט זי א טיפקייט פון 1400 מעטער), לויט איר גרויסקייט די דריטע פון דער רייע יעזשערעס פון טיף אזיע, מיט א היקף פון קרוב צו 2000 קילאמעטער, מיט א שטח פון א ערך 35000 קילאמע-טער, - איז א ריזיקער רעזערוואר פון זיסע וואסערן, וואָס פליסן אָהער אַריין פון אַ מענגע שטראָמיקע טייכן, צווישן וועלכע דער באַדייטנסטער איז אנגאר.

אויף דער אנגאראס ווילדע און וויסטע ברעגן, ווו צווישן די פעלזן נעסטן א אומגעהויערע צאָל פון מעוועס, קראָען און אנדערע פייגל, - האָט סטראָגאָון און באַדיאַן, ווי ס'האָט אויס-געזען, דערוואַרטעט דער טויט - שוין אזוי נאָנט צום ציל און נאָך אזאַ לאַנגע מאַטעריש אויף אַזאַ שווערן וועג!

וְעַד גִּירָה הָאֵט אָפֵר פֶּאָר זײ צוגעגרייט עפעס אַנדערש.
נאַדיאָ, וואָס איז געטראַגן געוואָרן אויף סטראָגאַווס הענט, און
זי האָט אים געדינט פֿאַר אויגן, האָט פֿלוצלינג אויסגעשרינגן:
„מענטשן!“

ער האָט אַ ציטער געטון:

„טאַטאַרן?“

„גיין! רוסן!...“

זי איז אויף זײַנע הענט געפֿאַלן פֿמעט אין חלשות פֿון
פֿריידיקע גערירטקייט. מען האָט זי שוין געהאַט דערזען.
זיי זענען ביידע פֿוגקט אָנגעקומען אין דער ריכטיקער רגע.
אַ גרופֿע אַנטלאָפֿענע פֿויערים מיט זייערע ווייבער און קינדער,
פֿאַרשידענע גזירים און פֿילגרימער פֿון ווייטע קאַנטן — אַלע
האַבן זיך דאָ צוזאַמענגעקליבן אויפֿן דאָזיקן אָרט, מיטן ציל
צודורכצוקריגן זיך קיין אירקוזק מיט דעם בייקאַל און מיט
דער אַנגאַראָ.

די פֿויערים האָבן צעשניטן גראָבע ביימער און האָבן
פֿון די קלעצער צוזאַמענגעקלאַפט אַ גרויסע טראַטווע, וואָס זאָל
אויף זיך אַרויפֿנעמען די דאָזיקע גאַנצע מאַסע מענטשן פֿון עט-
לעכע צענדליק נפשות. די דאָזיקע טראַטווע האָט געוואָלט אַוועק-
שווימען אויפֿן האַסטיקן שטראָם פֿון בייקאַל צו מערבֿ צו,
און דערנאָך — אויף די לויפֿעדיקע וואַסערן פֿון אַנגאַראָ. די
טראַטווע האָט געהאַלטן טאַקי ביים אָפֿשחימען. די מענטשן
האַבן אויף איר אַרויסגענומען סטראָגאַוון מיט נאַדיאַן. אַ אַלטער
מאַטראָז — אַ ערבֿסטער און אַ שווייגעדיקער — האָט איבערגע-
נומען די אָנפֿירונג אויף דער טראַטווע.

נאַדיאַ איז פֿון מאַסקײט באַלד איינגעשלאָפֿן מיט אַ שווערן
שלאָף. מיכאַיל איז שלאָפֿלאָז געזעסן נעבן איר פֿאַרטיפֿט און
זײַנע געדאַנקען. אַרום אים האָבן די מענטשן געשמוצט וועגן

דעם וואָס אין דעם יאָר ווערן פרי פארפרוירן די וואַסערן (די טעמפּעראַטור איז פּלוצלינג געפאלן ביז אונטערן זעראָ), וועגן די גרויסע קריעס, צווישן וועלכע די טראַטווע וועט זיך מוזן אַדורכשלאָגן. מ'האָט זיך געשראַקן פאַרד עס, אַז די אַנגעזאַמל-טע קריעס זאָלן נישט פאַרצווימען דעם וועג פאַר דער טראַטווע ביים אַרזיפשווימען אויף דער אַנגאַראַ. דערווייַל אָבער — ווי סטראַגאָו האָט געקאָנט דערוויסן זיך פון זייערע שמועסן — האָבן די קריעס אָפּגעשליעפּט דאָס דערנענטערן זיך צום אָפּלויף פון טיין, וואָס איז אייגנטלעך געווען פאַר די פאַסאַזשירן גאָר ווי געוונטשן, דען ס'איז געווען זיכערער צו-פאָרן ביינאַכט אויף די פאַליעס פון דער אַנגאַראַ, אין דער צייט וואָס אויף אירע ביידע ברעגן האָבן זיך אַרומגעדרייט די פיינטלעכע היילות. אין דער שטיילקייט האָבן איבערן ביי-קאָל אָפּגעקלונגען אונטערן הימל די שטימען פון די נזירים. וואָס האָבן געזונגען זייערע תפילות, אין וועלכע ס'האָט זין אומזיפהערלעך איבערגעחזרט: „געלויבט איז גאָט!...“

צו פאַרנאַכט צו איז מען צוגעקומען צום אָפּלויף פון דער אַנגאַראַ, און כדי צו פאַריכטן די טראַטווע, האָט מען זיך פאַרהאַלטן אין קליינעם פאַרט ליוועניטשאַיאַ, צווישן גראַ-ניט פעלזן. דער פאַרט איז געווען צוליב דער אינוואַזיע אינ-גאַנצן אָפּגעשטאַרבן. שפעטער ווען מען האָט זיך שוין געגרייט אַפּצושווימען פון ברעג, זענען פון א הייל וואָס ביים פאַרט ארויסגעלאָפן צוויי מענטשן, שרייענדיק און מאַכנדיק מיט די הענט צו די מענטשען אויף דער טראַטווע; דאָס האָבן יענע גערופן און געבעטן מען זאָל זיי מיטנעמען. פון זייער געשריי האָט זיך נאַדיאָ אויפגעכאַפּט.

„וואס איז געשעען?“ האָט סטראַגאָו זי געפרעגט.

„אונדזערע חברים פון די אוראלער בערג - די זשורנאליסטן“.

סטראָגאָוו האָט אַ ציטער געטון. ער האָט נישט געוואָלט, זיז מען זאָל אים דערקענען צווישן פרעמדע מענטשן. און דאָ גאָר זענען אָנגעקומען די דאָזיקע מענטשן, וואָס ווייסן ווער ער איז אינדעראמתן.

די זשורנאליסטן האָבן געוואָלט באַצאלן דעם מאַטראָז מיט גאָלד. גאָר יענער האָט טרוקן געענטפערט: „גייט אַרויף! דאָ באַצאלט מען גאָר מיט איינשטעלן זיך טייערן“.

„נאָדיא!“ - האָט שטיל געזאָגט אַ טראָגאָוו - „ווען זיי וועלן דאָ אַהערקומען וועסטו זיי צופירן צו מיר“.

„גוט“.

דער פראַנצויז מיטן ענגלענדער האָבן געשטראַלט פון שמחה. פאַרלאַנדיק דעם כאַנס אַרמיי, זענען זיי געוואָרן אָפּ-געשניטן פון טייך דינקאָ, צוליב דעם וואָס פון דרום-זייט האָט זיך אַרויסגערוקט דער דריטער טאַטאַרישער פליגל. צושלעפנדיק זיך ענדלעך צום דאָזיקן קליינעם פּאַרט ביי דער אַנגאַרא, האָבן זיי זיך שוין געהאַט מיאש געווען פון דער מעגלעכקייט אַדורכ-צורייסן זיך קיין אירקוזק, ווייל קיין שום אַדער טראַטווע האָט זיך פון לאַנג שוין דאָ נישט געפונען. און דאָ גאָר אומ-געריכט איז זיי אונטערגעקומען אַזאַ נעלעגנהייט.

פּלוצלינג האָט זשאַליווע דערפילט אויף זיין אַקסל עמעצנס אַ האַנט. ער האָט זיך אויסגעדרייט - און האָט פריילעך אויס-געשריגן. פאַר אים איז געשטאַנען די חנעוודיקע ליוואַנערן. זי האָט אים געגעבן אַ צייכן ער זאָל שווייגן, צוליבנדיק אַ פינגער צום שמאַלן מיילעכל. זשאַליווע האָט דעמדאָזיקן צייכן איבער-געזערט פאַר בלאַונטן, און ביידע זענען אַוועק גאַכן מיידל

איבער דער לענג פון דער טראטווע. מען קאָן זיך פאַרשטעלן די ביידעס פאַרווונדערונג, דערזענדיק פאַר זיך סטראָנגאָון, וואָס האָט, קײַט זייער איבערצייגונג, שוין לאַנג פאַדאַרפט זיין אויף יענער וועלט; און מען קאָן זיך אויך פאַרשטעלן זייער מיטגעפיל, דערהערנדיק פון מיידל, אַז די טאַטאַרן האָבן אים בלינד געמאַכט.

דאָס געשפרעך צווישן סטראָנגאָון און די זשורנאַליסטן האָט זיך געפירט גאַנץ לאַקאָניש.

„איך בעט פון אייך, מיינע הערן, צו פאַרהאַלטן אין געהיים מיין נאָמען און דעם כאַראַקטער פון מיין רייזע. איר וועט דאָס טון פאַר מיר?“

„ערן וואָרט אַז יאָ!“ האט זיך אנגערופן דער פראַנצויזן.

„דאס וואָרט פון אַ דושענטעלמאַן!“ האט פייערלעך באַ-

שטעטיקט דער ענגלענדער.

די ביידע זשורנאַליסטן האבן אינדערשטיל דערציילט סטראָנגאָון אַ זייער וויכטיקע ניס, אַז די דריי טאַטאַרישע פליגעלען האָבן זיך שוין פאַרייניקט און זיי מאַרשירן אויף אירקוזק.

איידער זשאַליווע איז זיך געגאַנגען לייגן, האט ער סטראָנגאָון געדריקט די האַנט:

„איך בעט ביי אייך אנטשולדיקונג, דערפאַר וואס כ'האב דעמאלט נישט געזעגנט זיך מיט אייך אין אישים; נאָר כ'האב זיך דעמאלט נישט פאַרגעשטעלט או איר... וועט שפעטער באַצייכענען מיט אזא שטארקן שמין דעם פּיסק פון דעם פארעטער אגארעוין.“

„איר האט מיך געהאַלטן פאַר א פחדן. איך נעם אויך דאס נישט פאַר אומגוט. אין אישים האב איך אויך זיך געמאכט מיט זיך אליין...“

אָנעקייענדיק האָט בלאַונט געזאָגט צו זשאַליווען:

„דאָס איז טוין איינמאָל אַ מענטש!“ כרגע דענק נאָך דעם-
דאָזיקן קיינערלעכן אויסדריק, וואָס איז מיר אַריינגעפאלן אין
אויסער בשעתן באַל אין קרעמל“.

וּשאַליחע האָט זיך פאַרטראַכט אויף אַ רגע, דערנאָך האָט
ער זיך אָנגערופן שטאַרק סענטימענטאַל:

„ער איז אַ שטראַלִעדיקער און אַ ברענעדיקער און אַ
הויכער, ווי די הייסע קוואַלן, וואָס בריוון ארויס פון טיפן אָפּ,
גרוגט פון בייקאַל. עפעס מאַדנע שיינע מענטשן וואַקסן אויס
פון פאַרטונקלטן באַדן פון דער רוסישער פּאָלקס-נשמה“.

די אייזבערג האָבן זיך פּסדר געריבן אָן די קלעצער פון
דער טראַטווע. די פּרומע נזירים האָבן שטיל געזונגען קאַפיט-
לעך תהילים. סטראַגאַוס און גאדיאָס נשמות האָבן זיך געוויגט
צווישן שרעק און האַמנונג. זיי האָבן זיך דאָך דערנענטערט צו
זייער ציד!

צווישן צוויי מיידלעך

ס'איז געווען די לבנה-באנייגונג. אכט אין אוונט האָט שוין אַ טיפע פינסטערניש איינגעהילט דעם הימל און דעם טאָל פֿון דער אַנגאַראַ. פֿון מיטן טיך האָט מען די ברעגן נישט געקענט דערזען מיטן אויג. דאָס איז געווען גאַנץ גינסטיק פֿאַר די אַנטלויפער, דען די צעשפרייטע אויף ביידע ברעגן טאַטאַרישע היילות האָבן זיי נישט געקענט דערזען.

צוליב פֿיל טעמים איז גוצלעך געווען אין דעם יאָר דאָס פֿריע רירן פֿון די קריעס. כאָטש די קריעס האָבן באַשווערט דאָס פֿאַרן אויף דער טראַטווע און האבן געברענגט דערצו, אז דער אָנפירער מיט זיין העלפער האָבן אומיפהערלעך גע־מוזט קעמפֿן מיט די אייזבערג מיט דער הילף פֿון גרויסע דרענגער — האָט פֿונדעסטוועגן זיך אויסגעוויזן, אז די נאַטור אַליין האָט פֿאַרזאַמלט די שטיקער אייז, כדי צו פֿאַרבאַריקאַן דירן פֿאַר די טאַטאַרן דעם וועג קיין אירקוזק. אויסער דעם

האָבן די ריזיקע שטיקער אייז פאַרשטעלט די פאַסאָזשירן פון דער טראַטווע פון שוואַס לאַקערנדיקע אויגן. די פאַסאָזשירן זענען איצט שטיל געווען; זיי האָבן אין האַרץ תפילה געטון... שלעכט איז געווען דאָס, וואָס די טעמפּעראַטור איז פּלוצלונג לינג געפאַלן. ס'האָט געפּלאָצט אַ פּראָסטיקער ווינט און האָט געשטאַכן אין פנים. זשאַליווע און בלאַונט זענען געוועזן צו-געדריקט איינער צום אנדערן און האָבן זיך געסטארעט קעגן-ווייטיק צו דערוואַרעמען זיך מיט דערדאָזיקער אנגלאָ-פּראַנציזיי-שער פאַרייניקונג... נאדיא און סטראגאח האבן איבערגעטראגן די פּראָסט אָן טענות, כאָטש זיי האָבן גאנץ שטארק געליטן דערפון. סטראָגאָוון האָט פאַרנומען נאָר איין געדאַנק: די אלץ מער אַנקומענדיקע קריעס זאָלן נישט פאַרהאַלטן די טראַטווע איידער זי וועט צושווימען צו אירקוצק. נאדיא ווידער האָט כסדר זיך פּאָרגעשטעלט אין איר פאַנטאַזיע דאָס בילד פון איר פּאָטער, וועלכן זי האָט שוין אזוי לאנג נישט געזעען, און האָט זיך געחורט אין געדאַנק די ווערטער פון איר פאַר-שטאַרבענער מוטער צום פאַטער. דערנאָך האָט זי זיך פּאָרגע-שטעלט ווי זי וועט ווייזן איר פּאָטער דעם העלדישן „ברודער“, וואס האט זי דא אהערגעברענגט, און וועט אליין נישט האָבן דאָס גליק צוצוועען דיִדאָזיקע רירגדיקע סצענע פון פּאָטערס מיט דער טאָכטערס טרעפן זיך! ביים דאָזיקן געדאַנק האָט איר שרעקלעך פאַרקלעמט ביים האַרצן.

זשאַליווע האָט, קוקנדיק אויף נאדיא, זיך אָנגעוואָפן צו בלאַונטן:

„פון איר וואָלט מען געקאָנט שאפן אַ פּאָעמע, ווען נישט די שרעקלעכע קעלט...“

בלאַונט האָט געענטפּערט:

„אויף דערדאָזיקער פּראָסט ווערט פארגליווערט אפילו
די פּראָזע פון זשורנאליסטישע איינמאלן...“

פלוצלונג האָט די פינסטערניש אדורכגעריסן אַ רוֹיט
פייער. דאָס האָבן געברענגט די דערפער און וועלדער פון דער
סביבה. די אָפּשפּיגלונג פונם פייער אויף די פּילקאנטיקע אייז.
קרישטאָלן, וואָס זענען געשווימען אויפן וואַסער, האָט געשאַפן אן
אויסטערליש כישופדיק בילד.

מיט דידאָזיקע שרפות איז פאַרבונדן געווען אַ ניי גע-
פאר. זשאָליווע האָט וועגן דעם זיך דערוואַסט און האָט דאָס
צווייטן געגעבן זיין קאָלעגע. ביים אַראָפּהאַָן די האנט אין
וואסער אריין האָט ער דערפילט, אז דאָס וואסער איז עפעס
פעט און קלעפיק, האט ער די פינגער אויפגעהויבן צו דער
נאז — און ער האט זיך אפגעשאקלט פון שלעכטן ריח, וואס
ער האט דערפילט.

„קאָלעגע!“ — האט ער אויסגערופן צו בלאונטן — „מיר
שווימען אויף אַ פאַליע פון נאַפט.“

ביידע האָבן אינדערשטיל אָנגעהויבן אַדורכשמועסן זיך.
זיי האָבן געפרווט צו טרעפן דידאָזיקע רעטעניש. צי האָט עס
פון אַ אונטערוואַסערדיקן אַרטעזיאנישן ברונעם אַרויסגעקוועלט
אַ נאַפטקוואַל? אַזא זאך טרעפט זיך אויפן קאָספישן ים אָדער
אויף די כינעזישע יעזשערעס... זאָל הייסט עס אירקוזק האָבן
אויטערגענומען אַזא מין ריזיקאַליש פאַרטיידיקונגס-מיטל? צי די
טאַטאַרן האָבן גאָר נאָכגעטון די באַק-קיניגישע* פאַרערער
פון פייער — ביי העלכע ס'איז אַ מינהג אנצוצינדן אויפן טייך
פליסנדיקע נאַפטשטראָמען — און האָבן אויסגעגאַסן נאַפט אויפן

(* באַק-קיניג — אַ שטאַט אין אינדיען)

וואסער, כדי אין א פאסיקן מאמענט אים אונטערצוינדן און
לאָן אים פייער ביז אירקוצק?

די זשורנאליסטן האָבן זיך נישט געשראָקן פאַר א אומ-
פאַרזיכטיק באגיין זיך מיט פייער אויף דער טראטווע, ווייל די
פאסאזשירן האָבן קיין ליכט נישט אנגעצינדן. ס'איז אָבער גע-
ווען א מורא, אז א פונק פון ברענענדיקן וואַלד ביים ברעג
זאָל נישט אַרייגפאלן אין טייך אַרײַן. נאָר זיי האָבן באַשלאָסן
נישט צו דערציילן וועגן דערדאָזיקער סכנה, וואָס איז דאָך
נישט געווען אַ באַשטימטע זאַך, די אומגליקלעכע פאסאזשירן,
כדי נישט איבערצושרעקן זיי. וואָרום אויסמיידן באַצייטנס די
סכנה האָט מען לאָך סיי-ווי נישט געקענט, און אין פאַל פון
אַ אומגליק איז ווידער געווען נאָר איין עצה: אַריינצושפּרינגען
אין טייך אַרײַן און צו שווימען אונטערן נאפט ביז אום ברעג.
„נאָר איינער פון אונדז וועט זיך נישט קענען ראַטע-
ווען“ — האָט טרויעריק געזאָגט בלאַונט. ער האָט געמיינט דעם
בלינדן סטראָנגאָוון.

נאָר גיך האָט זיך אָנגערוקט אַ נייע, גענטערע געפאַר.
בלאָונט מיט זיין שאַרף אויג האָט דערזעען, ווי אויף די אייז-
בערג פאַר דער טראטווע רוקן זיך פאַרביי עפעס גראַע גע-
שטאַלמן.

„טאטארן!“ האָט ער אָנגעוויזן אויף זיי דעם מאַטראָז מיט
שרעק אין זיין שטים.

„ס'איז נאָך נישט אַזוי שלעכט!“ — האָט אים יענער גע-
ענטפּערט: „דאָס זענען נאָר וועלף, נאָר מיוועט דאַרפן זיך
ווערן קעגן זיי. אָבער גאַנץ שטיל, אָן קלענסטן גערויש“.

און ווירקלעך האָבן פאַלד די הונגעריקע וועלף אָנגע-
הויבן צו באַפאַלן די טראטווע. די מאַנספּערשוינען האָבן פאַר-
שטעלט די גרופּע פרויען און קינדער, וועלכע מען

אריינגענומען אינדערמיטן, און גלייכצייטיק האָבן זיי אנגעהויבן צו קעמפן מיט די וועלף. דער קאמף איז געווען זייער א שווערער, דערפאר וואָס מען האָט נישט געטאָרט זיך באנוצן מיט הייס געווער, און מען האָט געקעמפט בלויז מיט דרעגער און מעסערס. דער פראנצויז מיטן ענגלענדער האָבן אויך נישט געבטלט. זייערע הענט זענען געווען צעריסן פון וועלפן. שע נעגלאן ציין, אָבער אויך באַפעקט מיט בלוט פון די רויב-היות.

שווער איז געווען דער קאמף! דעם אָרט פון די דער-הרגעטע האָבן פאַרגומען פרישע סטאָדעס וועלף.
„ס'נעמט דאָך גאַרנישט קיין סוף!“ האט זשאָליווע אויס-געשריגן פארצווייפלט.

סטראָגאָוו האָט בלינדערהייט זיך גערוקט איבער דער טראַטווע, האָט מיט די הענט אָנגעטאפט די פירפֿיסקע שוואים און האָט מעכטיק געשניטן זיי אויף רעכטס און לינקס. אָבער אָט זענען צענדליקער געוואָלטיק ריזיקע וועלף ארויפגעשפרונגען אויף דער טראַטווע. זיי האָבן געפינקלט מיט זייערע ברענע-דיקע אויגן, האָבן אויפגעפונט גיריק זייערע פֿיסקעס מיט אַ גיריק געוואָיעריי. די פארטיידיקער פון דער טראַטווע זענען שוין מיד געוואָרן... ס'האָט געדראָט מיט אַ קאַטאַסטראָפּע... נאר פּלוצלינג איז אַ געשען! די חיות זענען אראפּ-געפאלן פון דער טראַטווע און פון די אייובערג; זיי זענען גיך פאַרשוונדן געוואָרן פון ברעג...

באָד האָט זיך אויפגעקלערט די סיבה פון די וועלפֿס אַנטלויפן: די טראַטווע האט זיך דערנענטערט צו פייער. ס'האט געברענט דער ישוב פּאַשאָווסק. די וועלף האָבן, פאַרשטייט זיך, דערשראָקן זיך פארן פייער און האבן געמאַכט פליטה.
אבער דאסדאזיקע רעטונגס-פייער האט ווידער אנגעזאגט

די אַנטלויפער וועגן אַ ניי געפאַר! די טראַטווע איז שוין איצט געשווימען אין פאס, וווּ ס'האט אפּערירט דעם שונאס ארמיי. עס האבן געברענט אַ סך הייזער — אַ גאַנצע שטאט! ס'האט זיך געהערט דאס ווילדע געשריי פון די אונטערצינ-דער. זשאליווע און פּלאונט האבן זיך שטארק דערשראקן, דען זיי אליין האבן דאך נאר געוואוסט וועגן גרויסן אומגליק, וואס שטייט פאַר די טראַטווע אפילו פון איין פונקט. אויסער דעם האט דאס ליכט פון די שרפות געקענט העלפן די זעלנער צו באמערקן די אנטלויפער.

נאר צום גליק האבן די איינבערג פארשטעלט די טראַטווע. מען איז ענדלעך אריבער דעם שרפות-פאס און מען איז שוין ווידער געשווימען צווישן צוויי פינסטערע ברעגן. אך, ווען ס'גייט זיך אַזוי איין דידאָזיקע מענטשן אונזוק מען בשלום קיין אירקוצק איידער ס'וועט אנהייבן טאגן! זאל נאר די טראַטווע נישט פארהאלטן זיך אין מיטן וועג...

אבער דידאָזיקע האפנונג איז געווארן צונישט. פּלוצלינג איז די טראַטווע געבליבן שטיין פאר אַן איינמויער און האט שוין אויף קיין פאל זיך נישט געקענט רירן ווייטער. מיכאיל סטראגאו, וואס האט זיך נאך פריער געריכט אויף דעם, איז צו צו נאדיאן און זי שטייל געפרעגט:

„ביסט גרייט?"

„גרייט!" האט זי אפגעענטפערט, פונקט ווי דעמאלט

אויפן פּראָם.

פּלוצלינג האָבן זיך געלאָזט הערן פון די ברעגן ווילדע געשרייען. ס'האט אנגעהויבן אויפצושיינען אַ גראָ באגיגענליכט. די זעלנער-האַבן דערזעען די טאטווע. פון רעכטס און פון לינקס האָט זיך אנגעהויבן שיטן א האגל קוילן אויף די אומ-גליקלעכע פאסאזשירן. זייער גורל איז שוין געווען באשטימט:

פון יעדן ברעג האט צו זיי געקוקט דער טויט.
נאדיא! פיר מיך — האָט סטראָגאָו אויסגעשריגן — און
גיב אַכטוגג, אז מען זאָל אונדז נישט באַמערקן, ווי מיר גייען
אַראָפּ.

צוויי מענטשלעכע סילוועטן האָבן זיך אַראָפּגעגלייטש פון
ראַנד פון דער טראַטווע און זענען פלינק אַריין צווישן די
אייזבערג. קוילן זענען זיי נאָכגעפליגן, אָבער זיי האָבן זיך
אַפגעשלאָגן אָן די אייזיקע ווענט. ביידע אַנטרינענע זענען אַ
לענגערע צייט געגאַנגען פאַר׳ס אויף די אָנגעזאַמלטע אייזשטי-
קער, ביז וואַנען זיי זענען ענדלעך צוגעקומען ביז דאָרטן, חו
ס׳האָט זיך פאַר זיי חידער אויסגעשפרייט דער גלאַטיקער וואַ-
סערשפיגל. פונדערווייטנס האָבן זיך דערטראָגן צו זייערע אוי-
ערן אַ פייסעריי פון קוילן און קרעכצן פון די אומגליקלעכע.
אונדזערע ארימע חברים! האָט נאָדיא געזיפצט.

זיי זענען אַרויף אויף אַ אייזשטיק, וואָס איז געווען אָפּ-
געזונדערט פון דער צוזאַמענגעקוועטשטער מאַסע אייז. דער
שטראָם האָט זיך דאָ אַוועקגעדרייט אין אַ זייט; די פאַרזאַמלטע
קריעס, וואָס האָבן זיך אָנגעקלאַפט אָן די ברעגן, האָבן גע-
שאַפן אַ וואַסערווירבל. דאָס אייזשטיק האָט סטראָגאָוון מיט זיין
חברטע גיך אַוועקגעטראָגן.

„איך זע פייערלעך פון פיל הייזער“, האָט נאָדיא גע-
זאָגט. „דאָס מוז שוין אפשר זיין אירקוזק!“

אינדעראמתן האָבן זיי זיך געפונען שוין נישט מער ווי
אַ האַלב וויאָרסט ווייט פון זייער אַזוי געגאַרטן צייל!
„ענדלעך!“ האָט סטראָגאָו געשעפטשעט טיף גערירט.

און אינדעם האָט נאָדיא אַרויסגעלאָזט אַ גרויס געשריי.
סטראָגאָו האָט זיך ביים דאָזיקן געשריי געגעבן אַ דריי אויס; —
ער האָט זיך אויסגעגלייכט און אויסגעצויגן די הענט אין

דער ריכטונג צו דער שטאָט. זיין געשטאל, אינגאנצן באַגאָכן
מיט אַ בלאַלעכן אָפּשיין, האָט אויסגעזען ווי אַ סטאַטוע, וואָס
דריקט אויס שרעקלעכן אַנגסט. די אויגן זיינע האָבן זיך ווי
געפנט אָקעגן דער ליכט — און ער האָט אויסגעשריגן:
„אַן! גאָט אַליין איז קעגן אונדז!“

אירקוצק

אירקוצק, די הויפטשטאָט פון מורח-סיביר, מיט אַ באַפעל-
קרונג פון דרייסיק טויזנט שטענדיקע איינוווינער, ליגט אויפן
רעכטן ברעג פון טייך אנגארא. די דאָזיקע שטאָט וואַרפט זיך
אין די אויגן מיט אירע מאַלעריש צעוואַרפענע הייזער איבער
באָרגפלאַכן. איבער אַלע שטאָט-געביידעס שטייגן אַריבער די
טורעמשפיצן פון דער פראַוואַסלאָווער קאַטעדראַלע. די קופאַלן
פון די גראָקנטורעמס, די מינאַרעטן די יאַפּאַנישע געביידעס,
דאָס אַלץ גיט צו דער שטאָט אַן אַריענטאַליש אויסזען. דער
ביזאַנטישער סטיל און דער כינעזישער סטיל מיטן זיך גאַנץ
אינטערעסאַנט אויס מיטן פיינעם אייראָפּעישן געשמאַק, וואָס
טראָגט אויף זיך רעם סטעמפל פון פאַריזער נייעסן סיי אין
כאַראַקטער פון די הייזער און סיי אין דער גאַסן-באַוועגונג.
אין דער צייט ווען ס'האַבן פאַסירט די אַלע געשעענישן
פון דערדאָזיקער דערציילונג, האָט אָט די הויפטשטאָט פון גע-

בעראל-גובערנאטאָר און גרויסער האַנדלס-צענטער געפולטירט מיט אַ דרייפאַך שטאַרקער לעבן, ווי געוויינלעך, דערפאַר וואָס אַהער זענען זיך צוזאַמענגעקומען גרויסע מאַסן אַנטלאָפענע, פּדי צו געפינען שוין הינטער די פעסטע מויערן, וואָס זעיען געהיטן געוואָרן דורך אַ גרויסן גאַרניזאָן פון אַ פּולק סאָלדאַטן און אַ קאַרפּוס זשאַנדאַרן.

אין אירקייזק האָט זיך פאַרמאַכט דעם צאַרס ברודער, דער גרויספירשט, פון אָנהייב אינוואַזיע אָן; זינט ער האָט זיך וועגן דעם דערוואַסט, צוריקקומענדיק פון דער רייזע ביים אָכאַצ-קיסן ים, וועלכע ער האָט געמאַכט צוליב פּאָליטישע טעמס. אין קורצן איז ער אינגאַנצן געוואָרן אָפּגעריסן פון איראַפּע.

דער גרויספירשט האט זיך פארהאלטן קאלטבלוטיק. ער האט לויט דער מעגלעכקייט אָרגאַניזירט די פאַרטיידיקונג. ער האָט געוואַסט וועגן די מפרלות פון די רוסישע מיליטער-אַפּטיי-לונגען, וואָס זענען אין באַצוג צום שוואַס גרויסע מחנות געווען אַ מינדערהייט. ער האט אויך געוואַסט, אַז מען קאָן נישט שטאַרק רעכענען אויף שנעלער הילף פון איראַפּעיש רוסיאַנד. אָבער ער האט באַשלאָסן נישט אָפּצוגעבן די הויפטשטאָט אויף קיין פּאַל, און אויסצוהאלטן די באַלאַגערונג ביזן לעצטן אָטעם.

די אָנגעלאָפענע באַפעלקערונג האט מיט זיך מיטגעברענגט אין שטאָט אריין גרויסע זאַפּאַסן שפייז און געווער.

לויטן באַפעל פון גרויספירשט האט מען צעשטערט צוויי בריקן, וואָס האָבן געפירט צו אַ פאַרשטאָט ביים ברעג, וווּ ס'גיטן זיך צונויף די בייזע טייכן אירקייז און אנגאַרא, דערפאַר וואָס דעם-דאַוין קוואַרטאַל איז נישט מעגלעך געווען צו פאַרטיידיקן. די ציווילע באַפעלקערונג — סוחרים, דאַרפּסלייט, פאַרשיקטע — אין וועלכער דער גרויספירשט האָט דערוועקט פאַטריאָטישע געפילן,

האָט צוגעהאלפן די זעלנער שיטן אָקאָפּעס, גראָפן ראָוון און באַפעסטיקן די פּאָרטן.

דער דריטער טאַטאַרישער פּליגל, וואָס האָט באַלאַגערט אירקוזק, איז געווען צו שוואַך, אַז ער זאָל קענען נעמען די שטאָט מיט א שטורמישן קאַמף. די באַלאַגערער האָבן געוואַרט אויפן אָנקומען פון די צוויי אַנדערע פּליגלען פון פעאַפּאַר-כאַנען, דעם 25-טן סעפטעמבער האָבן זיך אַלע דריי אַרמיען פאַרייניקט. די באַלאַגערטע האָבן דיִדאָזיקע פאַרייניקונג מיט גאַרנישט געקענט שטערן.

איצט האט מיט די באלאגערונגס-אַפּעראַציעס אנגעפירט אַ אומבאַקאַנטער פּאַרן גרויספירשט רוסישער אָפיציר, א גוט רוטינירטער אינוזשעניער — איוואן אגארעוו. ער איז גענייט גע-ווען אָנצוהייבן א רעגולערע באַלאַגערונג, ווייל פּדי צו נעמען די שטאָט מיט שטורעם האָט ער געהאט צו ווייניק האַרמאַטן און שוין צו ווייניק מיליטערישע קרעפטן. צווייטנס, האָבן די צוויי פרוון איינצונעמען די שטאָט אָנגעטראָפּן אויף אַ עקשנות-דיקן ווידערשטאַנד פון שטאָטישן גאַרניזאָן מיט דער ציווילער באַפעלקערונג — און האָבן זיך געענדיקט מיט גרויסע פאַרלוסטן פאַר די שטורמער.

אַבער ווען די באַלאַגערונג זאָל דויערן אַ לענגערע צייט, וואָס איז מעגלעך געווען צוליב דער גרויסער ענערגיע און די ריזיקע זאַפּאַסן שפּייז פון די באַלאַגערטע, וואָלט דאָס געדראָט מיט אַ קאַטאַסטראָפּע פאַר די טאַטאַרן. אָגאַרעוו האָט אויך געוויסט, אַז רוסישע אַרמיען האָבן שוין אַרויסגעמאַרשירט פון יאַקוצקער גובערניע אויף צו העלפן דער שטאָט, און אַז די-דאָזיקע אַרמיען האָבן זיך שוין קאַנצענטרירט ביי דער לע-באַ און אין פאַרלוף פון זעקס טעג קענען זיי אַרומרינגלען די טאַטאַרן פון היצטן. דערפאַר האָט אָגאַרעוו געזוכט, אַז

די שטאָט מוז גענומען ווערן פריער, איידער ס'וועלן אָנקומען
די רוסישע הילפס-קרעפטן, דען צוריק אָפנעמען אירקוזק ביים
שונא, וואָס האָט זיך באַפעסטיקט אין די פעסטונגען, וואָלט
שוין געווען אַ גאַנץ שווערע אויפגאַבע.
דערפאַר האט אָנאַרעוו באַשלאָסן זיך צו באַנוצן מיט אַ
שפיצל: צו געמען די שטאָט דורך פאַרראַט. ער איז טאַקי
אויך באַלד צוגעטרעטן צום אויסטירן דעם טייוול־אַנישן פּלאַן.

דעם 2-טן אָקטאָבער אין אָונט איז אין זאָל פון שענסטן
אירקוזקער פּאַלאַץ פּאַרגעקומען אַ גרויסע מיליטערישע באַראַ-
טונג, מיט וועלכער ס'האָט אָנגעפירט דער גרויספירשט אַליין.
„נישט קוקנדיק אויף דער שווערער לאַגע — האָט דער
גרויספירשט אָנגעהויבן, אָנווייזנדיק דורכן פענסטער אויף די
פּאַדערשטע פּאַזיציעס פון דער באַלאַגערונגס-אַרמיי — פארליר
איך פונדעסטוועגן נישט די האָפנונג, אַז מיר וועלן דיִדאָזיקע
האַרדין פאַרטרייבן אָפּן אונדזער שטאָט. אין דעם פאַרזיכערט מיר
די פאַטריאָטישע שטעלונג פון דער באַפעלקערונג, אַ דאַנק
גאָט — מיר ליידן דערווייל נישט קיין הונגער, מיר ליידן אויך
נישט פון קיין עפידעמיע. אין אַ זעקס טעג אַרום — אָנוי רעכנן
איך אויפן סמך פון דער לעצטער טעלעגראַמע — דארפן מיר
באַקומען די הילפס-קרעפטן. זאלן זיי נאָר נישט פאַרהאַלטן
אין וועג די פרעסט און שנייען...”

ער האָט זיך געווענדעט צום גענעראַל וואָראָנצאָוו:
„מארגן וועלן מיר באַקוקן די ארבעט אויפן רעכטן ברעג
אנגארא; אויפן טייך זאל האבן זיך באוויזן א גרויסע מענעג
אייובערג... דאס באוורויקט מיך א ביסל, פון דערדאָזיקער זייט
נענען מיר נישט גענוג באפעסטיקט“.

דער צנווענדער טאָרשטייער פון די מוחרים האָט זיך
אַנגערופן:

„איינער הויכקייט זאָל באווייליקן צו נעמען אין אַכט, און
דידאָזיקע דערשיינונג איז דאָ ביי אונדז אַגאַנץ געוויינלעכע
אין דער איצטיקער צייט פון יאָר. כ'האב שוין געזען, און די
טעמפּעראַטור איז אראָפּגעפאַלן אונטערן זעראָ ביז 30 און 40
גראַד, און די אַנגאַראַ איז פונדעסטוועגן נישט פאַרפּוירן גע-
וואָרן אין גאַנצן — אזוי שטאַרק זענען אירע פאַליעס. כ'בין
זיכער, און פון דער זייט פון טייך וועט דער שונא נישט זיין
ביכולת אריינצודרינגען אין שטאַט אַריין, וועלכע ווערט פאַר-
טידיקט דורך דער באַפעלקערונג מיט אַזאַ איבערגעגעבנהייט.“

„איך וויל טאַקי דערלאָנגען אייער פירשטלעכע הויכ-
קייט — האָט געזאָגט דער פּאָליצייסטער — אַ ביטע פון...“
„פון וועמען?“ האָט איבערגעפרעגט דער גרויספירשט,
צוליב דער נישט דרייסטקייט פון יענעם.

„פון 500 פּאָליטישע פאַרשיקטע, וואָס געפינען זיך אין
שטאַט. ס'זענען פאַראַן צווישן זיי דאָקטוירים, פּראָפּעסאָרן, לע-
רער... ביז איצט האָבן זיי מיט דער ערלויבניש פון אייער
פירשטלעכער הויכקייט אַנטיילגענומען אין דער פאַרטיידיקונג
און האָבן אַרויסגעוויזן זייער פאַטריאָטיזם.“

„וואָס פאַדערן זיי?“

„זיי ווילן שאַפן אַן אייגענעם טויט־קאַרפּוס. דאָס זענען
די בעסטע זעלנער!“

„זיי זענען מיט דער גאַנצער נשמה רוסן!“ האָט געזאָגט
מיט געפיל דער גרויספירשט. „איך קאָן זיי נישט אָפּוואַגן דאָס
רעכט צו שלאַגן זיך פאַרן פּאַטערלאַנד. אָבער וווּ וועלן זיי
נעמען אַ פּאַסיקן אַנפירער?“

„ס'איז דאָ צו זעלכער, וואָס האָט זיך שוין נישט איינמאָ
אויסגעצייכנט.“

„אַ רוס?“

„יאָ. פֿון דער באַלטישער פּראָווינץ. ער הייסט וואַסילי
פעדאָר.“

דערדאָזיקער פעדאָר איז געווען נאָדיאָס פּאָטער. מיט זיין
איבערגעגעבן היילן די פּאַרשיקטע האָט ער זיך ערוואָרבן יעדנס
סימפּאַטיע; איצט האָט ער מיט זיין איבערגעגעבן קעמפּען קעגן
שונא אַלע באַגייסטערט און דערוועקט און יעדן העלדישע קרעפּטן
און מוט. ער האָט דאָס געשאַפּן די אידעע וועגן אָרגאַניזירן
אַ באַזונדערן קאָרפּוס. נישט קלערנדיק דאָבוי, צוליב זיין עניוּות,
צו פּאַרנעמען דעם פּאַסטן פֿון אַ קאָמענדאַנט.

„שוין לאַנג איז ער אין אירקוזק?“

„שוין צוויי יאָר; ער פירט זיך דאָ אויף מוסטערשאַפּט...“

„גלייך אים פּאַרשטעלן מיר!“

אין אַ האַלבע שעה שפּעטער איז פּאַרן גרויספירשט געשטאַ-
נען וואַסילי פעדאָר. ער פּאַר איז געווען הויכגעוויקסיק, פֿון אַ יאָר פּער-
ציק, מיט אַ לאַנגער באַרד, מיט אַן ערוסט און אומעטיק גע-
זיכט, וואָס האָט אויף זיך געטראָגן שפּורן פֿון ליידן און קאַמף.
די געזיכטסצוגן זיינע האָבן דערמאַנט אין די געזיכטסצוגן
פֿון זיין טאכטער. ער האט פֿון נאדיאס בריוו געוואוסט, אז —
נאכן טויט פֿון דער מוטער — האט זי געזאלט ארויספֿאַרן צו
אים דעם 10-טן יולי. די אינוואזיע האט זיך אנגעהויבן דעם
15-טן יולי. וויבאלד נאדיא איז ביז אהער נישט אנגעקומען,
אויסמיידנדיק דעם שונא, הייסט עס, אז זי איז אריינגעפאלן
אין זייערע הענט. דער באַזונדער פּאַטער וועגן גורל פֿון
זיין טאכטער האט געברענט מיט אַ צווייפּאַכער שונאה צו די
ווילדע טאַטאַרן.

„וואסילי פעדאָר! צי פאַרשטײען די ינע חברים, אָז זיי ווילן אויף זיך נעמען די פליכט איינצושטעלן סײַעבן אין די ערשטע רייען, אָפּצוגעבן סײַעבן אַלע ווי איין מענטש?“

„זיי ווייסן. דערפאַר ווילן זיי שאַפן דעם טויט־קאַרפּוס.“

„און זיי ווילן דיר האָבן פאַר אַ אָנפירער?“

„מיר?“

„וויאָס מקריב זיין דיין לעבן?“

„אויב ס׳איז פאַר רוסלאַנד נייטיק — יאָ!“

„קאָמענדאַנט פעדאָר: טון איצט אָן ביסטו נישט מער

קיין פאַרשיקטער!“

„וויאָזוי וועל איך קענען זיין דער אָנפירער פון די, וואָס

זענען נאָך פאַרשיקטע?“

„פון איצט אָן זענען זיי שוין אויך מער נישט קיין

פאַרשיקטע!“

דער גרויספירשט האָט געוואוסט, אָז זיין ברודער וועט מיט זיין צאָרישן מאַניפעסט פאַשטעטיקן דעמדאָזיקן אורטייל, אין וועלכן די קלוגע גערעכטיקייט איז פאַרייניקט מיט אַ גוטע פּאָליטיק. ער איז געשטאַנען ביים פענסטער און האָט געקוקט אויף די ברענענדיקע הייזער פון דער פּאַרשטאַט. דערנאָך האָט ער געווענדעט דעם בליק אויף די אייזבערג, וואָס זענען געשווימען אויף די פּאַ-רויטלטע פּאַליעס אין האָבן געבלישטשעט מיט פאַרשידנפאַרביקע שטראַלן. ווערנדיק פאַשיינט פון די פּלאַמען פון די ברענענדיקע הייזער — און אַזוי שטייענדיק האָט ער זיך פאַרטראַכט...

ער איז געווען אַליין. וואָסילי פעדאָר איז שוין געהאַט אַזעלכע גאַנגען; ס׳האַבן זיך שוין אויך געהאַט פּאַנאַנדערגעגאַנגן גען די מיטגלידער פון קריגס־ראַט.

אינדעם האָט זיך געהערט אַ גערויש ביי דער טיר. ס׳איז

אריינגעקומען דעם גרויספירשנס אדיוטאָנטי... ער האָט גיט
א פרייד אין דער שטים געמאָלדן:
— אייער פירשטלעכע הויכקייט! ס'איז אָנגעקומען א קור-
'ער פון זיין קייוערלעכן מאיעסטעט!"

דער צארישער קוריער

די שטאבס-אפיצירן זענען נאָכן ארויסגיין פון דער בא-
ראטונג געשטאנען ביים איינגאנג פון פאלאץ שטארק אומגעויל-
דיק און ווי עלעקטריזירט. זיי האָבן דערווען דעם צארישן
קוריער... ווען זיי וואָלטן זיך געווען פארטראכט וועגן דעם,
וואָלטן זיי דאָס געהאַלטן פאר א אוממעגלעכקייט...
דער גרויספירשט האָט זיך שנעל דערנענטערט צום
אדיוטאנט:

„א קוריער פון צאר? ברענג אים שוין אהער“.
באלד איז אריינגעקומען א מענטש, וועמענס פנים ס'האָט
אויסגעדריקט שטארקע מידיקייט. ער איז געווען אָנגעטון אין
אן אנציג פון א סיבירישן פויער, אינגאַנצן צעריסן און צעלע-
כערט פון קוילן. א ווונד, וואָס האָט זיך שלעכט פארהיילט,
האָט מיאוס געמאכט זיין לינקע באק; די צעריסענע שטיינער
אויף זיינע פיס האָבן עדות געזאָגט וועגן א לאנגן און שווערן
וועג, וואס איז געווארן אדורכגעמאכט צופוס.

„אייער פירשטלעכע הויכקייט? האָט ער אויסגעשריגו
נאָך שטייענדיק אויף דער שוועל.

„דו ביסט א צארישער קוריער?“

„יא!“

„פונוואָנען?“

„פון מאַסקווע.“

„ווען ביסטו ארויסגעפאָרן?“

„דעם 15-טן יולי.“

„דיין נאָמען?“

„מיכאַיל סטראַגאו.“

דאס איז געווען דער חוצפהניק איוואן אָגארעוו. ער
האָט אויסגענוצט די געלעגנהייט, וואָס קיינער האָט אים דאָ
נישט געקענט.

דער גרויספירשט האָט מיט א האנטבאוועגונג געהייסן
ארויסגיין די אָפיצירן, וואָס האָבן מחמת דער אויפֿרעגונג,
פאָרגעסנדיק אין דער עטיקעטע, זיך אריינגעשטופט אין זאל
אריין נאָכן קוריער.

דער גרויספירשט איז געבליבן אליין מיטן פאלשן סטראַך-
גאָון. אָפּמעסטנדיק דעם „קוריער“ מיט אַ פּאָרשנדיקן בליק,
האָט ער זיך צו אים אָנגערופן:

„וווּ איז דער קייזער געווען דעם 15-טן יולי?“

„אין דער נאַכט פון 14-טן אויפן 15-טן יולי — אין

קרעמל אויפן באַל.“

„האָסט פון אים אַ בריוו?“

„אַט איז ער!“

דער גרויספירשט איז מיטן בליק אַדורגעלאָפן דעם לאַ-
קאָנישן בריוו.

„דער בריוו איז דיר איבערגעגעבן געוואָרן אין דעם“

דאָזיקן צושטאַנד?

„ניין. איך האָב מיט אַ כיוון אָפּגעריסן דעם קאַנווערט, כדי אַז אין פּאַל ווען מען זאָל מיך רעוידירן, זאל איך קענען פּאַרמאַסקירן דעם כאַראַקטער פון בריוו.“

„ביסט אריינגעפאלן אין געפאנגענשאפט?“

„יא, אויף אייניקע טעג. דערפאר קום איך ערשט דעם 2-טן אָקטאָבער, נאָך 79 טעג וואַנדערן. כוואָלט דאָ באַדאַרפט ויין שוין פון לאַנג.“

דער גרויספירשט האָט מיט כוונה געליינט די אים גוט באַקאַנטע האַנטשריפט פון זיין ברודער דעם צאַר. דער אומ-צוטרוי פון דער ערשטער מינוט איז פאַרשווונדן. דער בריוו איז געווען אַ אמתער, דער מענטש, וואָס האָט אים געברענגט האָט געגעבן ריכטיקע תשובות. די ידיעות זענען געווען העכסט וויכטיקע.

„מיכאַיל סטראַנגאָוו, דו ווייסט דעם אינהאַלט פון בריוו?“

„איך ווייס! איך האָב מיר געמוזט גוט איינחזרן דעם“

דאָזיקן אינהאַלט אין זכרון, כדי צו קענען אים איבערגעבן פון אויסווייניק אייער פירשטלעכער הויכקייט אין פאַל, ווען מען זאָל מיר דעם בריוו צוגעמען.“

„צי ווייסטו, אַז דער בריוו באַפעלט אונדז צו שטאַרבן,

איידער איבערצוגעבן די שטאָט דעם שונא?“

„איך ווייס.“

„צי ווייסטו, אַז דער בריוו איז מודיע וועגן אַרויסמאַרש

פון אונדזער מיליטער מיטן ציל אָפּצוטרײַבן דעם שונא?“

„איך ווייס... אָבער דערדאָזיקער אַרויסמאַרש איז נישט

פאַרווירקלעכט געוואָרן.“

„וואָס מיינסטו דערמיט צו זאָגן?“

„איך רעד וועגן אישים, אַמסק אין טאַמסק, ווו אונדזערע
זענען געוואָרן באַזיגט.“

„אַבער אונדזערע קאַזאַקן-פּוֹלַקן האָבן זיך דאָך נאָך נישט
צוזאַמענגעשטויסן מיטן שוואַ!“

„פיל מאָל, אייער פירשטלעכע הויכקייט!“

„און זענען אָפגעשטופט געוואָרן?“

„ליידער! מחמת דער איבערגעוויכט אין קרעפטן פון די

טאַטאַרן.“

„וו זענען פאַרגעקומען די דאָזיקע צוזאַמענשטויסן?“

„הינטער קאַליוואַן, הינטער טאַמסק.“

ביז איצט האָט ער גערעדט אמת. נאָר פּדי צו דערשלאָגן

דעם מוט פון אירקוזק, האָט ער מגום געווען דעם זיג פון

עמירט אַרמייען. דערפאַר האָט ער צוגעגעבן אַ ליגן:

„און ס'דריטע מאָל — הינטער קראַסנאַיאַרסק.“

„אַ אָט יענער קליינער צוזאַמענשטויס?“

„דאס איז געווען אַ שלאַכט.“

„אַ שלאַכט?“

„צוואַנציק טויזנט רוסן, וואָס זענען אָנגעקומען פון דער

טאַבאַלסקער גובערניע, האָבן געקעמפט מיט איבער פּופציק

טויזנט טאַטאַרן. נישטקונדיק אויף דער ווונדערלעכער גבול-

רה, זענען אונדזערע געוואָרן צעריבן אויף שטויב.“

„דו לייגסט!“ האָט דער גרויספירשט אויסגעשריגן אַ אויפ-

געקאַכטער, נישט זייענדיק מער אימשטאנד איינצוהאלטן דעם כּעס.

„כּוּזאַג אמת“ האָט דער כלומרשטער סטראָגאָוו קאַלטיבליו-

טיק געענטפּערט. „כּיבין געווען אַ עדות פון דערדאָזיקער שלאַכט.“

דאָרט בין איך אריינגעפאלן אין געפאַנגענשאַפט. דאָס איז פאַר-

געקומען דעם 2-טן סעפטעמבער. אַ דאַנק אָט דעם ניצחון האָבן

זיך די טאַטאַרן געקענט קאַנצענטרירן אַרום אירקוזק.“

דער גרויספירשט האָט זיך באַהערשט. ער האָט אָגאַרעוון
געגעבן צו דערקענען, אַז ער צווייפֿלט נישט מער אין
זיינע ידיעות.

„דו רעכנסט יענע קרעפטן...?“

„אויף פיר הונדערט טויזנט מאָן!“

דאָס איז געווען אַ גרויסע גוזמא, וואָס איז געווען פֿאַרן
ליגנער צו דער האַנט. זעה גרויספירשט האָט שטיל געפרעגט:
„וועל איך, הייסט עס, נישט באַקומען קיין הילף פֿון
מערב?“

„קיינע, אייער פירשטלעכע הויכקייט.“

הער-זשע, מיכאיל סטראָגאָוו! עס זאָל אפילו קיין שום
הילף נישט קומען נישט פֿון מזרח און נישט פֿון מערב, און
דידאָזיקע באַרבאַרן זאָלן פֿאַרמאָגן אַ צאָל נישט פֿון פיר הונ-
דערט טויזנט, נאָר פֿון אַכט הונדערט טויזנט — וועל איך אַליין
נישט אונטערגעבן די שטאָט!“

אָגאַרעו האָט אַרצאָפגעבויגן דעם קאָפּ, באַהאַלטנדיק דעם
צאָרנדיקן אויסדריק פֿון זיין בליק. דער גרויספירשט האָט שטאַרק
אויפגערעגט אָנגעהויבן צו שפּרייזן איבערן זאָל, א ביסל שפעטער
האָט ער זיך אָפגעשטעלט ביים פענסטער און שווייגנדיק זיך
פֿאַרקוקט אויף די שטערן, וואָס האָבן געפֿינקלט אויפן פֿאַר-
וואָלקנטן הימל, און אויף די ווייטע פֿיערן פֿון שוואַס לאַגער...
הינטער אים האָבן אויף אים געקוקט אַ פֿאַר ביזנעס אויגן,
פֿונקט ווי זיי וואָלטן זיך איינגעקוקט אין דעם קרבן פֿון לאַנג
עפֿלאַנטער נקמה. אזוי איז פֿאַרביי אַ פֿערטל שעה.

„מיכאיל סטראָגאָוו! צי ווייסטו, אז אין בריוו ווערט
עוואָרנט, אַז כּוואָל זיך היטן פֿאַר א געוויסן בוגד?“
„כּווייס.“

„וועלכער וויל זיך דערווערבן מיין צוטרוי, כּדי...“

„אָפּצוגעבן אירקוזק אין די הענט פח שונא. ער הייסט
איוואן אָגארעוו. ער האט געשווירן נקמה צו נעמען פון צארס
ברודער.“

„אור וואס?“

„פאר דעם וואס ער איז אַראפּ אין א נידריקערער ראנג
גע, לויטן אורטייל פון אייער פירשטלעכע הויכקייט.“

„איך דערמאן זיך... אבער דערדאזיקער אויסווארף האט
עס דאך פארדינט, וויבאלד ער האט כוח געהאט אנצורייצן אויף
זיין פּאָטערלאַנד די טאַטאַרישע מחנות!“

„זיין קייזערלעכער מאַיעסטעט האָט מיר באַפוילן גוט צו
וואַרען אייער פירשטלעכע הויכקייט פאַר דער ספּנה, וואָס עס
דראָט איך, און האָט מיר אויך באַפוילן אליין זיך צו היטן
פאַר דעמדאָזיקן פאַרעטער!“

„האַסט אים געטראָפּן אויפן וועג?“

„יאָ. ווען ער וואָלט געוואָר געוואָרן וועגן מיין שליחות.
וואָלט איך שוין נישט געלעבט.“

„וויאָזוי ביסטו ניצול געוואָרן פון זיינע הענט?“

„כ׳האַב זיך געוואָרפן אין די פאַליעס פון אירטיש!“

„וויאָזוי האָסטו זיך אַדורכגעריסן קיין אירקוזק?“

„א דאַנק דער אַטאַקע פון די פאַרטיידיקער, וואָס האָבן
אָפּגעשטויסן אַ אַפּטיילונג פון שונא. איך האָב זיך אויסגעמישט
מיט אונדזערע, אין דער מינוט ווען זיי האָבן זיך צוריקגעצויגן
אין שטאַט אַרײַן. כ׳האַב זיך געגעבן צו דערקענען און אָט...
בין זיך דאָ!“

„מיכאַיל סטראַגאַוו! האָסט באַוווּן אויסערגעוויינלעכע מוט
און איבערגעטבנהייט, וואָס לאַזן זיך נישט פאַרגעסן. האָסט
עפּעס אַ פאַרלאַנג?“

„נאָר איינעם: צו שלאָגן זיך ביי דער זייט פון גרויס-
פירשט“.

„גוט. פון היינט אָן ביסטו מיין אַדיוטאַנט. וועסט ווײַנען
אין מיין פּאַלאַץ“.

„און אויב ס'וועט פאַר אייער פירשטלעכער הויכקייט זיך
שטעלן איוואָן אָגאַרעוו אונטער אַ פּאַלשן נאָמען, ווי ס'ווערט
געוואָרנט אין בריוו?“

„וועלן מיר אים מיט דיין הילף דעמאָסטרירן, ווייל דו
קאָנסט דאָך אים. ער וועט שטאַרבן אונטער די שמיץ פון
ריטער. קאָנסט גיין?“

„אָגאַרעוו האָט מיליטעריש סאַלוטירט — און איז אַרויס
פון זאַל“.

אויף אַזאַ אָפּן איז דער פּאַרעטער אויסגעצייכנט אַריין
אין זיין נײַער ראַל. ער האָט איצט גענאָסן פון פּולשטענדיקן
צוטרוי פון גרויספירשט. ווײַנענדיק אין פּאַלאַץ, האָט ער גע-
וויסט אַלע סודות פון די פּאַרטיידיקונג. ער האָט אין זיין האַנט
געהאַלטן דעם שליסל פון דער לאַגע. קיינער האָט אים דאָ
נישט געקענט, דערפאַר האָט ער זיך גאַרנישט געשראַקן, און
מען קאָן אים נאָך אַמאָל דעמאָסטרירן. און באַלד איז ער צוגע-
טרעטן צו פּאַרוורקלעכן זיין פּאַרעטערישן פּלאַן.

ער האָט זיך צוגעקוקט צו דער פּאַרטיידיקונגס-אַרבעט.
ער האָט זיך אַריינגעשטופט צווישן אַפיצירן, זעלנער, בירגער, וואָס
האַבן אַלע גערן אויסגעהערט זיינע אויסגעטראַכטע מעשיות
העגן זייגע פּאַסירונגען אויפן וועג קיין אירקוזק. ער האָט זיך
באַמיט אונטערצופּרעכן מיט זיינע פּאַשע ידיעות דעם מוט
פון די פּאַרטיידיקער פון דער שטאָט. אָבער ער האָט אָנ-
געטראָפּן אין אַזאַ פּאַטריאָטישע עקשנות פון זייער זייט, און

ער האָט באַלד געמוזט אויפהערן, כדי נישט צו דערוועקן אויף זיך קיין חשד, און ער האָט נאָך אַליין צוגעגעבן מוט: „נישט רעכענענדיק זיך מיט קיין שום זאך — מוון מיר פארטיידיקן די עטאָט ביון לעצטן אָטעם!“

אַזוי ארום האָט קיינער נישט באַמערקט די בייזע מחשבה, וואָס האָט געלויערט אין דער פּינסטערער נשמה פון דאָזיקן בוגד.

באלד אין אָנהייב האָט ער גערעכנט, אַז דער קערן פון ייִנע אינטריגעס וועט געפּינען אַ גוטן באַדן צווישן די פּאַר-שיקטע. ער האָט זיך צופּעליק צוזאַמענגערטראָפּן מיט וואַסיי פּעדאַרן. דערדאָזיקער פּאַרשיקטער דאָקטאָר איז געקומען צו אים, כדי געוואָר צו ווערן, צי האָט ער נישט אַמאָל געטראַפּן זיך אויפן וועג מיט זיין טאָכטער. אָגאַרעו האָט זי אַנומלֶט געהאַט געזעען פּאַרביילויפּיק אויף דער פּאַסט-סטאַציע אין אישים, אָבער ער האָט אויף איר נישט געלייגט קיין אַכט. איצט האָט ער זיך געמאַכט, ווי ער פּילט מיט דעם פּאַרדאָהטן פּאַטער, און האָט אים גענומען אויספרעגן:

„ווען איז אייער טאָכטער ארויסגעפּאַרן פון איראַפּעיש-רוסלאַנד?“

„אין דערזעלבער צייט וואָס איר.“

„הייסט עס, דעם 15-טן יולי?“

„אַזוי האָט זי מיר טאַקי געשריבן אין בריוו פאַרן אַרויס-פּאַרן.“

פּאַרן.“

„אַזוי... נו, מוזט איר האָפּן, אַז זי איז נאָך נישט אַרויס-געפּאַרן, דען ווען זי זאָל האָפּן אַרויסגעפּאַרן — וואָלט זי גע-מוזט אַריינפאַלן אין שוואַס הענט.“

וואַסיי פּעדאַר איז אַוועק פון אים מיט אַ נאָך גרעסערע זאָרג אין האַרץ. דער אויסוואַרף האָט גוט געוואַסט וועגן דער

פאררדנונג אין ניושני, לויט וועלכער ס'זענען גישראן די
ווערן די גרענעצן פון סיביר. ער וואלט דאך געקענט דאס דערציילן
דעם פארזארגטן פאטער און מיט דעם אים בארויכן.
האט ער אבער געהאט א פארגעניגן צוזעען פעדארס פון
די האט דעם פארטער שטארק געקרענקט, וואס ער קאן
רעכענען אויף קיין מיטהילף אין אויספירן זיין פארעטערשן
פלאן ביי די פאליטישע פארשיקטע.

ער האט זיך איצט געמוזט פארלאזן בלויז אויף זיין
אייגענער געשיקטקייט. ער האט באשלאסן אפצושוואכן די וואכ-
אמקייט פון די פארטיידיקער, דערמיט וואס ער האט די בא-
זאגער צוויסן געטון אין געהיים, אז זיי זאלן פלומרשט
אביסל לויזער מאכן דעם מיליטערינג ארום דער שטאט, זיי
זאלן אויף א געוויסע צייט אפלאזן דאס שיסעריי, - דערנאך
זאלן זיי פלוצלינג נעמען שטורמען פון צוויי זייטן: פון צפון-
זייט און פון דרום-זייט, כדי אהינצוציען אין יענע פונקטן די
קרעפטן פון די פארטיידיקער. און ווידער האט ער גערעכנט
אפצוגעבן די שטאט פון דער זייט, ווו ס'געפינט זיך דער פארס
באלשאיא, פונדאנען די באלאגערטע האבן זיך גארנישט גע-
ריכט אויפן שונא, דערפאר וואס דער טייך איז נאך נישט גע-
ווען פארפרוירן און די אייזבערג האבן פארשטעלט דעם וועג
פאר שיפלעך. אגארעו האט דאך געוואוסט, אז איבער די גרוי-
סע אייזבערג קאן זיך א באהאלטענע מיליטער-אפטיילונג ביינאכט
אריינרייסן אין שטאט אריין. מען דארף נאר דעם שונא געבן
א צייכן, אז די פארטיידיקער האבן זיך פארזאמלט אין אנדע-
רע, פלומרשט מער איינגעשטעלטע, פונקטן פון שטאט.

כדי אויסצופירן דעמדאזיקן פלאן פלעגט ער אין געהיים
ארויסגיין אויסער די פארטן; אדער ער פלעגט גאר ארויסגיין
עפנטלעך, ווערנדיק באוונדערט פון די וואכן פאר זיין דרייסטקייט

און העלדישקייט. ער האט כלומרשט אונטערגענומען זיך אויסצו-
פארשן דעם צושטאנד פון די אייזבערג אויפן טייך, איינשטעלנ-
דיק זיך ס'לעבן פארן נוצן פון דער פארטיידיקונג...
אינדערמתן אבער איז ער זיך געגאנגען טרעפן אויף
די אייזבערג, מיט עמעצן וואס האט זיך אונטערגעגבעט צו
אים, ווי א שאטן, מיט פלינקע שפרייזן אונטער דער מויער פון
אנגעזאמלטן אייז. דעמאזיקן שאטן - דאס איז געווען סאנגאר-
פלעגט אגארעו אראפוארפן בריוו מיט אנווייזונגען פארן שונא.
אגארעו האט דעם כאן צווייטן געטון, אז ער וועט אים
אפגעבן די שטאָט אין דער נאכט פון 5טן אויפן 6טן אָקטאָ-
בער.

די קריטישע נאכט

אָגאַרעו האט זיין פלאן אויסגעארבעט מיט א אויסערגע-
וויינלעכער געשיקטקייט. ערשטנס, האט ער ארויספאקומען ניין
טיקע ידיעות וועגן גרויספירשטס פלענער וויאזוי ס'זאל פאנאג-
דערגעשטעלט ווערן דער גארניזאן; צווייטנס, האט ער ארויפגעפירט
דעם גרויספירשט אויף א פאלשן וועג, דורך געבן אים צווייטן
וועגן כלומרשטע צוגן פון שונא, פארהוילנדיק פון אים גלייכצייטיק
די אמתע צוגן, וועלכע ער האט אליין אנגעוויזן זיינע שותפים.
אויך די צופעליקע באדינגונגען האבן דעם פוגד צוגעהאלפן
אויסצופירן זיין פארעטערישן פלאן. אין דער קריטישער נאכט
האט די אייזמויער גערירט אויפן טייך. ס'איז צעגאנגען
און אוועקגעשווימען, דער צוטריט צו דער שטאָט פון דער
זייט פון טייך איז שוין איצט לייכטער געווען.
אָגאַרעו האָט אין אַ פינסטערן זאַל פון פּאַלאַץ אַכטונג
געגעבן אין געהיים ביי אַ פענסטער. אונטער וועלכן אַ ברייטע
טעראַסע האָט זיך געצויגן אַראָפּ צום טייך.
ער איז געשטאַנען אַזוי אין דער פינסטער און האָט אָפּ-
טערווירט די פּאַרטיידיקונגס-פּאַזיציעס אין די פּאַרטן, און די

יכט-סיגנאלן וועגן די צוגן פון כאנס מיליטער. דאָרט אויף
יזנער זייט האט מען געווארט אויף דעם אפגערעדטן סיגנאל,
וואס סטראגאו דארף געבן אין דער באשטימטער שעה פון
שטאָט ארויס.

זלוצלינג האט עמעצער אנגעקלאפט אין דער טיר פון
זאל, וווּ אגארעוו איז געשטאנען ביים פענסטער. ס'האט אים
א שטים גערופן: „מיכאיל סטראגאו“ דאס האט מען אים גערופן
צום גרויספירשט אויף א באראטונג. דען דער גרויספירשט האט
געהאט צו אים א געוואלטיקן צוטרוי. דערצו איז ער נאך גע-
ווען אנטציקט פון זיינע, דעם „קוריערס“, קלוגע באמערקונגען
וועגן די פארטיידיקונגס-מיטלען און וועגן די טאטארנס מלחמה-
טאקטיק, וואָס ער האָט פֿלומרשט קענען-געלערנט אין דער
צייט פון זיין געפאָנגענשאַפט ביי זיי.

„זיין פויערישער שכל—פלעגט דער גרויספירשט זאָגן
צו זיינע שטאַבס־אָפיצירן—איז ווערט וויפֿל אונדזער סטראַטעג־
גישע וויסנשאַפט. איך באַראַט זיך מיט אים אין אַלע וויכטיקע
פראַגן.“

אָגאַרעוו האָט זיך אויפן אָנקלאַפן אין דער טיר נישט
אָנגערופן. האָט ער דען נאָך געהאַט וואָס צו זאָגן דעם גרויס-
פירשט, וויבאַלד אז אַלץ האָט זיך איינגעגעבן אינגאַנצן לויט
זיין פלאַן? די גרעסטע פֿאַרטיידיקונגס־קרעפטן זענען דאָך שוין
געווען איבערגרופירט ווייט פון פֿאַרט באַלשעיאַ—אין אַנדערע
פונקטן, וווּ דער כּאַן האָט פֿלומרשט שטאַרק אַטאַקירט מיט
דער גאַנצער קראַפט. נישט באַקומענדיק קיין ענטפֿער, איז
דער אַדיוטאַנט אַוועק פון דער טיר און געגאַנגען מודיע זיין
דעם גרויספירשט, אז „סטראַגאו“ געפינט זיך נישט אין פּאַלאַץ.
ס'איז שוין געווען אַ זייגער צוויי ביינאכט. אָגאַרעוו האָט
זיך דורכן פענסטער ארויסגעשארט אויף דער טעראסע און זיך

שטיל אראָפּגעלאָזט צום טייך. שטייענדיק שוין ביים ברעג, האָט ער ארויסגענומען אַ פֿייערשטיינדל. ער האָט אָנגעצונדן פֿייער — און אַ שליידער געטון עס אויפן טייך. ס'האָבן זיך געטון א הייב אויף פלאמען. דען לויט זיין באפעל האָבן די טאטארן שוין זינט צוויי טעג ארויסגעפאַמפעט פון די רעזערווואַרן, וואָס האָבן זיך געפונען הינטערן שטאָט, דעם גאנצן נאפט און גע-
לאָזט אים פליסן איבערן טייך.

„ענדלעך!“ האָט מיט ניצחון אויסגערופן אָגארעז.

די שרפה איז געווען א סיגנאל. פון צפון-זייט אין פון דרום-זייט פון אירקוזק האָבן געזעצט די טאטארישע הארמאטן, די פארטיידיקער האָבן פארעקשנט געענטפערט אויפן שטורעם, וואָס איז געווען אויסגעצייכנט רעזשיסירט, אז ער זאָל זיך אויסווייזן שרעקלעך און געפערלעך, כדי אויף אזא אופן צו פארמאָסקירן די אנדערע מיליטערישע צוגן. אין פינסטערניש געהילט, פאָרזיכטיק און שטיל, האָבן זיך צוויי אָפטיילונגען מיליטער אויף ביידע ברעגן פון דער אנגארא צוגערוקט אלץ גענטער אין נענטער צו דער שטאָט.

באלד האָבן אָנגעהויבן קלונגען אלע קלויסטער-גלאָקן. אָנזאָגנדיק די איבערגעשראָקענע באפעלקערונג, אז א שרפה איז אויסגעבראָכן ביים ברעג טייך...

אָגארעו האָט זיך שטיל צוריקגעשארט איבער דער טע-ראסע ארויף צום פאלאץ. ער איז צו צו זיין צימער, האָט שטיל געעפנט די טיר און איז אריינגעגאנגען. ער האָט איצט בלוז געקלערט וועגן דער מינוט, ווען זיינע פארבינדעטע וועלן אריין אין שטאָט — און דעמאָלט וועט ער מיט זיי צוזאמען באפאלן דעם גרויספירשט און וועט זיך נוקם זיין אָן אים! אָט באלד קומט אָן די געהאָפטע מינוט פון ניצחון און נקמה!

אַבער הען ער האָט געעפנט די טיר, האָט זיך נאָך אים
אריינגעשארט אין דער פּינסטער אַ פּרויענגעטאלט.
„א, סאנגאראו“ האָט ער פּריילעך אויסגערופן.
נאָר דאָס איז נישט געווען סאנגארא. דאָס איז געווען
נאָד יאַ...!

מיר געדענקען נאך דעם געשריי, וואס האט זיך ארויסגע-
ריסן פון סטראגאווס ברוסט ווען ער איז אַווי געשטאנען באַלויכטן
מיט אַ גלאַלעך פּייער אויפן אייזשטיק, מיט אַן אויסגעצויגענער
האַנט צו דער שטאַט. איין רגע פּריער האָט נאָדיאַ ארויסגע-
לאָזט א געשריי...!

דאָס האָט געברענגט פון אַגאַרעווס פּונק דער טייך אנגארא...
אין פּלוצלינגדיקן שיין פון די פּלאַמען האָט נאָדיאַ פּונ-
דער ווייטנס דערוען דאָס אבזיריחדיקע און מיאוסע געזיכט פון
אַגאַרעוון...!

סטראַגאַוו האָט זי פּלייגק געכאַפט אין זייגע אַרעמס. ער
האַט דערפּילט ארום זיך אַ הייסע לופט און דעם כאַראַקטע-
ריסטישן זייה פון ברענענדיקן נאפט. ער האָט געוואוסט, אז
פּייער ציט זיך צו דער לופט, און אַז דאָס דערוואַרעמען זיך
פונם וואסער אין טייך דערבייט נישט טיף. ער האָט מיט זייגע
פעסטע אַרעמס ארומגעהאַלטן נאדיאַן - האָט זיך פּלייגק ארום-
טערגעלאָזט אונטערן וואסער און אַווי אַנגעהויבן מיט איר שווי-
מען. ווייטער זענען די קריעס שוין געהאט צעגאנגען און אוועק-
געשווימען, דער טייך איז דאָרט געווען אַפּגערייניקט. האָט ער
זיך מיטן מידל אויפּגעהויבן איבערן אויבערפּלעך. אַווי זענען
זיי נאָך געשווימען אפּיסל - און זענען ארויס אויפן ברעג.
ס'איז געשען דער נס. סטראַגאַוו איז געשטאנען ביי

זיין ציל. זיין פוס האָט באטרעטן די געגארטע ערד פון אירקוזק.

„צום גובערנאטאָרס פּאַלאַץ!“ האָט אויסגעשריגן נאַדיאַ, דערזעענדיק ווי אָגאַרעווי גייט אריין אין זיין צימער אריין. זי האָט אָנגעהויבן לויפן נאָך אים, פאַרגעסנדיק אין איר צאָרן, אַז זי האָט איבערגעלאָזט אליין איר בלינדן חבר... פאַרן פּאַלאַץ איז געווען ליידיק. די אָפיצירן, די באַ- דינער — אַלע זענען געלאָפן אַהין צו דער שרפה, וווּ מען האָט גערופן הילף.

„איוואָן אָגאַרעווי!“ האָט אויסגעשריגן נאַדיאַ. דער פאַרעטער האָט אַ ציטער געטון. ווער האָט עס אים דאָ אָנגערופן ביים אמתן נאָמען? ווער האָט עס אים דאָ דערקענט? וועמענס פרעמדע שטים איז עס? ער האָט איצט געהאַט פאַר זיך איין רעטונג: צו דער הרגענען דידאַזיקע געשטאַלט, וואָס האָט אים אַ צווייט און אַ דריט מאָל געוואָרפן אין פנים אַריין בלויז: „איוואָן אָגאַרעווי“, וואָס דאָס האָט באַדייט: „בוגד!“ ער האָט אַרויסגעצויגן זיין שטיצע. אָבער זי האָט שוין אויך געהאַלטן אַ מעסער אין האַנט. האָט ער פלינק פון איר האַנט אַרויסגעשטויסן ס'מעסער. ער האָט זי שוין געהאַט צוגעדריקט צו דער וואַנט, ער האָט דערזעען איר איבערגע- שראַקן געזיכט אין רויטן שיין, האָט האָט דאָ אָפּגעשלאָגן פון די שרפה פלאַמען. איין אויגנבליק — און ער וועט זי דערשטעכן אויף טויט... „גי-אַי-ו!“ האָט זי געטון אַ געשריי. און סטראַגאַוו האָט דערהערט דעמדאַזיקן געשריי. ער איז שוין

געווען אין צימער — און איז שוין געשטאנען צווישן מערדער
און דעם קרבן — פונקט ווי ער איז דעמאלט אריינגעשפרונגען
צווישן איר און דעם בער דאָרט אויף די בערג פון אוראל!
„שרעק זיך נישט!“ האָט ער צו איר געזאָגט.

„הייט זיך, ער האָט געווער! ער זעט. דו זעסט דאך נישט!“
האט זי געשריגן דערשראָקן.

נאָר דער בלינדער האט שוין אנדערגעווארפן דעם זע-
עוודיקן אויף דער ערד.

ער האָט אויך געהאלטן אין האנט א מעסער.
„וואס הייסט דאָס?“ אָגארעו האט זיך אויפגעהויבן מיט
אַ חזק-שמייכל. ער האָט דערקענט סטראָגאָון — מיטן בלינדן
וועט ער זיך אליין אן עצה געבן אין איין רגע.
„פארמאָך די טיר, באַדיע! איך דארף נישט קיין הילף.
קום אָהער, אויסוורף, אויב דו וואַגסט!“

אָגארעו האָט זיך ווי א טיגער אונטערגענובעט צו זיין
קעננער. ער האט געשטלט שטילע טריט, כדי דער בלינדער
זאָל נישט דערהערן אויף וועלכן אָרט ער געפינט זיך; און
אזוי גאנץ שטיל וועט ער אים אונטערגיין פון הינטן. ער
האָט געהאלטן אין האַנט, אַ לאַנגן, אויסגעבויענעם שטילעט.
סטראָגאָון האָט געהאט בלוז אַ סיבירער יעגער-מעסער.

נאדיא איז געשטאנען דערנעבן און אינגאנצן געציטערט
פון שרעק: איז דען נישט פאָראַויסצוזען ווער ס'וועט זיגן ביי
אזעלכע נישט גלייכע קרעפטן?

אַבער צוקוקנדיק זיך מיט אן איינגעהאלטענעם אַטעם צום
קאמף, האָט נאדיא צו איר גרויס באוונדערונג באמערקט, אז
דער בלינדער איז שטארקער פאָרן זעעוודיקן, דער ערגער
באוואָפנטער — איבער דעם גוט באוואָפנטן; דאָ האָבן געקעמפט
א לייב מיט א טיגער. דער לייב איז געווען רייך, דער טי-

גער צערייצט. אומזיסט האָט דער זעוודיקער געצילט צווישן די אויגן
פון בלינדן. דאָס יעגער-מעסער האט אָפגעשלאָגן דעם שטילעט.
אַנאָרעו האָט כלוצלינג א ציטער געטון. א קאלטער
שווייס איז אים אראָפגערינען פון שטערן אין קאָפּ האָט אים
א זעץ געטון אַ מוראדיקער געדאַנק.

„ער זעט דאָך? האָט ער א געשריי געטון און האט זיך
פון שרעק צוזאמענגעקארטשעט און אנידערגעפאלן. און אזוי
ליינגעקארטשעטערהייט האָט ער זיך אוועקגעקאַלערט אין א ווייטן
׳וינקל פון צימער. פאר אים איז געשטאנען סטראָנאָו א אויסגע-
גלייכטער, ווי א סטאטוע.

סטראָנאָו האָט זיך צוגערוקט גלייך צו אים:
„יא, איך זע! איך זע דעם שראם פון דער נאהייקע,
מיט וועלכער כ׳האָב דיך געצייכנט ביז אין טויט א׳יין. פאר-
כידיק דיין לעבן, דו געמיינע בריאה. אַ אפיציר רופט דיך
ארויס אויף א דועל, דערפאר וואס דו ביסט א געוועזענער
רוסישער אפיציר. מיין מעסער אַנטקעגן דיין שטילעט.“
„מיין גאָט! ער זעט? איז עס מעגלעך?“ האָט נאָדיאָ
אויסגערופן.

פאַר אירע אויגן האָבן זיך געקרייצט דער שטילעט מיטן מע-
סער אַנאָרעו איז געקומען צו זיך. ער האָט אַרויסגעצויגן זיין
שווערד — אַ שווערד מוז באַזיגן אַ מעסער. אָבער דאָס מעסער
האָט אַ זעץ געטון אין דער שאַרף פון שווערד. די שווערד האָט
געטון אַ פלי אינדערלופטן — און איז מיט אַ שטאַלענאָ קלאַנג
אַראָפגעפאלן אויפן פאַרקעט. דאָס סיבירער יעגער-מעסער האָט
זיך טיף אַריינגעשטאַכן אין האַרץ פון פאַרעטער
אַנאָרעו איז בעלעגן טויט.

אין דערזעלבער מינוט האָט זיך געעפנט די טיר. אין
דער שפיץ פון זיין טויטע איז אַריינגעקומען דער גרויספירשט.

ווער האָט עס דערהרגעט דעמדאָזיקן מענטש? האָט ער
געפרעגט צאָרנדיק.

„איך!“ האָט געענטפערט סטראָגאָוו.

אַ אָפיציר האָט צוגעלייגט אַ רעוואָלוער צו דער שלייף
פון רוצח, גרייט אויסצושניסן אויפן באַמעל פון גרויספירשט.

„דיין באַמען?“ האָט געפרעגט דער גרויספירשט.

„זאָל בעסער אייער פירשטלעכע הויכקייט פרעגן אויפן

באַמען פון דערהרגעטן.“

„כ׳ווייס אים! דאָס איז דער געטרייער דיבער פון מייַן

ברודער. דאָס איז דער צאָרישער קוריער.“

„ניין! דאָס איז איוואַן אַגאַרעוו! דאָס איז דער פאַרעטער!“

„איוואַן אַגאַרעוו — ער?? און דו ווער ביסט?“

„מיכאַיל סטראָגאָוו!“

ע פ י ר א נ

ווי קען מען זיך דערקלערן דאָס, וואָס עס איז אומגע-
ריכט געשען מיט סטראָגאָון? אָ נס? ניין. פאַנטאַזיע? ווידער-
אַפּאַל — ניין! גאָר פשוט: סטראָגאָון איז קיינמאָל נישט בלינד
געווען!...

הייסט דאָך עס ווידער — אָ נס! וואָרום מען האָט דאָך
אים בלינד געמאַכט.

ניין. ס'איז דאָ קיין שום נס נישט געשען נאָר אַ פענאָ-
מענאַלע נאַטור-דערשיינונג — אַ פיזישע צוגלייך מיט אַ מאַראַלישע —
האָס ווערט אויך באשטעטיקט פון דער וויסנשאַפט.
מיר געדענקען, אַז מאַרטאָ סטראָגאָון איז געשטאַנען מיט
אויסגעשמרעקטע הענט פונקט אַנטקעגן איר זון, וואָס איז גע-
זען פאַרמשפּט בלינד צו ווערן, און אַז ער האָט אויף איר אָנ-
געשטעלט זיין לעצטן בליק. דער גאַנצער קוואַל טרערן איז
אים אריינגעפלאָסן אין די אויגן. ער האט, נישט קוקנדיק אויף

זיין מענלעכן שטאלן, געוויינט איבער זיין צעווייטיקטע מוטער
איבער זיין צעשטערטע שליחות, איבער זיין אומגליקלעך פאטער-
לאנד. און דערפאר וואס ער האט צוליב זיין שטאלן איינגע-
האלטן פיל טרערן אונטער די אוינגלעדנדלעך, האט זיך פון
דער היץ פון אָנגעגליטן שטאל געשאפן אַ שיכטע פארע, וואָס
האָט חי אַ פּאַנצער פאַרשטעלט די אַפּלען... די דאָזיקע פאַרע
האָט דאָ געהאַט דיזעלבע פאַרהיטונגס-וויקונג, וואָס עס האָט
דאָס וואַסער, אין וועלכן דער גיסער טינקט איין זיינע הענט,
איידער ער טינקט זיי איין אין צעלאָזטן מעטאל.

האָט עמעצער געוואוסט פון דאָזיקן גליקלעכן צומאל? יאָ!
עס האט וועגן דעם געוואוסט זיין מוטער. נאָר איר אַליין, און
זי איז אזוי געלעגן אין אירע גרויסע יסורים, האָט ער אנט-
דעקט דעם טייערן סוד, וואס האט אים דערפרייט נישט נאָר
מיט די אָפּגעראטעוועטע אויגן, נאָר אויך מיט דעם, וואס פון
איצט אָן וועט ער קענען, אין דער ראָל פון אַ בלינדן, לייכטער,
מיט ווייניקער געפאַר, אַדורכפירן זיין שליחות, ווייל זיינע
פאַרפאַלגער האָבן אים שוין געהאַלטן פאַר אוממעיק צו דעם
פאַרוואָס אָבער האָט ער דעמדאָזיקן סוד נישט אַנטדעקט
נאָדיאָן? פאַרוואָס האָט ער זי עפעס אָפּגעבאַרט?

ער האט געמוזט קעגן איר אזוי האנדלען, ווייל ער האט
מורא געהאט, אז זי קאן זיך אמאל פארגעסן בשעת א סכנה,
און מיט א ווארט, אדער אפילו בלויז מיט אַ זשעסט, מיט וועלכ
מען ווענדעט זיך געוויינלעך צו א זעענדיקן, אויסגעפן זיין גע-
היימיש. דערפאר האט ער געמוזט נעמען אויף זיך אַט די דאָ-
זיקע שווערע משא שפילן די ראָל פון א בלינדן.

און נאָך אַ גליקלעכער פאקט איז אין יענער רגע גע-
שען: דער פארעטער האט אין זיין שרעקלעכער געמיינהייט
אונטערגערוקט דעם צארט ברויז צו די אויגן פון כלומרשטן

בלינדן, וועלנדיק מיט דעם חזק מאכן פון אים. אבער די אינדעראמתן זעענדיקע אויגן האָבן זיך ענערגיש אַריינגעלייגט אין טעקסט פון דעם קייזערלעכן שריפט, אין די ווערטער זע-נען פארבליבן סטראָגאָון גוט אין זכרון. און אַזוי האָט ער אָן בריוו געוואנדערט, פאַרעקשנט אין זיין גלויבן, אַז עס וועט זיך אים נאָך איינגעפן צו קומען קיין אירקוזק און צו ברענגען די וויכטיקע ידיעה צום גרויספירשט, איידער אַגאַרעו וועט דאָרטן אהינקומען.

צי האט סטראגאון פארשפּעטיקט? ניין! ער איז געקומען אין דער ריכטיקער צייט, כדי אומשעדלעך צו מאַכן דעם פאַר-רעטער און אַזוי אַרום פּציל צו זיין דעם גרויספירשט פון טויט-סטראָגאָו האָט אינגיכן אויך געהאַט דאס גליק צו הערן, אַז אַגאַרעווס פּלאַן צו לאָזן אויף הפקר דעם פאַרט באַלשאַיאַ, איז צוגיטט געוואָרן אַ דאַנק דער פאַרזיכטיקייט פון וואַסילי פּעדאַר, וואָס איז פארבליבן מיט זיין קאַרפּוס אויפן דאזיקן אָרט, פון וועלכן דער גרויספירשט האָט דורך זיין צוטרוי צום פאַרעטער אין גאַנצן אָפּגעצויגן די וואַכן. ער האָט אויך געהאַט דאָס גליק איבערצוגעבן נאָדיאָן אין די הענט פון איר פאַטער, וואס איז שוין נישט מער קיין פאַרשיקטער, נאָר אַ באשאַנקענער מיט אַ אויס-צייכנונגס-קרייץ.

אין צוויי טעג אַרום איז אַנגעקומען אַ גרויסע רוסישע אַרמיי אונטער דער אַנפירונג פון גענעראַל קיסעלעו. הינטער די מויערן פון אירקוזק האָט זיך צעשפּילט אַ ריוויקע שלאַכט, אין וועלכער די טאַטאַרן האָבן געליטן אַ פּולשטענדיקע מפּלה. די רעשט פּרטים פון דערדאָזיקער מלחמה קענען די לעזער גע-פינען אין די באַשרייבונגען פון זשאַליווע און בלאַזנט. וואָרט.

ס'איז פדאי צו באַמערקן, אז די ביידע קאַרעספּאָנדענטן האָבן דעמאָלט, ביים ארץ־פּשפּרינגען אין דער ריכטיקער רגע פון דער טראַטוע, אַרויפֿבאַקומען זיך איבער די אייזשטיקער אויפן ברעג און זענען אַרױט מיט גאַנצע ביינער. נאָכן באשרייבן די לעצטע שלאַכט הינטער אירקוזק, זענען זיי אַוועק קיין כיגע, כדי צו צוקוקן זיך צום פּירגער־קריג, וואָס האָט זיך אין יענער צייט דאָרט אָפּגעשפּילט.

סטראַנגאָו איז געוואָרן זייער חשוב ביים גרויספירש. אין קורצן דערנאָך האָט ער געפּייערט זיין חתונה מיט נאדיאן. איפן חתונה־באַל האָבן זיך געפונען דער גרויספירשט מיט זיין גאנצער סוויטע און אויך חשובע געסט פון די שטאַטישע איינוואוינער.

נאך דער חתונה איז דאס יונגע פאר אוועקגעפארן קיין מאסקווע צוזאמען מיטן באפרייטן וואסילי פעדאר. אויפן וועג האבן זיי אפגעטרעטן אין אַמסק, פדי צו באגרייטן די העלדישע אַלטע מאַרטא סטראַנגאָו און איר אַנצוואַנגן די גוטע בשורה וועגן גיצחון פון איר זון.

זיי האָבן זיך אויך פאַרהאַלטן נישט ווייט פון טייך דינקא אין האָבן אַוועקגעשטעלט אַ מצבה אויפן קבר פון גוטן און אומשולדיק אינגעקומענעם מיכאיל פיגאסאון.